

سبا وون

دور دوم شماره مسلسل پنجم و ششم ثور و جوزا ۱۳۸۲
مطابق مي و جون ۲۰۰۳

Ketabton.com

* – زنگ خطر در رابطه به تجاوز جنسی بالای اطفال
* –قصه های تاریخی قرآن
* –هندی فلمونه او لیدونکی
* –میخواهیم دست به ایجاد انستیتوت مستقل سینما بزنیم
* –په افغانستان کی لرغونپوهنی ته یوه کتنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعری از شاعر بلند آوازه و
جوان کشور وحید وارسته

خسته از تکرار

روز نامهء روز
خبرهای رنگین ندارد
سپیده و غروب
چه آغاز و فرجام اندوهباری!
میلاد و مرگ
همه صحنه ها تکرار میشوند
بار بار
در پرده های روز و شب
سالهاست
تماشا میکنم
فلم سیاه و سپید زندگی را
ای کارگردان!

نشریه اتحادیهء ژورنالستان

صاحب امتیاز: محمد انور شعیب رئیس اتحادیهء ژورنالستان افغانستان

مدیر مسوول: لطیفه سیدی پوپل

معاون مسوول: محمد محسن نظری

سکرتر مسوول: سوریه عظیمی

کمپوز : اکمل عازم

خطاط: سید احسان هاشمی

پست بکس: ۱۱۷ شماره ثبت: ۱۱۷

موبایل: ۰۷۰۲۹۲۲۰۷

ایمل: Sabaoon@yahoo.com

یاد داشت:

اداره مجله در ویرایش و پیرایش مطـــــالب دست باز دارد.
مطالب رسیده به اداره در صـــورت چاپ و یا عدم آن دوباره به نویسنده مسترد نمیگردد.
آراء و عقاید مطرح شده در مضامین نظر نویسندگان آن است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سباوون

شمارهٔ مسلسل پنجم و ششم ثور و جوزا ۱۳۸۲
مطابق مي و جون ۲۰۰۳

PROPERTY OF PACKU

اعتقاد به زخم چشم هنوز در بسیاری دیده [illegible] د. ص (۱۰)

لیفل برد بانی به آسمانها هفتم

ص (۲۰)

باز هم گستاخی

ص (۲۴)

چتری چتری گل هستی

ص (۳۱)

برباد رفته

ص (۴۶)

هنرمند معلمیست که جامعه را آموزش میدهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

د انتقالي اسلامي دولت رئيس محترم حامد کرزي:

د اسلامي انتقالي دورې د

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله رب العالمين و الصلوه و السلام علی خاتم النبين

ډيرو ګرانو هيواد والو، خوايندو او ورونو!

تر ټولو د مخه يو ځل بيا تاسو ټولو هيوادوالو ته هر چېرې چې ياست د نوي کال د را رسېدو او د نوروز دجشن مبارکي درکوم او هيله لرم چې د نوي کال او نوروز شپې ورځې مو له خپلو کورنيو سره ښې خوښې تيرې کوې وي.

ما د نوي کال او نوروز په تبريکيه وينا کې تاسې هيوادوالو ته وعده درکړې وه، چې په لنډو ورځو کې به تاسې د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت له يو کلنو کارونو څخه خبروم او دا به درته وايم چې په تير يو کال کې مونږ څه کوي دي او څه موندي کړي.

له هماغې وعدې سره سم دادی د دولت د کارونو ګزارش وړاندې کوم.

سوله، ثبات او امنيت:

د ۱۳۸۱ هـ ش کال په دوران کې په عام ډول په ټول هيواد کې جنګونه قطع شول، دا ځکه چې د نوي نظام په منځ ته راتګ سره د جنګ زمينې له منځه لاړې او په ټول هيواد کې دجنګ لمنه ټوله شوه. البته پدې کې شک نشته، چې ګاهې ګاهې به د هيواد په ځينو سيمو کې د ځينو قوماندانانو او ډلو تر منځ او يا دتروريستانو او القاعده وو له بقاياوو سره د تروريزم ضد ائتلاف د قواوو جنګونه هم شوي وي، خو په عام ډول د جنګي ډلو، تروريستانو، القاعده وو او نورو پلاوو خواکمني او نفوذ ورځ تر بلې کميږي او دا ځکه چې د افغانستان عام ولس او د خلکو پراخې پرګنې له جنګه نفرت لري او غواړي چې په سوله او سواکالي کې د خپل هيواد د ننه ژوند وکړي، خپلې کروندې او باغونه جوړ کاندي او د درويشتو کلونو خپل سره پاشلي ژوند بهرته راغونډ کړي په آبرو او ميا شت کې د افغانانو د ټولو اقشارو، قومونو او د مهاجرو د استازيو په ګډون په کابل کې اضطراري لويه جرګه جوړه شوه، اووه ورځې يې بحثونه وکړل. د سولې، آزادۍ او وروری په فضا کې يې خپل ورسپارل شوي وظايف سرته ورسول، په اتحاد او اتفاق دا جرګه پاي ته ورسېدله له کلونو کلونو نا آرامیو، جنګ او در په دريو وروسته د دغې يوې لوی جرګې جوړېدل په هيواد کې د سياسي ثبات او استحکام د پيدا کيدو څرګنده نښه وه.

هغه دولتي موسسات او وزارتونه چې دسولې، ثبات او امنيت د ساتلو مسوولیت لري هغوي هم په تير کال کې د ملي اردو، او پوليسو د جوړولو او امنيت په چارو کې څه کارونه کړي دي، چې په دې ډول يې يادوو:

۱- د ملي اردو د بيا جوړولو او احيا د کميسيون تر نظر لاندې د ملي اردو د جوړولو او احيا کار تير کال منظم پيل شو او د ملي اردو د کمي او کيفي جوړښت طرحه نهايي شوه. د ملي اردو له عزت په خپلو کور، کلي او ښارکې خوندي شي.

دلته بايد دا خبره وشي، چې د هيواد د امنيت ساتنه او د پولو خوندي کيدنه، له القاعده وو، نورو بلاوو او افغان ضد جنګي کسانو سره په مبارزه کې د افغانستان دعامو خلکو او کليوالو سرښندنې او قربانۍ به زمونږ په خاطروکې تل ژوندۍ وي. زمونږ خلکو د تاريخ په اوږدو کې دا ډول کارنامې درلودې چې په اوسني دوران کې يې له القاعده او تروريستانو سره مبارزه يو ښه مثال دي. مونږ ټول افغانان دا ټينګه اراده لرو، چې نور څوک زمونږ پر ژوند او سرنوشت لوبې ونه کړي، او مونږ بيامهاجرت او د وطن پريښودو ته مجبور نه شو.

مونږ وليدل چې تېر کال د سرطان په ليکو سره د خوانانو د پيوستون کار روان دي او د تير کال په ورستيو شپو ورځو کې د ملي اردو دوې لواوې تر نظامي تربيې وروسته په بشپړ ډول د ملي دفاع وزارت په چوکاټ کې شاملې شوې او په کاريې پيل وکړ د افغانستان د نوي جوړ شوي ملي اردو قطعاتو په باميان او پکتيکا کې خپل ورسپارل شوي وظايف په مهارت او صداقت سرته ورسول.

د هيواد د دفاع او د ملي اردو د جوړولو په کارونو کې د ښه انتظام په منظور مونږ تېر کال د دفاع عالي شورې، دبې وسلې کولو، ملکي سازی، د افسرانو پر ښونه او روزنه د ځارنې، دعسکرو د جذب، ښوونې او روزنې پر چارو د نظارت کميسيونونه ځينې فعال شوي دي او په خپلو سر خو کې يې کارونه پيل کړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ملکي سازۍ کمیسیون چې د دولت د مرستیال استاد خلیلي تر مشرۍ لاندې کار کوي تر ټولو مهم کمیسیون دی، اهداف یې په افغانستان کې د پایداري او سراسري سولې تامین، د هیواد ذدامنیتي سکتور پیاوړتیا او ورسره په اقتصادي اجتماعي چارو کې شبه نظامي کسانوته د مشغولتیا او په ملکي ژوند کې د ورګډیدود زمینو پیدا کول را چاپیروي.

که څه هم د بې وسلې کولو لپاره ټېر کال د هیواد په ځینو ځایونو کې څه کار وشو، خو د ښه تنظیم لپاره یې موږ خانګړی کمیسیون جوړکړی.

د بې وسلې کولو او ملکي سازي، د کمیسیون دعملي کار د پیل او د کمیسیونونو د فعکالیت په منظور دمالي مدارکو د پیدا کولو لپاره د ټېر کال په حوت کې د جاپان د حکومت په ابتکار په توکیو کې نړیوال کنفرانس جوړشو او پدې کنفرانس کې د افغانستان د ملکي سازي او بې وسلې کولو له پروګرامونو سره د مالي مرستو د ملګرتیا وعدې وشوې. دا مالي ملګرتیا به د دې کمیسیونونو په کارنده توب کې خپل خانګړی موثریت ولري.

د ملي پولیسو د جوړیدنې او د داخله وزارت د امنیتي نظام د بیا احیا لپاره په ټېر کال کې د آلمان د اتحادي جمهوریت دمتخصصینو په مرسته څه کارونه شوي دي. چې تر ټولو مهم پکې د پولیسو د اکاډمۍ بیا احیا او له سره فعالیت دی. اوس شاو خوا یو نیم زر تنه پدې اکاډمۍ کې په درسونو بوخت دي.

په تیر کال کې د ټولو ولایاتو اداري روابط له مرکز سره تامین شوي وو، او د ولایاتو له خپلو ولسوالیو سره دا ډول روابط تامین وو له شتوالي سره سره دا په زغر ده ویلی شو، چې افغانستان د کلونو کلونو وروستهد یوې نسبي پر مختللې سراسري واحدې اداري خاوند شو.

په هیواد کې دسولې، ثبات او امنیت د موجودیتپه لویه ننبه دنړۍ له ګوټ ګوټ ځخه د مهاجرو افغانانو بېرته راستنیدل وو په ټېر یو کال کې موږ د دې شاهدان وو چې د لسیزو مهاجرو افغانان له امریکا، استرالیا، اروپا او دنړۍ له لرې ګوټونو څخه د خپلو جایدادونو د بېرته تر لاسه کولو، د خپلوانو د لیدلو، وطن ته دخدمت او نورو کارونو په منظور د لړې یا ډېرې مودې لپاره افغانستان ته راغلل او د ایران، پاکستان، هندوستان او مرکزي آسیا په هیوادونو کې ډېرو میشتو کډوالو د مهاجرت ژوند پربښود او بېرته په خپل هیواد کې بسیا شول. د دغو ستنو شوو شمیر شاوخوا درې ملیونو ته رسیږي او همدا رنګه په جنګونو کې بې ځایه شوي ۳۴۰ زره هیوادوال د افغانستان په ځینو ولایتونو کې خای پر خای شوي دي له دغو مهاجرو او خای په خای شوو کسانو سره د ۳۸ زرو ټنو خوراکي مواد ومرسته شوې ده، ۶۰ زره سرپناوې ورته جوړې شوې او ۵۰ ملیونه ډالره یې پر کرایه او دوې ته د ضرورت وړ اشیاوء او د بزرګرۍ د سامان آلاتو پر برابرولو لګیدلي دي.

په بیلا بیلو ساحو کې د بیا جوړونې کارونه:

افغانستان په عام ډول اقتصادي، اجتماعي، سیاسي، اداري او فرهنګي بیارغاونې ته اړتیا لري. دا بیارغاونه په بیلابیلو سطحو کې تېر کال د خلکو، سوداګرو، پانګه والو، دولتي او غیر دولتي موسسو انجوا، ملګرو ملتونو او نورو نړیوالو موسسو لخوا شروع شوې ده. او هغه ورانې چې افغانستان ته ورپېښې دي، بیا جوړول یې په یو دوو کلونو کې ناممکن دي، نو ځکه باید موږ حوصله ولرو ځکه وسایل او امکانات مو نشته او دا هر څه په مرستو متکي دي.

په بیا جوړونه کې زموږ تر ټولو مهم کار دا وء چې افغانستان د اداري په ټپه ولاړ څرخ مو په حرکت راوستي، که څه هم چې نواقص او مسکلات او هم لري خو ښه خبره پکې داوه چې په ټول هیواد کې د دولتي ادارو دروازې د خلکو پر مخ پرانیستل شوې.

د تیرکال په لومړیو میاشتو کې د بازسازي په کارونو کې ددولت مستقیمه ونډه لږه وه، ځکه مرسته کوونکو هېوادونو خپلې مرستې د ملګرو ملتو د بیلابیلو انجو او غیر دولتي موسسو له لارې افغانستان ته ورکولې د تېر کال په ورستیو میاشتو کې د دولت ونډه په بیا جوړونه کې ډېره شوه.

ددولت امریکې او نورو مرسته کوونکو هېوادونو، ملګرو ملتونه اوغیر دولتي موسسو په مرسته دافغانانو دسیاسي، اجتماعي، اقتصادي او فرهنګي ژوند د بیلا بیلو برخو په بیا جوړونه کې دغه لاندې کارونه شوي دي:

دقانون حاکمیت او قانون سالارۍ ته لار پرانیستل!

په یهوا کې د قانوني چال چلند د عامیدو او د قانو د حاکمیت دتامین ، د خلکو د آزادیو دتضمین او خلکو ته د قانون په چوکاټ کې د هر ډول فعالیتونو د زمینو د مساعدولو په منظور دولت په تېرکال کې ځیني کارونه کړي دي، لکه:

دښاروالویو د انتخاباتو د قانون طرحه، د مظاهرو او اعتصابونو د قانون طرحه، د خصوصي پانکې اچونې د قانون جوړول، د سیاسي احزابو د قانو د جوړولو لپاره د کمیسیون ټاکل، د اجتماعي سازمانونو دقانون جوړول او ځینې نور دا وړ کارونه، خو دې ټولو په سر کې تېر کال د افغانستان د راتلونکې سیاسي، اجتماعي او اقتصادي د نظام د ټاکلو او افغانانو ته د یو آرام، هوسا، بسیااو مصئون د اساسي قانون د تسوید کمیسیون وټاکل شو.

دغه کمیسیون د خپل کار په شپږو میاشتو کې د افغانستان د نوي اساسي قانون مسوده د تېرکال په ورستیوشپو ورځو کې بشپړه کړه او د دې مسودې د تدقیق لپاره موږ تېر کال د بل لوي کمیسیون به ډیر ژر اعلان شي.

د قانون د حراست د موسسو او د هیواد دعدلي قضایي سیستم د اصلاح او سمون

مهمو پیښو کرونولوژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره مو په تېر کال کې د هیواد له دیني عالمانو، قضاتو او قانونپوهانو څخه عدلي او قضایي کمیسیون جوړ کړ چې د ملګروملتونو او ایټالیا مرستې ورسره ملګرې دي

اقتصادي فعالیتونه:

کومې مرستې چې تېر کال مرسته کوونکو هیوادونو له افغانستان سره کړې دي، له هغو مرستو څخه ۲۵،۵ میلیارده افغانی ملګرو ملتونو ته ۲۱،۶ میلیارده افغانی بین المللي او افغاني انجوته، څه برخه له هیواده د باندې مهاجرینو او بین المللي موسسو ته ورکړل شوې او یوازې ۱۳،۳ میلیارده افغانی یې د افغانستان حکومت ته ورکول شوي دي.

د افغانستان دتېر کال عادي بودجه ۴۶۰ میلیونه ډالره وه، چې له دې بودجې څخه ډېر لږ اندازه، یوازې شاوخوا شپیته میلیونه له دولتي عوایدو څخه تمویل شوه او پاتې برخه یې په خارجي کومکونو متکي وه. ګمرکي عواید له ځینو ولایاتو څخه دمرکز حساب ته انتقال شوي دي، خو بشپړ عایدات لا مرکز ته نه دي رسیدلي اما دولت په نورو اقتصادي برخو کې ځیني کارونه کړي دي، چې مهم یې داد دي:

دپولي او بانکي سیستم اصلاح:

په تېر کال کې د افغانستان دانتقالي دولت یوه عمده بریا د نوو افغانیو چاپ او ورسره د بانکي سیست اصلاح وه. د افغانستان نوي بانکنوټونه قوي پشتوانه لري او په بازارونو کې د خارجي اسعارو په وړاندې مقاومت پکې لیدل کیږي. د نویو افغاني بانکنوټونو له چاپ سره په هیواد کې د سرسام آور پولي تورم او بحران مخه ونیول شوه، په ټول هیواد کې واحده سکه رواج شوه او زمونږ خلك چې د خارجي او بیلابیلو افغاني پیسو دچلند له ستونزو سره مخامخ وه، څه مشکلات چې په ځینو ولایاتو کې لاتښته هغه به هم دسږ کال دبانکي سیستم د اصلاح په سلسله کې له منځه ولاړ شي.

تجارت:

په تېر کال کې د افغانستان داخلي او خارجي تجارت سوکه شو که مخ په ښه کیدوشو. خارجي هیوادوته افغاني صادرات بیا پیل شول کوم بندیزونه چې د طالبانو په وخت کې خارجي بازاروته د افغاني مالونو پر صدور لګیدلي وه، هغه اوس له منځه تللي دي. افغاني مالونه لکه: غالۍ، ټغرې، وچې او تازه میوې، دارویي بوټي، قره قل او نور پوستکي، ډول ډول صنایع، ډبرین صنایع، د صنعتي نباتاتو محصولات او نور د امریکا، اروپا او آسیا بازارونو ته لاړه لري. د امریکا متحده ایالاتو او د اروپایي اتحادیې هیوادونو دافغاني صادراتو په وړاندې خپلې ګمرکي تعرفې عادي کړې او د هند حکومت هم ورته اقدامات وکړل او ځیني افغاني صادراتې اقلام له ګمرکي محصول معاف شول.

دتجارت دزیاتې ودې لپاره له ځینو خارجي هیوادونو لکه امریکا، بریتانیا، ایران، هندوستان او جاپان سره د افغانانو ګډ تجارتي اتاقونه جوړشوي دي. په هیواد کې دننه او له هیواده د باندې افغانانو د تجارتي شرکتونو له جوړیدو سره مینه ښودلې ده. تېر کال ۲۶۰۲ تجارتي شرکتونو او ۹۷۹ انفرادي اشخاصو ته د کاروبار جوازنامې ورکړل شوي دي. دتجارت د لازیاتې پراختیا او باندنیو هیوادوته دتجارتي لارو د خلاصیدو د آسانتیا په برخه کې هم له ګاونډیو هیوادونو سره خبرې او موافقې شوي دي او پدې لاره کې تر ټولو مهمه بریا دچا بهار د بندر دفعالیدلو موافقه ده چې له دې لارې به د افغاني تاجرانو د مالونو په ورود او صدور کې زیاتې آسانتیاوې پیښې شي.

پانګه اچولو او د خصوصي سکتورو دې ته پاملرنه:

په هیواد کې د صنایعو د ودې او د نورو له احتیاجه د خلاصون په منظور مو د خصوصي تولیدي موسسو د فعالیت زمینې مساعدې کړې دي. تېر کال ۲۹۸۴ تولیدي او صنعتي شرکتونو او موسسوته د فعالیت اجازه ورکړلشوي ده، چې دا موسسات به په مرکز او ولایاتو کې خپل تولیدي او صنعتي موسسات فعال شي، نو به د شاوخوا څلورو ملیاردو ډالرو معادل سرمایه افغانستان ته راشي.

له دې سرېیره د افغانستان په مرکز او ولایاتو کې غیر دولتي موسسو د بیا جوړونې، روغتیایي چارو، خدماتي چارو، ماین پاکۍ او په ځینو نورو ساحو کې په فعالیت بوختې دي. د پلان په وزارت کې د ثبتو شوو غیر دولتي موسسو شمیر، ۱۲۹۲ ته رسیږي، چې پدغو موسسو کې ۲۴۴ خارجي موسسې دي او ۱۰۴۸ هم داخلي موسسې دي له دغو موسسو څخه ځینو دافغانستان د بیا جوړونې په بیلا بیلو ساحو کې ګټور کارونه کړي دي.

صنایع او معادن:

تېرکال د افغانستان سترو او وړو صنایعو څه تحرکات درلودل او د معادنو د استخراج کار یو ځای نیم بیا له سره پیل شو.

په ۱۳۸۱ هـ ش کال کې د هیواد د شمال دګازو له ځاګانو ۲۱۹،۳ میلیونه مترمکعبه ګاز استخراج شوي چې د مزارشریف د کود او برق د فابریکې اړتیاوې یې پوره کړې دي او له پاتې برخې یې د جوزجان او بلخ د ولایاتو ځینو ښارې کورنیو د سونګ لپاره استفاده کړې ده.

تېر کال د ډیروسکرو تولیدات ۱۹۰۰۰۰ ټنه، سمنټ ۱۷۰۰۰۰ ټنه اومه نفت شاوخوا ۱۴۰۰۰ ټنه وو، دغهراز د مرمرو او رخامو ډیرې، نورې تعمیراتي ډبرې او ګچ هم استخراج شوي دي. د کود د فابریکې تولیدات تېرکال ۳۶۰۰۰،۴ ټنوته رسیدل.

د معادنو او صنایعو له کارونو سره په ارتباط کې تېرکال زمونږ ستر بریالیتوب د افغانستان له لارې له ترکمنستان څخه د ګازو د انتقال د پایپ لاین د تیریدلو د موافقې لاسلیک دي، دا موافقه نهایي او د تېرې ج

دیې په میاشت کې د افغانستان، پاکستان او ترکمنستان د دولتونو تر منځ لاسلیک شوه. د دې سترې پروژې پیل به له نورو اقتصادي ګټو سر ببره زمونږ ډېرو خلکوته د کار زمینې برابرې کړې.

د وړو او سپکو صنایعو تصدۍ زیاتره له کاره لویدلې دي او ځیني یې د دورانې سرمایې د نشتوالي او لږ والي له امله بشپړ فعالیت نشي کولای او ډیر لږ فعالیتونه لري، خوله دې ټولو مشکلاتو تسره سره تېر کال د سپین زر تصدۍ، د بلخ جن و پرس قسمي فعالیتونه درلود، د افغان صنایعو د بوټ جوړولو او صابون جوړولو برخې فعالې وې، د کندهار او کابل د وړیو او بدلو فابریکو د سلو زرو شاوخوا شړۍ، پټوان او قالینچې تولید کړې دي. همدا ډول د بلخ او پلخمري د نساجي فابریکو دواړو شاوخوا دوه میلیونه مترمربع توکړ تولید کړې دي. د مرکز سیلو هم قسمي فعاله شوې ده او تولیدات یې بازار ته عرضه کیږي.

د لارو جوړول:

د دولت د پر له پسې غوښتنو له مخې مرستې کوونکو هیوادونو تېر کال د لویو لارو د جوړولو کارونه هم پیل کړل.

د افغانستان د لویو ترانزیتي او نورو لارو د جوړولو چارې په لاندې ډول پر مخ تللې دي.

د کابل – تورخم د لویې لارې سروې بشپړه شوې، دا سړک تېر کال پخولو ته آماده شو. د سړک تر آماده کېدو د مخه له کابله جلال آباد

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته موټر په اوو ساعتو کې رسیده او اوس په دري ساته کې رسیږي. د دې سړک د ساتنې او څارنې چاري روانې دي او د پخولو کار به یې سږ کال پیل شي. د دې لویې لارې د جلال آباد - تورخم برخه د پاکستان په مالي او تخنیکي مرسته جوړیږي او د جلال آباد - کابل برخه یې د اروپایي اتحادیې په مرسته تمویلیږي.

د کابل - دوشي د سړک د جوړولو لومړنۍ چاري د فواید عامې د وزارت د انجنیرانو لخوا تېر کال بشپړې شوې. دا سړک د جهاني بانک لخوا جوړیدونکی دي. د سالنګ د تونل د پاکولو کارونه د یوې ترکي کمپنۍ لخوا د جهاني بانک په مالي مرسته جریان لري.

د سپین بولدک- کندهار د سړک د ترمیم چاري تېر کال پیل شوې دي او آسیایي انکشافي بانک دا پروژه تمویلوي، د جوړولو قرار دادیې له یوې پاکستانۍ کمپنۍ سره شوې دي.

دکابل- کندهار- هرات لویه لاره د امریکا د متحده ایالاتو، سعودي عربستان او جاپان د دولتو په مرسته بشپړیږي. کار یې د تېر کال په عقرب کې پیل شو.

د پلخمري- مزارشریف - شبرغان- اندخوي او عاقینې سړک د آسیایي انکشافي بانک په لګښت بیا احیا او جوړیږي. د سروې او ډیزاین کارونه یې جریان لري.

د دوشي- پلخمري کندز او شیرخان بند د لویې لارې د جوړولو کارونه د جهاني بانک تر ارزیابي لاندې دي.

د کابل- بامیان د لویې لارې د جوړولو چاري د ایټالیا حکومت منلي دي، د سروې کارونه یې د افغاني او ایټالوي انجنیرانو لخوا د بشپړیدو حال کې دي.

د هرات اسلام قلعه د سړک د ترمیم او بیا جوړوني کارونه د ایران د اسلامي جمهوریت په مرسته پیل شوي او څلویښت په سلو کې پر مخ تللي دي.

د دلارام- زرنج د لویې لارې د جوړولو او پخولو چاري د ۷۰ میلیونو ډالرو په لګښت د هند د حکومت په مرسته رسیږي. د سروې او ډیزاین کارونه یې افغاني او هندي انجنیرانو لخوا تېر کال پیل شوي دي. موږ غواړو چې د سړکونو بیا جوړول ګړندي شي. له لویو لارو سر بېره د هیواد په بیلابیلو برخو کې د ولایاتو خپل منځي لارې. د ولایاتو او ولسوالیو لارو هم تېر کال د فواید عامې د وزارت د کار د یونټونو، د ملګرو ملتونو نړیوالو نظامي قوا وو او غیر دولتي موسسو لخوا جوړې شوې او جغل پرې اچول شوي دي. له دغو لارو شاوخوا دوه زره کیلو مترې سړکونه په خامه ډول جوړ شوي دي.

تر لویو لارو وروسته د بیا جوړولو له معضلې سره مخامخ وء او دي تېر کال ډیرو کورنیو خپل وران کورونه بیا آباد کړل او دولت د بنار او کور جوړولو د وزارت له لارې د بناري پراختیا له پلانونو سره سم په کابل او ولایاتو کې د مسکوني واحدونو د جوړولو لپاره ځینې عاجل او مهم اقدامات کړي دي، چې عملي نتایج به یې سږکال تر لاسه شي.

په کابل کې د بناري انکشاف لپاره یو عالي کمیسیون موظف دي.

دعمومي بیا جوړوني په سلسله کې د باز سازۍ وزارت تېر کال د لومړیتوبونو پر اساس څلور سوه پروژې تثبیت او ارزیابي کړې دي او د عملي کولو لپاره یې له نړیوالو موسسو او مرسته کوونکو هیوادوسره خبرې شوي دي او هم یې د دولتي ادارو او شاوخوا سلو پروژو لپاره له لس ملیونه ډالره منظورې شوې بودجې څخه لازم وجوه د غو پروژوته ورکړې دي.

کرنه، مالداري، اوبه لګول او د کلیو پراختیا:

زموږ د هیواد له اوسیدونکو څخه شاوخوا اتیا په سلو کې خلك په مستقیم او غیر مستقیم ډول په کرنه او مالداري بوخت دي او داقتصادي شمیر زموږ کرنه او مالداري ده.

تېر کال د کرنې او مالداري دوران ویجاړ حالت د بیا سمون لپاره د دولت لخوا ځینې اقدامات شوي دي. له زراعتي آفاتو سره د مجادلې لپاره په مرکز او ولایاتو کې د کرنې د ماهرینو لخوا بزګرانو او باغدارانو ته د بوټو او ونو د راز راز ناروغیو د مخنیوي لپاره داروګان توزیع شوي دي. د اصلاح شوو تخمونو د ترویج لپاره د هیواد په ۲۴ ولایتو کې د غنمو ۲۴ نمایشي قطعې جوړې شوي او همدا رنګه بزګروته یو سل او پنځه اویا زره کیلو ګرامه د غنمو اصلاح شوي تخم ویشل شوي او ورسره د سبو اصلاح شوي تخمونه او ۴۱ زره پیوند شوي نیالګي باغدارانوته ویشل شوي دي.

دکیمیاوي سرې ویش، د مېکانیزه کرنې ترویج او د ننګرهار کانال د بیلابیلو فارمونو د قسمي احیا په برخ کې هم دولت ځینې کارونه کړي دي چې په یادولو ارزي:

د مالداري د دولتي فارمونود بیا احیا لپاره څه ابتدایي هڅې شوي، له حیواني ناروغیو سره د مقابلې او د ناروغو حیواناتو د تداوي لپاره وترنري کلینیکونه د هیواد په بیلا بیلو برخو کې له مالدارو سره مرستې کړي، د هیواد په مرکز او ولایاتو کې د حیواني ناروغیو کلینیکونه فعال شوي دي.

د اوبو لګولو په ساحه کې تېر کال په ټول هیواد کې ۵۰۰ ویالې او ۱۰۰ کانالونه پاك شوي داوبو لګولو د څلو سترو پروژو سروې بشپړه شوې ده، چې دتمویل په صورت کې یې کارونه شروع کیدونکي دي.

د افغانستان په ټولو ولایاتو کې له کلیوالو خلکو سره د مرستې، د کلیو د آبادۍ د کلیوالو د ژوند په بیلا بیلو ساحو کې د سهولتونو د برابرولو په منظور دکلیو د پراختیا وزارت د دولتي او د غیر دولتي موسسو له امکاناتو په استفادې شاوخوا ۱۵۰ وړې او غټې پروژې طرح او بشپړې کړې دي. دغو کارونو زموږ د کلیوالو د ژوند پرښه والي مثبت اثرونه کړي دي.

بناري او کلیوالي خدمت:

تېرکال د مرکز او ولایاتو بناروالیو، ځینو داخلي او خارجي غیر دولتي موسساتو، د ملګرو ملتو ایجنسیو او ځینو بناري او کلیوالي سیمو د خلکو لپاره خدمات آماده کړي دي.

بناروالیو او موسساتو د بنارونو، بناروګوټو، پارکو او ځینو نورو سیمو په تنظیف او سرسبزۍ کې برخه اخیستې ده، موږ غواړو چې دا کار سږکال په پراخه پیمانه وسعت وموميږي.

په ځینو بناري او حتا کلیوالي سیمو کې د چنبنګ د صحي اوبو د برابرولو لپاره دولتي موسسو، غیر دولتي موسسو او د ملګرو ملتونو ححینو څانګو څه کارونه کړي دي او په تېر کال کې د یو نیم میلیون تنو لپاره د چښنګ د صحي اوب، خدمات ځماده شوي دي.

د ځمکې ترانسپورت په برخه کې د هیواد په بنارونو، ولسوالیو او حتا ډیرو لرې ګوټونو کې ترانسپورتي خدمات موجود وء او د بناري ترانسپورت د بنه کیدو لپاره هم هڅې روانې دي.

د افغانستان د هوایي ترانسپورت کرښه آریانا افغان تېر کال بېرته فعاله شوه. دري ایربسونه د هند حکومت ورکړل، څه الوتکې مو خپله رانیولیش چې اوس زموږ الوتکې د هیواد پر ځینې ولایاتو سربیره دهلي، امرتسر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام آباد، تهران، استانبول، فرانکفورت او عربي متحده امارتو ته پروازونه لري او همدا راز د ځينو نورو هيوادو د هوايي کرښو الوتکو خپل پروازونه کابل ته پيل کړي دي او اوس د لوی خدای "ج" په فضل زمونږ خلك د هيواد د ننه او د هيواد د باندې په خپلو الوتکو کې سفرونه کوي.

تير کال په يې سابقې ډول زمونږ ۲۶ زره حاجيان د آريانا د الوتکو په وسيله د حج د فريضې د ادا کولو لپاره بيت الله شريف ته ولاړل، خو د خواشينۍ خبره دا وه چې زمونږ ځينې حاجيان هلته له ځينو پريشانيو سره مخامخ شول. دولت دا موضوع تر څيړنې لاندې نيولې او د تحقيقاتو نتايجو ته منتظر يو.

د وروستيو وچکاليو او د هيواد د برينښنا د توليد د فابريکو د نه مراقبت او استهلاك سره سره تير کال د برينښنا رسولو خدماتو ته توجه وشوه. د افغاني انجنيرانو په همت د هيواد د برينښنا د تولد د فابريکو لکه: د درونتې، نغلو، ماهيپر، پلخمري، ګرشك او نورې ځينې برخې ترميم شوې او د ځينو غير فعال توربينونه بيرته فعال شوي دي. له دې سرچينه له ګاونډيو هيوادونو څخه د برينښنا د انتقال کارونه تير کال په جدي ډول پيل شول له ترکمنستان سره اندخوي او شبرغان ته د برينښنا انتقال تير کال سرته رسيدلی دی، همدا راز له ترکمنستان څخه هرات ته او له ايران څخه هرات ته د برېنا د انتقال کارونه په بيړه جريان لري. او اميد دی چې سږ کال بشپړ شي. له تاجکستان څخه شيرخان بندر او بيا کندز ته د برينښنا د انتقال چارې تير کال پيل شوې دي.

د کابل د شرقي برخې سب سټيشن او د کابل د شمال غربي برخې د حرارتي برق دستګاه بيرته فعال شول او د کابل د برينښنا کوټ د احيا کار هم پيل شوی دی.

له ټولو مشکلاتو سره سره تير کال زمونږ د هيواد د مرکز او ولايتو ځينو عمده ښارونو د برينښنا د توليد او توريد له بيلابيلو منابعو څخه په استفادې، لږ او ډير برق درلود اود برينښنا د ويش سيستم له ډيرو خرابيو وروسته تير کال په مرکز او ځينو ولايتو کې د جوړيدو په لور پر مخ روان شو.

د عامه حقوقو او د ښځو د حقوقو تامين او د خلکو د احوال پوښتنه:

د هيواد په ولايتو کې د ټوپکوالو او ځينو مامورينو د بې عدالتيو، ظلم او خودسريو د مخنيوي لپاره تير کال دولت د افغانستان ټولو ولايتو ته لوړ رتبه دولتي هيأتونه واستول. دغو هيأتونو د لويو لارو د امنيت له مسالې نيولې د هر ولايت او حتا ولسوالیو چارې له نږدې وکتلې، مفصل ګزارشونه يې دولت ته ورانديې کړل او د وزيرانو مجلس د دغو ګزارشونو په استناد ځينې ناوړه کسان له خپلو وظيفو څخه لرې کړل او د ټولو هغو عواملو د له منځه وړو لپاره يې تدابيرو سنجول چې د خلکو د آزار او اذيت سبب کيدل.

له دې سرچينه دولت د عدلې او قضايې ارګانونو، د قانون د حراست او بشري حقوقو د څانګو د نمايندګانو په ګډون د هيواد د ډټولو پټو او بنکاره، وړو او غټو، نارينه او ښځينه زندانونو د ليدلو او د بنديانو د احوالو د پوښتنې لپاره مرکز او ولايتو ته هيأتونه واستول، چې ځينې لاتر اوسه په ولايتو کې د زندانو په کتلو بوخت دي.

تير کال د افغانستان ۳۲ ولايات د مخابراتي راديويي سيستم په وسيله وصل شول. د کابل مزار شريف، هرات، جلال آباد او کندهار په ښارونه کې د ستلايټ تيليفونونو مراکز فعال دي. په کابل، کندهار، مزار شريف او هرات کيش د ديجيتل تيليفونونو خدمات هم آماده شوي دي. د افغانستان د تيليفون او انترنيت کوډونه چې د طالبانو په وخت کې قيد وو.

هغه آزاد شوی او د ولايتو تيليفوني کوډونه هم معلوم شول اوس د هيواد ټولو لويو ښارونو ته بين المللي مخابره کيدای شي. د موبايل تيليفون دويم جواز د بين المللي داوطلبي په نتيجه کې د څلورو شرکتونو يوې مجمع ته ورکړ شو چې سږ کال به په کار پيل کوي.

د انټرنيټ د خدماتو د عرضه کولو لپاره هم دوو شرکتونو ته جوازونه ورکړل شوی دي. د نړۍ له ۱۶۹ هيوادونو سره د افغانستان پستي روابط ټينګ شوی او اوس په ټول هيواد کې ۴۴۰ پسته خانې فعالې دي د مخابراتي ټکنالوژۍ د زده کړې انستيتوت په کابل کې بيا فعال شوی او د هيواد په څلورو ولايتو کې د مخابراتي تکنالوژۍ د زده کړې مرکزونه فعال دي.

زمونږ په هيواد کې ډير له پسې جنګونو او بدبختيو له امله په ميليونونو انسانان شهيدان شوی دی او د معلولينو تعداد هم زيات دی.

دولت د شهدا وو د کورنيو د معلولينو او معيوبينو د واقعي شمير د معلومولو او د دوی د ستونزو د حل لپاره يو دولتي هيأت وټاکه د دوی د حقوقو د تعيين او تثبيت لپاره يې قانون جوړ کړي دي او په معلولينو کې د کار د ورټيا د پيدا کولو لپاره يې د ځينو خارجي او ملګرو ملتو د ځينو ايجنسيو په مرسته وړ اقدامات کړي دي او دولت د خپلو امکاناتو په چوکاټ کې د شهيدانو، معلولينو او معيوبينو له ۳۲۰ زره کورنيو سره عادي او څه اضافي مرستې هم کړی دي له دې سرچينه شاو خوا ۴۰ زره معيوبين د حرفو له زده کړې او صحي خدماتو څخه مستفيد شوی دي.

کوچيان زمونږ د هيواد ډير زيارکښ او محروم خلك دي، د دغو خلکو د ژوند د بنه والی لپاره دولت د نورو اقداماتو تر څنګ د قبايلو په وزارت کې د کوچيانو شورا جوړه کړې، پر نادارو ۳۰۰ زرو تنو کوچيانو د وزارتونو او مؤسساتو په مرسته خوراکي مواد ويشل شوي دي د ژورو څاګانو د کيندلو او د دوی د مالداری د احيا لپاره مرستې په نظر کې دي.

دلته بايد ووايو چې د کوچيانو په شمول تير کال د هيواد اتو ميليونو ناتوانه خلکو ته له دريو نيولی تر نهو ميلشتو پورې د دوی د ضرورت وړ لازم خوراکي مواد چې ټول ۲۵۰ زره تنو ته رسيږي ويشل شوي دي او پر دې سر بيره زمونږ درې ميليونو هيوادوالو تير کال د کار په مقابل کې د دوډۍ او پيسو له پروګرامونو څخه استفاده کړې ده.

د جنګ او در به دريو له کالونو مورچه ته ډير داسې بې سر پرسته ماشومان راپاته دي، چې د روزنې پيش هيڅ څوك نشته، د دغو کوچنيانو د روزنې لپاره مورچه په مرکز او د هيواد په ۲۴ ولايتو کې روزنتونونه لرو، چې دغه کوچنيان په دې روزنتونونو کې ساتل کيږي او هوری يې روزنه کيږي.

ښځو ته د حقوقو د ورکولو او دوی د کار او نورو اجتماعي، سياسي، اقتصادي او فرهنګي حقونو د خوندي ساتلو لپاره د ښځو چارو وزارت بيلابيلې برخې کار کوي. د هيواد په شلو ولايتو کې يې د ښځو رياستونه جوړ کړي دي. د لوی څښتن په فضل اوس په ټول افغانستان کې د هغو نارواوو لمن ټوله شوه، چې افغاني ښځې به په بازارونو کې په شلاقو او کيبلونو وهل کيدې، اوس په افغانستان کې د ښځو حقوق او عزت د ژوند په بيلا بيلو برخو کې په نسبي ډول خوندي دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

برزه ای دیگری بنیاد موسیقی ما را تکان داد

احمد شعیب فروغ

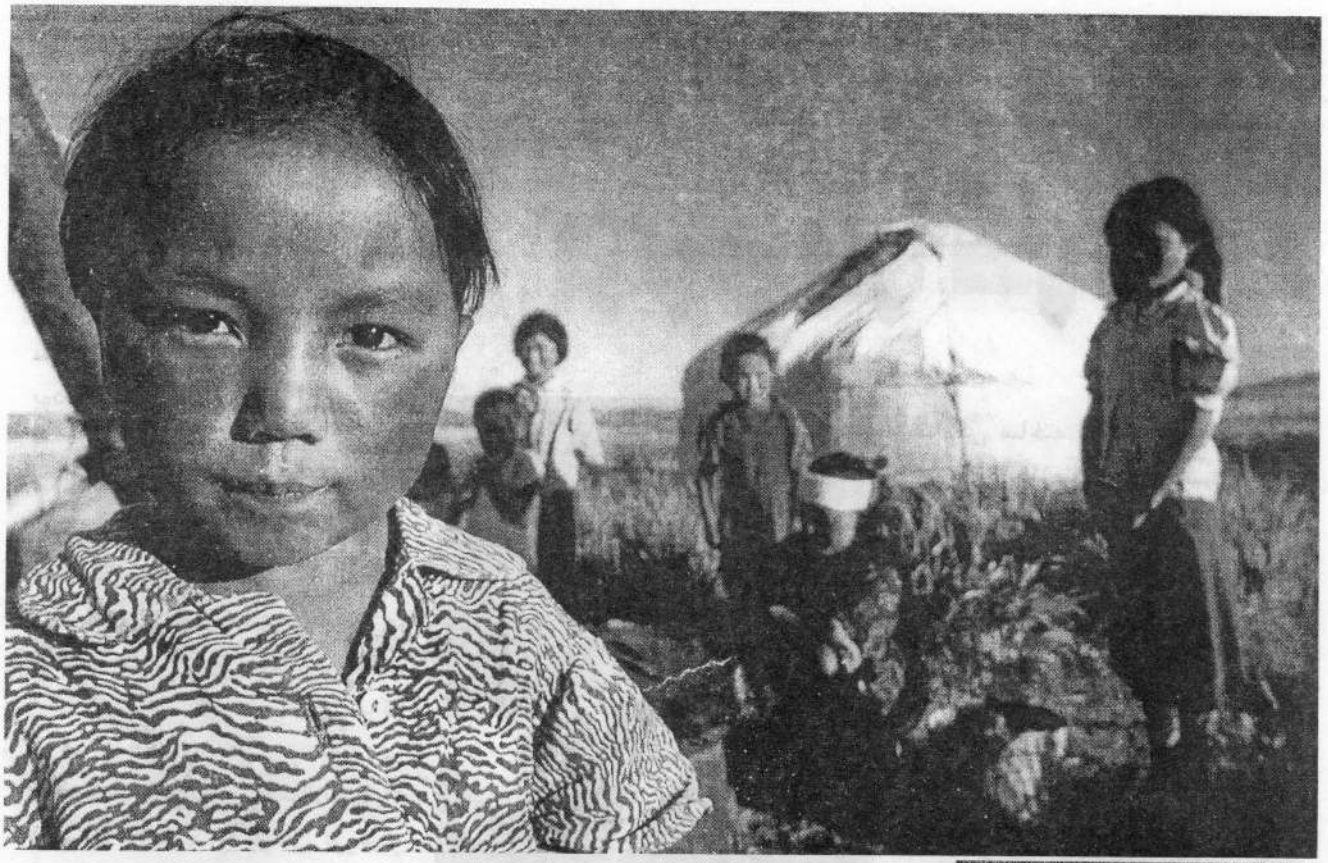
استاد فقیر محمد ننگیالی آهنگ ساز و ترمپت نواز معروف افغانستان در اثر مریضی که عاید حالش گردیده بود چندی قبل در کشور آلمان به عمر هفتاد و شش سالگی جهان فانی را وداع گفت. استاد ننگیالی یکی از برجسته ترین موسیقی دان، آهنگ ساز و ترمپت نواز مشهور افغانستانی بود که بیشتر از شصت سال عمر خود را وقف هنر موسیقی کرد. استاد ننگیالی برای هنرمندان خوب و توانا آهنگ ساخت، ترمپت نواخت و برای چند نسل جوان، موسیقی را تدریس کرد و در فستیوالهای جهانی با موفقیت ها و کامیابی های بی مانند روبه رو شد. مکتب موسیقی مرکز بزرگ و اولین محل موسیقی در افغانستان بود که با مشکلات زیاد کوششها و پشتکار استادان بزرگ و فراموش نا شدنی چون استاد سرمست، استاد حسین آرمان، استاد اسمعیل خان اعظمی، استاد نوشاد، استاد غفار خان، استاد فقیر محمد ننگیالی و . . . تاسیس گردید و این استادان اولین بنیانگذاران مکتب موسیقی بودند. در آن زمان استادان ترکی موسیقی را به صورت علمی و عملی تدریس میکردند چون کسی به مکتب مراجعه نمیکرد اینها تصمیم گرفتند از یتیم خانه ها و امسال شاگرد جمع نمودند به مقصد اینکه برای آنها موسیقی تدریس کنند که استاد ننگیالی و استاد سرمست هم از جمع همان اشخاص بودند که با عرق ریزی های فراوان لیسهٔ موزیک یا مکتب موسیقی را تأسیس کردند و در راه پیشرفت و ترقی موسیقی در افغانستان خدمات بزرگ و ارزند یی انجام دادند که هیچ وقت فراموش

هنر دوستان و هنرمندان ما نخواهدشد. استاد ننگیالی تا زمانیکه عروسی هم کرده بود خانمش نمیدانست که او ترمپت نواز است وهر وقتیکه استاد به خانه می آمد بکس ترمپت خود را از خانمش پنهان میکرد و حتی داخل چاه آویزان میکرد تا خانمش نداند که او ترمپت نواز است سر انجام روزی خانمش بکس ترمپت را در ذغال خانه دید و . . .

استاد فقیر محمد ننگیالی مشکلات زیاد را گذشتانده تا به این مرحله رسیده بود. استاد ننگیالی با شاد روان احمد ظاهر هم نزدیکی داشتند وهمچنان برای احمد ظاهر آواز خوان حنجره طلائی و محبوب میهن آهنگهای فراوانی ساخته و اکثر آهنگهای روح نواز این هنرمند آزاد سرشت را با نواختن ترمپت، روح نوازتر ساخته است چنانکه احمد ظاهر خطاب به استاد چنین گفته بود که: استاد! ترمپت را در گوشم بنواز و بنواز زیرا صدای جادویی ترمپت در روح و روان من تأثیر شگفت انگیزی دارد. استاد ننگیالی از آهنگهایی که برای احمد ظاهر هنرمند عشق و محبت ساخته است یکی هم "شبهای ظلمانی میان طوفانها" میباشد که از زیباترین آهنگهای احمد ظاهر به حساب می آید. استاد ننگیالی در طول عمر پربارش شاگردان بسیاری تربیت کرده و نواختن ترمپت را به آنها آموخته است که یکی از شاگردان استاد، رحیم نام دارد و در جمهوری چک زنده گی به سر میبرد و همچنان رهبر یک ارکستر نیز است پسر استاد سرمست و پسر استاد ناله هم از شاگردان خوب و عالیترین شاگردانش است. باید یاد آورشد که با آمدن شرایط نا مناسب پسران استاد فقیر محمد ننگیالی از مکتب موسیقی رفتند و آنجا را ترک کردند و از جملهٔ آنها یکی به موسیقی دست رسی دارد و بس. خداوند روح استاد بزرگ موسیقی افغانستان را شاد و بهشت برین را جای او بسازد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنگ خطر در رابطه به تجاوز جنسی بالای اطفال

مقامات میگویند آنها منابعی را در اختیار نه دارند تا در ولایات کشور با ازدیاد تجاوز جنسی بالای اطفال مجادله نمایند.

یکی از تاریکترین کنارهای جامعهٔ افغانی، لواطت یا مناسبات جنسی توسط مردان با پسران که در سنین کوچک بوده میباشد، و این کار در بعضی نقاط کشور در حالی رو به افزایش است که به گفتهٔ مردم دو ولایت که به آن منابع قریب بودند طالبان برای آن حکم مرگ را اعلام داشته بودند.

باشندگان ولایت پروان و کاپیسا که در شمال کابل است گزارش میدهند که برای مردان محل و بخصوص قوماندانان نظامی این یک امر عادیست که پسرانی را که عمر شان کمتر از ۱۴ سال باشد با خود به محافل عروسی و تجلیل های دیگری برده، آنها را مجبور به رقص ساخته و در بعضی موارد با آنان لواطت میکنند.

عبدالمعروف از ولایت پروان به ادارهٔ گزارش دهی جنگ و صلح گفت: این کار درینجا حرف عادیست. چند روز قبل من به یک محفل عروسی رفتم که در آنجا آوازخوانی را که دعوت کرده بودند یک پسر تقریباً ۱۴ ساله و خیلی خوش چهره بود.

هنگامیکه او آواز میخواند یک تعداد اشخاص مسلح وارد تالار گردیدند، و یکی آنها به پسر حکم کرد که رقص کند و بقیه اعضای گروه با او همراهی کنند. خواننده ترسید و به گریه کردن آغاز کرد، و تأکید میکرد که نمیتواند برقصد، ولی آنها تهدیدش کردندکه اگر رقص نه کند او را خواهند کشت. بعد از آنکه او رقص کرد، پس از چند لحظه او را با خود بردند.

معروف گفت: بعضی قوماندانان محلی بعد از آنکه برای پسر مقبول سگرت، تحایف، لباس نو و بوت میدهند و آنها را به تماشای فلم های برهنه دعوت میکنند بین هم رقابت نیز میکنند. آنها ازین پسران مانند برده ها کار میگیرند.

در ولایت کاپیسا یک فلمبردار که نخواست اسم خود را بگیرد به ادارهٔ گزارشدهی جنگ و صلح گفت: یک شب چند نفر مسلح بخانهٔ من آمدند و میخواستند محفل شانرا فلمبرداری کنم. چون ناوقت بود، معذرت خویش را پیش کردم؛ اما آنها مرا مجبور ساختند که به دعوت شان بروم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وقتی آنجا رسیدم یک پسر مقبول رقص میکرد. محفل تا ناوقت شب دوام یافت و من باید همه را فلمبرداری میکردم یعنی آنها که با پسر هر چی کردند از آن فلم گرفتم. چیزی را که دیدم اعمال انسانی نه بود.

وقتی کار آنها تمام شد کست را گرفتند و مرا اجازه دادند که بروم.

با وجود سنت پرستی عمیق جامعهٔ افغانی و رعایت شدید دین اسلام در بین مردم، گزارشاتی در رابطه به عنعنهٔ لواطت مردان با پسران خورد سال در بعضی از مناطق کشور و بخصوص در ولایت قندهار که نزدیک مرز پاکستان است، و با وجود آنکه این کار در قانون افغانی و اسلامی ممنوع است هنوز هم میرسد.

طبق گزارشات رسانه های خبری غربی هنگام و بعد از سقوط طالبان، به زودی ازدیاد قدرت و نفوذ ملا عمر رهبر آنها به نسبت مداخله بین کشمکش پر تشدد دو قومندان بالای یک پسر افزونی یافت.

بعد از آن درخواست ها برای مداخلهٔ عمر می آمد و شهرت اش زیاد شد. هنگام زمامداری طالبان، آنعده مردانی که متهم به تجاوز جنسی بالای پسران می شدند توسط تانک دیوار بر سر شان انداخته می شد و نتیجهٔ آن مرگ حتمی بود.

زنده شدن دوباره این کارها و قضایای دیگر در رابطه به تجاوز جنسی بالای پسران و استثمار آنها باعث آن شد که مقامات محلی و بعضی از سازمان های خیریه سیمینار را دایر نمایند تا در بین مردم در رابطه به حقوق اطفال آگاهی به وجود آید.

به گفتهٔ صادقه شهباز یکی از مربیون سیمینار شهر چاریکار در ولایت مرکزی پروان، آگاهی در مورد حقوق اطفال آنقدر کم بود که بعد از صحبت با وزارت تعلیم و تربیه تصمیم گرفته شده است که در نصاب تعلیمی شامل شود.

از مؤسسهٔ چلدرن این کرایسیس یا اطفال مواجه با بحران غلام حضرت به خبرنگار ما گفت: ما در رابطه به تشدد علیه اطفال و اینکه حقوق آنها مورد احترام قرار نه میگیرد گزارشات زیادی داریم. حکومت به این موضوع توجه مبذول نمیدارد و تنها در مورد کمک های مالی دلچسپی دارد.

ولی به نظر ما حقوق اطفال خیلی ها مهم است و باید حفظ شود، در غیر آن آنها قربانی تشدد بوده گمراه خواهند شد.

در ولایت پروان و کاپیسا بعضی مردم محلی ملامتی را بالای تأثیرات جنگ ۲۳ ساله میندازند؛ زیرا آنها آنرا به شکل شکست عنعنوی جامعه میبینند.

عبدالوحید از ولایت پروان میگوید. من فکر میکنم جنگ داخلی در افغانستان فضای غیر سالم و نامصئونی را به وجود آورده است. به خصوص به حقوق اطفال هیچ توجه صورت نمیگیرد. من اطفال را در دیده ام که در کوچه والدین ایشان آنانرالت و کوب میکنند.

نتیجهٔ آن این است که آنها خانه را ترک نموده و با مشکلات مواجه میشوند.

جواد که در ولسوالی جبل السراج ولایت پروان دوکان دارد همچنان میگوید که والدین باید فهم و حوصلهٔ فراوان داشته باشند. آن اطفالیکه از طرف والدین از خانه بیرون میشوند به کوچه ها رفته و کسی آنانرا خانه میبرند تا نوکر خانه شان شوند و یا آنها را برای بر آورده ساختن احساسات جنسی میبرند. آنها به حالتی میرسند که نمیتوانند دیگر بخانه بروند حتا اگر والدین ایشان از آنها بخواهند.

یک باشندهٔ دیگر ولایت پروان سید حبیب باور دارد اطفالی که در خانواده هایی که دو خانم دارند که در جامعهٔ اسلام عام است، بعضی اوقات با ایشان روش نادرست صورت میگیرد. اطفال از محبت والدین محروم شده و در جای دیگر خواهان پناه میگردند.

در ولایت پروان و کاپیسا در رابطه به گذارشات تجاوز جنسی بالای پسران عبدالجلیل خان رئیس ادارهٔ جرایم اطفال وزارت امور داخله در کابل به خبرنگار ما گفت: ما درین عرصه که اطفال را از چنین روش غیر اخلاقی نجات داده باشیم زیاد کار کردیم، حتا تا اندازهٔ که سعی مینماییم مانع دیدن فلم های برهنه شویم که در کابل به طور غیر قانونی نشان داده میشود.

چنانچه فعالیت های ما تنها به کابل منحصر بوده و پول و کارکنان کافی نداریم تا با اطفال در ولایات کمک کنیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اعتقاد به زخم چشم هنوز هم در بسیاری از دل دیده میشود

از منابع خارجی

آیا شما خرافاتی هستید؟ کم تر کسی حاضر می شود به این سوال جواب مثبت بدهد ولی دلیل بسیاری از رفتارهای فردی و اجتماعی اعتقاداتی است که مبنای عقلی یا دینی مشخصی ندارند. اکثر این اعتقادات قدیمی هستند و در جوامعی که از شکل سنتی بیرون می آیند. روز به روز کم رنگ تر می شوند.

خرافه ها هر چند ممکن است به نظر غیر قابل قبول برسند، از نظر مردم شناسی منابع با ارزشی به شمار می آیند. در این مقاله زخم چشم را به عنوان یک خرافهٔ جهانی بررسی خواهیم کرد. اگر مقاله را خواندید و لذت بردید، لطفاً نویسنده را چشم نزنید!

* چشمی که همه جا حاضر است

"بله" همه منتظر شنیدن این کلمه اند تا پای کوبی را آغاز کنند. تازه عروس با گفتن این کلمه لبخندی می زند. این یک مراسم عقد ساختگی و نمایشی است، عقد واقعی چند روز پیش بدون سر و صدا خوانده شده است تا چشم های کمتری شاهدش باشند، چون هیچ کس از زخم نگاه در امان نیست... .

قدیم تر ها مثل حالا نبود که بدقواره ها خود شان را شبیه دختر زیبایی نمایش بدهند و بی پول ها خود شان را شبیه مرد پولداری جا بزنند. آن روزها مردم از چشم حسود می ترسیدند و زیبایی ها و دارایی های شان را پنهان می کردند. مردم به "زخم چشم" یا "چشم زدن" اعتقاد داشتند؛ یعنی صدمه هایی که نگاه حسادت آمیز به شخصی یا چیزی وارد می کند. هر چیز با ارزش و نفیسی که نگاه ها را متوجه خود کند در معرض خطر زخم چشم است؛ ولی در دنیا پدرکلان ها و مادرکلانها، کودکان، حیوانات اهلی (به خصوص شیرده) و مزارع کشاورزی آسیب پذیر تر بودند. این اعتقاد تا به امروز هم منسوخ نشده است؛ هنوز هم در بسیاری از کشورهای خاور میانه مرسوم است که نوزاد را تا

چهل روز پس از تولدش از خانه خارج نمی کنند؛ زیرا کودکان، بیش از بقیه در مقابل "زخم چشم" آسیب پذیرند.

در گسترهٔ جغرافیایی وسیعی شامل آسیای میانه، هندوستان، خاور میانه، روسیه، اروپا و جزیرهٔ انگلستان این عقیده صدها سال است که در زندگی مردم جای دارد و در هر زبان به نامی خوانده شده است." در عربی العین" (چشم) در ترکی "نظر" در ایتالیایی "مال اوچیو" (چشم بد)، در اسپانیولی "مال اوخو" و در انگلیسی "اویل آی" (چشم شر). در تمام این نام گذاری ها، صفت "بد" یا "شر" فقط بیانگر زیان رسانی نگاه است، نه این که شرارتی به شخص نگاه کننده نسبت داده شود.

منشا این عقیده بین النهرین است. باستان شناسان در عراق، الواحی به حدود پنج هزار سال یافته اند که اشاره به وجود این اعتقاد در تمدن سومری دارند. هم چنین بر گردن اجسادی که در گورستان های سومری دفن شده اند، طلسم هایی به شکل چشم آویخته شده که به احتمال زیاد برای دفع زخم چشم کار می رفته اند.

زخم چشم در این تمدن باستانی ریشه دارد و از آن جا نسل به نسل، میان اقوام مسیحی، یهودی و مسلمان رسوخ کرده است.از این میان، یهودیان بیش از دیگران به آن اهمیت داده اند؛ زخم چشم فراتر از یک خرافه و جزیی از اعتقادات دینی آنان به حساب می آید. در تلمود که جزو کتب مقدس دین یهود است، یوسف مصون از زخم چشم دانسته می شود و دلیل آن آیه ای از تورات است که یعقوب او را "بر فراز چشم" متبرک گرداند.

اعتقاد دیگری که رواج داشت، اعتقاد به وجود آدم هایی بود که زخم چشمدار و نگاه بدشگون و شوم داشتند. نگاه این آدم ها به هر کسی که می افتاد، برایش بدشانسی و مصیبت به بار می آورد. چنین اشخاصی با چشم شوم به دنیا می آیند ودر کارهایی که می کنند، تقصیری ندارند.

در جنوب ایتالیا اعتقاد به زخم چشم هنوز هم رایج است و به آن "جتاتوره" می گویند. یکی از پاپ های قرون وسطی هم به جتاتوره بودن، معروف بوده است.

حتا در این روزگار در اروپا پیر زنان بیوه و زنان نازا را در زخم چشم خطرناک می دانند و معمولاً کودکان کم سن و سال را از چشم آنان دور می کنند. در ترکیه و یونان همه از چشمهای آبی واهمه دارند و آن ها را دارای قدرت شومی می دانند. شاید دلیل عمدهٔ این اعتقاد چشمان تیره رنگ مردم بومی این منطقه باشد که یک فرد چشم آبی در میان آنان به شدت خودنمایی می کند و همه حضورش را احساس می کنند.

گذشته از همهٔ این ها، اعتقاداتی هم مبنی بر امکان صدمه زدن عمدی از طریق نگاه وجود داشت که چنین کاری فقط از جادوگران ساخته بود. در قرون وسطی جادوگران زیادی به جرم زخم چشم محاکمه شدند. یکی از رایج ترین روش ها برای پی بردن به صحت اتهام زخم چشم این بود که جادوگر را با لباس به آب می انداختند. اگر در آب فرو می

(c) ketabton.com: The Digital Library

رفت، تبرئه می شد و اگر بر سطح آب می ماند مجرم شناخته می شد. البته باید فکری هم برای نجات جان متهم بی گناهی که در آب فرو می رفت، می کردند.

در یکی از مصاحبه های مریل استریپ، گزارشگر شروع به تعریف و تمجید از حضور مؤفق این هنرپیشه بر پردهٔ سینما کرد. مریل استریپ در جواب گفت: "کنایِنا هارا". این عبارت در زبان عبری معادل "چشم حسود کور" است.

مشابه این گونه عبارت ها (یاوردها) که برای دفع زخم چشم، در جواب تعریف و تحسین گفته می شوند بسیار زیاد هستند و وقتی شخصی مورد تحسین قرار می گیرد، می تواند یکی از آن ها را به زبان بیاورد. در کنار این وردها استفاده از اعمال و ژست های خاصی هم معمول است، مثل به تخته زدن. در بعضی کشورها وقتی کسی از کودک، حیوان شیرده یا درخت میوه ای تحسین کند، تحسین خود را با تف کردن به آن پایان می دهد تا در نظر مادر یا مالکش ، به چشم زدن متهم نشود. در مورد کودکان رسم دیگری وجود دارد که آنان را بعد از تعریف و تمجید با دست لمس می کنند تا اثر زخم چشم احتمالی زایل شود. اگر تعریف کننده این کار را فراموش کند، مادر کودک با خواندن ورد خاصی اثر زخم چشم احتمالی را زایل خواهد کرد، یااین که با بدگویی از فرزندش اثر تعریف و تمجید را خنثی می کند. یکی دیگر از فرمول های رایج ضد زخم چشم برای کودکان این است که مادر پیش از خروج ازخانه صورت بچهٔ خود را عمداً کثیف می کند تا دیگران با اشاره به کثیف بودن، تحسین خود را بی خطر کنند؛ مثلاً می توانند بگویند: "عجب بچهٔ نازی!... ولی حیف که صورتش چرکی شده."

در ایتالیا اعتقاد بر این است که مردان هم مثل کودکان، مادران شیرده و مزارع ممکن است چشم بخورند. مردان ایتالیایی دو نوع اشارهٔ دست برای محافظت از زخم چشم دارند که "مانو چرنوتو" (دست شاخ دار) و "مانو فیچو" (دست انجیری) نام دارند. در مانوفیچو، دست شکل یک مشت بسته را دارد و انگشت شست بین انگشت وسط و اشاره قرار می گیرد. در مانوچرنوتو انگشت شست، انگشت وسط و حلقه را به طرف کف دست خم می کند و دو انگشت اشاره و کوچک صاف و کشیده (مثل دو شاخ) نگه داشته می شوند. این شیوه به امریکا هم راه یافته است ونمونهٔ بارز آن "اسپایدر من" (مرد عنکبوتی) قهرمان قدیمی داستان های مصور است که پس از پایان هر کدام از ماجراهای حیرت انگیزش، خود را با مانوچرنوتو از زخم چشم طرف دارانش حفاظت می کند.

* طلسم

مردی برای جلوگیری از تأثیر "زخم چشم" از اشیایی استفاده می کنند که "طلسم" نام دارد. طلسم های زخم چشم تنوع زیادی دارند. مهمترین و رایج ترین این طلسم ها خر مهره های آبی رنگی است که بیش تر در یونان و ترکیه استفاده می شوند.این مهره ها پر فروش ترین زینت آلات در این کشورهای محسوب می شوند و نمونه های گوناگون آن در اندازه های مختلف بر گردن نوزادان، شیشهٔ موترها، پیشانی حیوانات اهلی و بالای دروازهٔ خانه های تازه ساخت قابل مشاهده است. روی این مهره ها یک سوراخ یا خال سیاه وجود دارد که آنها را شبیه مردمک یک چشم آبی رنگ می کند. رنگ خطرناکترین چشم. بهترین راه مقابله با زخم چشم آن است که اثر آن با نگاه خیرهٔ متقابل خنثی شود. مصریان هم بر اساس عقیدهٔ مشابهی از تصویر چشمی به نام "چشم هوروس" یا "واجت" استفاده می کنند. نمونه های فراوان اوجت که در مقبره های مصریان باستان یافت شده است، قدامتی چهار هزار و پنصد ساله با آن داده است.

در ایران، ترکیه و آذربایجان اسپند را دفع کنندهٔ زخم چشم می دانند. آویزان کردن اسپند بر درگاه خانه ها، به ویژه در خانواده های سنتی و روستایی هنوز رواج دارد. مردم روستاهای آذربایجان اعتقاد دارند که اسپند (اوزریک) خوب را باید از نقاط دوردست چید؛ جایی که صدای هیچ خروسی به آن نرسد. چنین اسپند بسیار مؤثر و البته گران قیمت است. سوزاندن اسپند غیر از دفع زخم چشم می تواند بیماری یا صدمهٔ حاصل از آن را هم درمان کند. هنگام سوزاندن اسپند و ردها و اشعار مخصوصی خوانده می شود که تنوع بسیار زیادی دارند و در میان زنان خانواده سینه به سینه منتقل می شوند.

در کشورهای عربی "خمسه" مهمترین وسیلهٔ محافظت در مقابل زخم چشم است. این طلسم شکل یک دست با انگشتان صاف و کشیده را دارد که تصویر یک چشم در میان آن حک شده است واز فلزات قیمتی ساخته و به عنوان شی زینتی استفاده می شود. یهودیان هم به قدرت محافظتی خمسه اعتقاد دارند.

در چین طلسم ها را به صورت گره های به هم بافته و مشبک می سازند. نگاه حسود با رسیدن به این گره های پشت سر هم و درهم و برهم گرفتار پیچیدگی و درهم رفتگی آن ها می شود و در تلاش برای بازکردن گره ها، قدرت خود را برای صدمه زدن از دست می دهد. در هنرهای زینتی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اقوام سلتی و ساکسون ساکن جزیرهٔ انگلیس هم ترئینیاتی به شکل ریسمان های به هم بافته به چشم می خورد که کارکرد مشابهی دارند. شمشیر، تسمه و کلاه خود جنگ جویان قدیم هم برای دور کردن زخم چشم دشمنان با نهایت دقت و ظرافت تزئین می شدند.

طلسم هندی عبارت است از ریسمانی با یک مهرهٔ آبی رنگ که آن را بر گردن نوزاد می آویزند. زمانی می رسد که این ریسمان در اثر فرسودگی می گسلد و مهره می افتد، معنی این اتفاق این است که کودک دیگر نیازی به طلسم ندارد و در مقابل زخم چشم مقاوم شده است.

* درمان زخم چشم

قدیمی ها بیش تر از ما باورهای شان را جدی می گرفتند. اگر کسی سرما می خورد و نسخهٔ داکتر را جدی نمی گرفت و می مرد، هیچ کس نمی گفت به خاطر نخوردن دوایش، مرده است؛ ولی اگر کسی دستور العمل های دفع زخم چشم را رعایت نمی کرد، حتا اگر سالهای سال صحیح و سلامت به زندگی اش ادامه می داد، هیچ کس شک نداشت که چشم حسود روزی اثر شومش را نشان خواهد داد.

مهمترین صدمهٔ زخم چشم خشکاندن مصدوم است: میوه های درخت پربار می پوسند، نوزاد مبتلا به اسهال می شود (آب بدنش را تلف می کند) و حیوانات اهلی شیر نمی دهند. وقتی چنین اتفاقی می افتد باید اثر زخم چشم را از بین برد، کار که از هیچ نسخه و دارویی ساخته نیست. همان طور که قبلاً هم اشاره کردیم اسپند چنین کاربردی دارد. با دود کردن اسپند چشمان حسود همراه با دانه های سیاه رنگ می ترکند.

پیش از آن که درمان زخم چشم آغاز شود، تشخیص آن لازم است. در اروپای شرقی چشم خوردن را با ریختن زغال چوب، زغال یا نوک گوگرد سوخته روی یک ظرف پر آب تشخیص می دهند؛ اگر زغال هاروی آب شناور شوند، شخص بیمار چشم خورده است و در غیر این صورت علت ناراحتی را باید از طبیب پرسید.

در اوکراین، این کار را با ریختن قطره ای موم ذوب شده، در آب مقدس انجام می دهند. اگر قطرهٔ موم به دیوارهٔ ظرف بچسبد یا پخش شود، بیمار گرفتار زخم چشم شده است. وردهای مخصوصی که فقط زنان آن ها را می دانند خوانده می شود تا بیمار با آب مقدس شست و شو کند. موم دوباره برای ذوب شدن گرم می شود و این بار به شکل یک پارچه و جامد به انتهای ظرف می رسد؛ یعنی درمان موفقیت آمیز بوده است.

در ایتالیا، در هر ناحیه پیرزنانی را می توان یافت که متخصص دفع زخم چشم هستند. در روش ایتالیایی تشخیص و درمان همزمان صورت می گیرد. ابتدا تشنی را پر آب می کنند و بعد روغن زیتون را قطره قطره روی آن می ریزند. اگر قطره های روغن به شکلی شبیه چشم دور هم جمع شوند، چشم بد اثر کرده است. در ادامهٔ کار ریختن قطره های روغن همراه با خواندن وردها و دعاهای به خصوص ادامه پیدا می کند. اگر شکل حاصل از چند قطرهٔ پیاپی شباهتی به چشم نداشته باشد، کار درمان با موفقیت به پایان می رسد. این کار ممکن است ساعت ها طول بکشد.

در مکزیک و یونان هم از آب مقدس برای شست و شوی کودکی که چشم خورده است، استفاده می کنند یا با این آب بر پیشانی اش صلیب می کشند. بهتر است که قبل از انجام این کار، شخصی که زخم چشم زده است در آب مقدس تف کند. مشکل این جا است که هیچ کس حاضر نیست خود را به عنوان عامل زخم چشم معرفی کند، بنابر این قبل ازمراسم، یکی از بستگان کودک پیالهٔ آب مقدس را دست گرفته، بیرون کلیسا می ایستد و از همهٔ کسانی که وارد کلیسا می شوند می خواهد که در این پیاله تف کنند. بدین ترتیب آبروی مقصر ماجرا محفوظ می ماند.

پیش از آن که نیوتن در بارهٔ نور و بینایی تحقیق و نظریه پردازی کند، شایع ترین نظریه این بود که چشم برای دیدن اشیا، اشعه ای نامرئی از خود ساطع می کند. این اشعه کانال ارتباطی ما با دنیای اطرافمان است و ما از طریق آن به وجود اشیای پیرامونمان پی می بریم، بدین ترتیب حس بینایی هم مثل حس لامسه با تماس مستقیم کار می کند، فقط یکی رنگ و شکل را تشخیص می دهد و دیگری جنس و دما را.

این دیدگاه قدیمی می تواند به خوبی نحوهٔ عمل زخم چشم را توضیح دهد؛ البته با اضافه شدن نظریه ای دیگر مبنی بر این که اشعهٔ ساطع شده از چشم غیر از مرئی کردن اجسام، می تواند بر آن ها اثر بگذارد. زخم چشم نگاهی است که اشعهٔ آن قدرتی مخرب و آسیب رسان دارد. این قدرت ممکن است در شخصی به طور مادرزاد زیاد باشد همچنین ممکن است کسی به عمد این قدرت شیطانی را در خود تقویت کند. (جادوگر).

حضور تصویر چشم در طلسم ها بر این اساس است که می توان اثر اشعهٔ مذکور را با حضور چشمی دیگر در برابر آن کاهش داد. چشم مصنوعی یا تصویر چشم، نگاهی است که اشعه اش پیش از هر نگاه دیگری پخش شده است و فرد را "گرفته است". بنابر این چشم های دیگر امکان دستیابی و صدمه رساندن به وی را ندارند. یکی دیگر از روش های دفع زخم چشم آویزان کردن تکه ای آینه یا فلزی صیقلی است تا اشعه های نگاه حسود را به خودش باز گرداند.

این دیدگاه با آن چه ما در درس فزیک و زیست شناسی می خوانیم متفاوت است. در دیدگاه جدید چشم ما برای دیدن اجسام تماسی با آن ها برقرار نمی سازد. بر عکس عقیدهٔ قدیمی چشم بیش از یک پنجرهٔ گشوده نیست. این چشم نیست که بر اجسام اثر می گذارد بلکه اجسام هستند که با ارسال نور بر اعصاب چشم اثر می گذارند.

زخم چشم برای اکثر ما عقیدهٔ خرافی به حساب می آید، چون فزیک جدید راه توجیه زخم چشم را برای مان بسته است؛ ولی برای دور ریختن اسپند که در خانه دارید عجله نکنید! فزیک نحوهٔ دیدن اجسام را می تواند به خوبی توضیح دهد، ولی خیلی چیزهای دیگر را نمی تواند توضیح دهد؛ مثلاً نمی تواند بگویدکه چرا بعضی ها با نگاهشان اشیای فلزی را خم می کنند یا می شکنند. برای پاسخ به چنین سوالاتی باید در انتظار ظهور علوم جدیدتری باشیم. اگر این اتفاق بیفتد، وردهایی که مادرکلانهای مان با دود کردن اسپند می خوانند، حکم فورمول های پیچیدهٔ ریاضی را خواهند داشت.!

(c) ketabton.com: The Digital Library

طبابت جدا از سیاست است

مصاحبه اختصاصی "سباوون" با زینت کرزی، مصاحبه کننده لطیفه سیدی پوپل

از آنجائیکه من از گذشتن حکومات چندی در کشور آگاهی دارم با وصف اینکه زنان خیلی برجسته از لحاظ سیاسی و اجتماعی داشته ایم اما با تأسف که همه در سایهٔ نظریات و داوری های مردان گام برداشته و استعداد و دانایی خویش را با دیکتهٔ مردان تبارز داده اند.

همچنان تعدادی از رئیس جمهوران در کشور ما که آمده اند و رفته اند زنان با سواد و با فهمی داشته اند اما صرفاً به یک بخش در امور زنان بسنده شده و از حضور مطرح و قابل بحث در مسایل کشوری یا اجتناب ورزیده اند و یا هم جرأت آن را نکرده اند تا منحیث همکار و مشاور با شوهر شان که سمت بزرگی را بر دوش دارد همکار شوند.

سوالات زیادی نزد زنان وجود دارد که آیا خانم رئیس جمهور کرزی سمت رسمی در اداره دولت دارد یا خیر و یا اینکه اصلاً تحصیل و یا سوادی دارد، و اگر دارد چرا تا کنون حتا ما زنان با اسم او آشنا نیستیم. عین سوالات نزد من و همکارانم وجود داشت بناً در نخستین تماس با مشاوریت علمی و فرهنگی ریاست دولت جواب مثبت مبنی بر آشنایی و مصاحبه با خانم کرزی دریافت نمودم.

وقتی به محوطهٔ ارگ رسیدم با خود می اندیشیدم که چگونه زنی خواهد بود، چگونه صحبت خواهد کرد؛ زیرا با ذهن پر از سوال راهی محل شده بودم به هر حال بعد از رهنمایی به یک سالون ساده و در عین حال زیبا، خانم کرزی وارد سالون شد بعد از تعارف مختصر و پیش از آنکه سوالاتم را مطرح کنم دیدگاه زنان را برایش مفصلاً یاد آور شدم مختصر میخندید و بعد آرام میگرفت لباس خیلی ساده و برخورد خیلی طبیعی وی مرا متیقن ساخت که خانم تحصیلکردهٔ است. بناً اولین سوالم این بود تا ابتدا در مورد خود حرف بزند.

من زینت کرزی فارغ پوهنحی طب معالجوی طب کابل میباشم، در فامیل روشنفکر متولد شده ام، پدرم اهل معارف است و چهار خواهر و چهار برادر میباشم همه تحصیلکرده و دارای تحصیلات عالی میباشیم.

از وی پرسیدم: شما منحیث خانم رئیس جمهور چه سهمی فعلاً در تحولات سیاسی و اجتماعی همگام با آقای کرزی دارید؟

بعد از مکثی گفت فعلاً هیچ؛ زیرا مسلک من طبابت است میخواهم در آینده از طریق مسلک خود خدمات ارزشمندی را که خواست جامعهٔ فعلی ما بخصوص از زنان کشور است انجام دهم.

باز روی سوالم تأکید نمودم، میخواهم بدانم که فعلاً چرا سهمی ندارید آیا ممانعتی از طرف جناب کرزی است و یا اینکه خود شما نمیخواهید در اجتماعات ظاهر شوید؟

با لبخند مختصری گفت، نه اصلاً چنین نیست، بر عکس تصور شما، جناب رئیس جمهور خیلی طرفدار این مسأله است تا من مسوولیت رسمی داشته باشم؛ اما چون من یک داکتر هستم، میخواهم روی یک پلان در آینده کار کنم و راههای بهتری را غرض کمک سودمند صحی به زنان افغانستان در نظر بگیرم و مطابق آن حرکت کنم.

من فکر میکنم وقت آن فرا رسیده است تا حرکت کنید؛ زیرا شما منحیث خانم رئیس جمهور قادر به جلب کمک های بیشتر در همه امور برای زنان هستید. فعلاً نیاز بیشتر احساس میشود.

میخواهم ابتدا انجمن زنان را تأسیس بکنم و کار عمدهٔ انجمن این خواهد بود تا فعالیتهای ما همه منحصر به صحت و طب باشد. و نیز کورس های سواد آموزی را برای زنان در افغانستان فعال نمایم، فکر میکنم زنان ما در شرایط فعلی نیاز مبرم به این دو پدیدهٔ دارند و من اصلاً طرفدار این نیستم تا خیلی با تشریفات حاضر به وظیفه شوم تا همه متوجه رفت و آمد من به دفتر شوند، نمی میخواهم زیاد به خاطر امنیت من افراد توظیف شوند، و چند عراده موتر یکی پی دیگر عقب من روان باشند میخواهم خیلی ساده چون سایر زنان خیلی بی تکلف مصدر خدمت شوم. که انشاء الله در همین آینده های نزدیک شروع به کار خواهم کرد.

در مقابل این پرسش که گاهی اتفاق افتاده است که آقای کرزی در بعضی موارد مربوط به کشور با شما مشوره کنند و تا چه حد به نظریات شما ارج میگذارند؟ میگوید: بلی اتفاقاً که در بعضی موضوعات با من مشوره میکند و به نظریات من ارج میگذارد.

ازدواج شما با آقای کرزی تصادفی بوده و یا از قبل برنامه ریزی شده بود؟

از ازدواج من که با آقای کرزی چهار سال سپری میشود، چون از یک فامیل بودیم مطابق عنعنات افغانها صورت گرفت که فعلاً خیلی زندگی خوبی دارم.

در اوقات بیکاری به چه فکر میکنید؟

چون علاقمندی من به مسایل طب بیشتر است اکثراً کتب طبی را مطالعه میکنم و در پهلوی آن علاقمند آگاهی مسایل روز از طریق مطبوعات میباشم.

وی در اخیر در پاسخ این پرسش که به نظر شما مجله "سباوون" یک نشریه خوب و خواستنی به مردم است یا خیر؟ میگوید که بلی، مجله سباوون را خیلی دوست دارم، در شرایط فعلی کار این مجله خیلی مؤفق است، هیچ نقطهٔ انتقادی در آن نیافتم، همه مسایل مطروحه در مجله دلچسپ و خواندنی است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلطان احمد روزنامه نگار تاجک از سایت انترنیت بی بی سی

صدای عشق و دلتنگی

سلطان احمد، روزنامه نگار تاجک چندی قبل سفری به کابل داشته و کنجکاوانه سیری کرده است در جایگاه احمد ظاهر خوانندهٔ پرآوازه افغان، آنچه می خوانید نظری هم به سهم تاجیکان دارد.

وقتی او به آواز خوانی آغاز می کند، مردم زیادی در اطرافش جمع می شوند. یکی خواهش می کند که «بیوفا یارم» را بخواند، دیگری «شبهای ظلمانی» و سومی «اگر تو یارک من باشی» را.

عبدالخالق نابینای مادرزاد است. نزدیک به پنجاه سال دارد. ولی تنها از سی سال مقدم با شنیدن صدایی که آن را پیک محبت به زندگی می نامد، حیات برایش معنی دیگر پیدا کرده است.

آفتاب و ماه، ستاره ها و سبزه زاران، دریاها و چشمه ساران را دیگر او در همین صدای جان فزا و روح بخش می دید و می شنید و درک می کرد. او از آن روزی که بار نخست این صدا را شنید از آن جدایی ندارد. آنرا هر روز می شنود، حتی شب در خواب آنرا می شنود. بیشتر به آن هم آواز می شود؛ زیرا آن صدا بیانگر درد و اندوهش بوده و هنوز هم هست. امروز با گذشت تقریبا ۲۴ سال از مرگ احمد ظاهر وقتی که آوازش «برایم گریه کن امشب که تنها امشبم با توست» را می شنود یا آن را برای مخلصانش خود عبدالخالق می خواند، او درواقع برای احمد ظاهر می گرید.

کیست در شهر که از دست غمش داد نداشت؟

کیست احمد ظاهر که با گذشت بیش از ۲۴ سال از مرگش با آوردن تنها یادی از او قلبها به درد می آیند و اشکها از چشمان دوستان و هوادارانش چون قطره های باران جاری می شوند؟ او چه انسانی بود؟ چه هنری داشت؟ چه افسونی کرده است که هرگز نمی توانیم فراموشش کنیم؟

آری، امروز در روی زمین یگان تاجیک یا فارسی زبان کمابیش از فرهنگ باخبری یافت نمی شود که نداند احمد ظاهر کیست و یا آواز و آهنگهای او را نشنیده باشد. نه تنها پارسی گویان، بلکه نمایندگانی از دیگر اقوام و ملیتها که دوست دار هنر آوازخوانی درواقع اصیل و والا هستند، امروز احمد ظاهر را خوب می شناسند. سرودها یش را زمزمه می کنند.

آیا آوازخوان روس دخترک شش ساله ای که در برنامه معروف تلویزیون ملی روسیه که آهنگ مشهور احمد ظاهر (بیوفا یارم) را به زبان فارسی و لحن کودکانهٔ شیوایش در فضای کف زدنهای هواداران در تالار نشسته، ادا می کرد دلیل این نیست که آهنگ و ترانه های این افسون گر حتا دلهای کوچک کودکان را نیز تسخیر کرده است؟

آوازخوان جوان ازبک، سیاره قاضیوا، با استفاده از این آهنگ احمد ظاهر ترانه ای را در کنسرتها یش می سراید که ورد زبان هواداران جوان کشورش گشته است. آوازخوان معروف ترکمن، بابا مراد همدموف، نیز در یک کنسرت زنده اش با خواندن ترانه ای از احمد ظاهر روح پاک او را شاد می نماید.

بله، نامش را می دانند، سرود و آهنگهایش را نیز دوست دارند و می سرایند. ولی در بارهٔ احمد ظاهر چه در زادگاهش افغانستان و چه در کشورهای همزبانش به آن طرزی که بایسته است مقاله و رساله ها و

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتابهایی تهیه و چاپ نشده است.

به هر حال برای ما تنها دو کتابی معلوم است که یکی سال ۱۹۹۲ در تاجیکستان و دیگری سال ۱۹۹۵ در پیشاور پاکستان به نشر رسیده اند. کتاب اول "باز آمدم" نام داشته مرتبان آن وهاب آدینه و عبدالقهار محمدعلی می باشند.

در این کتاب در برابر آوردن متن صد سرود احمد ظاهر و اینچنین چندی از مقاله های مؤلفان افغانی عزیز (آسوده تهماس)، ببرک احساس، محب بارش و روزنامه نگاران تاجیک سلیم عیوب زاد، امان بیک شهزاده نیز شامل شده است. کار دیگر ثواب مرتبان این کتاب آن است که در مجموعهٔ شعرها، نبشته برخی از شعرای تاجیک در بارهٔ این آوازخوان بی همتا نیز گرد آورده شده است.

کتابی که در پاکستان به حروف عربی نشر شده است «تنها صداست که می ماند» نام دارد و از یک مقدمه خیلی کوتاه متن ۱۸۲ آهنگ او عبارت است. مؤلف مقدمه و گرد آورندهٔ متنهای آهنگ های احمد ظاهر اسد الله صافی می باشد.

احمد ظاهر مطرود سیاست، محبوب ملت

در افغانستان چه در زمان حیات بودنش و چه بعد مرگش به احمد ظاهر مطبوعات آن قدر توجه زیادی ظاهر نمی کرد. زیرا وسایط اخبار عموم در زمانی که او محبوبیت کسب کرده بود، اساساً در تحت کنترول حزب دیموکراتیک خلق قرار داشت.

عجیب همین بود که صدای احمد ظاهر را چه حزبی و چه غیر حزبی، چه ثروتمند و چه فقیر چون آب چشمهٔ پاک برابر دوست می داشتند. اورا به محفل [عروسیو مجالس خصوصی] خود دعوت می کردند.

در زمان حکومت مجاهدین هم احوال از این بهتر نشد. هرچند کتاب در بالا ذکر شده در همین دوره به نشر رسیده و در همه جا آزادانه به فروش رسید ولی اساساً به مکتب و سبک هنری احمد ظاهر کسی اهمیت نمی داد.

زمانی که طالبان در کابل به قدرت رسیدند احوال باز هم بدتر شد. این گروه بعد ورود به کابل اولین کاری که کردند تخریب مقبره احمد ظاهر بود. بعد از این کوشش به خرج دادند که کستهای ثبت آوازش را از بین ببرند. طی پنج سال حکومت طالبان کسی حق نداشت که در مناطق تحت کنترول آنها موسیقی گوش دهد و فلم تماشا کند. برای این کار مجازات می کردند. محض در همین دوره بسیار کست های ثبت آواز احمد ظاهر و آوازخوان های دیگر نیز از بین برده شدند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعد از دور شدن طالبان از قدرت و روی کار آمدن حکومت موقت کار کمی رنگ دیگر گرفت. پیش از همه موسیقی نیز به کابل برگشت. تمام دکانهای کست فروشی دوباره به کار آغاز کردند. دوباره صدای احمد ظاهر در تمام گوشه و کنار افغانستان طنین انداز شد.

تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن!

ماه جنوری سال ۲۰۰۲ در کابل لویه جرگهٔ اضطراری دعوت کرده شد.

رادیوی کشور از صبح تا شام برنامه هایی را پخش می نمود که مردم را به وحدت و یگانگی، دوستی و همبستگی دعوت می کردند. من مشاهده کردم که همان شب و روز از همه بیش آهنگ های احمد ظاهر را از طریق رادیو پخش می کردند. بخصوص آهنگ های «تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن» و «ای هم وطن، ای نیروی بالندهٔ جاوید» حتی روزی تکرار بتکرار شنوانده می شدند.

ولی با وجود این باز هم احساس می شد که به هنر و شخصیت احمد ظاهر در افغانستان نوین هم هنوز به طور باید و شاید اهمیت داده نمی شود. مثلا روز ۲۳ جوزا روز تولد و هم زمان روز به شهادت رسیدن احمد ظاهر بود. از آن که آهنگهایش را در رادیوها استفاده می کردند منطقاً درست می بود که در این روز در محفلی یا اقلاً در نشست هنرمندان یادی از او می شد.

ولی متاسفانه، این کار نشد. حتی کسی از مسئولین سر قبرش قدم رنجه نکرد و دسته گلی را هم بالای آرامگاه ویرانه اش نگذاشت. در آن شب و روز در کابل بیش از ۱۰۰ نشریه هرروزه، هفته نامه خصوصی و دولتی انتشار می گردید. متاسفانه تنها در هفته نامه «کابل» و روزنامه «انیس» در باره روز مولود و مرگ احمد ظاهر مقاله هایی درج گردیدند و بس.

وقتی که سبب چنین بی توجهی را از بعضی کارمندان فرهنگی این کشور دوست پرسیدم جواب این بود که "همه امروز به معرکه خیلی مهمتر تشکیل و برگزاری لویه جرگهٔ اضطراری مشغولند. بنابراین، این مسئله تا اندازه ای در گوشهٔ فراموشی مانده است. خدا خواهد، در آینده به این مسئله نیز برمی گردیم".

ولی مردم عادی احمد ظاهر را فراموش نکرده است. من در روز تولد احمد ظاهر در یکی از کوچه های شهر کابل صبح از یک پلیس راه سؤال کردم که امروز چه روزی است؟ او جواب داد که امروز روز تولد و مرگ آوازخوان بیهمتای ما احمد ظاهر است.

من وقت شام در گرد آرامگاه ویرانه و به خرابه زار تبدیل یافتهٔ احمد ظاهر دخترکی را دیدم که به جاروب اطراف قبر احمد ظاهر مشغول بود. من در داخل هر تکسی در کابل صدای احمد ظاهر را می شنیدم... من در پیراهن بسیاریها در برابر عکس احمد شاه مسعود عکس زیبای احمد ظاهر را می دیدم...

ای هم وطن، ای نیروی بالنده جاوید!

تاجکان و احمدظاهر

تحلیل و تدقیق موادی که در تاجیکستان و افغانستان عائد این رامشگر بزرگ شرق به نشر رسیده اند نشان می دهد که روزنامه نگاران و نویسندگان تاجیک بیشتر از همتایان افغانی خود به موضوع خلاقیت و شخصیت احمد ظاهر دخالت کرده اند.

شادروان محی الدین عالم پور یکی از اولین خبرنگاران تاجیک بود که در تلویزیون تاجیک در نمایش «ستاره های شرق» در باره احمد ظاهر برنامهٔ ویژه ای تهیه کرد و بعدها او به حیث خبرنگار بخش فارسی رادیوی بی بی سی به آمریکا سفر کرده در آن جا با همسر و

(c) ketabton.com: The Digital Library

دختر، خواهر و شوهر خواهر احمد ظاهر مصاحبه آراست. این مصاحبه همان سالها از طریق رادیوی بی بی سی پخش شده بود.

بخصوص بعد کسب استقلالیت به این موضوع روی آوردن روزنامه نگاران و علاقمندان احمد ظاهر در تاجکستان نباید تعجب انگیز باشد. اکنون بی بیم و ابا او را در تاجکستان هم عضو فرهنگ مشترک ملت افغان و تاجک می دانند.

نشر کتاب «باز آمدم» در سال ۱۹۹۲ بیانگر همین نکته نظر است. بعد نشر این کتاب مقاله های زیادی نیز روی چاپ را دیدند. مهمترین آنها نوشته دکتر علوم فیلولوژی، پروفیسور خدای نظر عصازاده، «لیلی، لیلی، لیلی جان...» می باشد که بعد در مجموعهٔ «چهره ها» (دوشنبه، "ادیب"، سال ۱۹۹۶) به طبع رسید.

در این مقاله پروفیسور خدای نظر عصازاده اولین مراتبه در مطبوعات تاجیک در بارهٔ بعضی از پهلوهای ناروشن زندگانی احمد ظاهر معلومات مفصل می دهد.

مثلا در باره سببهای مرگ احمد ظاهر اطلاعات او بیشتر به حقیقت نزدیک اند؛ ولی به نظر ما مهم آن است که استاد خدای نظر عصا زاده در مقاله خود باز هم یکی از اولینها شده ضرورت آموزش "مکتب ایجادی احمد ظاهر" را به میان گذاشته است.

مقاله های دیگر پرمحتوی و پرمضمون در باره احمد ظاهر نیز به نشر رسیده اند. بخصوص مقاله های ظفر میرزایوف، محمد ایگمزاد. ممکن است در این اواخر مصاحبه پور جهانگیر در روزنامه «صدای مردم» با عالم و حافظ شناخته، دوست احمد ظاهر، جوره بیک نذری، خیلی پراهمیت است.

در این مصاحبه نیز معلومات نو برای خوانندهٔ تاجیک خیلی زیاد است. مخصوصا در بارهٔ مناسبت احمد ظاهر به تاجیکستان و هم زبانانش اولین بار سخن در همین مصاحبه می رود. در مصاحبه های رادیویی و تلویزیونی خود بعضی از دوستان تاجیک احمد ظاهر هم در این باره اشاره ها کرده اند.

چیز دیگری که خیلی مهم به نظر می رسد این است که از سال ۱۹۹۷ سر کرده در تاجیکستان به ابتکار یک گروه آوازخوانهای جوان تاجیک و برخی از دوستان افغانی که مقیم تاجیکستان هستند، روزهای یادبود احمد ظاهر برگزار می شود.

نخستین چنین یادبودی به مناسبت پنجاهمین سالگرد این آوازخوان مشهور شرق ۲۴ جوزا ۱۳۷۵ به ابتکار آوازخوانهای جوان تاجیک فرقت سعید، پرویز پولادی و روزنامه نگار شناخته شده محمد ایگمزاد برگزار گردید. این مراسم در کاخ «وحدت» دوشنبه خیلی با شکوه گذشت.

در آن شاعران و آواز خوانهای تاجیک، پیروان مکتب احمد ظاهر فعالانه شرکت ورزیدند. اکنون این چاره بینی به حکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

عنعنه(سنت) درامده است. هر سال در روز تولد و مرگ احمد ظاهر حتما در چنین یک محفلی احترامانه از او یاد می کنند.

ترانه های احمد ظاهر بر متن شاعران تاجیک

در میان شاعران معاصر فارس و تاجیک احمد ظاهر بیشتر از همه به ایجادیات شاعر شهیر ایرانی، سردفتر نظم معاصر تاجک استاد ابوالقاسم لاهوتی روی آورده است.

در حال حاضر، طبق معلوماتی که در دست داریم احمد ظاهر ۱۴ شعر ابوالقاسم لاهوتی را در شکل ترانه به هواداران آوازش پیشکش کرده است. موضوع اول پیش از همه موضوع عشقی است و ترانه های «بت نازنینم، مه مهربانم...»، «عاشق شده ام گناهم این است»، «عاشقم عاشق به رویت گر نمی دانی بدان»، «یار از دل من خبر ندارد»، «صد ره در انتظارت تا پشت در دویدم»، «دیوانه نمودم دل فرزانه خود را» و غیره در همین موضوع اند.

موضوع دیگر این موضوع وطن دوستی و اجتماعی است: «تنیده یاد تو در تار و پودم میهن ای میهن»، «زندگی آخر سراید، بندگی درکار نیست»، «ترسم آزاد نسازد ز قفس صیادم»، «ایا صیاد رحمی کن، مرنجان نیم جانم را»، «فقط سوز دلم را در جهان پروانه می داند» سرود و ترانه هایی هستند که احمد ظاهر در سالهای آخر حیاتش به علاقه مندان هنرش پیشنهاد کرده است.

احمد ظاهر همچون هنرمند اصیل و انسان وطن پرست و حساس از آن تحولاتی که در کشورش در آن سالها صورت می گرفت درک می کرد که کشورهای ابرقدرت در اطراف افغانستان تار می تنند، تار دسیسه و مکر و حیله.

مرد باش ای خسته دل، شرمندگی در کار نیست

انتخاب چنین متنها برای سرود و ترانه در یک دوران حساس تاریخی برای کشور دلیل آن است که احمد ظاهر با مردم بود، درد مردم را از داخل خوب درک می کرد و برای طبابت آن کوششهایی هم به خرج داده است.

به غیر از ابوالقاسم لاهوتی احمد ظاهر باز به یک شعر استاد میرزا تورسون زاده آهنگ بسته و باز دو ترانه شاعر دیگر تاجک عبدالله قادری را خوانده است.

داستان انتخاب شعر تورسون زاده:

در باره این که چگونه احمد ظاهر شعر استاد تورسون زاده را انتخاب نمود و بعداً به آن آهنگ بست، دوست او جوره بیک نذری، نقل عجیبی کرد. طبق گفتهٔ او، ماه فبروری سال ۱۹۷۶ بعد شناسایی پیدا کردن احمد ظاهر با همراهی جوره بیک نذری میهمان عالم شناخته شهباز کبیراف می شوند که آن وقت آن کس در کابل به حیث ترجمان کار می کردند.

همین طور هم کردند و شعر استاد میرزا تورسون زاده «تو را صد بار گفتم که غلامت من همین کافی است» راست آمد. احمد ظاهر وقتی شعر را خواند، به او خیلی خوش آمد و وعده داد که حتما آن را تا سال نو، یعنی نوروز به آهنگ درآورد.

روز نوروز سال ۱۹۷۶ آهنگ «تو را صد بار گفتم که غلامت من همین کافی است» نخستین بار در بین مردم صدا می دهد و از همان دم یکی از آهنگهای دوست داشتنی علاقه مندان احمد ظاهر به شمار می رود.

در حالت مریضی استاد در شفاخانه صدای آهنگ شنیده شد گفتم استاد ملول نشود رفتم تا دریابم آواز در کدام اطاق است که استاد صدا می زند "بیا، نسیمه جان بیا، احمد ظاهر را گوش کن – گفتند به من استاد. بعدتر فهمیدم که یکی از شاگردان استاد کست آوازخوان معروف افغان احمد ظاهر را که در آن یک شعر استاد «تو را صد بار گفتم که غلامت من همین کافی است» نیز به آهنگ درامده است، برایش آورده بود."

"استاد از این تحفه خیلی خرسند بود. او تکرار به تکرار این کست را گوش می کرد و خرم بود. او خرم از آن بود که شعرش را یک جوان افغانی چه گونه زیبا و جالب می سراید! سرودهای دیگر این حافظ را نیز با دقت گوش می کرد."

بعد از آوردن این کست دیدم که احوال استاد روز به روز بهتر شدن گرفت. به آواز احمد ظاهر ما نیز دل بستیم. این آواز نه تنها شفا بخش بیماران بود، بلکه به درد دل طبیبان نیز درمان می بخشید."

از آن لبان بوسه بده، شعری از عبدالله قادری

مؤلف متن دو سرود دیگر احمد ظاهر باز یک شاعر با استعداد و شیرین سخن معاصر تاجک عبدالله قادری می باشد که با تخلص "ممتاز" نیز شهرت دارد. قصه ایجاد این ترانه ها و چه گونه به رپرتوار احمد ظاهر وارد شدن آنها خیلی عجیب است. استاد عبدالله قادری در صحبت با مؤلف این سطرها در باره تاریخ این سرودهایش به طور مفصل حکایت خیلی جالب کردند.

سپس بعد یک هفته این آهنگ را اولین مرتبه در یک کنسرت کلان در تیاتر اپرا و باله عینی، هنرپیشه مردمی تاجکستان رعنا غالبوا خواند.

بعد او این آهنگ را در جریان روزهای ادبیات و هنر تاجیک در مسکو بارها پیشکش هواداران ترانه های تاجکی کرده است. این آهنگ به هنرپیشهٔ مردمی اتحاد شوروی تامارا خانم خیلی پسند افتاد و آن را به رپرتوار خود جای داد.

بعدها آهنگ «از آن لبان بوسه بده» را آوازخوان معروف ترکمن آنا قلیوا، سپس هنرمند با استعداد قراقلپاقستان گلشاد آته جانوا سرودند.

سال ۱۹۵۹ به تاجکستان گروهی از هنرمندان معروف افغانستان با شمول حفیظ الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیال، عبدالجلیل حلاند، خانم رخشانه، خانم ژیلا به سفر هنری آمدند.

قبل از آغاز کنسرت آقای حفیظ الله خیال با کمک هنرمندان تاجک آهنگ مذکور را تهیه نموده آن را چندین مراتبه در جریان این سفر هنری به تماشاچیان اجرا کرد. همان وقت برندهٔ یکی از کنسرتهای مشترک اکبر جوره یوف عبدالله قادری را چون مؤلف همان سرود به حفیظ الله خیال معرفی می کند.

استاد خیال در تعجب می ماند که چه گونه یک جوان نورس آهنگی چنین خوب ایجاد کرده است. بعدتر این آهنگ را بسیاری از آوازخوانهای افغانی از جمله ظاهر هویدا، افسانه، نعیم پوپل و غیره بارها ادا کردند.

"ولی آن را وقتی که تصادفا در یک نوار دوستم خرم رحیموف در اجرای احمد ظاهر شنیدم خیلی متاثر شدم. احمد ظاهر آن آهنگ را در یک کنسرت محفلی اش خیلی دلکش می سرود."

در آمد گپ باید بگوئیم که این سرود عبدالله قادری را آوازخوانان معروف ایرانی از جمله ستار نیز خیلی خوب سروده اند.

به گفته عبدالله قادری آهنگ مذکور توسط نعیم پوپل که بعد مرگ احمد ظاهر به نشان اعتراض جلای وطن کرده بود، مقبول جوانان ایرانی می گردد. ستار هم آن را همچون ترانه خلقی ایرانی به رپرتوار خود داخل کرده است.

این آهنگ در نامگوی ۵۰۰ ترانهٔ ایرانی در کتابی که سال ۱۹۷۸ در تهران چاپ کرده اند داخل شده است و آن را چون ترانه خلقی ایرانی پیشکش خوانندگان کرده اند.

"اولین عشقم تو بودی"

آهنگ دیگری را که احمد ظاهر بر متن شاعر شیرین کلام ما عبدالله قادری می خواند، ترانه «اولین عشقم تو بودی» می باشد.

عبدالله قادری می گوید که من همان وقت شعر «اولین عشقم تو بودی» را نوشته بودم و آن را همان لحظه به آقای حلاند دادم. سالها می گذشتند. باری یک دوست دوران دانشجویی ام عاشور غلام که در افغانستان کار می کرد به من مژده آورد که احمد ظاهر یکی از شعرهایم را آهنگ خیلی دل آشوبی بسته است.

به قول دوستم وقتی احمد ظاهر این ترانه را در مزار شریف بار اول می خواند بسیاریها از تاثیر آن گریه کرده اند.

ولی با همین دو ترانه موضوع رابطه احمد ظاهر با عبدالله قادری قطع نمی شود. شاعر تاجیک، چنانچه خودش می گوید، یک چند شعر خود را تنها بعد شنیدن این و یا آن سرود احمد ظاهر ایجاد کرده است. عبدالله قادری چون نمونه، سرود احمد ظاهر بر متن استاد خلیل الله خلیلی «به داغ نامرادی سوختم ای اشک، طوفانی؟» را مثال می آرد.

"سرود را بار اول می شنیدم، - می گوید عبدالله قادری- همین که احمد ظاهر مصراع "به تنگ آمد دلم زین زندگی، ای مرگ جولانی؟" را با سوزی دلفگار خواند دیگر خود را داشته نتوانستم و تلخ گریستم. چنان در زیر تاثیر این سرود ماندم که خود همان شب نظیره ای به همین غزل استاد خلیل الله خلیلی نوشتم."

ما برای نمونه چهار مصراع را از این غزل پیشکش خواننده گرامی می کنیم:

شب هجران نباشد حاصلم جز اشک سوزانی،
"به تنگ آمد دلم زین زندگی، ای مرگ جولانی؟"
گناهم چیست، ای ظالم، چنین آزرده می داری؟
مگر در غفلتی از موج خیز اشک طوفانی؟

عبدالله قادری متاثر از مرگ احمد ظاهر شعری را در وزن و اسلوب سرود آوازخوان «ای به دیده ام تاریک، ماه آسمان بی تو...» ایجاد کرده است که بعداً حافظ خیلی با استعداد تاجیک دانه بهراموف در پیروی به سبک ترانه های احمد ظاهر به آن آهنگ بسته خیلی تاثربخش سروده است. اینک چند بیت آن سوگواری:

نوحه می کشد چون دل ابر دیدگان بی تو،
تیره در نظر تابد شمع شبروان بی تو.
اشک سبزه شد شبنم، لاله در دمن دلخون،
غنچه های نشگفته در چمن خزان بی تو.
بزم ما بسی دلگیر، حرفها پراگنده،
تلخ از جدایی هاست عیش عاشقان بی تو...

شاعر محبوب تاجک عبدالله قادری به هنر احمد ظاهر چنان مهر بسته است که وقتی به مسعود جمال، یکی از آوازخوانهای معروف افغان شناس مهمان می شود و می فهمد که او پیشتر نی نواز احمد ظاهر بوده است، برایش می گوید:

ای نی نواز احمد ظاهر چه گویمت؟
سوز هزار ناله به نایت مکرر است...

از سبب آن که ترانه های احمد ظاهر پوره و به طور کامل مورد تحقیق قرار نگرفته اند، امروز با قاطعیت گفته نمی توانیم که باز هم در بین آنها دیگر آهنگهایی که بر متن شاعران تاجک باشند، موجود نیستند. به این سؤال جالب ایام جواب دقیقتری خواهد داد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

با بلند ترین برج دنیا آشنا شوید

ایفل نردبانی بـه آسمان هفتم

فرانسه، تا خواننده با این نام مواجه می شود ناخود آگاه به یاد برج ایفل می افتد. ایفل در پاریس و قلب کشور فرانسه... برج ایفل برج بلند فلزی است که بدون اغراق توریستهای زیادی را از سراسر دنیا به خود دیده است تا جایی که به آن یکی از عجایب هفت گانه جهان می گویند.

برج ایفل به مناسبت نمایشگاه بین المللی پاریس در ۳۱ مارچ ۱۸۸۹ برای برپا داری جشن صد سالگی انقلاب فرانسه ساخته شد. پرنس والنس این برج را افتتاح نمود و پرچم فرانسه بر فراز آن افراشته شد. بیش از ۷۰۰ نفر برای این برج طراحی های مختلفی را ارائه دادند و رقابت کردند. طراحی گوستاو ایفل بارای اکثریت انتخاب شد. البته در ابتدا نام ایفل به عنوان نام اصلی برج مورد قبول واقع نشده بود. حدود ۳۰۰ اسم از جمله موپاسانت، امیل زولا، چارلز گارنیز (معمار معروف اپرای گانیر) و دوماس یانگر ارائه شده بود.اما در انتها نام همان طراحش را بر روی برج گذاشتند تا همگان با مشاهدهٔ این برج طراحش را به یاد آورند. مهندس سازنده آن موریس کهلین و امیل نوگوار و آرشیتکت این برج استفان ساوستر بود. برج ایفل تا سال ۱۹۳۰ بلند ترین برج در جهان محسوب میشد در این برج بیش از ۲/۵میلیون میخ و پیچ به کار رفته است و ۳۰۰ کارگر طی ۲ سال و ۲ ماه و ۵ روز از سال ۱۸۸۷-۱۸۸۹ در ساخت این برج فعالیت داشتند. البته مطالعه و طراحی این برج از سال۱۸۸٤ آغاز گردید. ۱۸۰۰۰ تکه آهن و فولاد (به جز میخها و پیچها) برای ساخت این برج به کار رفته است و جالب این که ۷۳۰۰ تن وزن اجزای آن می باشد و ۳۰۰ متر (با پرچم و آنتن مخابراتی ۳۲۰/۷۵ ارتفاع دارد و ۱٦۵۵ پله نیز در آن به کار رفته است. بر اثر سرما و گرما و انبساط و انقباض حاصله از تغییر دما ارتفاعش ۱۵ سانتی متر تغییر می کند. امروزه برای بالا رفتن و پایین آمدن از برج لفت نیز قرار داده اند.

۳۲۲ پروجکتور ۱۰۰۰ واتی ۲۰۰۰ چراغ سفید و ۸۰۰ چراغ سبز روشن و ٤ نورافکن گزنون با قدرت ٦۰۰۰ وات بر روی سطح این برج تعبیه شده است.

برج ایفل در سال ۱۹۰۹ تقریباً در حال انهدام بود. اما مهندسین و معماران دست به کار شدند و برای حفظ آنتن و ایستگاههای مخابراتی به بازسازی آن پرداختند.

در آن زمان آنتنی برای مخابرهٔ تلگراف به کار می رفت.

در ابتدای سال ۱۹۱۰ دوباره برج ایفل سر پا ایستاد و بخشی از سرویس دهی رادیویی بین المللی شد. در سال ۱۹۱۸ ایستگاه رادیویی و در سال ۱۹۵٤ ایستگاه تلویزیونی فرانسه بر روی این برج قرار

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرفت.

این برج در طی عمر صد و چند سالهٔ خود شاهد وقایع بسیار زیادی بوده است. در سال ۱۹۵٤ یک کوه نور از دیوارهٔ خارجی آن صعود کرد و در سال ۱۹۸٤ دو انگلیسی با چتر نجات از نوک آن به زمین فرود آمدند. در سال ۱۹۲۳ یک روزنامه نگار با دو چرخه اش توانست از پایه های اریب آن بالا رود. البته عدهٔ می گویند این دو چرخه سوار با دو چرخه اش. از پله ها بالا رفته است. البته امروزه عبور و مرور از پله ها. برای مسایل ایمنی پل به روی بازدید کنندگان بسته شده. این برج کاملاً از فلز فولاد ساخته شده و سپس رنگ گردیده است. هر ۷ سال یک بار برج ایفل بازسازی و رنگ می شود البته ابتدا روغن کاری شده و به آن ضد زنگ می زنند و سپس رنگ آمیزی می شود تا در برابر رطوبت و باد و باران مقاومت داشته باشد. قبل از استفاده از ضد زنگ و رنگ. کل سطح آن با نوعی روغن از جنس گلیسیرین دوبار پوشش داده می شود بعد از این که کاملاً خشک شد. رنگ آن هم که ترکیبی از رنگ قهوه ای و سیلیکات و کرومات است و بهترین مقاومت را در برابر رطوبت و تغییر حرارت دارد. بر روی سطح آن زده می شود. ٦۰ تن رنگ (۱۰ تن روغن و ٥ تن ضد زنگ و رنگ) در این برج به کار می رود.

تخمین زده شده که به تازگی حدود ۱٥ تن رنگ فرسوده و ریخته شده است.

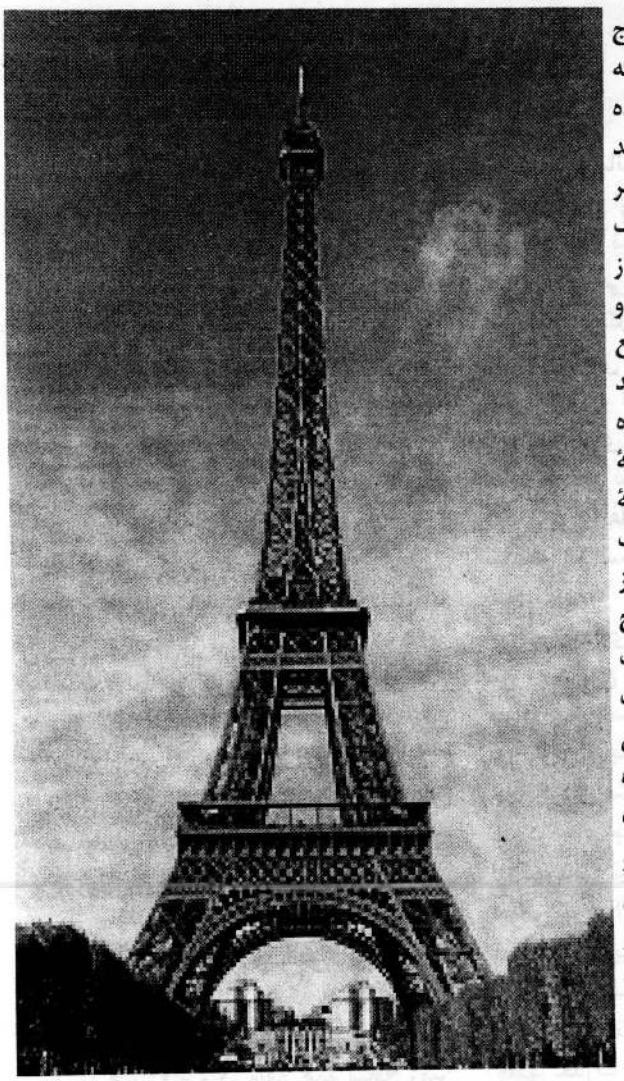
البته در طی رنگ و بازسازی آن، برج ایفل باز است و بازدید کنندگان مشتاقند کارگران را حین کار بر روی برج مشاهده نمایند.

در واقع حدود ۲۳۰ هزار متر مربع سطح کل این برج است که باید رنگ شود و دست یافتن به بعضی از اجزای برج بسیار مشکل است. ۲۰ میلیون فرانک هزینهٔ ساخت این برج شده است یکی از دلایل رنگ آمیزی مجدد این برج به منظور پاک کردن نوشته های یاد گاری بازدید کنندگان بر روی سطوح دیوارهٔ برج می باشد.

۲٥ نقاش به طور سنتی با همان روشی که برج در زمان گوستاو ایفل رنگ آمیزی می شد، کار می کنند و هنگام رنگ آمیزی آن عدهٔ بسیار زیادی برای تماشا و عکسبرداری به پاریس می آیند تا روش قدیمی و سنتی این نقاشان را نگاه کنند. این نقاشان با برس هایی با اندازه های گوناگون ذره ذره اجزای این برج را رنگ آمیزی می کنند.

در ضمن از پمپ های مدرن غلتک استفاده نمی شود. رنگ آمیزی برج ایفل طبق محاسبات می باشد.

هنگامی که برای اولین بار می خواستند این برج را رنگ آمیزی کنند حدود ۲۰۰ متر مربع آن رنگ آمیزی شد و مورد نظر بازدید کنندگان و SNTF (انجمن ملی جهانگردی ایفل) قرار گرفت و نظر خواهی شد. این برج به نحوی رنگ شده که وقتی آن را از دور مشاهده می نماییم. به نظر می رسد این برج از زمین سربر افراشته و با ۳ درجه رنگ قوه ای و به کارگیری از سایه ها رنگ گردیده و مورد قبول SNTF واقع شد. روشن ترین در صد رنگ در نوک قلهٔ برج و تیره ترین در صد رنگ در پایهٔ برج می باشد. البته به گفتهٔ کسانی که برج را از نزدیک دیده اند. رنگش مانند فلز زنگ زده است. اگر برج ایفل به طور مداوم رنگ نشود تمام سطح برج زنگ می زند و پوسته پوسته می شود و روز به روز فرسوده تر می گردد چرا که رنگ آمیزی از لحاظ زیبایی و مقاومت مقام اول را دارا می باشد. حتا روان شناسان و جامعه شناسان در مورد رنگ برج نظر خوبی دارند و آن را تایید می کنند.

ایفل آخرین بار در ۳۱ دسامبر ۱۹۹۹ رنگ شده تا برای جشن سال ۲۰۰۰ آماده شود و در زمان چراغانی برج درخشندگی خوبی داشته باشد.

ایفل و هوانوردی

بعد از سقوط کانال پاناما برج ایفل بر پا شد. این برج تا کنون کار بردهای زیادی داشته است مانند رصد خانه برای نجوم و ستاره شناسی، ایستگاه رادیویی و مخابراتی و هوانوردی و یک رستوران زیبا و بزرگ هم چنین چندین فروشگاه مجسمه های کوچک فلزی و پوستکارت ها و عکسهای ایفل را به فروش می رسانند.

در سال ۱۸۹٦ در نوک این برج ایستگاه هواشناسی و اندازه گیری بادبر قرار نمودند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

با بلند ترین برج دنیا

در سال ۱۸۹۶ ایگن دکرنت در پانتاون از این برج سیگنالهایی دریافت نمود و این برج با عنوان ایستگاه مخابراتی معرفی شد. بعد از آن توانستند ایستگاه هوانوردی به منظور مسایل ارتباطی و نظامی برقرار نمایند. گوستاو ایفل در طراحی خود همهٔ این ایستگاهها را در نظر گرفته بود و کابلهایی تا زمین و طبقات این برج بر قرار نموده بود تا برج ایفل در آینده بتواند مورد مصرف های مختلف قرار گیرد.

او در سال ۱۹۰۹ ایستگاهی بسیار با ارزش و مهم در برج تعبیه نمود که برای استفادهٔ نظامی کاربردهای زیادی داشت. مهندسین بیش از ۵۰۰۰ آزمایش در این ایستگاه انجام دادند تا برای هوانوردی تایید گردد. در سال ۱۹۱٤ پروازهای هواپیمایی جنگی از سطح بالایی برج کنترول می شد که بعدها NASA از این برج استفاده نمود.

یک مجسمهٔ از مهندس ایفل در آن محوطه دیده می شود که همگان طراح این برج را بشناسند. پایه های برج در شن فرو رفته و در واقع همهٔ سطح زمین را باشن پوشانده اند و به نظر می رسد پایه های برج از شن سر بر آورده اند.

برج ایفل شبهای پاریس را دو چندان زیبا تر جلوه می دهد. برای برگزاری جشن های سال نو کل برج چراغانی میشود. و با تکنیک خاصی روشن و خاموش میشود. آتش بازی و نور افشانی غوغا می کرد. برج ایفل برای فرانسه یک اسطورهٔ کاملی است که هر ساله به مناسبت سالگرد بر قراری برج ایفل و سالگرد مهندس ایفل از ساعت ۱۱ شب تا ۲ صبح نور باران می شود.

نور پردازی به نحوی است که به نظر می رسد برج لباس طلایی پوشیده و تا قلب آسمان سر بر افراشته است. یکی از بزرگترین جاذبه های پاریس برای جهانگردان مشاهدهٔ برج ایفل است.

در جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسه و پس از قهرمانی تیم ملی فرانسه، غوغایی در حوالی برج ایفل بود. پرچم های کشور فرانسه از پایین تا بالا از چهار طرف برج بر افراشته شد و نمایی زیبا به این برج می داد. فرانسوی ها. از ایفل به عنوان مظهر قدرت خود صحبت می کنند و به همین خاطر در هنگام جنگ جهانی دوم در سال ۱۹٤۱ دولتمردان هیتلری پس از اشغال فرانسه، پرچم های آلمانی آن زمان را بر برج نصب کردند. و می گفتند: حالا دیگر ما مظهر قدرت هستیم. چون که دیگر حالا برج ایفل از آن ماست و ... .

در هنگام جشنهای ملی در دو منطقه در قلب پاریس غوغایی بر پا می شود. یکی میدان شانزلیزه و دیگری برج ایفل که جمعیت زیادی در این دو منطقه گرد هم می آیند تا در جشنهای ملی کشور شرکت کنند. برای فرانسویان ایفل یک افتخار است.

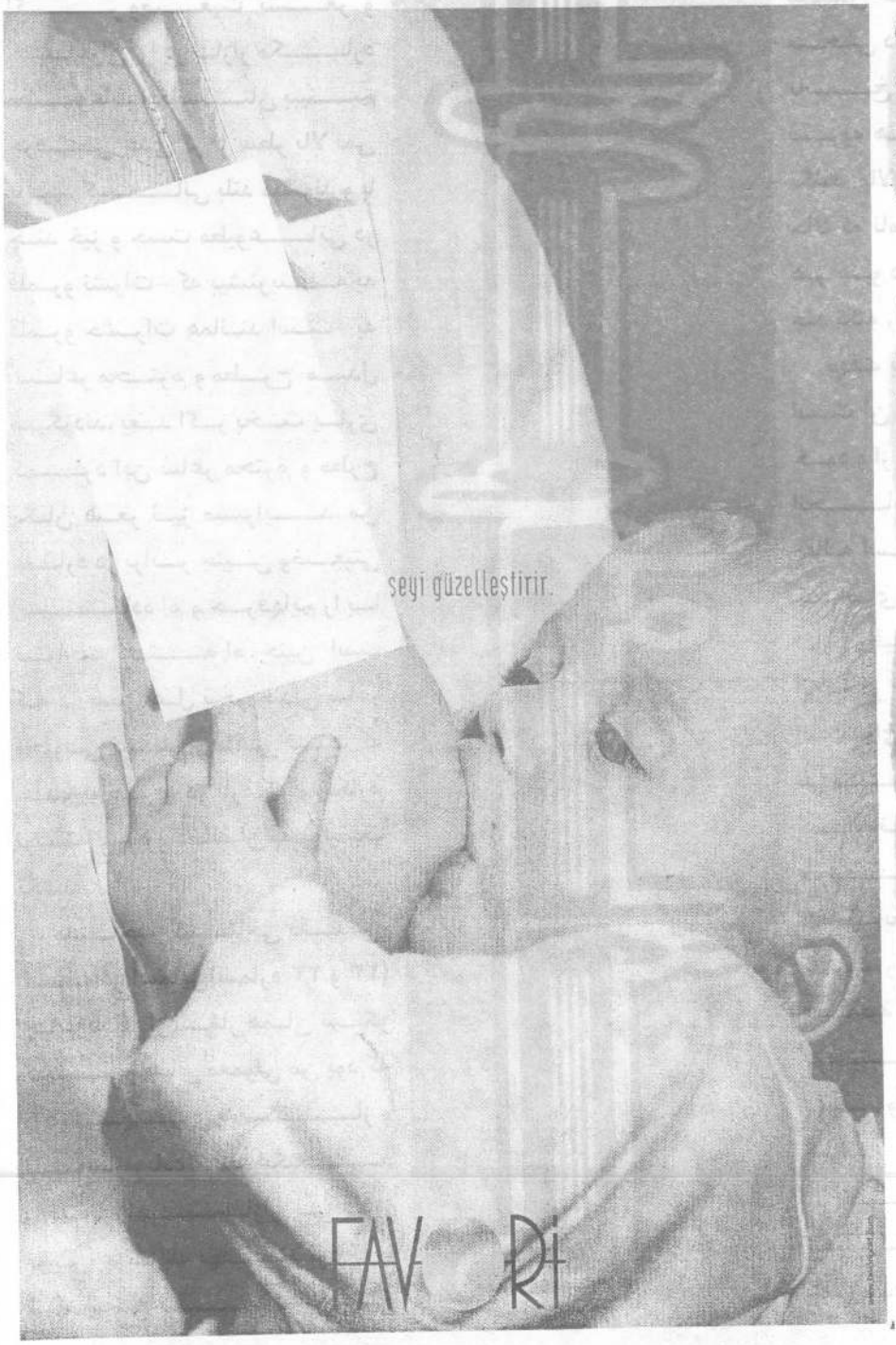
البته در حال حاضر برای این برج رقیب های زیادی پیدا شده حتا بلند تر از ایفل ... .

آسمان خراشهای شهر های نیویورک و سان فرانسیسکو در آمریکا و ریودو ژانیرو در برزیل که البته این برجها، مکان مسکونی است. اما ایفل یک بنای تاریخی است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جمیله آسیون

این صفحه را مردها نخوانند

ایـن هـا علایمی است که نشان میدهد بعضی اشتباهاتی ممکن است در طرز گرفتن طفل و یا مقداری از پستان کـه به دهن طفل می باشد وجود داشته باشد:

۱- اگر طفل نا آرام بوده، گریه نماید و یا نخواهد که تغذی گردد، ممکن است طفل در یک وضعی نا راحت قرار داشته باشد.

۲- اگر بدن طفل به مقابل شما نباشد طور مثال ممکن است تخته به پشت دراز کشیده و سرش دور خورده تا به پستان برسد.

۳- اگـر شـما میتوانـید یـک قسـمت زیاد نصواری رنگ اطراف پسـتان را ببینید. این ممکن بدان معنـی باشـد کـه نـوک پستان به انـدازهٔ کافـی بـه دهـن طفل نمی باشد.

٤- اگر چوشیدن بسیار تیز و صدا دار باشد، طفل ممکن است، ضرورت دارد تا قسمت بیشتری از پستان را بگیرد بعد از چند دقیقه اول طفل باید به آهسته گی و عمیق پستان را بمکد و خوب بلع نماید.

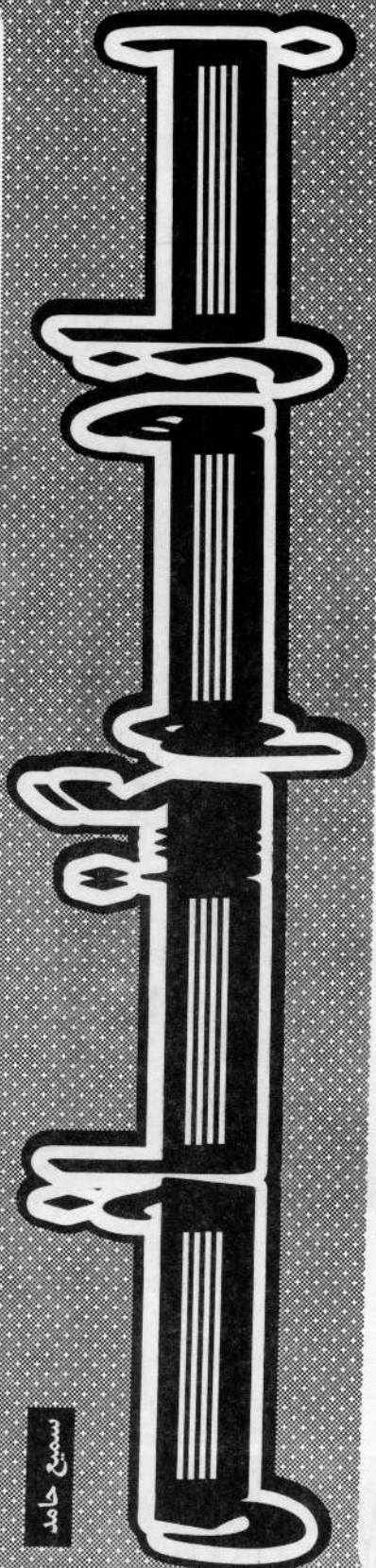
(c) ketabton.com: The Digital Library

در یک تذکرهٔ قدیمی آمده است که "ابو المجد غزدوانی شاعر بودی و شعر نیز میسرودی". با خواندن این گزارش متناقض بی درنگ آدم را خنده میگیرد، اما اگر وضعیت "تشعر" و "متشاعران" را در بازار مکارهٔ مطبوعات افغانستان ببینیم حرفی جدی تر از سطر بالا نمی یابیم. کسانی بلند میشوند و با چند خیز و جست مطبوعاتی در قلمرو نشرات- که بیشترینه به قلمرو حشرات همانند است- به "شاعر محترم و مطرح" مبدل میگردند. بعد اگر بخت یاری کرد این شاعر محترم و مطرح یگان شعر نیز میسراید. من همواره در برابر چنین وضعیتی ایستاده ام و حرفهایم را با صراحت گفته ام. چنین است که در بین اهل شعر چندان شاعر محبوبی نیستم و ماهی نیست که نقدی و نظری در بارهٔ کار و افکارم نوشته نشود و دنبالهٔ آن به پولیمیک نکشد.

مصاحبهٔ "گستاخی مقدس" که در آسمایی(شماره ۲۲ و ۲۳) چاپ شد از شمار همان سنگر گیری های معمولی من بود که واکنشهای همساز و ناساز زیادی را بر انگیخت. از شمار ناهمسازان بی قرار ترین عزیزالله نهفته بود که با شتاب پاسخ نوشت و این پاسخ را مانند یک "مکتوب متحد المال" یا بخشنامه برای چندین نشریه فرستاد تا نشان دهد که خوب گریبان مرا گرفته است. از آنجا که من با شنیدن خبر پاسخ با خود نهفته صحبتی داشتم، نیازی به نوشتن پاسخ ندیدم و خواهش مسؤولین نشریه ها را با لیت و لعل و تکلیف مالا یطاق برگزار کردم؛ اما حالا که نامهٔ متحد المال نهفته از هر سو دهن کجی دارد، مایلم چند نکته را در بارهٔ آن روشن بسازم.

نهفته با کنایه و تعریض گفته است آن مصاحبه را در کتابخانهٔ خود و از روی انبوه یادداشت ها انجام داده ام و در حقیقت یک مقاله است اولاً من حدس میزنم که آقای نهفته حافظهٔ خوبی ندارد و قیاس به مثل کرده است. آنچه در آن مصاحبه مطرح شده است برای کسی که دو دهه در گسترهٔ شعر معاصر افغانستان با تمام توان کار کرده است، حرفهایی معمولی است و نیازی به کتابخانه رفتن ندارد. این مسأله را کسانی که با من مصاحبهٔ مستقیم کرده اند (مثلاً دوستان اندیشورم گلنور بهمن و محمود جعفری) خوب میدانند.

ثانیاً ای کاش ما فرهنگ مصاحبه در کتابخانه و از روی مدارک را یاد بگیریم و به

سمیع حامد

(c) ketabton.com: The Digital Library

برآیند نوشته بیشتر از کلان کاری نویسنده ارزش قایل شویم.

یک نویسندهٔ غربی اگر بخواهد در بارهٔ نویسنده گی مصاحبه کند کم از کم یک ماه وقت میخواهد. گذشته از آن حتماً حد اقل مصاحبه های احمد شاملو و اخوان را خوانده اید و میدانید که بیشترینه این مصاحبه ها در کتابخانه های شان، "نوشته" شده اند. سالها پیش هنگامی که در شفاخانهٔ مزار شریف "ستاژر" بودیم و از قضا اپیدیمی کولرا بود و با چند پزشک فرانسوی کار میکردیم یکی از همصنفی های ما برای این که نشان دهد میتواند انگلیسی مزمزه کند با آنها (که ترجمان نیز داشتند) با شکسته ترین انگلیسی حرف میزد. یکی از داکتران فرانسوی به من گفت: برای دوستت بگو که فارسی حرف بزند؛ زیرا اولاً وقت زیاد را میگیرد و ثانیاً از آنجا که انگلیسی را خوب نمیداند مسایل پزشکی را- که شاید خوب بداند- نمیتواند درست بیان کند. برای ما این مهم است که او یک پزشک خوب باشد!

آقای نهفته! شما ببینید که آیا آنچه من در مصاحبه گفته ام درست است یا نه. این به شما چه ارتباطی دارد که آن را در کتابخانه نوشته ام یا در آشپزخانه.

جالب است (و جالب نیست!) که عزیز الله نهفته فقط آن برش از گفتگوی مرا که در بارهٔ کار خودش است، آماج قرار داده است. من گفته بودم "... گاهی برخی از اوزان که عزیز الله نهفته بر میگزیند واقعاً آزار دهنده است" واین موضوع را به دنبال صحبت از وزن آفرینی افراطی گفته بودم. نهفته نخست خواسته است بگوید (و گفته است) که از آنجا که من با چند وزن مطبوع سر و کار دارم اوزان شعر او فقط برای من آزار دهنده است.

گزینش وزن مطبوع و غیر مطبوع بیشترینه برای کسی زیاد مهم است که فقط غزل معاصر میگوید و این غزل بیشترینه "حرفی" است. برای آنهایی که تنوع تکنیک و "نوع" در شعر شان وجود دارد اصلاً مسأله گزینش وزن در حاشیه قرار میگیرد. (به حساب آقای نهفته اگر حافظ و سعدی زنده میبودند نیز وزن شعر او برای آنها آزار دهنده میبود زیرا سلسلهٔ اوزان آنها نیز معدود است و بیشتر در "اوزان جویباری" (مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات، مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن، فاعلاتن (یا فعلاتن) فعلاتن فعلاتن فعلن، مفعول مفاعلن فعولن و ...) شعر گفته اند.

من با صراحت میگویم که شعر عزیز الله نهفته در حوزهٔ نقد من قرار نمیگیرد زیرا او هنوز جرقهٔ ادبی (Literary spark) ارائه نداده است. جرقهٔ ادبی کار برازنده یی است که Sublime یا نمط عالی را در کار یک نویسنده اعلام میکند و توجهٔ جامعهٔ ادبی را به کار او جلب میکند؛ مثلاً شعر "پیاده آمده بودم" کاظم کاظمی، "سپاهی گمنام" افسر رهبین و ... . برای من عزیزالله نهفته به عنوان یک "استعداد" مطرح است. من فقط آنجا که از وزن آفرینی افراطی یاد کرده ام نام او را گرفته ام و جالب است که نهفته حتا کاستی خود را در "برخی از اوزان" نیز نپذیرفته است (اشرف مخلوقات وزن).

از خواننده گان عزیزی که وقت دارند خواهشمندم یکبار دیگر مصاحبهٔ مرا در آسمایی (شماره ۲۲ و ۲۳) بخوانند تا ببینند که عزیزالله نهفته بیهوده رنگ قلم و درنگ مغز خود را مصرف کرده و آنچه را من قبلاً در مصاحبه در بارهٔ عروض شکسته،

(c) ketabton.com: The Digital Library

همامیزی و یا ترکیب اوزان، همامیزی هنری وزن و بی وزنی، شکستن هنری وزن، شعر پولی فونیک با تفصیل یاد کرده ام دوباره قلقله کرده است. عزیزالله نهفته برای دفاع از خود از سیمین بهبهانی مثال آورده است (آنهم مقطع مثال را) و خواسته است نشان دهد که کار او شباهت به کار "نیمای غزل" سیمین بهبهانی دارد.

آقای نهفته! اولاً که برازنده ترین ویژه گی شعر سیمین وزن آفرینی است و ثانیاً منتقدین نشان داده اند (و طبیعی است) که تمام وزن هایی که او ساخته است، جالب نیستند. ثالثاً یک بار متوجه "ضرباهنگ" و "زمزمه" در مثال سیمین شوید و بدانید که با پر کردن افاعیل یک جملهٔ تصادفی وزن به وجود نمی آید و اصلاً وزن برایند "تکرار حرف" نیست بل نتیجهٔ "تکرار استوار بر ذات یک زبان" است.

یعنی وزن یک زبان هماهنگ با ساختمان و طبیعت آن زبان است و برای گوینده گان دیگر زبانها اغلب قابل درک نیست. بر همین بنیاد منطقیون کهن وزن را دوگانه (مجازی و حقیقی) دیده اند. وزن در برخی از زبانها تکرار منظم هجاهای شدید و ضعیف (وزن ضربی یا تکیه یی) است (مثلاً آلمانی). برخی از زبانها "وزن آهنگی" دارند و بر زیر و بم صوت های واژه گان استوارند (چینی). وزن Santitive یا کششی در برخی از زبانها (یونانی، هندی کهن، پارسی دری، عربی) وجود دارد که پایه در کوتاهی و بلندی و امتداد ثابت زمانی هجاها دارد. در زبانهای اسپانیایی و فرانسوی شمارهٔ هجاها در مصراع (پارهٔ وزنی) بنیاد وزن است (وزن شماری). پس ندانستن این ویژه گی وزن سبب تکرار تجربهٔ ناپیروزمند بایف، رابرت بریجز و لاهوتی خواهد گشت. من در مصاحبهٔ گستاخی مقدس به ویژه گی ذاتی وزن در زبان پارسی اشاره کرده ام.

نمیدانم چرا عزیزالله نهفته چند شعر را تقطیع کرده است تا نشان دهد که عروض شکسته چه فوت و فنی دارد. این مسأله چه پیوندی با مصاحبهٔ من دارد. موضوع حتا برای ابجد خوانان مدرسهٔ ادبیات نیز روشن است؛ زیرا آنان اگر "بدایع و بدعت های نیمایوشیج" و "نوعی وزن در شعر پارسی" را نخوانده باشند بی تردید کتابهای آموزشی ابتدایی شعر را خوانده اند.

در بارهٔ شیوهٔ نگارش (هندسهٔ نوشتاری) شعر "آنسوی رنگها" میخواهم به نهفته بگویم که من میدانم که هندسهٔ نوشتاری "از روی تفنن و فانتیزی" نیست اما عزیزالله نهفته نمیداند که این هندسه چهار شکل دارد:

۱- هندسهٔ نوشتاری استوار بر عروض شکسته.

۲- هندسهٔ نوشتاری استوار بر معنا شناسی.

۳- هندسهٔ نوشتاری مختلط.

٤- هندسهٔ نوشتاری مبتنی بر جا بجا سازی هنری و Artistical deformation.

شعر "آنسوی رنگها" به شیوهٔ سومی نوشته شده است. شیوهٔ چهارمی در آمیزهٔ شعر پژواکی (Echo verse)، شعر کانکریت، شعر نگاره (Pattern poetry) شعر مصور و برخی از تکنیک های تازه با شعر نیمایی و شعر سپید به کار گرفته میشود.

خوب است عزیزالله نهفته یکبار هم که از کم با یک کتاب خود (ماه و شرنگ شب) "وزن برداری" کند تا ببیند که چندین اشتباه وزنی در آن هنوز هم است (به ویژه در پیوند با خود شعر و پاورقی افاعیل) و خوب است اصلاح شان کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرا "سباوون" علاقمند کار مطبوعاتی ساخت

محمد محسن نظری

یادداشت:

خوانندگان عزیز مصاحبه ای را که در آتی میخوانید بایکتن ازعلاقمندان و همکاران سابقه دار مجلهٔ سباوون است که بعد از نشر اولین شمارهٔ دور دوم مجله دوباره میخواهد فعالیتهای مطبوعاتی خویش را از سر گیرد

عنایت محب زاده یکتن از ممثلین ورزیده و همکار قبلی مجلهٔ سباوون که بعد از نشر اولین شمارهٔ دور اول مجلهٔ سباوون در سال ۱۳۶۶ محتوا و مضامین مجله او را علاقمند همکاری با مطبوعات ساخت.

او که بعداز سال ۱۳۷۱ به اثر نامساعد بودن شرایط نتوانست کار را در عرصهٔ مطبوعات و تمثیل ادامه دهد. نشر اولین شمارهٔ دور دوم مجلهٔ سباوون باز هم او را علاقمند همکاری در مطبوعات ساخت.

آقای محب زاده در مورد آغاز فعالیت های هنری و مطبوعاتی اش میگوید: "هنوز مصروف فراگرفتن تعلیمات ابتدائیه در مکتب بودم که علاقه به نوشتن و هنر تمثیل داشتم. گاهگاهی در برنامه های مکتب پارچه هایی را اجرا میکردم. اولین بار از طریق برنامهٔ جوانان تلویزیون که دایرکتر برنامه در آنزمان آقای صداقت مل بود. در پارچهٔ که توسط حکیم اطرافی نوشته شده بود و اکبر روشن آن را دایرکت کرده بود نقش ایفا نموده و در پردهٔ تلویزیون ظاهر گردیدم. دوستان و مسوولین برنامه کارم را تائید کردند. به همین ترتیب بعداً در برنامه های مختلف رادیو و تلویزیون در پارچه های تمثیلی نقش بازی نمودم که اکثر آنها توسط حکیم اطرافی و عزیزالله هدف دایرکت گردیده بود."

کار در عرصهٔ سینما را از فلمی به نام "عشق من میهن من" آغاز کردم که از ساخته های شفق صاحب بود و برایم نقشی در آن داده شد.

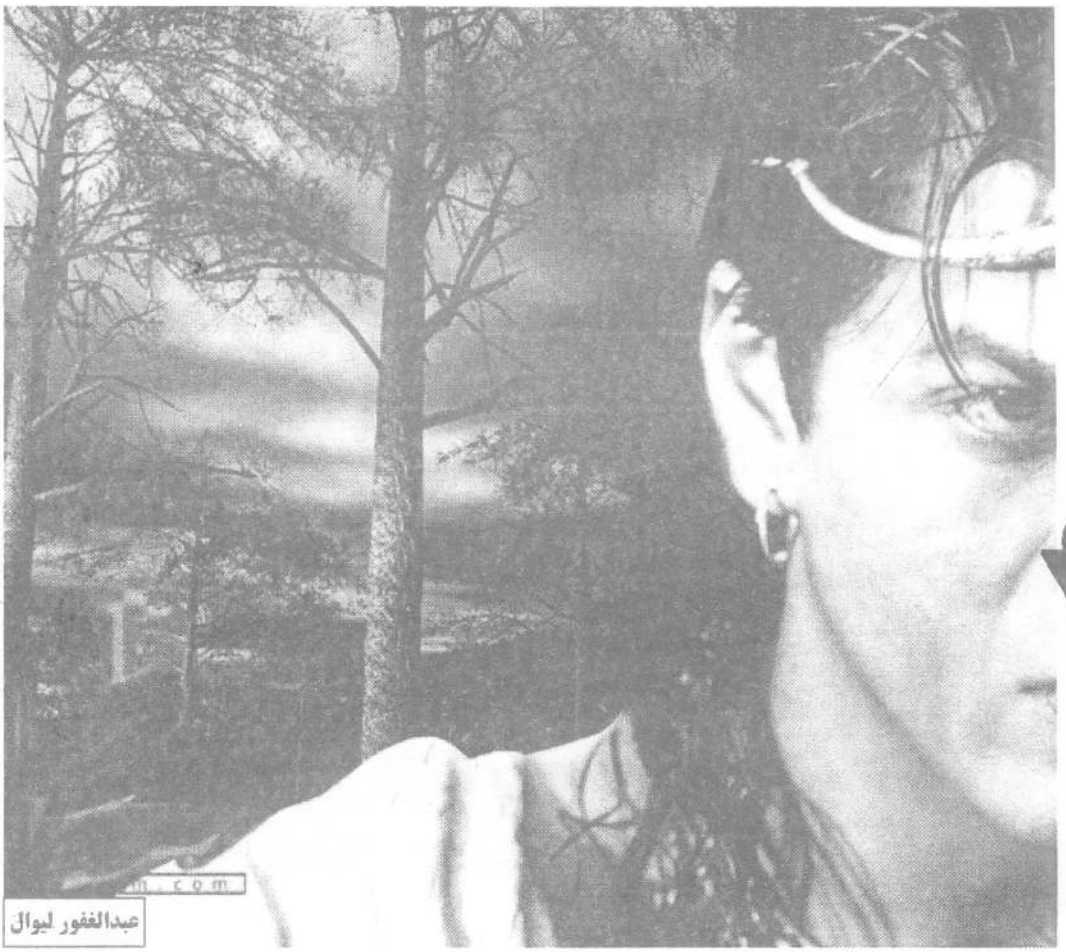
آقای محب زاده به ادامهٔ سخنانش گفت: "کار در عرصهٔ مطبوعات را فقط بعدازاینکه اولین شمارهٔ دور اول مجلهٔ سباوون به دستم رسید آغاز کردم با همکاری و تشویق محترم ظاهر طنین، کامله حبیب اکثراً مطالب صفحات هنری مجله را تهیه می نمودم که بعدها با مجلهٔ جوانان امروز، اخبار هفته و جریدهٔ نگاه نیز همکاری داشتم؛ ولی بعد از سال ۱۳۷۱ نتوانستم به فعالیت در عرصهٔ مطبوعات ادامه دهم تا اینکه چاپ شمارهٔ اول دور دوم مجلهٔ سباوون باز هم مرا علاقمند به نوشتن و فعالیت مطبوعاتی ساخت."

آقای رادمنش سینما گر مستعد کشور نیز در کتابی به نام "در امتداد تصویر" در جمع هنرمندان از آقای محب زاده یادی نمود. و طنزی از ایشان را به چاپ رسانده اند.

آقای محب زاده میگوید: "از دیر زمانی به طنز نویسی علاقمند بودم و باید گفت که پارچه های طنزی ام در مطبوعات کشور چاپ گردیده است؛ اما پارچه ای طنزی تحت عنوان "شادولا" که آقای موسی رادمنش لطف نموده از آن نامبرده اند انعکاس دهندهٔ خرافات در جامعهٔ ما است که سوژهٔ اصلی آن ارتباط میگیرد به آنانیکه علاقه دارند دختران شان را بدون در نظرداشت شخصیت و اهلیت به پسرانی دهند که در غرب زندگی دارند. در نظر دارم در صورت توافق و همکاری آقای رادمنش فلمی از آن تهیه نمایم قابل یاد آوریست که در صورت مساعد شدن زمینهٔ برگشت از پاکستان دوباره به وطن برگشته و فعالیت های مطبوعاتی و هنری را ادامه میدهم چرا که اگر یک نوشته ام در نشریه ای چاپ گردد. ارزش آن برایم به مراتب بیشتر از به دست آوردن پول است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هنر او لیدونکي

عبدالغفور لیوال

په هند کې سینما او سینمایي صنعت ډیر د پام وړ اقتصادي ځای لري. او بنایي د همدې اقتصادي ارزښت له امله یې صنعت بولي، نه هنر.

دغه سینما تر ډیره حده په مبالغه، موسیقي او د شرقي روح لرونکي داستاني جوړښت ولاړ ده.

خو موږ وینو چې د دغې سینما محصولات یعنې هندي فلمونه او سندرې په ختیځو هیوادونو او په ځانګړې توګه په افغانستان کې ګڼ مینه وال او لیدونکي لري.

هندي فلمونه سره له دې چې د جوړښت، کرکټرونو او پیښو د څرنګوالي له اړخه سره توپیر لري خو په عمومي توګه یې داستانونه او اډانې ډیر ورته والی لري او معمولاً د مثبتو کرکټرونو په بریالیتوب پای ته رسیږي. ډیر ځله په فلم کې یو منفي او ظالم کرکټر د یوې کورنۍ د تباهي لامل کیږي بیا نو د دې کورنۍ یو ماشوم چې له پیښې ژوندی پاتې وي رالویږي او غواړي له ظالم او منفي کرکټر څخه کسات واخلي فلم په مینه او سندرو غځیږي او په پای کې په اصطلاح د فلم هلك کولای شي په اصطلاح (بد معاش) یا منفي کرکټر له منځه یوسي او د خپلې خوښې وړ نجلۍ سره واده وکړي. مافیا، قاچاق، جنایت تقلب او قانون ماتونه د منفي کرکټر ځانګړنې دي او انسانیت، مهرباني، میړانه او مینه د مثبت کرکټر ځانګړنې.

د یو شمیر هندي فلمونو یوه نیمګړتیا دا ده چې کرکټرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا مطلق بد دي او يا مطلق ښه. يعني بد شخصيت هيڅ ډول ښيګڼه نه لري او په ښه شخصيت کې يې هيڅ ډول منفي خصوصيت نه شته. چې د ټولنيزې مطالعې له مخې د داسې شخصيتونو موجوديت ډير کم او نادر وي.

له بلې خوا ځينې هندي فلمونه سره له دې چې ريالېستيک بهير لري يو شمير پېښې يې ډيرې عجيبې او د نه منلو وړ وي. مثلاً د فلم هيرو ډير ځله کولای شي په لسګونو کسانو بريالی شي او ټول ووهي. داسې پېښې د هنري منطق له نظره هم د منلو وړ نه دي.

د هندي فلمونو تلوسه يا "سسپنس" په دې کې دی، چې له رواني پلوه د ليدونکي له احساساتو سره يوه هنري لوبه پيل کوي. لومړی د منفي کرکټر په مقابل کې زموږ په رواني چاپېريال کې عقده او دښمني رامنځ ته کوي يعنې هيجاني کوي مو او کله چې هيرو له هغه څخه کسات اخلي نو په موږ کې دغه عقدې يوه يوه پرانيستل کيږي او بلاخره موږ د راحتۍ احساس کوو.

له بلې خوا هندي فلمونه هغه بريالي فلمونه دي چې رومانتيکي صحنې جوړولای شي يعنې ډيرې ښکلې نجونې او هلکان يو له بل سره د داسې سوزونکې مينې په تار تړي چې هر هنر خوښوونکی ذهن يې بريالیتوب ته تنده پيدا کوي.

موسيقي د هندي فلمونو د بريالیتوب يو بل راز دی. موسيقي چې په هند کې ځانګړی مذهبي ارزښت لري ځکه يې ډيره وده کړې ده آن تر دې چې هند ته د موسيقي ټاټوبی هم وايي او ډير ځله موږ وينو چې يو هندي فم د هغه د سندرو له مخې ليدونکي لري نه د داستان له مخې.

د هندي سينما يوه جدي ستونزه دا ده چې له هنري پلوه بيلابيل سبکونه په کې ګډ شوي دي. د نورې نړۍ سينمايي هنر په تيره بيا د هاليوود سينما د غواصلونو ته پام ساتي د بيلګې په توګه هلته ريالېستيک فلمونه په يو ډول هنري پيوند جوړيږي. رومانتيک فلمونه بل ډول او سمبوليک او افسانوي په بيلو بيلو بڼو.

په داسې فلمونو ليدونکی کې له پيله خپل ذهن د فلم له سبک او روال سره آشنا کوي ځکه خو هيڅ برخه ورته د نه منلو وړ نه ښکاري. د هاليوود افسانوي فلمونه ډيره مبالغه لري خو ليدونکي يې له پيله پوهيږي، چې له څه ډول يوه فلم سره سر و کار لري.

په بله ژبه داسې نه دي چې ريالستيک پيل، افسانوي اوج او رومانتيک پای ولري. موږ کله چې د "کلوپاترا" فلم وينو د مصر د زاړه مدنيت په هکله فکر کوو مګر که "بينوايان" يا "مردې که ميخندد" فلمونه ووينو پوهيږو چې د اروپا د منځنيو پيړيو د پای له دورې سره په يوې ريالستيکې روحيې

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره مخامخ یو. په داسې فلمونو کې هیڅ کله نه پیښیږي چې مرکزي کرکټرونه یا هلك او نجلۍ دې ناڅاپه د ښار سړکونو ته راووځي او په نڅا او سندرو پیل وکړي. او په تصادفاتو دې ډیره تکیه شوي وي.

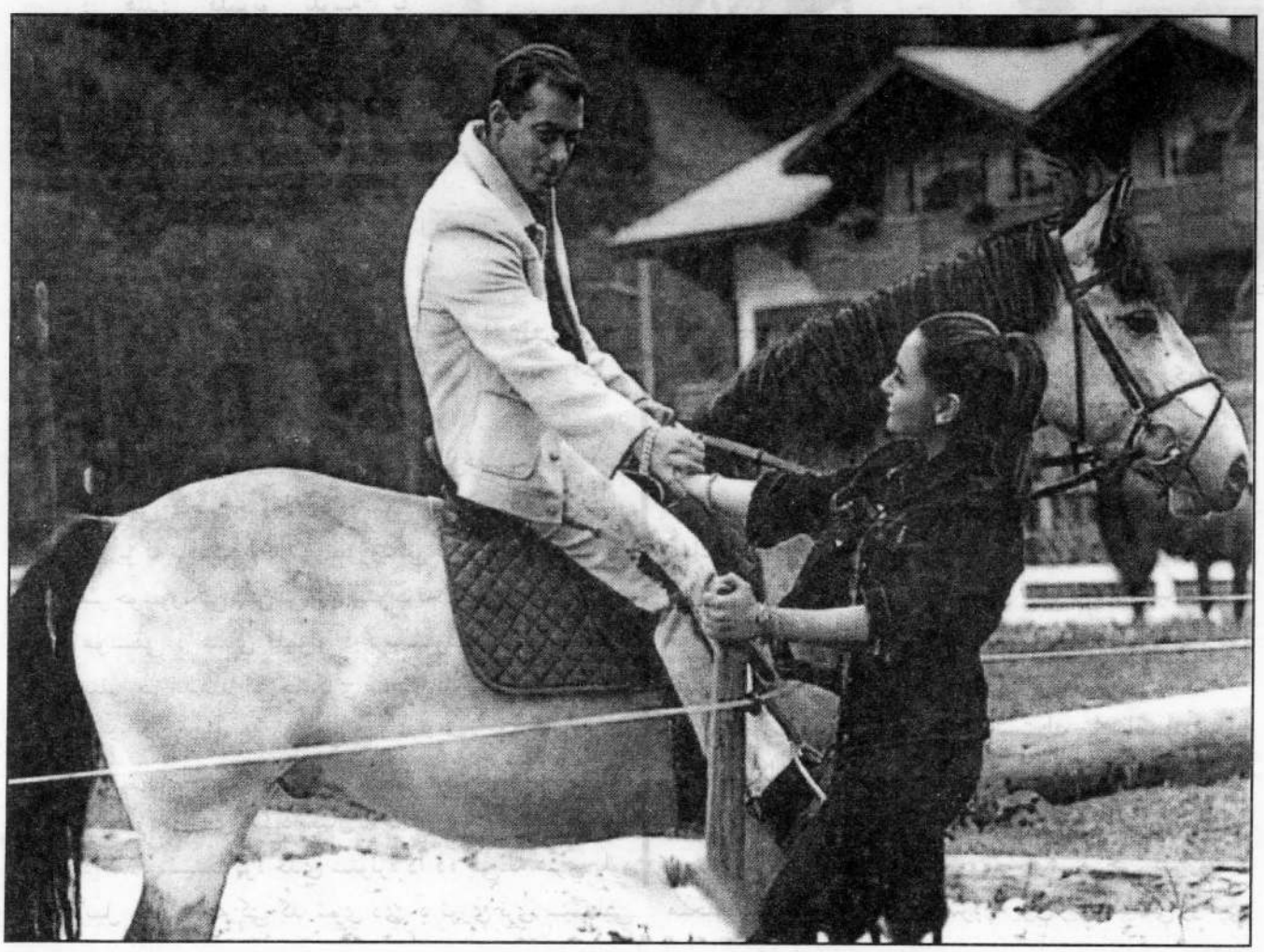
په هغو ټولنو کې چې هنري ذوق پر مختللی نه وي، د کیسو ساده بهیر، د کرکټرونو ښکلا، موسیقي او هیجاني پیښې ډیر پلویان لري ځکه خو په داسې ټولنو کې هندي فلمونه ډیر بریالي ګڼل کیږي.

خو په پر مختللیو ټولنو کې چې د هنري اصالت او ارزښتونو په هکله فکر کیږي، رواني اړیکې، عواطف او د فکري ژورتیا تمثیل ګڼ پلویان لري.

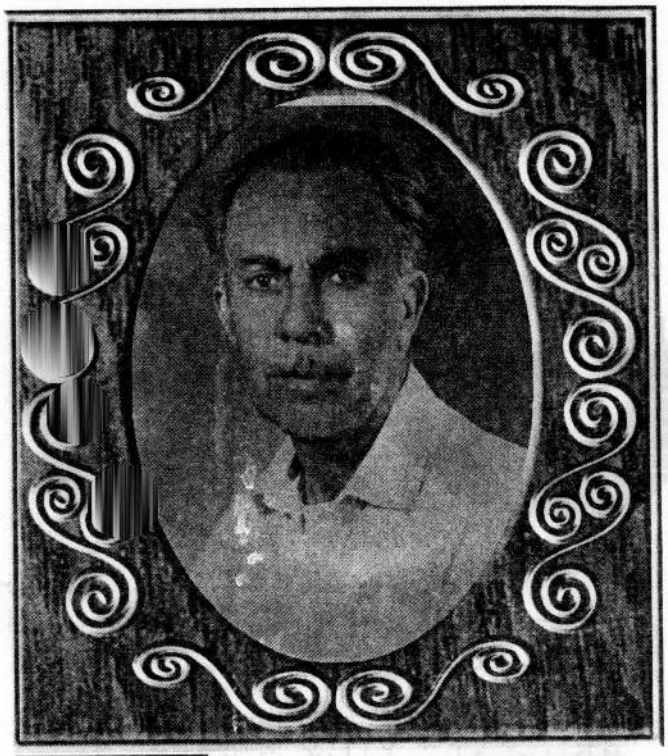
هغه هندي فلمونه چې له افغاني ټولنې سره اړیکې لري بریالي فلمونه نه دي لکه "خداګواه" او "له طالبانو څخه تیښته" ځکه د افغاني ټولنې له ریښتینو واقعیتونو او ارزښتونو سره ډیر توپیر لري آن تر دې، چې د فلم د صحنو محیط او پس منظر (بګروند) طبیعي او اصلي نه دي کرکټرونه، نه خو په رواني او کلتوري لحاظ او نه هم په ظاهري بڼه سم او طبیعي سینګار شوي دي او ټولنیز روابط یې بیخي بدل شوي ښکاري البته، چې افغاني لیدونکي نه پوهیږي چې د هندي ټولنې په اړه جوړ شوي فلمونه به څومره له دغې نیمګړتیا څخه لرې وي.

خو په ټولو هندي فلمونو باندې به دغسې قضاوت کول سم کار نه وي، ځکه یو شمیر داسې فلمونه شته چې خو را بریالی جوړښت لري او د هندي ټولنې واقعي انځور د لیدونکي تر مخ ږدي، چې په زړو فلمونو کې "مغول اعظم" او "راضیه سلطان" او په نویو فلمونو کې "آدمي" او نور یې بیلګې ګڼلای شو.

پاتې په بله ګڼه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چتری گل هستی

عنایت محب زاده

"چتری، چتری گل" آهنگی است آشنا به گوش هر هموطن ما، سالها قبل زمانیکه از کوچه ها و پس کوچه های شهر میگذشتی خصوصاً کوچه های رکاخانه، علی رضا خان، سراجی، کوچه خرابات و یا اکثر رستورانت های شهر و جادهٔ میوند فقط از طریق تیپ ریکاردر ها آواز دلنشین هنرمند محبوب و سابقه دار رادیو افغانستان (کریم شوقی) نوازش دهندهٔ گوش ها بود. آهنگ مشهور وی که تا به حال سالخوردگان را به یاد ایام جوانی فرو میبرد. همانا آهنگ چتری، چتری گل هستی، دختر کابل هستی میباشد.

کریم شوقی که فعلاً نودمین بهار زندگی را نیز پشت سر گذشتانده است با تأسف در حالت مریضی به سر میبرد. او اکنون نمی تواند گوش های علاقمندان آوازش را نوازش دهد. هنگامیکه او را در ساحهٔ یکه توت شهر کابل که آقامتگاه فعلی او میباشد ملاقات نمودم چنان به نظر میرسید که گویا از ناحیهٔ پاها تکلیفی داشته باشد. درست تصورم بجا بود. او درد شدیدی را از ناحیهٔ پاها احساس میکند. مواجه شدن با او در این حالت خیلی ها متأثر کننده بود؛ اما او از قبل حتا زمانیکه در اوج شهرت قرار داشت نهایت خوش برخورد و صمیمی بود رویهٔ نیک و اخلاق نیکوی او بیشتر از هنرش جلب توجه میکرد. حال نیز با همان شوق و ذوق با من مسافحه نموده و با جبین گشاده به پاسخ سوالاتم پرداخت.

او میگوید: "۹۰ سال قبل از امروز در ساحهٔ رکاخانهٔ کابل تولد گردیدم. مکتب را الی صنف پنجم در هرات خواندم در آنوقت به موسیقی علاقه گرفتم در محافل دوستان شوقی می خواندم و به اثر اسرار و تشویق آقای سلاح الدین سلجوقی رئیس مطبوعات آنوقت به رادیو افغانستان راه یافتم. اولین آهنگی را که ثبت رادیو نمودم آهنگ سیاه موی و جلالی" بود که از آنوقت تا حال حدود ۲۰ پارچه آهنگ در آرشیف رادیو و ۲-۳ آهنگ در تلویزیون ثبت دارم نهایت علاقمند شنیدن آهنگ های محلی وطن خود از زبان هر هنرمند میباشم."

او گفت: "در زمان ما هنرمند ارج و ارزشی نداشت هنرمندان به دیدهٔ تحقیر آمیز دیده میشدند. به همین دلیل نخواستم پسرانم هنرمند شوند و هنر موسیقی را بیاموزند. فعلاً بنابر کبر سن و مریضی توانایی سرودن و نواختن را ندارم."

به هر صورت دیدن کریم شوقی هنرمند سابقه دار و خوش آواز کشور که ثلث عمر عزیز خویش را صرف موسیقی کرد. انسان را در دنیایی تأثر فرو میبرد که چرا بعد از اینهمه خدمت در موسیقی این گنج ها در ویرانه ها در حالت فقر به سر میبرند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هما "عازم حمیدی"

پیغمبران

مقدمه:

قرآنکریم برای تأمین سعادت مادی و معنوی و شفای بیماری های روحی و اخلاقی بشر و هدایت خلق به صراط المستقیم در زندگی فردی و اجتماعی نازل شده و آفریدگار انسان نیازمندی های او را از هر جهت منظور نظر حکمت خود قرار داده و به مصداق "ما فرطنا فی الکتاب من شیٔ" هیچ یک از جهات کمال و سعادت آدمی را مسکوت نگذاشته است.

با نشر قصه های تاریخی قرآن راه خوشبختی و بدبختی بر نویسندگان آشکار شده به طوریکه خود شخصی متوجه نباشد- تدریجاً در هوش نهان و عقل باطن او نفوذ می کند، و در طول زمان، وجدان الهی و ضمیری روشن به وجود می آید.

امتیاز قصه های قرآن در هدف های عالی و مقاصد شریف تربیتی است که در آن درج شده، طوریکه خوانندهٔ این بخش، از تهذیب نفس و جمال روح و روشنی ضمیر و دقت احساس و رقت وجدان و حکمت و ادب بهره مند میشود.

سر از این شماره تصمیم بر این است که قصه هایی را در مورد زندگی پیغمبران برای شما نشر کنیم که در این شماره زندگی حضرت آدم (ع) را جهت نشر برگزیده ایم.

آدم علیه السلام:

خداوند تعالی زمین را در دو روز بیافرید و با کوه های گرانش استوار ساخت و روزی ها و نیازمندی های سکنه اش را در چهار روز تقدیر و ایجاد فرمود، سپس از ماده ای شبیه به گاز افروخته به آفرینش آسمان پرداخت و هر دو را در چنبر ارادهٔ خود مسخر ساخت. آنگاه فرشتگان تسبیح گوی و تقدیس کننده را به وجود آورد. پس اراده اش بر آن تعلق گرفت و حکمتش چنین اقتضا کرد که آدم و ذریه اش را بیافریند تا در زمین سکونت گزینند و آنرا آباد سازند. پس فرشتگان را خبر داد که مخلوق تازه ای در زمین خواهم آفرید تا خلیفهٔ من در روی زمین باشد و آنرا معمور سازد و نسلش در اطراف و اکناف خاک منتشر گردند و از روئیدنی های زمین بخورند و خیرات و نعمت های درون زمین را استخراج کنند؛ ولی چون فرشتگان حکمت، خلقت و خلافت او را نمیدانستند و از طرفی خداوند تعالی به ایشان الهام کرده بود که بیشتر افراد این نوع در تقوی و طاعت و عبادت و تسبیح و تضرع به پایهٔ فرشتگان نمیرسند. لذا در پیشگاه الهی عرضه داشتند که: آیا کسی را در زمین خلیفه میسازی که در آن جا فساد میکند و خون ها می ریزد، در صورتیکه ما تسبیح می گوییم و تقدیس می کنیم؟

در این هنگام خداوند تعالی ایشان را جوابی داد که از حیرت نجات یافتند و خلاصهٔ آن جواب چنین بود، که: شما از راز این آفرینش بیخبرید و من چیزی می دانم که شما نمیدانید.

آنگاه فرشتگان را فرمان داد که چون پیکر آدم را بپرداختم و جان در آن دمیدم یکسره بر او سجده آورید. خداوند پیکر آدم را از گل بپرداخت و آنگاه جان در آن بدمید. پس نسیم حیات در کالبدش بوزید و دستگاه عقل و اراده و حواسش به کار افتاد. پس از آن خداوند تعالی او را مشمول فضل و نعمت خود ساخت و پرتوی از نور خود را بر او بگسترد و نام ها و راز های مخلوقات را به او تعلیم فرمود. پس دورنمایی از آن مخلوقات را بر فرشتگان عرضه کرد و برای اظهار عجز و قصور علم شان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

آدم پیشگامان

برای فهماندن اولویت آدم به خلافت، فرشتگان را فرمود: اگر راست می گویید نام ها و راز های شان را به من باز نمایید، فرشتگان در برابر این امتحان مبهوت شدندو در جواب فروماندند و ناچار به عجز و نارسایی علم و معرفت خود اعتراف کردند و گفتند ما جز آنچه از تو آموخته ایم نمیدانیم، دانا و حکیم مطلق تویی؛ اما آدم چون استعداد آن داشت که از سرچشمهٔ فیض معنوی سیراب گردد و از نور علم الهی اقتباس کند، نامها و رازهای مخلوقات را فرا گرفته و در شناسایی آن ها رسوخ یافته بود. ازین رو به فرمان خداوند علم خود را در بارهٔ مخلوقات بر فرشتگان آشکار کرد و به این وسیله حکمت مقام خلافت الهی خود را باز نمود.

در این هنگام پروردگار فرشتگان را ندا داد که: آیا بـــه شما نگفتم که من غیب و ملکوت آسمـــان ها و زمین را میدانم و بر آشکـــار و نهانتـــان عالمم؟

بدیهی است که این سوال از طرف فرشتگان از جهت اعتراضی بر کار خدا یا شک در حکمت الهی یا از جهت طعنه بر آدم و ذریه اش نبوده. زیرا که فرشتگان، اولیای مقرب خداوند و بندگان گرامی او اند که در گفتار بر او سبقت نمی گیرند و بر حسب امر او عمل می کنند. بلکه برای رفع شبه و اطلاع بر حقیقت امر و از نظر امیدواری به آن بوده که خود به منصب خلافت در زمین برسند.

فرشتگان فضیلت ادم و سر افرینش او را دریافتند و حکمت برگزیدنش را دانستند. پس آنگاه خدا ایشان را فرمان داد تا به عنوان اعتراف به مقام او بر وی سجده کردند؛ ولی شیطان لعین که در صف فرشتگان بود از سر کبر و غرور از فرمان خدا سرپیچی کرد.

خداوند (ج) در مقام بازخواست از شیطان به او فرمود: چه چیز ترا باز داشت از آنکه به مخلوقی که من او را بدست عنایت خویش آفریده ام سجده کنی؟

شیطان گفت: من از جهت عنصر و گوهر، از آدم برترم و کسی را با من یارای برابری نیست و هیچ موجود به پایگاه رفیع من نمی رسد. من از کوه فروزان آتش آفریده شده ام و او از عنصر تیرهٔ گل، ازین رو روانیست که من بر او سجده برم.

خدایتعالی بکیفر عصیان و سرکشی او را ندا داد که: از بهشت سعادت بیرون شو، زیرا که تو از مقام قرب رانده و مطرودی و همانا که تا روز بازپسین لعنت و نفرین بر تو خواهد بود.

شیطان از پروردگار خود خواهش کرد که او را تا روز بازپسین مهلت دهد و زندگیش را تا آنروز دوام بخشد. خدایتعال خواهشش را پذیرفت و چون حاجتش بر آمد فضل الهی را سپاس نگذاشت و کفران نعمت کرد و بی ادبانه عرضه داشت:

اکنون که مرا گمراه کردی در سر راه مستقیم تو به کمین آدم و ذریه اش خواهم نشست و در گمراه ساختن شان خواهم کوشید و از پیش و پس و راست و چپ قصد ایشان خواهم کرد و خواهی دید که بیشتر شان شرط سپاس را رعایت نخواهند کرد.

خدایتعالی شیطان را به خواری از پیشگاه خـــود براند و فرمود: به آن راهی که بـــرای خود برگزیدی برو و هر کدام از ایشان را بتوانی با بانگ خود پریشان خـــاطر ساز، و سپاه سوار و پیاده ات را بـــه سوی ایشان بران و در اموال و اولاد شان شریک شو، وبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعده های دروغ و آرزوهای دور و دراز شـــان بفریب، اما بدان که من هرگـــز دســـت تـــرا بر آن بندگان مخلص خود کـــه ارادهٔ قوی و عقیدهٔ صحیح دارند باز نخواهم گذاشت، و ترا برایشان مسلـــط نخواهم ساخت، زیرا دل های ایشان از طرف تو باز گشته و گوش های شان از شنیدن سخن بر بسته است.

اما در تصمیمـــی که بر اغواء مردم و فریفتن ایشـــان گرفته ای، پس در آن باره حسابی دشوار خواهی و کیفری سخت خـــواهی دید و من جهنم را از تو و پیروانت پر خواهم ساخت.

خدای تعالی شیطان را از رحمت خود براند، و از نعمت خویش دور ساخت، و آدم و همسرش را در بهشت مسکن داد و ایشانرا از مکر شیطان بر حذر داشت، و از پذیرفتن سخنش نهی فرمو، تا از بهشت رانـــده نشوند، و از نعمت هایش محروم نگردند و همهٔ نعمت های بهشـــت را برایشان مباح ساخت مگر میوهٔ یک درخت را که از نزدیک شدن به آن منع فـــرمود و آدم و همسرش را وعده داد که از آن درخت اجتناب کنند. وسایل تنعم را از هر جهت برایشان فراهم سازد تا در بهشت هیچ گاه گرسنگی و برهنگی نکشند و خستگی و تشنگی نچشند.

آدم در بهشت مسکن گزید. و از نعمت های آن کامیاب شد، در میان درختانش گردش می کرد، و در سایه اش می آرمید و از گل هایش میچید و مـــی بوسید، و از میوه هایش کام شیرین مـــی کرد، و از آب های گـــوارایش سیراب میشد و در تمام این کامیابی ها همسرش نیز با او سهیم و شریک بود.

آدم و حوا روزگاری هم چنان در آغوش سعادت به سر بردند؛ ولی این کامیابی مانند خاری دردل و چشم شیطان می خلید؛ زیرا دشمن را کامیاب و خویش را محروم میدید. ازین رو به انتقام از آدم و محروم ساختنش از نعمت های بهشت همت گماشت و برای اجرای تصمیم خود با حیله به بهشت در آمد و در لباس ناصحی مشفق با همـــهٔ وسایل در مقام استمالت آدم و حوا بر آمد و از راه دلسوزی ایشانرا از زوال نعمت و سعادت بیم داد و گفـــت: "سر آنکه خدا شما را از نزدیک شدن به این درخت نهی فرموده جز این نیست که اگر از آن استفاده کنیـــد دو فرشتهٔ مجرد خواهید شد یا جاودانه در بهشت خواهید ماند".

شیطان هم چنان وسوسهٔ خود را ادامه می داد تا چون از نفوذ و تأثیر در آدم و حوا نومید شد، متوسل به قسم شد و برای ایشان سوگند یاد کرد که من در مقام شما ناصحی امینم و هیچگاه قصد گزند شما را ندارم و در مقام انتقام نیستم آنگاه بر تأکید و اصرار خود افزود، تا دستشان را به میوهٔ آن درخت آلوده کرد. پس چون به دام مکر شیطان در افتادند.

خدایتعالی ایشان را از نعمت بهشت محروم ساخت و ندا داد که آیا شما را از این درخت نهی نکردم و نگفتم که شیطان شما را دشمن آشکار است!"

در این هنگـــام آدم و حوا از کردهٔ خود پشیمان شدنـــد و عرضه داشتند: "پروردگا را مـــا در بارهٔ خود ستم کردیم، و اگر ما را نیامرزی و بر ما رحم نکنی هر آیینـــه از زیانکاران خواهیم بود."

پس خدایتعالی فرمود از بهشت بیرون روید، شما در زمین مسکن خواهید داشت و تا روز بازپسین با هم دشمن خواهید بود.

پس از آن خدایتعالی توبهٔ آدم و حوا را قبول کرد و آنـــدو را آمرزید. و ادم و حوا از پذیرش تـــوبهٔ خویش خوشحال شدند و امیـــدوار گشتند که در بهشت بمانند و از نعمت هایش هم چنان کامیـــاب باشند و خدایتعالی از آنچه به خاطر ایشان می گذشت آگاه بود، پس آندو را فرمان نـــزول و خروج از بهشت داد و به ایشان خبر داد که این دشمنی میان شیطان و ایشان هم چنان ادامه خواهد داشت. تا از فتنه اش بیندیشند و از اغوا و وسوسه اش بر حذر باشند و از هدایت الهی پیروی کنند.

خدا راه و رسم زندگی در زمین را به آدم آموخت و چراغ امیدواری را در دلش بیفروخت، و او را خبر داد که روزگار نعمت خالص و راحت بی رنج سپری شده و اکنون که از بهشت بیرون آمده به دوران مخصوص از زندگانی گام نهاده است که دو راه در پیش دارد: یکی راه هدایت و دیگر گمراهی، یکی ایمان و دیگر کفر، یکی رستگاری و دیگر خسران، پس هر که از شریعت و سنت الهی پیروی کند و به راه مستقیم او رود از وسوسهٔ شیطان و اغواء او هیچگونه بیمی بر او نیست، ولی هر کس از یاد خدا روی بتابد و از راه او منحرف شود. به سختی و بدبختی در خواهد افتاد و از گروهی خواهد بود که کوشش ایشان درزندگی دنیا به راه کج و گمراهی است در حالیکه خویش را نیکو کار همی پندارند.

بقیه در شماره آینده

(c) ketabton.com: The Digital Library

عسل به همان اندازه که بهترین شیرین کنندهٔ طبیعی است، دارای مواد سلامتی بخش مهمی نیز می باشد. اضافه کردن آن به رژیم غذایی می تواند بسیار مفید باشد زیرا که حاوی بسیاری از مواد معدنی و ویتامین هاست که برای ما ضروری اند. هر یک از اجزاء تشکیل دهندهٔ آن نقش خود را در حفظ سلامت ما ایفا می کند و این کار را با وجود انکه مقدار هر یک از آنها بسیار کم است و اغلب اشخاص آنرا بی اهمیت تلقی می کنند، انجام می دهند.

عسل جذب کنندهٔ رطوبت هر چیزی است که با آن تماس پیدا کند حتی فلزات و سنگ ها بآن جذب می شوند. هر گونه ای از حیات برای بقا احتیاج به رطوبت دارد و این امر در مورد باکتری ها هم صادق است بنابر این عسل باکتری های بسیار مضر را هم با گرفتن رطوبتی که برای بقای آنها لازم است، از بین می برد.

یک میکروب شناس که اعتقاد نداشت عسل قادربه کشتن میکروب هاست این امر را مورد آزمایش قرار داده و با تعجب مشاهده کرد که میکروب های بیماری زایی که او در مقدار عسل خالص قرار داده بود سرانجام کشته شدند. میکروب های بیماری تیفوس در عرض چهل و هشت ساعت و میکروب های تولید کنندهٔ ذات الریه برونشی مزمن، بعد از چهار روز و میکروب های بیماری اسهال خونی در عرض ده ساعت و بسیاری از میکروب های دیگر به همین شکل بسرعت نابود شدند.

عسل بعنوان یک آرامبخش بی ضرر

عسل دارای اثر آرامبخش است و اگر بطور مرتب استفاده شود به اشخاصی که فوق العاده عصبانی و عصبی هستند کمک خواهد کرد که آرام بگیرند برای این منظور باید روزانه یک قاشق چایخوری عسل مصرف شود.

خاصیت آرامبخش عسل همچنین برای اشخاصی که از بی خوابی رنج می برند مفید است چرا که می توان آن را برای برانگیختن خواب سالم نیز استفاده کرد. فقط لازم است که قبل از رفتن به بستر مقداری عسل را در یک نوشیدنی گرم حل کرده و بنوشید. بزودی احساس خواهید کرد که خوابتان می آید. یک یا دو قاشق چایخوری عسل را می توان در یک گیلاس شیر نیمه گرم حل کرد(تمام خواص با ارزش شیر در اثر جوشاندن یا حرارت دادن زیاد آن ازبین می رود) و یا به همان مقدار سرکهٔ سیب در نیم گیلاس آب گرم اضافه کرد و یا فقط در آب گرم حل نمود و نوشید. تمام این نوشیدنی ها خوبند ولی محلول سرکهٔ سیب و عسل بیش از بقیه مغذی است چرا که سرکهٔ سیب خوراک طبیعی دیگری است که باید جزو رژیم غذایی هر شخص در آید.

اگر مایل نیستید در هنگام خوابیدن چیزی بنوشید می توانید یک قاشق غذا خوری عسل را با آخرین غذای روزانه تان میل نمائید

عسل از نظر هضم آن

همانطور که قبلاً گفتیم قند موجود در عسل قبلاً هضم شده است و این امر برای اشخاصی که هاضمهٔ شان ضعیف است اهمیت زیادی دارد.

شکر معمولی باید وقتی در روده است تبدیل به قند های ساده شود و این کار بوسیلهٔ عمل آنزایم ها صورت می گیرد. ولی در عسل ترشحات غدد بزاقی زنبور این عمل را قبلاً انجام داده است.

بنابراین وقتی عسل می خوریم به آسانی و به سرعت جذب شده و بر خلاف بسیاری از غذا هایی که اغلب مصرف می کنیم استر جهاز هاضمه را تحریک نمی کند بلکه موجب برانگیختن عملکرد صحیح اعضای جهاز هاضمه شده و بعنوان یک کرخت کنندهٔ طبیعی عمل می نماید. بنابراین شخصی که از یبوست رنج می برد باید بطور مرتب از عسل استفاده کند و آن را همراه با مقداری از میوه جات و سبزیجات خام بخورد.

عسل در درمان بیماری ها

عسل می تواند به تسکین بسیاری از دردها کمک کند و اشخاص مختلف گفته اند. که عسل آنان را از بسیاری از بیماری های مختلف نجات بخشیده است.

سرفه را می توان با نوشیدنی های حاوی عسل تسکین بخشید و دستور های زیر برای رهایی از انواع سرفه ها مفید خواهد بود:

سرفه ناشی از برونشیت: مقدار مساوی عسل وآب لیموی تازه را با هم مخلوط کنید.

سرفه معمولی: اگر یک قاشق غذاخوری عسل حرارت داده شده را به تنهایی مصرف کنید فوراً باعث توقف سرفه می شود و بنظر می رسد که شبها دست زدن به این کار بخصوص مؤثرتر واقع می شود.

سرما خوردگی: از مخلوط سرکهٔ سیب و عسل که قبلاً ذکر شد به اضافهٔ دوز مرتب ویتامین c بخصوص بشکل قرص های میوهٔ گل سرخ فایدهٔ زیادی حاصل می آید.

نوشابهٔ عسل برای درد و سوزش گلونیز تجویز

(c) ketabton.com: The Digital Library

می شود. دستورالعمل زیر را امتحان کنید:
محلول غرغره ای از یک لیتر آب و۱۲۵ گرام عسل و ۲۵ گرام زاج درست کنید(این غرغره برای زخم های دهان هم مفید است.) همچنین برای سوزش گلو۲ قاشق غذا خوری عسل را با دو قاشق غذاخوری گلیسیرین و یک قاشق غذاخوری آب لیمو و مقداری زنجبیل مخلوط کنید. محلول را گرم نگه داشته و بمقدار کم تا حد مورد نیاز استفاده کنید.

علاج نیش زنبور پوشاندن آن با عسل است. حتی یک سوختگی عمیق اگر با همین روش درمان شود جای سوختگی روی پوست باقی نمی ماند. مشاهده کرده ام که وجود شیرترش، گندم سائیده شده، عسل و مسکه در رژیم غذایی اعجاز هامی آفریند.

داکتران دریافته اند که عسل برای قلب مفید است. دکتر ج.ن.و.توماس در مقاله ای در نشریهٔ "Lancet" می گوید:" در موارد ضعف قلب مشاهده کرده ام که عسل می تواند تأثیر زیادی در بازگرداندن فعالیت قلب و زنده نگه داشتن بیماران داشته باشد." قلب نوع عضله است و مانند تمام عضلات دیگر بوسیله عسل برانگیخته شده انرژی مورد نیاز عضلهٔ خسته شده اش را تأمین کند.

عسل و چای با لیمو برای فائق آمدن براختلالات کبدی و لکه های پوستی و همچنین بعنوان یک نوشیدنی شبانه برای جلوگیری از سرما خوردگی توصیه می شود. این نوشیدنی حاوی یک قاشق غذا خوری عسل حل شده در یک پیالهٔ پر از آب داغ است که به آن آب یک نصف لیمو ترش افزوده شده باشد.

نوشیدنی عسل و بومادران که حاوی یک قاشق پر عسل است با بومادران دم کرده، گاهی برای درمان آنفولانزا و گاهی بعنوان یک داروی مقوی تجویز می شود. باید آنرا گرما گرم و در زمان رفتن به بستر خواب یا بعنوان اولین خوراک صبح نوشید.

برای درمان سرمازدگی می توان یک قاشق غذاخوری از عسل و گلیسیرین را با یک سفیدهٔ تخم مرغ و مقداری آرد با هم مخلوط نمود تا خمیری درست شود. سپس می توان این خمیر را روی محل سرمازده مالید ولی قبلاً باید اطمینان حاصل کرد که پوست تمیز وخشک است و بعداً محل را با پارچه ای پوشاند چون این خمیر نسبتاً چسپناک است. گفته می شود که این دستورالعمل بعد از یک بار انجام دادن موجب درمان کلی سرمازدگی می گردد.

بعنوان یک تقویت کنندهٔ عمومی بدن نوشیدنی زیر که سه بار در روز باید مصرف شود توصیه می گردد: مقادیر مساوی از عسل، روغن ماهی، آب لیموی تازه و آب نارنج تازه را با هم خوب مخلوط بکنید و بخورید.

عسل در درمان زخم ها و سوختگی ها

عسل را می توان به محل سوختگی مالید چون مانع از رسیدن هوا به پوست شده و از شدت درد می کاهد و از ابله زدن هم جلوگیری می کند. همچنین اگر از عسل استفاده شود، محل سوختگی زود تر بهبود می یابد. عسل از خون ریزی جلوگیری می کند چون موجب انعقاد سریع خون می گردد. زخم های روی پوست را نیز می توان به کمک مالیدن عسل روی آنها بهبود بخشید همچنانکه محل نیش زنبور را.

مقادیر مساوی عسل و گلیسیرین که با هم مخلوط شده باشند و به محل کوفتگی مالیده شود بهبود آنرا تسریع می کند. عسل و شیر گرم علاوه بر اینکه نوشابهٔ خوشمزه ای است به صاف کردن گلوی خشک کمک می کند. بر طبق نظر داکتر وی.ی. یاروس که در کتاب پرفروش"طب عامیانه" آمده است:" شانه و عسل برای اختلالات دستگاه تنفس ازعسل مفید تر است گواینکه چنانچه شانهٔ عسل فوراً در دسترس باید از عسل استفاده شود."

بنظر می رسد که فهرست مریضی هایی که در موارد مختلف بوسیلهٔ عسل تسکین یافته اند تقریباً بی انتهاست. هم آرتروز و هم روماتیزم به وسیلهٔ عسل بهبود یافته اند همچنین گرفتگی و پیچ خوردن عضلات. بعضی از مردم می گویند یک رژیم مناسب که شامل غذا های خام و عسل بوده باعث درمان سل شده است.بعضی دیگر در مورد نتایج شگفت انگیزی که از استفاده از عسل در موارد زخم معده و روده گرفته اند، سخن میگویند.

گفته می شود که زنبورداران از سالم ترین افراد جهان هستند(بشرط آنکه مسلماً محصول خود را بخورند). یکی از زنبورداران می گوید:" من که ۳۰ سال زنبور داری کرده و عسل خورده ام از روی تجربه خود و مشاهده کسان دیگر که از عسل برای شیرین کردن خوراکها استفاده کرده اند می توانم بگویم که هرگز زنبوردارا ندیده ام که از نوعی ناراحتی کلیه رنج ببرد. همهٔ آنان رنگ و رویی گشاده و قوه بینائی خوب دارند و هرگز دچار سکته قلبی نشده اند. در میان دوستانی که عسل می خورند و زنبوردار هستند هیچگونه سرطان و یا فلج ندیده ام. بهترین درمان در سخنان پزشک یونانی هیپوکراتس که طرفدار استفاده از عسل در چهار قرن قبل از میلاد بود چنین آمده است:" عسل ایجاد گرمی نموده، زخمها را تمیز می کند و زخمهای سخت و شدید لبها را نرم می سازد، زخم های توأم با خونریزی را هم درمان می نماید."

عسل برای کودکان

تمام کودکان عسل را دوست دارند و باید عسل جزو رژیم غذایی آنان از همان اوائل کودکی باشد. شیر مادر غذای طبیعی تمام نوزادان است و آن مادرانیکه به هر دلیل قادر به شیر دادن به نوزادانشان نمی باشند باید حتماً عسل را جزو رژیم غذایی نوزادانشان قرار بدهند. یک و یا دو قاشق غذا خوری عسل باید به هشت اونس غذای طفل اضافه شود و اگر بچه دچار یبوست گردد یک قاشق دیگر باید به غذای او افزود. (اگر طفل از شکم دردش رنج می برد باید به اندازه نیم قاشق از این مقدار کاسته گردد.) بچه هایی که رژیم غذایی شان حاوی عسل است به ندرت دچار قولنج می شوند.

چیزی که اغلب اسباب زحمت مادران می شود شب ادراری است که بسیاری از بچه ها را در مراحل مختلف ازعمر مبتلا می سازد. عسل در اینجا نیز یاری دهنده است چرا که عسل قادر به جذب و نگه داشتن رطوبت می باشد. اگر به بچه ای در زمان رفتن به بستر یک قاشق چایخوری عسل داده شود او تحت کنترول قرار میگیرد و احتمال اینکه در صبح بسترش تر باشد کم می گردد.

در هیچ مرحله ای از رشد کودک نباید شکر سفید به او داده شود. اگر این کار صورت نگیرد رشد او بتعویق افتاده و احتمال اینکه مبتلا به بیماریهای غیر ضروری گردد چه در زمان کودکی و طفلی در بزرگسالی افزایش می یابد. همانگونه که دکتر سیل هاریس به روشنی بیان داشته است:" بچه ای که با شکر تغذیه شده اغلب دچار را شیتیسم (نرمی استخوان) شده و ممکن است به آماس قولون و عفونت های دیگر هم مبتلا گردد. اگر دوران نوزادی را پشت سربگذارد. اغلب طفلی رنگ پریده، ضعیف و دچار سؤ تغذیه بار می آید و یا در بزرگسالی چاق، سست، تنبل و افراط کار می گردد."

مخصوصاً کودکانی که تا حد اشباع شکر مصرف کرده اند متمایل به ابتلا به مریضی های زیر می باشند: نفخ شکم، اسیدیته زیاد، سردرد، بیقراری، عصبانیت، رماتیسم، برونشیت، اگزما، سوزش دل، سرما خوردگی مزمن، ورم لوزه، آسم برونشیتی. فکر نمی کنم هیچ پدر ومادری مایل باشد که کودکانش به بیماریهای فوق مبتلا شوند و تنها کار لازم برای جلوگیری از آنها جایگزین کردن عسل بجای شکر است. این درمانی است که به قدمت اعصار است.

"عسل درمان کنندهٔ تمام بیماری هاست" حضرت محمد(ص)

عسل همچنانکه غذای شناخته شده مورد علاقه از زمانهای بسیار کهن بوده است برای مقاصد پزشکی نیز در طی قرون متمادی مورد استفاده قرار گرفته است. در چین، هندوستان، ایران، عربستان، آشور، یونان، امپراطوری روم و در تمام اروپا رواج داشته و استفاده آن در کتابهای باستانی ثبت گشته است. تمام استفاده های امروزی پزشکی آن که من ذکر کردم در قرن گذشته هم کاربرد

(c) ketabton.com: The Digital Library

داشته است.

ولی مردم کهن از ما هم جلوتر رفته بودند چرا که آنان از زنبور های مرده هم استفاده می کردند. بعنوان مثال"پارسلوس" برای اختلالات چشمی توصیه می کند که:"عسل خالص و پاک در بدن زنبور های مرده را در چشم بچکانید و یا با عسل که با خاکستر های سرهای زنبوران مخلوط شده باشد چشم را تمیز کرده و بر قوهٔ بینائی خود بیفزائید."

یک تجویز مشابه بوسیلهٔ جالینوس برای درمان طاسی سر داده شده است: "زنبوران مرده را در شانه ها گرفته و وقتی کاملاً خشک شدند پودر شان کنید و با عسلی که در آن مرده اند مخلوط کنید و به قسمت های طاس و کم موی سربمالید در این صورت شاهد خواهید بود که موها دو باره شروع به رشد می کنند."

عسل بعنوان وسیلهٔ آرایش وزیبایی

عسل و موم زنبور عسل اساس بسیاری از کریم های پوست را تشکیل می دهند مثل ماتیک ها و محلولهای دست و یک نوع خمیر عسلی مفید را که دستان خشک شدهٔ زنان خانه دار را حرارت می بخشد می تواند در خانه با مخلوط کردن سفیدهٔ یک تخم مرغ و یک قاشق چایخوری گلیسیرین و یک اونس عسل و مقداری آرد جو ساخت. این خمیر را می توان در یخچال نگهداری کرد و در موقع لزوم استفاده نمود.

موم زنبور عسل هم با ارزش می باشد ولی گرده و رویال جلی از عوامل بسیار مهم فعالیت زنبور ها بحساب می آیند.

زنبور گرده و شهد گلها را جمع آوری می کند و هر دوی آنها را به کندو می برد تا بعنوان غذا از آنها استفاده کند. گرده از نظر پروتین بسیار غنی است و بدون آن زنبور ها قادر نیستند کار های روزانه شان را بطور مناسب انجام دهند. در واقع آنان نمی توانند بدون گرده زندگی کنند. مسلماً این موضوع در مورد انسان صادق نیست ولی محقق شده است که وجود گرده در رژیم غذایی انسان(که بصورت قرص یا مخلوط با عسل عرضه می شود) انرژی زاومایهٔ حفظ سلامت است و بخصوص برای کسانی که دوران نقاهت بعد از یک بیماری را می گذرانند بسیار قابل توصیه می باشد. همچنین محقق شده است که گرده موجب بهبود بعضی از مریضی ها می گردد از جمله خون ریزی مغزی، نرمی استخوان، کم خونی، کاهش وزن، آماس روده، آماس قولون، مسمومیت، یبوست، بی خوابی بی اشتهایی و افسردگی.

رویال جلی عسل ژله مانندی است که زنبور ملکه از آن تغذیه می کند. وقتی انسان آنرا بخورد به او قوت و انرژی می دهد ولی بعضی ها می گویند که تاثیرات گرده را ندارد. دانسته شده است که رویال جلی برای بعضی از ناراحتی های قلبی مفید است.

یک کریم سرد موم زنبور را نیز می توان به آسانی درست نمود به این شکل:"دو اونس موم سفید زنبور را در۶ اونس پارافین رقیق آب نموده و به درجه حرارت۱۲۰ تا ۱۴۵ درجه فارنهایت برسانید. بهتر است در دو کرایی مجزا این کار را نجام دهید. ۴ اونس آب مقطر را گرم نموده و در آن ۱/۸ اونس بوره بریزید و مخلوط کنید و آنرا بدرجه حرارتی کمی بالاتر از درجه حرارت موم و پارافین برسانید. مخلوط آب را در موم و پارافین مخلوط شده بریزید(هر دو مخلوط باید تقریباً یک درجه حرارت داشته باشند.) و بطور مداوم مخلوط کند. وقتی کریم حاصله شروع به غلیظ شدن نمود مخلوط کردن را آهسته تر کرده و بگذارید به شکل لوسیون در آید. در صورت دلخواه می توان در ضمن مخلوط کردن کمی عطر به آن افزود.

کریم صورت را می توان با مخلوط کردن عسل با نیم فنجان سبوس و درست کردن یک خمیر بدست آورد. (اگر خیلی سخت شد کمی گلاب به آن بیفزائید). صورت را خوب پاک کنید و سپس

خمیر عسل را به روی صورت بمالید و بگذارید نیم ساعت بماند. سپس با آب گرم و یک پارچه نرم پاکش کنید ویک پاک کنندهٔ خوب یا کنندهٔ پوست به روی صورت بمالید. اگر این کار را هر هفته یک بار در هفته انجام دهید آن کریم، پوست را نرم و لطیف نموده و مانع از پوستک پوسته شدن آن می شود.

شانهٔ عسل

جویدن شانهٔ عسل برای حساسیت ها مفید دانسته شده است:

حساسیت هایی چون تب یونجه که بر دستگاه تنفسی تأثیر می گذارد و همچنین تمام ناراحتی های وابسته به بینی و سینوس ها، اثر آن تقریباً فوری است. و بینی گرفته را بسرعت باز می کند.

دکتر دی.سی. جارویس نویسندهٔ کتاب"طب عامیانه" می نویسد:

"طب عامیانه مرجعی معتبر است برای دانستن آنکه اشخاصی که شانهٔ عسل جزو رژیم غذایی شان تا شانزده سالگی بوده است به ندرت دچار سرما خوردگی یا تب یونجه یا دیگر اختلالات بینی می شوند. همچنین بما می آموزد که جویدن شانهٔ عسل مصونیتی در دستگاه تنفس در مقابل بیماری ها ایجاد می کند که تا دو سال دوام می آورد." او همچنین اضافه می کند آنهایی که قبلاً بطور مرتب از شانهٔ عسل استفاده نکرده اند هر گاه که این کار را شروع کنند، دیر نخواهد بود.

آنانی که ازتب یونجه رنج می برند، بطور مرتب هر سال دچار آن می شوند باید هر روز از یک ماه قبل از آنکه بیماری آغاز شود شانهٔ عسل را بجوند. به این شکل یا از حملهٔ این بیماری کاملاً جلوگیری می کنند و یا خفیف تر از پیش به آن دچار می گردند. در طی یک حملهٔ بیماری باید از شانهٔ عسل بطور روزانه استفاده کرد و توصیه می شود که به این کار در فواصل زمانی مرتب بعد از بهبود بیماری همچنان ادامه داده شود تا موجبات مصونیت در سال بعد را فراهم آورد. یک قاشق چایخوری از شانهٔ عسل مقدار مناسب است که در هر بار باید مصرف نمود. یا به همان مقدار از آن که در موقع جویدن ساجق در دهان می گذارید. به جویدن باید تا۱۵ دقیقه ادامه داد و هر چه از آن که باقی بماند بیرون ریخت.

زنبور ها غذای خوبی هستند

در بعضی نقاط جهان زنبوران در زمستان زنده نمی مانند. مثلاً در مناطق شمالی ترمرغزار های آمریکای شمالی زنبور ها می میرند و کندو ها دوباره در بهار پر می شوند. هر یک از این کندو ها ممکن است پنج و یا نه(لارو زنبور و شفیره) داشته باشند که دارای ارزش غذایی است(از نظر پروتئین و ویتامین A و D غنی است) که در بعضی مناطقی که دو باره پر ساختن کندوها لازم است ممکن است استخراج شود. محصولی که به آن"بچه زنبور" می گویند و حاوی شفیرهٔ زنبور رسیده است در سویا سرخ شده و بصورت کنسرو در آمده و به جاپان، کانادا، ایالات متحده آمریکا و جاهای دیگر صادر می شود.

آزمایش هایی در دانشگاه آلبرتا کانادا انجام شده است تا بتوان بهترین روش حفظ و تهیه مقدار زیاد از چوچهٔ زنبور را که در مرغزار های کانادایی وجود دارند یافت. و این روش ها شامل انجماد، خشک کردن، دود دادن، ترش ساختن، سرخ کردن سطحی، سرخ کردن عمیق و کباب کردن است و مردم اکثراً نوع عمیقاً پخته شده و کباب شده اش را از نظر طعم ترجیح می دهند. اکثر کسانی که این خوراک را چشیده اند و از آن خوششان آمده طعم آنرا با چهارمغز و تخم آفتاب گردان و برنج بریان مقایسه کرده اند.

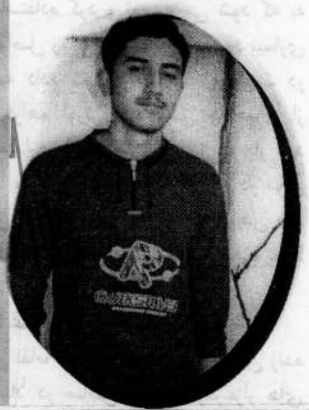
(c) ketabton.com: The Digital Library

دختران و پسران هم‌وطن

سویتا متعلم صنف یازدهم لیسهٔ آریانا!

آزادی نیاز مبرم افراد در جوامع بشری است و شخصاً خودم آزادی را در حدود قانون و مطابق به اساسات اسلام میپذیرم البته آزادی افراطی چون غرب و تفریطی چون دوران حاکمیت طالبان غیر معقول به نظر میرسد و خواهران ما مطابق به فرهنگ افغانی تعادل را در آزادی رعایت نمایند.

بکتاش ناصری متعلم صنف دوازدهم لیسهٔ عالی امانی!

علاقهٔ وافر به مسلک طبابت دارم و برای داشتن عقل سلیم و بدن سالم ورزش و خصوصاً تکواندو را می پسندم و علاقه دارم تا آخرین مرحله این رشته ورزش را ادامه دهم. سقوط رژیم طالبان را می توانم از خوش ترین خاطره های زندگی ام محسوب نمایم.

راحله محبی متعلم صنف دهم لیسه نسوان تاجور سلطانه

جوان سرمایهٔ جامعه میباشند بنأ باید در تعلیم و تربیه انها توجه بیشتر صورت گیرد. با وجودیکه ساینس و تکنالوژی امروز در جهان به اوج خود رسیده ولی بدبختانه جوانان ما هنوز به نام آنها آشنایی ندارند. باید مضامین کمپیوتر و ورکشاپ های حقوق بشر در مکاتب تدریس گردد و همچنان بخاطریکه دانش آموزان بی بضاعت و فقیر احساس حقارت نکنند باید وزارت تعلیم و تربیه یونیفورم را برای عموم شاگردان تدارک دیده و بخاطر عملی شدن آن مراقبت جدی نمایند.

محمد عزیز حمیدي د دولسم ټولګي فارغ التحصیل!

زموږ په ټولنه کې یو شمیر خرافاتي او ناسم دودونه شته چې د خوانانو ژوند له ستونزو سره مخامخ کوي. زه هیله لرم چې داسیش دود دستور ورو ورو له ټولنې څخه ورک شي او کورنۍ د خپلو بچیانو د راتلونکي په هکله د پریکړو پر مهال داسې دود دستورونه چې د هغوی د ژوند د تباهي لامل ګرځي په پام کې و نه نیسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهره متعلم صنف هفتم نسوان منوچهری و دانش آموز اکادمی علوم شفق!

مطالعه در رشد استعدادهای نهفتهٔ جوانان مؤثر واقع شده و ضمناً بخاطر پذیرفتن طرز تفکری به انسان ذهنیت میبخشد بناً به هر جوان متعلم و محصل لازم است تا علاوه بر دروس مکتب مطالعه خصوصی نمایند تعقیب جراید، مجلات و روزنامه ها در برداشت و سطح آگاهی جوانان مؤثر واقع شده میتواند.

احسان الدین صحرایی متعلم صنف دوازدهم لیسهٔ عالی امانی!

بعد از ختم دورهٔ مکتب علاقمند ادامهٔ تحصیل در پوهنحی انجنیری پوهنتون کابل میباشم در ورزش به تکواندو علاقه دارم و ورزش را به عموم جوانان توصیه میدارم. دقت در دروس مکتب و علاوه بر آن مطالعه در بخش های مختلف باعث آگاهی و هوشمندی انسان گردیده و انسان را به درجات اعلی انسانیت میرساند.

مریم فارغ التحصیل صنف دوازدهم لیسهٔ آریانا و دانش آموز اکادمی علوم شفق!

در شرایط فعلی مطا[illegible] باید جز پروگرام روزمرهٔ جوانان باشد چرا که کشور ما عقب ماند[illegible]ترین کشور دنیا است احیا و انکشاف آن وابسته به سعی، تلاش [illegible]ت کار جوانان است خصوصاً قشر اناث به هر شکلی میشود باید وقفه پ[illegible] ساله در تحصیل را جبران نمایند.

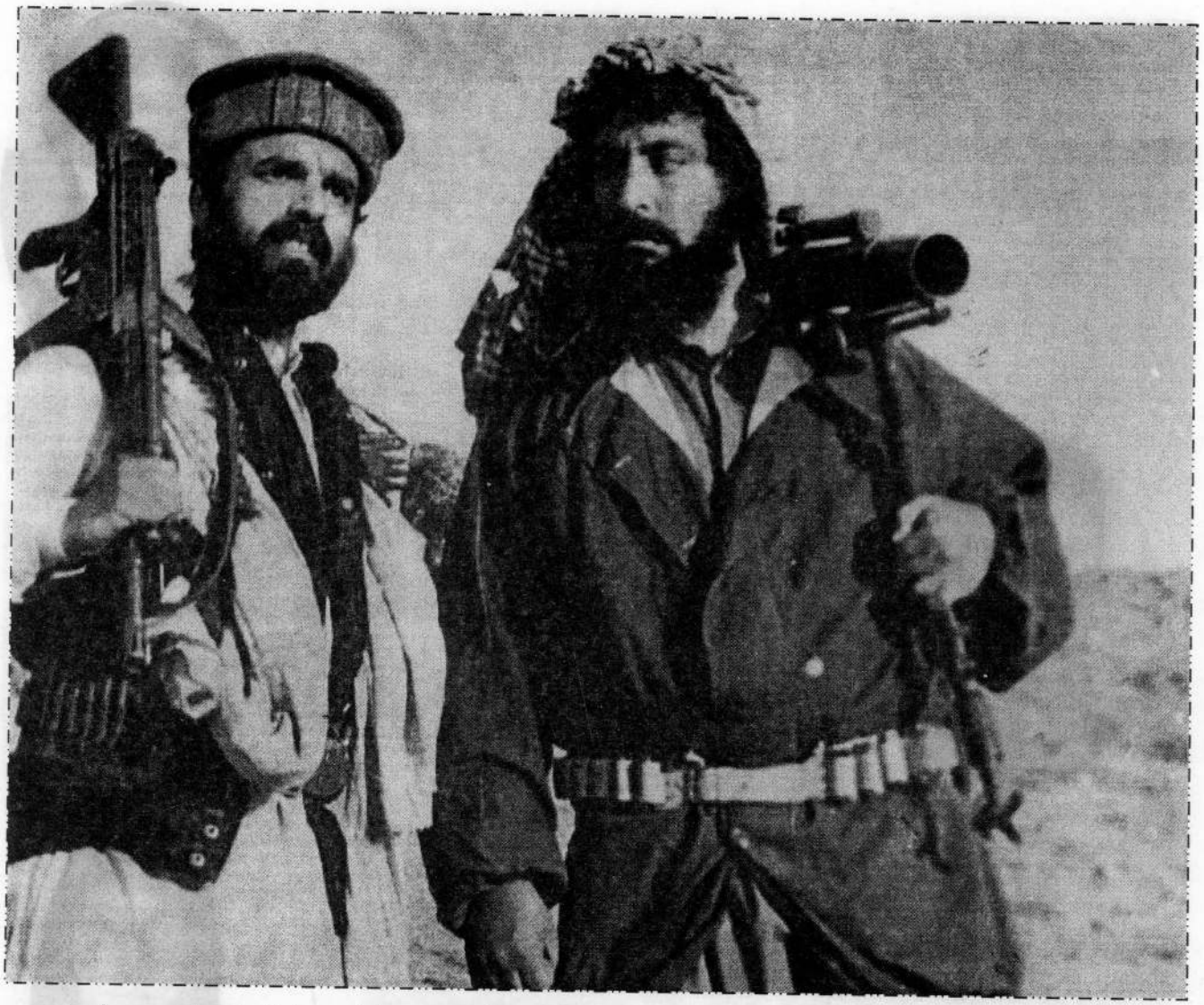

احمد منیر فضلی فارغ التحصیل لیسهٔ عالی نادریه!

تهداب اساس و بنیاد گزاری یک مملکت معارف است معارف پایه مهم و مستحکم یک ملت بوده که بالای آن هر قدر وزن سنگین بار باشد بار هم مقاومت دارد و در جامعه که معارف نباشد هیچ روشنی وجود نمیداشته باشد همین معارف است که به اشکال مختلف اولاد جامعه را به صورت درست تربیه نموده و به فردای ملت به خدمت مردم قرار میدهد.

چه خوش گفت پیغمر راستگو * ز گهواره تا گور دانش بجوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسی رادمنش:
ما میخواهیم دست به ایجاد

مصاحبه از سوریه عظیمی

موسی رادمنش از سینماگران مؤفقیست که با نام و چهرهٔ آن بسیاری از هنردوستان علاقمندان سینما آشنا هستند.

آقای رادمنش درامه نویس، سناریست، کارگردان فلم های تلویزیونی سینمایی است همچنان در گذشته ها همکار قلمی مجلهٔ هنر، روزنامه ها و مجلات میباشد وی کارهای خود را در سال ۱۳۵۵ از سینمای ۸ ملمیتر و بعداً ۳۵ ملیمتر آغاز کرد اولین فلمی که او در آن نقش بازی کرد فلم تلویزیونی غلام عشق بود بعد از آن در ایجاد مؤسسهٔ شفق فلم نقش اساسی و فعال داشته است و در آن مؤسسه به حیث معاون مؤسسه و اسیستانت کارگردان تحت رهنمایی استاد توریالی شفق فعالیت های زیادی داشته اند.

فلم های جنایتکاران، عشق من میهن من، گام های استوار، مسافر، سفر، شکست

(c) ketabton.com: The Digital Library

محاصره، کجراه، اراده، عارف تخم، گرگ و خرگوش، معیاد گاه، عاصی، ندامت، نفرین بر جنگ، آیدن، سلام برادر و آینه شباب در سال های دهۀ ۱۳۶۰ در این مؤسسه ساخته شده است.

موسی رادمنش کورس های آموزشی مسلکی را در رشته سینما، در استدیوی تاجک فلم و ازبک فلم، در مسکو تعقیب نموده است.

بعد از اینکه کشور در گرداب بحران وحوادث به سر برد و در اقلیم فلم و فعالیت های هنری و فرهنگی رکود و سکوت حکمفرما شد. با تشدید جنگهای داخلی و خرابی اوضاع ناگزیر راه غربت در پیش گرفته و در دیار بیگانه چون هزاران هموطن دیگر ما در کشور پاکستان آواره شد. در عالم غربت نیز آرام نه نشسته و کار برایش از هر چیز دیگر ارجعیت داشت در آنجا با کمک دوستش مصطفـــــی مختار فلمی را به نام کابل و وطن در ترازوی سه سال تهیه و ایدت کردند و بعـــــداً فلم نیمه هنری و نیمه مستند را به نام دود و خاکستر که یک فلمیست از شرایط عینی جامعه در گرداب حوادث چندین ساله و پس از آن فلم پرتریت شخصیت وارســـــتۀ مولانا فیضانی را به نام "چراغی بر رواق تاریخ" کارگردانی کرد. و پس از آن فلم های فروغ و وصال را دایرکت نموده است. و مسایل ایدت و اکمال این دو فلم نظر به مشکلاتی تا حال باقی مانده است.

زمانیکه خشونت، زور و ستم و حوادث ناگوار چون اژدها وطن و مردم نجیب ما را ضربه میزد و روح و روان ملت ما را خسته

انستیتوت مستقل سینما پژوهی

(c) ketabton.com: The Digital Library

گفتگو با موسس و مدیر اجرایی سینما ایران

ساخته بود فرهنگیـــان افغـــان در شهر پشاور بـــا دستیاری چینل رادیو BBC غرض آگـــاهی و تنویر اذهان مردم افغانستان پروژه تعلیمـــی و تربیتی را زیر نام درامهٔ (خانه نو زندگی نو) ایجاد و فعـــال نمودند و آقای رادمنش از همان روزهای نخست منحیث نویسندهٔ درامهٔ دری به کار آغاز کرد و فعـــلاً این پروژه در کابل فعالیت دارد.

آقای رادمنش در زمانی که هنر و تصویر حرام دانسته شد و فلم و سینمای افغانی حال و احوال غم انگیزی داشت و سیمای نهفته و پنهانش در زیر ابر سیاه و تیره وحشتزده شده بود به حیث فردی که چند روزی در این راستا تجـــربه اندوخته بود دست به نوشتن کتابی به نام "سیمای سینمای افغانی" زد و بدین ترتیب رسالت خود را به حیث یک سینماگر ادا نمود.

او پس از برگشت دوباره اش به کشور مؤسسه ای را به نام رادمنش فلم ایجاد کرده است. که در قدم اول از دو سنـــاریو به نام "گهواره" و "شب شکست" در اوایل سال ۱۳۸۲ فلم هایی را به دست تهیه خواهند گرفت و در این اواخر غرض آگاهی و آموزش جوانان به رشتهٔ سینما در عرصهٔ تیوری، کورسی را راه اندازی کرده است و جوانانی که شایق به آموزش هنر فلم هستند در این هسته آموزش می بینند. و پیوست با آن آقای رادمنش با همکـــاری دوستانش رئیس اتحادیه هنرمندان تیمـــور شاه حکیمیار و رئیس افغان فلم صدیق برمک به توافق رسیده اند که دیپارتمنت سینمـــا در چوکات پوهنحی هنرها فعال گردد تا بالاثر آن در یک دور نمایی نه چندان دور دست به ایجاد انستیتوت مستقل برای سینمای ملی افغانستـــان زده شود و این گام خیلی ها مثبت است در جهت پیشرفت سینما در کشور.

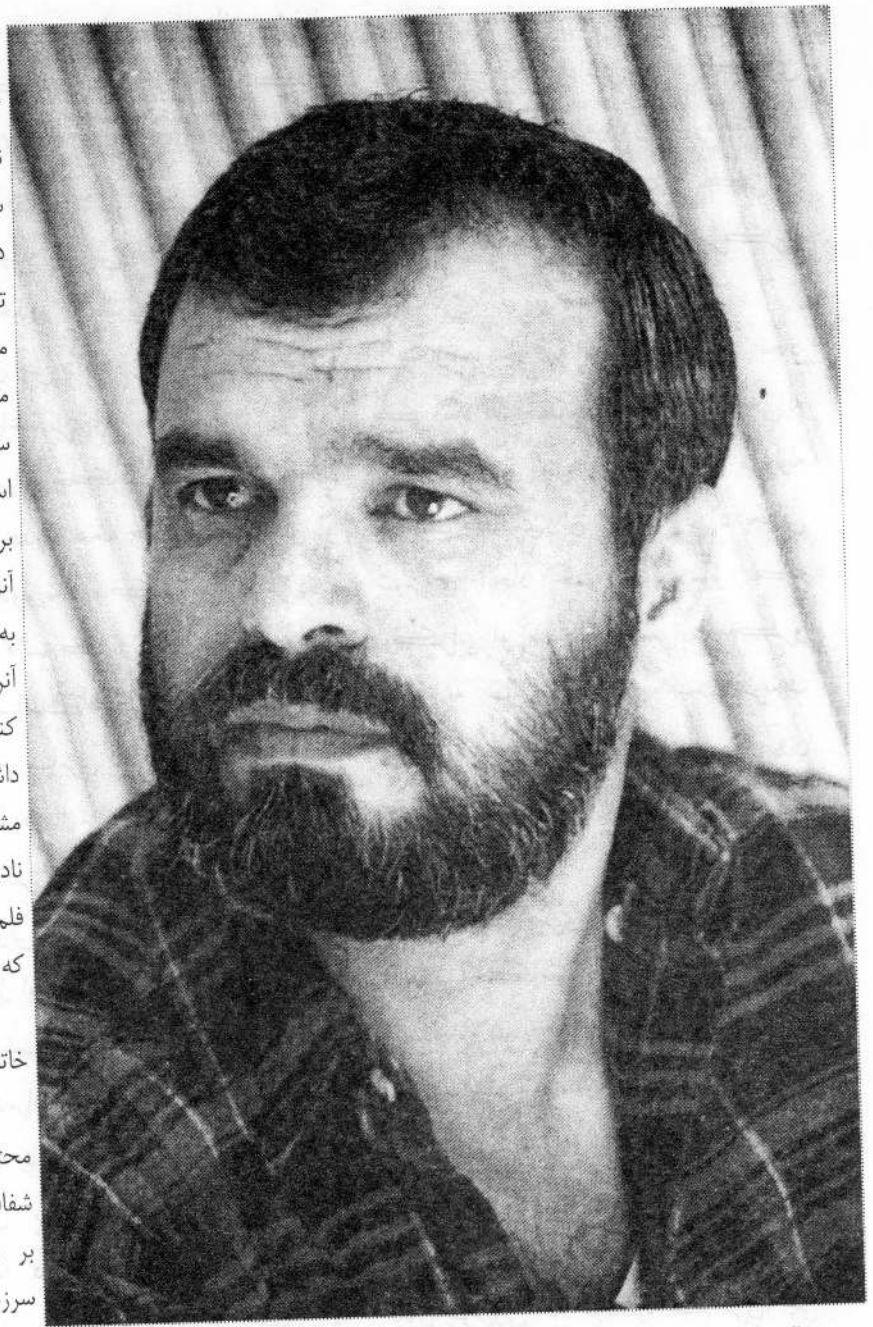
موسی رادمنش دست به نـــوشتن کتاب دوم در مورد سینما میزند و این کتاب به نام "در امتداد تصویر" است که آن در مورد کارهای سینمایی به رشتهٔ تحریر در آورده شده است که سهولت های کاری را برای هنرمندان در بخش کارهای سینمایی فراهم میسازد.

از آقای رادمنـــش در مـــورد سینماگران افغان پرسیدم چنین پاسخ داد: "من به ایـــن عقیده هستم که هر سینماگر اندیشهٔ مخصوص به خـــود را دارد و هر حرکت و هر گـــامی را که در جهت شگوفایی سینما و روند تکامل سینمـــای افغانی بر میدارند بر من مایهٔ افتخار است در چنین حـــال و احوال جامعهٔ ما بر اندیشهٔ سالم و کارهای عملـــی نیازمند است وقتی یک جامعه مایهٔ فرهنگـــی داشـــت چرخ سعادت جامعه به حرکت می افتـــد وراه را برای ایجاد گری بازسازی و انکشاف تحول و ترقی میگشایـــد و همانا کشتی مقصود ما به ساحل نزدیکتر میشود و مـــن خودم شخصاً خیلی خرسند میشوم که در ردیف ما سینماگران جوان با جوانه زدن نهال تازه و مثمر اقلیم سینمـــای ما را بارور تر و شگوفاتر سازند و چشم براه سینما گران آزمودهٔ ما که بر اثر جبر زمان کشور را ترک کردند و در کشور های خارج به سر میبرند هستیم تا به کشور بر گردند و این موج تازه کار را با فضای کاریی که ایجاد میکند حمایت و تقویت بخشند."

پرسش: در مورد نقش و جایگاه زنان افغانی که به کار فلمبرداری پرداخته اند و آیندهٔ شان در سینمای افغانی را چگونه بررسی میکنید؟

پاسخ: دختران افغان که در رشتـــه آموزش فلمبرداری در نخستین روزهای تحول جـــدید به کمک مؤسسهٔ آئینه آموزش دیدند ما در اوایل ماه حوت دستاورد شانرا در سفرهای چندین ولایـــت کشور دیدیم کار شان خیلی ارزشمند و قابل توجه و ستایش است. و برای سینمـــای افغانـــی این حرکت یک جلایش قابل توجه و مؤثر به شمار میرود. گـــرچه دختران افغانی یکمقدار از جهت بینش سینما و کاربرد دقیق کمره در زوایای مختلـــف که برای شـــان شرایط و فضا مساعد بود کاستی هایـــی را نیـــز به همراه داشت؛ ولی اقدام شـــان نیکو بود. و جـــایگاه دختران مبتکر افغانـــی نه تنهـــا در بخش فلمبـــرداری بلکه در خطوط کاری دیگر چون هنرپیشگی، کارگردانی، مونتـــاژ و بسا موارد دیگر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خالی است. و ما سینماگران، ورود این بانوان تازه کار را در هر یونت کاری خیر مقدم میگوییم و با نیات پاک استقبال شان میکنیم و خود با کار خویش باید ثابت کنند که این وظیفهٔ بزرگ را مشترکاً و به همکاری هم پیش ببریم.

پرسش: نقش ایجاد پرودکشن های شخصی را در کشور چگونه بررسی میکنید؟

پاسخ: به نظر من با مساعی سینماگران و دست آوردهای تازه در ریاست افغان فلم که خیلی امیدوار کننده است و ایجاد پرودکشن های شخصی چون آریانا فلم، کابل فلم، قیس فلم و ... دارد هویت خویش را کسب مینماید فکر میکنم که چنین تحـــــول و گام هایی که تا هنوز به قوام خود نرسیده است بیشتر نیازمند کار، تفاهم و همکاری یکی با دیگر در وحدت سالم و دور از ذهنیت گرایی واندیشهٔ به خود داشتن دارد. زیرا سینما پدیده ایست دارای ابعاد گسترده و تکامل آن نیاز مبرم به همبستگی و کار جمعی و مشترک دارد. پس بیائید نگذاریم پدیده های منفی در میان کار ما سینما گران غرس کند و جوانه بزند زیرا سینما دنیایی از ظرافت، شفافیت و نیک انـــدیشی است و بزرگترین مردان دنیا آنرا به عنوان کاملترین برجسته ترین و بهترین هنرها بر شمرده اند و مزایای آنرا بیش از حد میشمارند با درک چنیـــن هدفی ما به سوی شایستـــه نگری پیش میرویم. تا قدرت آنرا دریابیم که به جای بازسازی، نوسازی را پیشه کنیم. تا سینمای ما نیز راهی به طرف سینمای ملی داشته باشد. اما به یقین باید گفت که فرا راه ما مشکلات و پرابلم های فراوان وجود دارد که نباید آنرا نادیده بگیریم. عدم موجودیت استدیوی لازم تولیدی فلم در کشور، کمبود وسایل و سامان آلات تخنیکی، که بایـــد در این عرصهٔ توجه صورت گیرد.

موسی رادمنش در اخیر سخنان خود را چنین خاتمه میدهد:

سینمای ما باید سخنی برای گفتن داشته باشد محتوای فلم های ما از سطح به عمق راه باز کند و با شفافیت کامل عینیت های جامعه را به تصویر بکشد و بر دل تاریـــخ ماندگار بماند و آرزو دارم در سرزمین من آفتاب بدرخشد و از هر زاویه تاریکی و خشونت رخت ببندد و روشنایی جاگزین آن شود و آسمان آبی باشد و زیر چتر نیلگون آن کبوتران سپید بال آزادی به پرواز در آیند و اطفال با سلامتی کامل ترانه بخوانند و کلام خود را با شعری از ساجده میلاد به پایان میرسانم:

بپران زاغ را
ز سر شاخه به سنگ
و صدا کن
به مهمانی این باغ
کبوترها را

(c) ketabton.com: The Digital Library

فدرالي سيستمونه

پوهندوی دکتور عزیز احمد رهنمد

لومړی به د فدرالیزم د اصطلاح پیژندنه وړاندې کړو. فدرالیزم له یوناني کلمې (فدراتوس) یا (Foederatus) څخه اخیستل شوې ده چې "د یو ځای کیدلو" مانا لري او له سیاسي پلوه د څو سیاسي او اداري واحدونو یا ایالتونو د یو ځای کیدلو مفهوم لري چې د یوه مرکزي حکومت پر خوا راغونډیږي.

په فدرالي حکومت کې کوچني اداري واحدونه هڅه کوي خپل ځان او خپلو واحدونو ته د واکمنۍ او اقتدار دایره برخه تر لاسه کړي، خو په بهرنیو چارو کې دسیاست ټاکنې اختیار مرکزي دولت ته سپاري. د مرکزي دولت صلاحیتونه همدا راز د ایالتي حکومتونو او مرکزي دولت تر منځ د اړیکو څرنګوالی او د سیاسي چارو د کنترول او نظارت دود د اساسي قانون په وسیله ترتیب او تثبیتیږي.

په فدرالي حکومتونو کې یوه ستره محکمه وي چې قوانین جوړوي، تحلیلوي او تفسیروي یې همدا راز دغه ستره محکمه د مرکزي دولت او ایالتي حکومتونو تر منځ اختلافات حل کوي. دا محکمه کولای شي په اساسي قانون کې بدلون راولي او د ایالتي حکومتونو او مرکزي دولت د اړیکو په هماهنګۍ کې وڼده لري.

په فدرالي حکومتونو کې د مرکزي دولت صلاحیتونه او اختیارات نظر بیلابیلو سیاسي سیستمونو ته توپیر لري، د بیلګې په توګه د امریکې په متحده ایالاتو کې ایالتي اداري نه شي کولای په خپل سر له بهرنیو هیوادونو سره معاهدې او تړونونه لاسلیک کړي. بلکې د داسې تړونونو د لاسلیک حق مرکزي دولت لري.

حال دا چې په پخواني شوروي اتحاد کې بیلا بیلو جمهوریتونو حق درلود چې له بهرنیو هیوادونو سره پریکړې او تړونونه لاسلیک کړي. آن تر دې چې د پخواني شوروي اتحاد څینو جمهوریتونو لکه اوکراین او سپینې روسیې د ملګرو ملتونو په سازمان کې هم غړیتوب درلوده، چې اوس هم د پخواني شوروي اتحاد پر ځای د فدراتیفې روسیې په نامه یادیږي.

په اوسنۍ نړۍ کې پیژندل شوي فدرالي حکومتونه دا دي: د امریکې متحده ایالات، کانادا، آسترالیا، اړژنټین، مکسیکو، هند او فدرالي آلمان.

په دې هیوادونو کې هر ایالتي حکومت په خپلواکه توګه اداري سیستمونه او سازمانونه لري، همدا راز د قانون جوړونې جلا مجلسونه هم لري، چې د مرکزي دولت له اساسي قانون سره کوم ضدیت او اختلاف نه لري. په فدرالي نظام کې درندې (ثقیله) صنایع خورا غوره ټکي دي چې تر دیره برېده درنده صنایع د مرکزي دولت تر لاس لاندې وي او د قانون له مخې د ټولو ایالتونو په ګټه کار کوي. خو د درنو صنایعو تر څنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه سپکې صنایع هم وده کوي.

خو اوس به وګورو چې په افغانستان کې د فدرالي سیستم د راتلو لپاره امکان شته او که نه. په اوسنیو شرایطو کې دا امکان نه شته چې په افغانستان کې دې فدرالي سیستم رامنځ ته شي. ځکه د داسې سیستم د رامنځ ته کیدو په لاره کې بیلابیل فکتورونه او عوامل خنډ کیږي. د بیلګې په توګه د هرات، کندهار او کابل ولایتونه په خپلو منځو کې د مالیې ورکولو په برخه کې ځینې ستونزې لري، چې دې ستونزو سودا کړو ته یو شمیر لانجې رامنځ ته کړي دي. په ټولنیزه برخه کې د داسې لانجو غوڅول ډیر وخت او پر مختللی فرهنګ غواړي. له دې پرته نورې ستونزې د جګړو له امله رامنځ ته شوي لکه یو شمیر مذهبي، سیمه ییزې، ژبنی او قومي اختلافات چې په خلکو کې طبیعي نه دي بلکې جګړې رامنځ ته کړي چې د سولې او امنیت تر تأمین وروسته له منځه ځي.

په ټولنیز ژوند کې د افغانستان بیلا بیل قومونه په خپلو منځونو کې ټینګې اړیکې او پراخ روابط لري. د پښتنو، تاجکانو، ازبکو، ترکمنو، بلوچانو جلا کول او بیلول ناشونی او ناممکن کار دی. په افغانستان کې فدرالي حکومت نه شي کولای هر قوم ته یو ولایت بیل کړي او د هر قوم لپاره حدود او ثغور وټاکي.

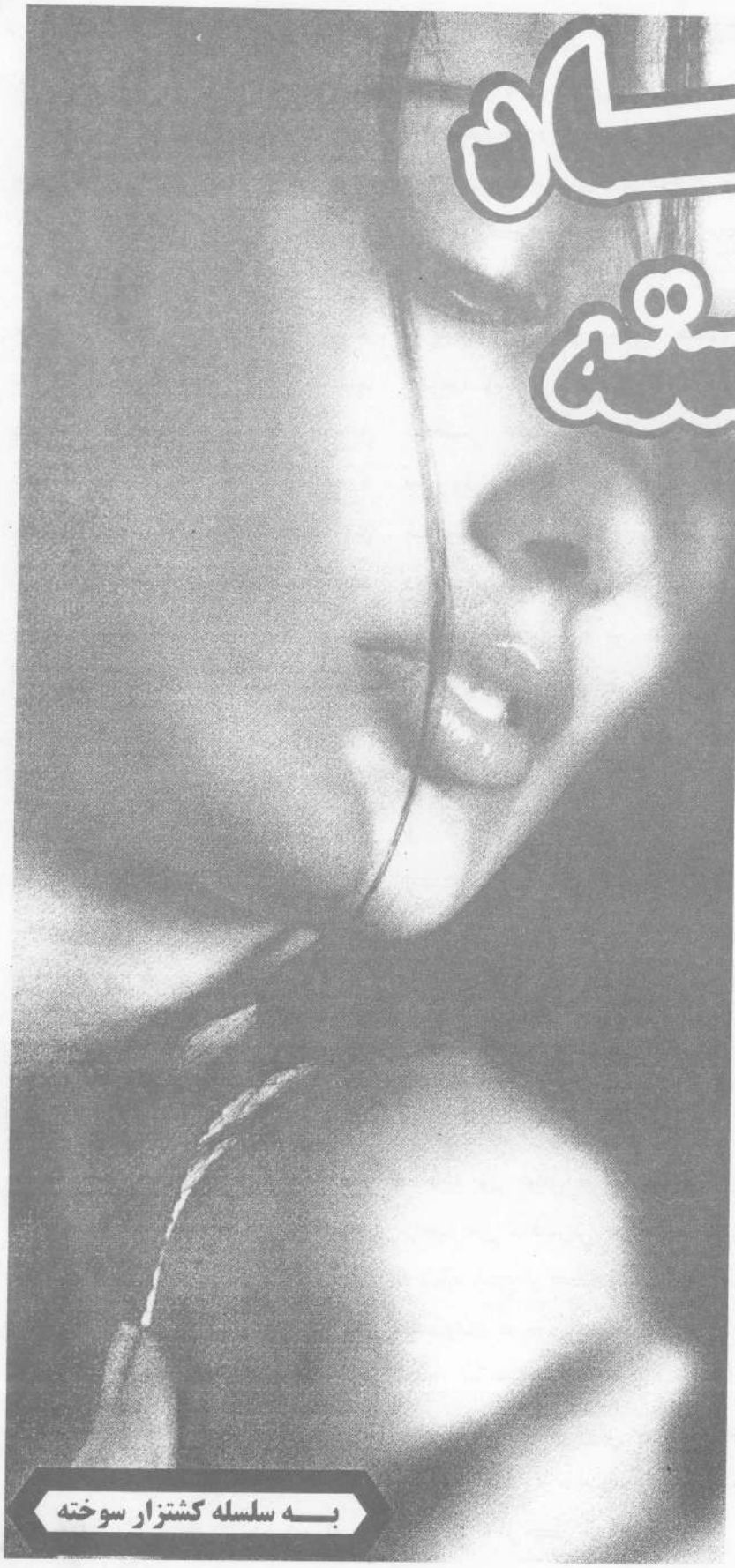
له بلې خوا د کلیدي وزارتونو ویش بله ستونزه ده چې باید د مرکزي دولت په لاس کې وي لکه ملي دفاع، د کورنیو چارو وزارت، ملي امنیت، د بهرنیو چارو، پلان، مالیې، کانو او صنایعو، لوړو زده کړو، اطلاعاتو او کلتور، عامه روغتیا، فواید عامې او نورو وزارتونه د بیلا بیلو ولایتونو تر منځ نه شي ویشل کیدای. او که داسې وشي د خلکو لپاره ګڼ شمیر مشکلات رامنځ ته کوي. له بلې خوا افغانستان دومره پانګه نه لري چې په هر ولایت کې له مرکزي دولت سره سمه په کار واچول شي او د خلکو امرتیاوې په تشکیلاتي برخه کې پوره کړي. همدا راز سرحدي ولایتونه چې د تجارتي اړیکو له امله ډیر مالیات راټولوي او دا عواید له دوی سره د پاتې کیدو په صورت کې بله ستونزه ده چې د فدرالي حکومت جوړیدل ناشونی کوي.

دغه ټول عوامل او فکتورونه چې راغونډ شي د فدرالي حکومت تصور له منځه باسي او که بیا هم د داسې حکومت په جوړولو ټینګار وشي نو خدای مه کړه د افغانستان ملي او سیاسي وحدت او یووالي ته به کلک زیان ورسیږي او د هیواد د ټوټه کیدو او تجزیې لامل ګرځي.

ځکه اوس د اوږدې جګړې له امله په افغانستان کې یو بحراني حالت رامنځ ته شوی دی او ګڼ مادي او معنوي ارزښتونه او شتمنۍ له لاسه وتلي دي. افغانستان چې د خپل استقلال د بیرته ګټلو (۱۹۱۹ میلادي کال) له وخته را په دیخوا څومره پر مختګونه ډیر ودل جګړې ویجاړ کړل، چې د دې هر څه د بیا راټرونديي کیدو لپاره تر هر څه وړاندې د افغانانو ملي یووالي تلپاتې سوله او امنیت خورا ضروري دی. نړیوال سوله ساتي ځواکونه ځکه افغانستان ته راغلي چې په افغانستان کې د سولې له ټینګښت سره مرسته وکړي د هیواد ملي اردو بیا جوړه شي او بیلا بیلې وسله والې خپلسرې ډلې بې وسلې شي، او افغانستان ته دمرنې صنایع راشي. سپکې صنایع وده وکړي او پانګه په کار واچول شي. له اقتصادي پلوه د افغانستان خپلې طبیعي سرچینې په کار واچول شي او وسله والو کسانو ته د سالم کار او دندې لاره هواره شي. هلته به وي چې قوماندان سالاري، پاتې سالاري، واسطه سالاري او اداري فساد به له منځه ولاړ شي او پر ځای یې شایسته سالاري رامنځ ته شي، کار اهل کار ته وسپارل شي او یوې مربښتینې دیموکراسۍ ته لاره هواره شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

برباد رفته

به سلسله کشتزار سوخته

بر زورق شکسته یی در بحر بی کران زندگی ره می پیمود، به ساحل نمی اندیشید، اصلاً از ساحل بیخبر بود و چون زورق شکسته یی در دست باد به هر سو سرگردان بود، موج ها او را به هر سو میکشاند، او نا خدایی بود که از طوفان و گردابها چیزی نمیدانست، از ابرهای سیاهی که بر بالای سرش سایه افگنده، از موجهایی که زورق را خورد خواهد کرد، از گرداب هایی که در اعماقش فرو خواهد رفت، بسیار کوشید تا مگر راهی به ساحل یابد، دریغا که به ساحل نمیرسید، در پهنای بیکران بحر، همچو کاهی سرگردان بود، سرا پایش را سایه های اضطراب فرا گرفته بود، سایهٔ سنگینی از وحشت یک فاجعه تمام وجودش را در خود فرو برده بود. به هر سو با امید و یأس نظاره میکرد، اما جز موجهای خشماگین و ابرهای سیاه توفانی چیز دیگری نمیدید. فریاد بر آورد: های آدمها به دادم برسید! از این گرداب ها نجاتم بدهید! کمکم کنید! دریغ که ناله ها و فریاد هایش در موجهای کف آلود می پیچید و خفه میشد، موجهای وحشتناک و گرداب های مخوف او را به کام خود میکشید، او بازیچهٔ این بحر توفانی شده بود و راه بازگشت به ساحل را نمیدانست، شیشهٔ امیدش به سنگ خورده بود، انگار موجهای خشمگین به او پاسخ میداد: فریاد کن، ای برباد رفته! دیگر از گرداب ها رهایی نداری، تو اسیر موجها و گردابی ... چند قطره اشک یأس در گوشه های چشمش لنگر انداخت و فریاد هایش در سینه مرد... .

کودکی که هنوز هفت بهـــار زندگی را نگذشتانده بود در آغوش زنی قرار داشت، بسیـــار میگریست و آرام نمیگرفت، انگار، احســـاس کرده بود که در غوش بیگانه یی

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرار گرفته است، روز ها و شب ها پی هم میگذشتند و کودک آهسته آهسته قد میکشید و به چهار دیواری خانه و آدمهای آن عادت میکرد، میخندید و میگریست تا آنکه به مکتب رفت تا الفبای زندگی بیاموزد. گاهگاهی مردی به خانه می آمد و او را به آغوش میگرفت و نوازشش میداد و گاهی هم که او دیر وقتها به خانه می آمد میگفت:

- مادر، مامایم چرا نمی آید؟

مادرش میگفت:

- می آید کار دارد.

یک احساس گنگ و ناشناخته ای او را با این مرد با مامایش نزدیکتر می ساخت، روزهایی که او نمی آمد دل واپس می شد و به تکرار از او یاد میکرد. سالها گذشت و او به صنف پنجم مکتب رسید. یک روز که همه دور هم نشسته بودند مادر رو به دختر میکند و میگوید:

- نام خدا میناجان، جوان شده ای وقت آن رسیده تا ترابه شوهر بدهیم.

مینا که هنوز از این گپ ها چیزی نمیداند، شرم آلوده میگوید:

- چه میگویی مادر! شوهر چیست؟

پدر! مادرم را بگو که دیگر ازین گپ ها نزند.

پدر به سوی زن نگاهی میکند و میگوید:

- مادرت به خیر تو گپ میزند مقصد ما اینست که پایت را به جایی بند بسازیم، زمانه خرابست دخترم، ما میخواهیم که زندگی آینده ات خوب شود، تنها ترا نامزد میکنیم:

چند روزی نمیگذرد که مردی به خانه میاید و یک مقدار پول را در برابر پدرش گذاشته و میگوید:

- دختر اگر چه خورد است اما ما رسم داریم که نامزد خود را تا زمانیکه بزرگ میشود در خانه خود نگه داریم، تا به خوی عادت خانه بلد شود. فقط یکی دو سال بعد او بزرگ میشود....

وقتی پای پول در میان می آید پدر و مادر بدون آنکه به فکر دختر باشند سخن او را می پذیرند و چند روز بعد مینا را در حالیکه زار زار میگریست با خود میبرند او را به پای منار پاچا صاحب میبرند، در آنجایی که منزل نامزد وی بود، وقتی مینا به این خانه آمد دوباره گریست به هر سو که نگاه میکرد همه چیز در نظرش نا آشنا و غم انگیز مینمود صبح ها که از خواب بر میخواست تپاله گاو را به دیوار ها میزد، تنور را آتش میکرد، حتا بالای او فشار می آوردند تا نان بپزد، هیزم جمع کند... اما او هنوز خورد بود هنور غذا پختن و نان پختن در تنور را نمیدانست، دستان لطیف و کوچکش تحمل آتش سوزان تنور را نداشت؛ اما بیخبر از آن بود که روزی با آتش بازی خواهد کرد خاکستر خواهد شد و در منجلاب سیه روزی دست و پا خواهد زد و زندگی اش چون زورق شکسته دستخوش امواج متلاطم خواهد گردید. روزها و ماه ها پیهم گذشتند تا آنکه یک روز نامزدش که یک مرد خشن بود مینا را صدا میزند.

- مینا برو از بام "جک" را پایین کن!

مینا که از او خیلی میترسید دوان دوان به بام میرود، جک را بالا میکند اما زورش نمیرسد. مرد دوباره صدا میکند:

- جک را نیاوردی؟!

- زورم نمیرسد.

- بلا زدید، زود شو جک را پایین کن!

مینا مجبور بود که جک را پایان کند، بلندش میکند همینکه میخواهد از زینه پایان شود از دستش رها میشـــود و می شکند. مرد با عصبانیت به بام میـــرود و مینا را زیر ضربات مشت و لگد میگیرد. این نخستین بار نبود که مینـــا زیر ضربات دستهای سنگین مرد خورد و خمیـــر میشد. مینا میگیرد و او بی رحمانه بر او مشت میزند با این هم راضی نمیشود،، او را "از بام" بالای خار هایی که برای تنور جمع شده بود پرتاب میکند، خارها وجود نازکـــش را رنجه میکند و با داد و فریاد از آنجا بیرون میشود، در پا ها، دست ها و بدنش خارها فرو میرود تـــوای کودک بینوا تو باید نیش این خارها را تحمل کنی، این درد ها را پذیراشوی، این خارها چیزی نیست، زخمهای آن التیام می یابد. اما خارهایی دیگری در مسیر زندگی ات قرار خواهد گـــرفت که زخمهای ناسور خواهند داشت و التیام پذیر نخواهند بود، تحمل کن!

کس نبود که او را نوازش میداد، کس نبود که خارهای وجودش را بیرون میکرد، یک زن پیر و کهنسالی که خشویش بود ناله هایش را نمی شنید زیرا گوشهای ناشنوا داشت، مینا آن شبی پر از درد و اندوه را روز میکند، زرد و لاغر شده بود، تا آنکه دروازه حویلی به صدا در می آید... چشم های مینا از خوشی برق میزند، مامایش بود، دوان دوان به سویش روان میشود و زار زار میگرید و میگوید:

- ماماجان خوب شد که آمدی.

- چرا دخترم، چرا گریه میکنی چرا اینطور زار و خزان شده ای، چرا بچیم؟

مینا پیراهن خود را بالا میزند بدن کبود شده و خارهای فرو رفته در بدن او را نگاه میکند، خارها را از تن معصومش بیرون میکند او را سخت در آغوش میگیرد و اشک از چشمانش سرازیر میشود. مینا با گریه میگوید:

- ماما جان، مرا میزنن، ماماجان مرا همراه با خود ببر.

- آرام باش دخترم، ترا با خود میبرم، گریه نکن جان پدر، آرام باش... .

مینا را دوباره به خانه می آورند و آرامش گذشته را باز می یابد. اما خاطره آنروزهای سخت را فراموش نمیکند، انسان همیشه دو چیز را بیاد میسپارد. بهترین و بدترین را. ماه ها سپری میشود و مینا با گذشت زمان رشد میکند به کارهای خانه میپردازد، دست مادرش را سبک میکند، یک روز که خانه را جاروب میکرد، مامایش به خانه میآید و با عالمی از خوشحالی میگوید:

- واه، واه نام خدا دخترم جوان شده، حالا میتواند؛ خانه را هم جاروب کند.

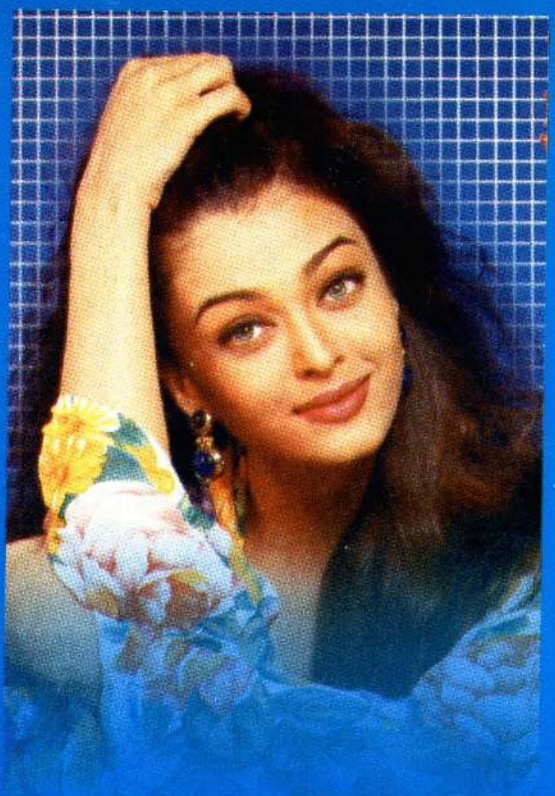
مینا با دیدن مامایش جاروب را رها میکند و به سویش میرود، مامایش گونه های او را میبوسد و با دست خرمن موهایش را نوازش داده میگوید:

بقیه در ص (۷۵)

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

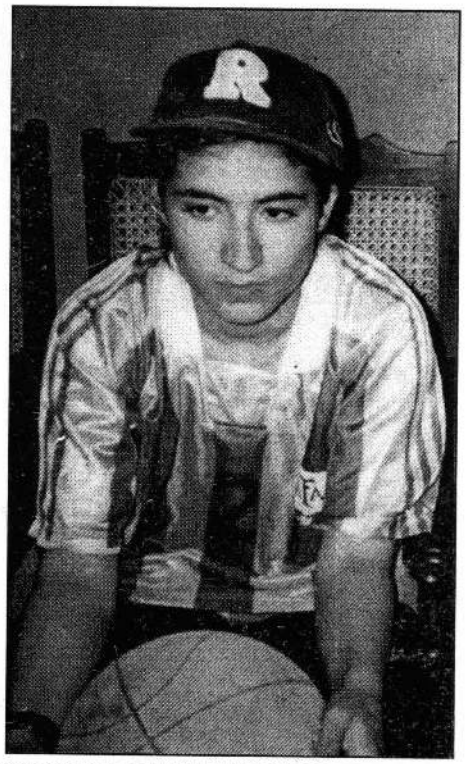

نظر به تراکم مضامین
مطلبی را در مورد ایشوریا رای
در شماره، هشتم خواهید خواند

(c) ketabton.com: The Digital Library

متصدی صفحه: فریده عزیزی

آرزو دارم تا اخیر عمر ورزش نمایم

تفسیر سیاه پوش یکتن از شاگردان لیسه ملالی از سال ۱۳۸۱ به این طرف تمرینات ورزشی را تحت نظر استاد رحیمه در جمنازیوم لیسه ملالی آغاز نموده و فعلاً ترینر ورزش باسکتبال دختران در لیسه ملالی است وهمچنان عضو تیم تعلیم و تربیه نیز می باشد.

وی میگوید من از زمان کودکی به ورزش علاقه زیادداشتم یگانه مشوق من درراه ورزش برادرم است که در زمان طالبان تمرینات ورزشی خود را در منزل تحت نظر برادرم پیش می بردم و به اثر تشویق فامیل و تلاش کوشش خودم توانستم که در شروع سال تعلیمی ۱۳۸۱ به علت نبودن استاد ورزش در لیسه ملالی شاگردان را تمرینات ورزشی بدهم و تا فعلاً در مسابقات که بین مکاتب به راه انداخته شده بود و همچنان مسابقه با تیم پاسکتبال پوهنتون کابل اشتراک نموده ام و از طرف لیسه ملالی تحسین نامه به ارتباط فعالیت های ورزشی ام به دست آورده ام.

تفیسر سیاه پوش ۱۷ سال دارد و می خواهد تا اخیر عمر ورزش کند و یک ورزشکار خوب باشد وی به ادامه سخنان خود میگوید: یک ورزشکار خوب باید با تعلیم باشد. اخلاق خوب، رویهٔ نیک داشته باشد و از همه دختران آرزو دارد که درس بخوانند و بخاطر سلامتی وجود شان ورزش نمایند وی می گوید در قسمت فعالیت های ورزشی خویش مشکل عمده که ما ورزشکاران داریم نداشتن رینگ است که مانع تمرینات ورزشی ما می شود.

کانگفو ورزش دفاع از خود است

از دو سال به اینطرف اطلاع داریم که سیستم بین المللی مسابقات کونگ فو در کشور عزیز ما رایج گردیده است البته سیستم حکمیت و ترینری و تطبیق قوانین بین المللی از طرف فدراسیون کونگ فو و شو افغانستان همه ساله دایر می گردد.

و اولین بار کونگ فو به دو سیستم در کشور ما افغانستان آورده شد:

۱- کونگ فو دایوئین توسط استاد سید رحمن (یورش)

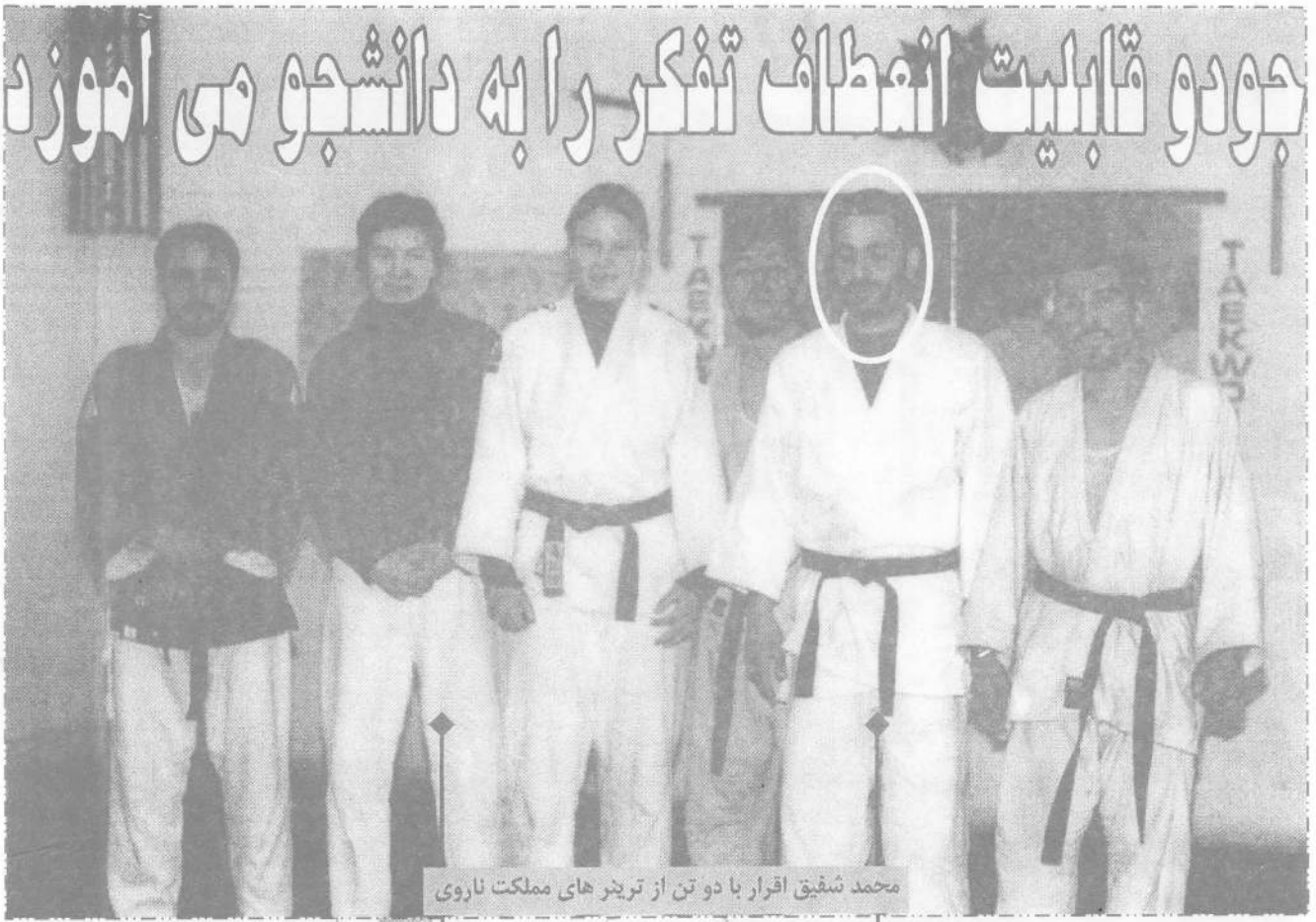
۲- کونگ فوتوا توسط استاد عبدالرحیم (یوسفی) که سید رحمن یورش استاد دایوئین کونگ فو بنیانگذار دایوئین و رئیس فدراسیون کونگ فو و شو می باشد. از سن ۱۵ سالگی به این ورزش روی آورده دارنده شالبندسرخ می باشد قبل از این ورزش در رشته فوتبال تمرین می نمود خودش میگوید.

چون فوتبال سلطان بازی ها است و کونگ فو هم ورزش دفاع از خود است فعلاً هر دو ورزش را کار می کنم مدت ۲۵ سال می شود که این ورزش را دنبال میکند وی در سال ۱۳۶۲ از کشور هندوستان این ورزش را به افغانستان آورده که این سبک در شهر کابل در سیزده کلپ پیش برده می شود که به نام کلکتیف (یورش) مسما گردیده است در حدود ۵۰ نفر از این کلکتیف به صفت استاد از این رشته فارغ گردیده اند و همچنان این کلکیتف توانسته تا در اولین مسابقات کونگ فو که در سال ۱۳۷۳ دایر گردید مقام دوم در سال ۱۳۷٤ و ۱۳۷۹ مقام اول و در سال ۱۳۸۱ مقام دوم را اخذ نماید مرکز اصلی این سبک که کلپ مرکزی استاد یورش است در مرکز تربیوی مخابرات میباشد این ورزش دارای شالبند های متعددی بوده که از شالبند سفید شروع الی شالبند سرخ میباشد. در این سبک بر علاوه تکنیک های اصیل چینایی دست و پا تکنیک های سلاحهای سرد مانند: چوب، شمشیر، نانچوک، ستاره برنده دو چوب و غیره سلاحهای سرد تمرین می گردد. سید رحمن (یورش) می گوید: جوانانیکه در این رشته کار می کنند باید اخلاق ورزشی را مراعت نموده از این ورزش استفاده سؤ نکنند چون این یک ورزش روحی است روح را تقویه می کند.

ورزشکاران این رشته باید خونسرد، متین و در عین زمان فوق العاده حساس و دارای سرعت عمل خوب باشند. از احساساتی شدن در عین مسابقه باید بپرهیزند تا مشکلات دیگری را ببار نیاورند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

جودو قابلیت انعطاف تفکر را به دانشجو می آموزد

محمد شفیق اقرار با دو تن از تریر های مملکت ناروی

محمد شفیق اقرار یک تن از ورزشکاران مؤفق کشور در رشته جودو بوده که از چند سال به این طرف عضو منتخب تیم ملی جودو در وزن خود (٦٠ کیلو گرام) است او در سال ١٣٧٥ به این ورزش رو آورد تمرینات در این رشته را بار اول تحت نظر استاد وحیدالله "حریفی" و استاد سهیل اسدی آغاز کرد.

بعد از مدت زمانی در اثر سعی و تلاش در انتخابات اعضای منتخب تیم ملی کشور در سالهای ١٣٧٦-١٣٧٩ حایز مقام اول گردید که به اساس آن به حیث عضو تیم ملی در رشته جودو انتخاب گردید. او از وقفه ای که در دوران حاکمیت طالبان در تمریناتش ایجاد گردید اظهار تأسف کرده گفت:

"در دوران حاکمیت طالبان برای دو سال انتخابات کاندید برای اعضای منتخب تیم ملی برگزار نگردید؛ ولی خوشبختانه بعد از رویکار آمدن ادارهٔ مؤقت به ابتکار سفارت ناروی در کابل به همکاری آقای (Mr. Stiq) در جمنازیوم پوهنتون کابل انتخاباتی به راه انداخته شد که در نتیجه حایز مقام اول گردیدم.

آقای شفیق اقرار از استاد میرویس، استاد کامبیز، استاد مجیب، شاه جان، ستار، نیکمل، مروان، اکمل، جبار و ذبیح به عنوان چهره های مؤفق کلپ نامبرده گفت که اینها از چهره های درخشان کلپ (باختر) بوده و در افتخارات کلپ سهیم میباشند.

وی گفت: از سفارت ناروی و بخصوص از آقای (Mr. Stiq) به ارتباط ترینگ دو ماهه تدریس سیستم حکمیت و قوانین نافذه بین المللی که جدیدا به میان آمده و اشتراک شان در حاکمیت مسابقات اعضای منتخب تیم ملی اظهار سپاس می نمایم.

هنر رزمی جودو از شاخه های ورزش جوجوتسو بوده که در سال ١٨٨١ میلادی توسط شخصی به نام جیگاروکانو در جاپان ابداع گردید کلمه جودو کلمه جاپانی بوده که به معنی "روش آرام یا نرم" است و پیش از اینکه ورزش جودو در المپیک سال ١٩٦٤ پذیرفته شود این ورزش فقط یک ورزش دفاعی بود.

در سال ١٨٨٢ میلادی استاد جوان جیگاروکانو سبک خود را به میان آورد و آنرا کود و کان نامید. فرق بین این ورزش و ورزشهای دیگر در این است که در جودو هیچ ضربهٔ مشت و لگد وجود ندارد. و دارای حرکات شکست مفاصل و خفک با استفاده از لباس حریف میباشد.

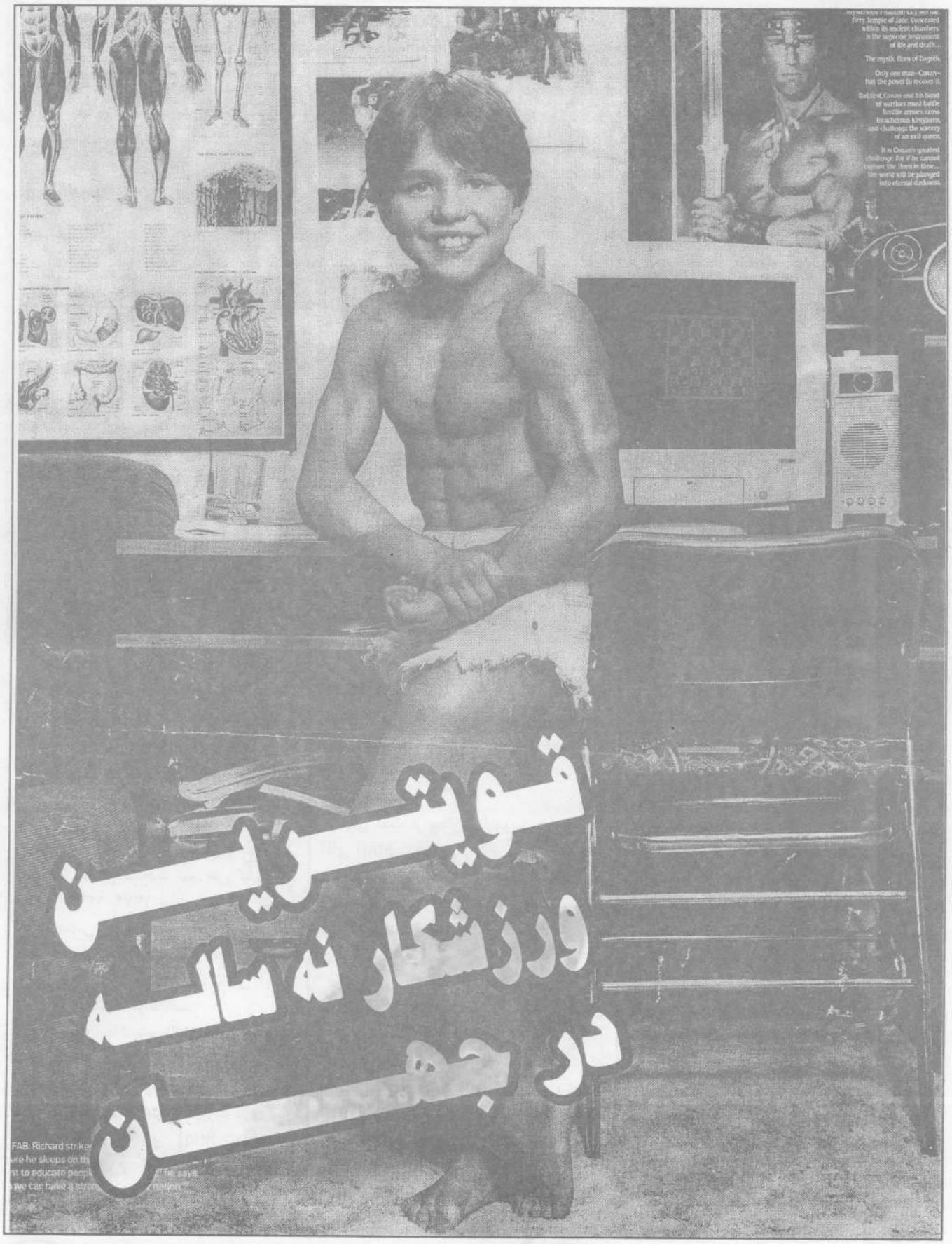
سیستم درجه بندی در ورزش جودو به دو دسته تقسیم است یکی کیو و دیگر دان.

کیو معمولاً به کلاس کمربند اطلاق میشود. که مربوط به آموزش اولیه میباشد که به نام (مودانشا) یا شخص بدون درجه یاد میگردند.

دان به درجهٔ کمربند بالا اطلاق میشود که از کمربند قهوه ای شروع شده بعداً کمربند سیاه الی (دان) میرسد کسانیکه دارای درجه دان هستند به نام (یودانشا) یاد میگردند.

این ورزش در سال (١٣٦٢) خورشیدی برای اولین بار توسط استاد امام از کشور جاپان به افغانستان منتقل شد در آن زمان تنها در شهر کابل یک کلپ ورزشی جودو تأسیس گردیده بود که بعداً استادان چون استاد هارون وطن مل، استاد وحید اله حریفی، استاد سهیل اسدی کلپ های جودو را ایجاد کردند که اکنون آنها در دیار هجرت بسر میبرند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

قویترین ورزشکار نه ساله در جهان

ریچارد طفل نه سال ایست که از جملهٔ قویترین پسران در کتگوری این سن در جهان محسوب شده است.

وی میتواند در پانزده ثانیه یکصد و ده بکس و سی لگد در جریان تمرین بزند که این رقم خیلی جالب و دور از تصور است اما ریچارد کوچکاین طلسم را شکسته و سیر حیرت به یکمقدار از ورزشکاران شده است.

ریچارد که با والدینش در امریکا زندگی میکند اصلاً مهاجر اوکراین میباشد.

وی روزانه دونیم ساعت تمرین میکند یعنی سینه کشی، دوش، ورزش رزمی و شمشیر زنی. غذای روزانهٔ وی را انواع مختلف سبزیجات تشکیل میدهد. وی چون سایر اطفال لاغر و حالت نورمال دارد. وی میگوید که همین طریق می توانیم یک ملت قوی داشته باشیم.

مادر و پدر ریچارد متخصصین صحت هستند.

پدر ریچارد میگوید: مردم طوری فکر میکنند که شاید من از طریق پسر خود پول بیشتر بدست آورم، اما این تصور غلطی است. صرف من میخواهم پسرم ریچارد از طریق سینما به شهرت برسد.

FAMILY CIRCUS: Richard, with his guitar and his little sister, Anastasia. The three-and-a-half-year-old is already doing ab work and carrying around weighted beanbags. Training is "just a game," says their father, Pavel, with Richard in their home gym, opposite. "They think I'm making misery at home on my son." Pavel complains. "I don't know what's sick mind. What I really care about is fun."

تمرین از همه چیز بیشتر برایم لذت بخش است به خاذریکه "من قویتر و صحتمند ترین میباشم" ریچارد طفل نهایت با صبر متحرک و مستعد است. والدینش میگوید:

او روی قالین نصواری اپارتمان می ایستد و می گوید: "من می خواهم به مردم توصیه کنم تا صحتمند باشند بخاطریکه فقط از

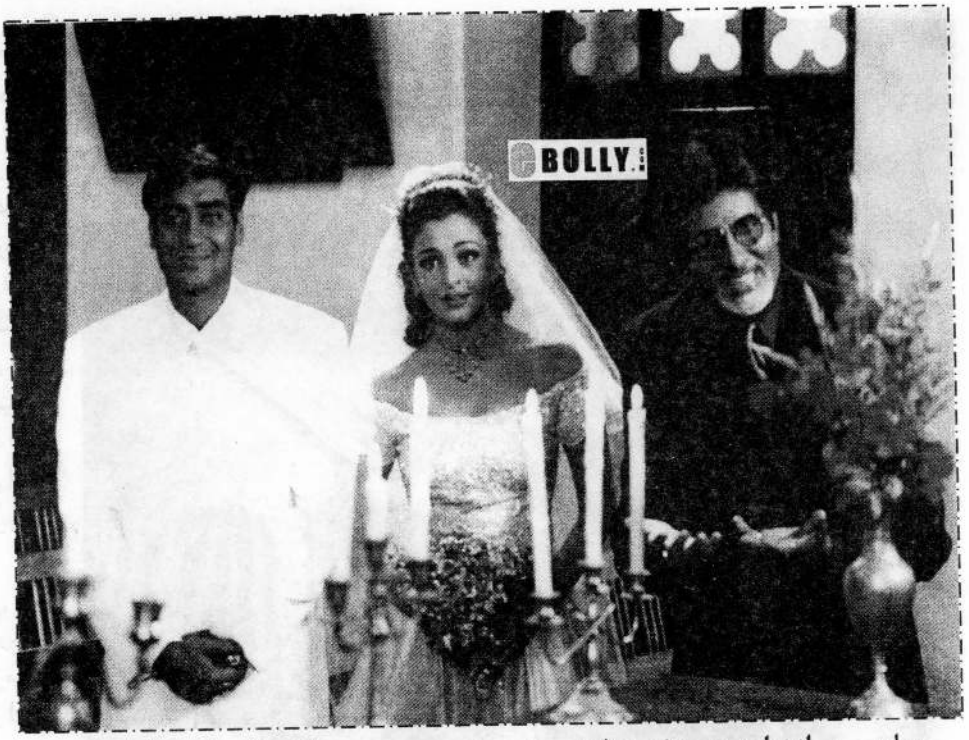
(c) ketabton.com: The Digital Library

مراسم ازدواج در هندوستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مراسم ازدواج در هند

مراسم ازدواج در هند بیشتر در انتخاب همسر برای فرزندان شان پدر و مادر تصمیم می گیرند. خواستگاری هم از سوی پسر و هم از سوی دختر صورت می گیرد اما زیاد تر خواستگاری به وسیلهٔ پسر صورت می گیرد و اگر دختر نیز به خواستگاری برود این یک امر عادی و معمولیست و در بیشتر نقاط هند خواستگاری رفتن دختر معمول است. جهیزیه ای که از سوی پدر دختر داده میشود داماد و پدر داماد در آن دخالتی ندارد و فقط آنچه را که پدر دختر در دسترس دارد برای دختر خود به قسم هدیه میدهد. و اگر پدر دختر برای او نظر به مشکلات پولی نتوانست جهزیه بدهد دیگر این یک امر طبیعی است و فرقی ندارد. اما در بعضی نقاط هند این امر را خیلی جدی می گیرند و دخترانی که جهیزیهٔ کافی ندارند کمتر پسران سراغ شانرا می گیرند برای خواستگاری مراسم عروسی را کسانی که پولدار هستند در هوتل برگزار میکنند اما بیشتر مردم مراسم ازدواج را در خانه برگزار میکنند شب حنا را یکروز قبل از ازدواج برگزار میکنند و فردای آن شب روز عروسیست و سر روز بعد از عروسی یک پارتی مخصوص گرفته میشود و مهمانان که قبلاً در عروسی آمده بودند دعوت میشوند و برای عروس و داماد تحفه میآورند. در اول وقتی عروس داخل خانهٔ خود میشود باید پای راست خود را داخل خانه بگذارد و در قدم بعدی یک غربال را در بالای دروازه حویلی آویزان میکنند وعروس باید با یک ضربهٔ دست آنرا سوراخ کند و اگر این غربال با یک ضربهٔ دست عروس سوراخ گردید در زندگی مشترک خود خوشبخت و مؤفق خواهد بود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په افغانستان کې لرغونپوهنه

لرغو نپوهنه يو په زړه پورې او ځوان علم دی، چې د هيواد زړې نښې نښانې او تاريخي آثار څيړي، له تاريخي دورو څخه په زرګونو کلونه وړاندې ځي او هغو زمانو او وختونو ته رسيږي چې بشر لومړی ځل په طبيعي موجوداتو کې د تصرف او لاس وهنې توان موندلی، په غرونو کې د اوسيدنې ابزار يې جوړ کړي دي، ورپسې يې اوسپنه کشف کړې له هغه نه يې لوښي جوړ کړي، دا غوستلو او خان پټولو له پاره يې د طبيعت له شتمنيو نه کار اخيستی، د ښکار د لاس ته راوړو لپاره يې وسايل منځته راوړي او د تجربو په نتيجه کې يې ورو ورو فکر وده کړې.

په افغانستان کې لرغونپوهنې ته يوازې د خپلواکي تر لاسه کولو نه وروسته پاملرنه شوې او د نړۍ لرغونپوهانو زمونږ په هيواد کې د کيندلو او پلټنو زمينه تر لاسه کړې وه، ډيرې لږ پلټنې شوې او ډيرې لږې باستاني ساحې سپړل شوې دي، خو ډيرې زياتې سيمې په نښه شوي او تر هغې زياتې سيمې راتلونکو پلټنو ته په انتظار کې دي هيله ده چې لازم تدابير ورته ونيول شي.

افغانستان په نړيوال فرهنګي ډګر کې له غوره ارزښتونو برخمن هيواد ګڼل کيږي همدا وجه ده چې د بهرنيانو توجه يې هميشه د تاريخ په لړ کې ځانته را اړولې ده.

د فرهنګي ميراثونو، تاريخي بهير:

د افغانستان د فرهنګي ميراثونو لرغونتيا له نن څخه تقريباً سل زره کاله مخکې هغه وخت ته چې نر او ښځو لومړي ډبرين وسايل منځته راوړل رسيږي، دا وسايل د پاليو ليتيک په دويم پړاو د غزنی د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوهندوي عصمت الله عثماني د لرغونپوهنې د ډيپارتمنت استاد

ښوهنې ته يوه کتنه

ناور په دښته کې چې يو وخت د هغه عصر د خلکو استوګنځی و، پورې مربوط دي؛ اما دوی په تيت او پرک ډول وجود درلوده او همداسې ډير ډېرين وسايل د بلخ ولايت د آق کپرک له سيمې نه هم لاس ته راغلي دي. له نن څخه اوه زره کاله د مخه انسانانو د حيواناتو د اهلي کولو او د هغو د خوړو د برابرولو په مفهوم پوه شول، کرنې او مالداري هم وده وکړه کلي او ښارونه هم ودان شول. افغانستان د سيمې د وصلوونکي کړۍ اهميت لري چې نه يوازې سوداګر بلکې فاتحان، روښنفکران، مذهبي مبلغين، زايرين، صنعتکاران او سياسي فراريان ټول دلته په يو بل کې حل شوي دي.

د دې ګټور جوړښت مدارک کولای شو چې په ګنيو ډولونو د افغانستانو په خاوره او هيواد کې وګورو ځينې يې اوس هم د غونډيو په زړونو، ځينې يې په کنډوالو او ځينې خو يې لا تر اوسه ليدل شوي نه دي، ځينې يې اوس د اوسنۍ ټولنې د ژوند يوه برخه جوړوي، يو شمير اسلامي، ځينې يې د پخوانيو اديانو، ځينې يې ډير لوړ او پرتمين، ځينې ناڅيزه، ځينې يې نوي، ځينې يې لرغوني، ځينې يې د تاريخي آبداتو په ښه، ځينې يې صنايع، ليکنې، انځور شوي مسايل، سرودونه، لوبې او وسايل، جامې، استوګنځي، ګنډل شوي او خامکډوزی ټوکر او داسې نور ښکلي ځيزونه له خپل خپل ارزښت څخه برخمن دي.

خو بدبختانه تقريباً د دريو لسيزو د جنګونو په لړ کې زمونږ د هيواد ډير لرغوني منقول او غير منقول آثار چور او چپاول شول او ډير يې له منځه تللي دي.

دا خبره مو بايد ضرور په ياد وي چې جنګ او جګړه د هنري بنسټونو د رڼګونې او کمونې يوازينی عامل نه دی، ښاري ژوند هم د ودونه منحلوي، د بشري ژوند په دود کې بدلون پخپله د هنرونو او لاسي صنايعو د له منځه وړلو يو بل عامل ګرځيدای شي. د مثال په توګه د لرګيو کندنکاري چې يو وخت د پر له پسې پيړيو په دوران کې په ټول افغانستان کې دود او رواج وو د نولسمې پيړۍ په وروستيو کې يې په ورکه شروع شوې تر اوسه پورې دوام لري او دا دود تقريباً له منځه تللی دی. نوښتونه او د هغه دوام بايد يو له بل سره په موازي ډول حرکت وکړي چې د ټولنې په هر غړي کې د ځان پيژندنې احساس راوپاروي چې هغه احساس د يوه ملت د واک او صلابت لپاره لازم ګڼل کيږي. نن ورځ زياتو تيرو بنسټونو او سمبولونو ته ډيره بې اعتنايي کيږي چې دا مرض له پخوانه په شرق کې موجود و د شرقيانو د بيرته والي يو عامل هم همدا وجه ګڼل کيدای شي، په افغانستان کې يې نتيجه دا وه چې زمونږ د هيواد ټول موزيمونه په پراخه توګه لوټ شول، لرغونې سيمې په ډيره بې رحمي سره تالا شوې، هنر او موسيقي ته منفي تبليغات روان وو، او مهمې تاريخي مانۍ او ودانۍ ويجاړې او ورانې شوې متاسفانه لازمه ځارنه او ساتنه يې اوس هم نه کيږي.

د افغانستان ګڼ شمير اوسيدونکي نالوستي دي نو ځکه د زاړه فرهنګ په اهميت او د نوي فرهنګ له پر مختګ او تطبيق څخه خبر نه دي دلته د ژوندانه د ارزښتونو کچه ټيټه ده. لرغونې نښې چې د ټولنې اساس او بنسټ تشکيلوي د هيوادوالو د ناخبرۍ له امله هيڅ ډول ارزښت نه لري د مثال په توګه د بوتانو د ماتولو په مورد کې ځينې داسې نظر لري چې د بوتانو ماتول ستر ثواب لري داسې پيښې اوريدل شوي او پيښ شوي هم دي چې افغانانو روغ بوتان په تيرو مات مات کړي دا ټکی له يوې خوا د اسلام له سپيڅلي دين سره د افغانانو ژوره مينه ښيي له بلې خوا د لرغونو نښو د ارزښت نه پيژندل هم تري څرګندیږي. ځينې وګړي له پخوا راهيسې په دې پوه شوي چې بهرنيان له لرغونو توکو سره مينه لري او په ډيرو پيسو يې اخلي دا ټکی هم د لرغونو نښو لپاره ستر ګواښ دی ځکه چې افغانان له يوې خوا بې وزلي دي او پيسو ته اړتيا لري او له بلې خوا دا د بهرنيانو يو ډول ليونتوب ګڼي چې په هسې خوشې شيانو پيسې ورکوي. خو د دې تر څنګ ځينو بهرنيانو د خپلې استعماري مفکورې په درلودلو سره يو شمير ناخبره او بې احساسه افغانان اجير کړي وو چې لرغونې آثار يې هغو ته د پيسو په بدل کې ورکول او ورکړي يې دي. له بله طرفه د تاريخ په لړ کې ډير مثالونه موجود دي چې بهرنيانو مستقيماً کيندنې کړي او لرغوني آثار يې له ځانه سره وړي دي. نو په داسې يوې ټولنې کې چې بې سوادي، فقر، جنګ او د استعمار ګرانو نفوذ وجود ولري هرو مرو به د لرغونيو نښو ساتل ناشوني وي او له منځه به ځي.

زمونږ په هيوا کې لرغوني پلټنې په دوه ډوله تر سره کيږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱- پتې او خپلسري هڅې او کیندنې
۲- بنکاره او قانوني هڅې

۱- پتې او خپلسري هڅې:

په افغانستان کې خصوصاً د انګریزانو د لومړي یرغل سره تاریخي پلټنې شروع شوي او تر اوسه پورې دوام لري. په هغه وخت کې انګریزي لرغونپوهانو د ننګرهار او کابل ګڼ شمیر سیمې وپلټلې چې په دې اړه خیبر، هډه، درونټه، خور د کابل، چکړي، شیوه کې د بالاحصار ګرد چاپیر، بګرام د یادولو وړ دي، او همدا ډول په بامیان ولایت کې یې هم ښه زړه تش کړی چې له بده مرغه زمونږ د هیواد د ډیرو تاریخي ځایونو په میندلو او وړلو بریالي شوي دي په دې اړوند به همدا بس وي چې د کابل د "چکړي" او وردکو د "خوات" سیمې د بیلګې په ډول یاد کړو چې د چکړي سیمه نږدې ۱۶۰ کاله د مخه چارلي مسن لټولې او د بودا د مهال تاریخي ځایونه یې تړې وړې د وردکو د خوات په سیمه کې یو فلزي جام ومومندل شو چې خروشتي لیک پرې کښل شوی او اوس په بهرني موزیم کې ایښودل شوي دي او د اسې نوري په سلګونو بیلګې.

خو د دریو لسیزو د جنګ په دوران کې په خپل سر پلټنې په بې شمیره توګه هم شوي دي. خکه افغانستان له دوو سترو خواکونو سره مخامخ و یوه خواك مستقیماً مداخله او یرغل وکړ او بل خواك د هغو مخالفین او مجاهدین تقویه کول د جنګ مرکز افغانستان او خلك یې د سوخت د موادو په څیر تر خاورو لاندې شول طبیعي خبره ده چې د جنګ په لړ کې زمونږ د هیواد ټولې مادي او معنوي شتمنۍ له منځه ولاړې، مهاجرتونه د شرق او غرب نږدې او لیرې هیوادو ته تر سره شول، مرکزي حاکمیت کمزوری او په هر ځای کې چې هر څوك و هغه حاکمان وو نو هم خارجیانو ته د ژورنالیستانو، ډاکترانو مرستندویه ادارو په جامه کې او داسې نورو نظامي افرادو ته زمینه مساعده شوه چې افغانستان ته راشي اما د دوی په منځ کې د فرهنګي میراثونو د لاسته راوړلو قاچاقبران هم وو چې د هیواد په بیلابیلو برخو کې یې کیندنې تر سره کړې او لرغوني آثار یې له ځانه سره وړي دي چې دا کار د هیواد په شمال، جنوب، شرق او غربي سیمو کې په پراخه توګه تر سره شوي دي او هم څه شمیر افغانانو چې له یو څه نفوذ او قدرت نه برخمن وو په خپل سر کیندنې او پلټنې کړې چې په نتیجه کې یې د ناپوهې، بې احساسي او مسلکي پوهې د نه درلودلو په لړ کې به یوه برخه لرغوني آثار لاس ته ورتله او دري برخې به یې له منځه تلل. په دې هکله یو ژوندی مثال او د سترګو د لیدلو حال بیانوم هغه دا چې اته کاله وړاندې له یو شمیر محصلینو سره زاړه بګرام ته تللی وم هلته یوه قوماندان د بګرام د غونډې په اول سر کې یو ښه پوخ کور جوړ کړی و هغه قوماندان زمونږ ډیر قدر او عزت هم وکړ هلته په یوه ساحه کې فرانسویانو تقریباً دیرش کاله پخوا یو ځای کیندلی و چې په هغه کې د کوشانیانو نظامي مرکز او د هغو د قوماندې ځای و او څو کوټو یو له بله سره ارتباط درلود خو متاسفانه مونږ چې هغې ساحې ته ورغلو هغه کوټې ګډې وې له قوماندان نه مو پوښتنه وکړه چې قوماندان صاحب دا کوټې چا ګډې کړې دي هغه وویل استادانو! ما د دې ځای ډیر حفاظت کړی هیڅوك مو نه دي پرینښي چې له دې ځایه کوم شی تر لاسه کړي حتا یوه ډبره مو هم چاته نه ده ورکړې خو د دې کوټو په تهداب کې دیرې ډبرې وې هغه ما ګډې کړې او له ډبرو نه مې په دې تعمیر کې استفاده وکړه واقعاً هغه قوماندان با احساسه سړی و خو د لرغونو آثارو په ارزښت نه پوهیده چې مونږ هم په دې کار هلته غمجن شو او خپله قوماندان هم وروسته چې د دې کوټو د ارزښت په باب مو ورته خبرې وکړې دیر خفه شوه خو کار له کاره تیر و.

د بیلګې په توګه د دې جنګونو په لړ کې ویلی شو چې په خپل سر کیندنې او پلټنې د جنوب په استقامت په میرزکه کې تر سره شوي، په شمال کې آی خانم، په شرق کې هډه په غرب کې په غزني او قندهار کې تر سره شوي دي.

۲- بنکاره او قانوني هڅې

له بده مرغه په افغانستان کې تر خپلواکي وروسته تاریخي ځایونو ته پاملرنه وشوه ګڼ شمیر لیږ دیدونکی ځایونه کابل موزیم ته یورړل شوې هلته ځیرنې پرې وشوې او د نړیوالو د لیدو لپاره کیښودل شوې، د ځیرنو او ساتنې د څرنګوالي په اړه یې بهرني کارپوهان راوبلل شول او ترونونه لاسلیك شول، ډیر بهرنیان به د دغو ځایونو د لیدو لپاره راتلل دلته به یې د افغانستان د لرغونیو آثارو په هکله ننداري او ځیرنې کولې. د هیواد د ننه هم د لرغونپوهنې یو شمیر تکړه پوهان او متخصصین وروزل شول چې هغوی به هم د دې آثارو د لاس ته راوړلو، تحقیقاتو او حفاظت په هکله له هیڅ کوښښ نه دریغ نه کاوه.

زمونږ د تاریخي ځایونو د آثارو، د سپړنې او ساتنې په اړه د اروابناد سردار محمد داودخان د واکمنۍ تر پایه ښې کړنې تر سره شوې زمونږ د هیواد د فرهنګي ودې په اړه د ستاینې وړ هڅې شوي خو د سردار محمد داود خان تر شهادت وروسته بې نظمي او بې ثباتي په افغانستان کې راغله او د ځیرنو لړۍ وشلیدلې. زمونږ په هیواد کې هډه، پیاوه، بامیان، ککرك، ایبك، فندقستان، اوښ غوندۍ، ناد علي، مجدله برج، بګرام، بلخ او نوري په سلګونو سیمې د لرغونپوهنې غوره ځایونه دي خو تر اوسه پورې زمونږ په هیواد کې د روان ناورین له کبله دغه یو ځای هم خوندي پاتې نه شو. د دغو ځایونو ګڼ آثار چې دلته راغلي وو په کابل موزیم او د هیواد په نورو موزیمونو کې راټول شوي وو له بده مرغه زیات شمیر یې ورك شول او دغه موزیمونه څو واره ولټول شول. په یادو شوو سیمو کې هر اړخیزې لټونې او سپړنې تر سره شوې، بهرنیو سوداګرو په بیغمې سره دغو سیمو ته تګ راتګ درلوده، هلته یې پلټنې اوسپړنې کولې او ګڼ شمیر اثار یې له ځانه سره وړي، د منطقې خپلسرو وسله والو هم پرې ډیر آثار پلورلي دي هغه آثار چې لیږدیدای نه شو لکه د بامیانو مجسمې او نور داسې بودایي مجسمې د افغانستان د بې نظمیو په دوره کې مات او له منځه یورړل شول.

د نوي نظام د حاکمیت په دوره کې چې اوس دوام لري خوشبختانه د لرغونو آثارو د ساتنې او راټولولو، ترمیم، محافظت او هم د پلټونو او کیندنو په هکله لازم تدابیر نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوي دي، بهرنيو هيوادونو خصوصاً د آلمان فدرالي جمهوريت د لرغونپوهني له ديپارتمنت سره په کابل پوهنتون کې د لومړي ځل لپاره د قدر وړ مرستې کړي دي د استادانو او محصلينو لپاره يې هم فلو شيپونه او سکالر شيپونه په نظر کې نيولي دي. همدارنګه يې د کوشانيانو د بين المللي مرکز او لرغونپوهني انستيتوت سره د علومو اکاډمي په چوکاټ کې د قدر وړ کمکونه کړي دي د کابل له موزيم سره هم بهرنيو هيوادو په بيلو بيلو برخو کې د کمک پلانونه نيولي دي او د ترميم ديپارتمنت بيا د انګلستان د هيواد په مالي مرسته پرانيستل شو. د تاريخي آبداتو له رياست سره هم کمکونه شوي او نور زيات پروګرامونه په نظر دي چې تر سره شي. د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت د رهبري غړي هم ډير تلاش کوي چې د تاريخي آبداتو د ساتنې او لرغونيو آثارو د کيندلو او سپړلو لپاره عملي ګامونه پورته کړي. ډيرې هلې ځلې رواني دي. د وزارت په چوکاټ کې هم يوه شورا د افغانستان د فرهنګي ميراثونو د ساتنې تر نوم لاندې جوړه شوې ده چې ۲۰ تنه بهرني او کورني با صلاحيته پوهان په کې غړيتوب لري خداى دي وکړي چې دغه شورا عملي ګامونه پورته کړي. د ورکو شوو آثارو په برخه کې يې هم د يونسکو په مرسته د بيرته راوړلو پروګرامونه په نظر کې دي دا ټول مثبت او د قدر وړ کارونه او پلانونه دي چې د لرغونو آثارو په برخه کې شوي او دوام لري خو سره د دې ټولو مثبتو اړخونو او کارونو اوس هم د افغانستان په هر ګوټ کې خلسړي کيندنې او پلټنې رواني دي، او په ډيرو سيمو کې چې لرغوني آثار لاس ته راځي اوس هم قاچاق کيږي ديره ضروري خبره ده چې د دې کيندنو او پلټنو مخه د هيواد په هر ګوټ کې ونيول شي او لازم مسلکي او فني تدابير د اړوندو ارګانونو له خوا ونيول شي.

زه د دې مطالبو د راتلونکي او هم د دې مشکلاتو د حل لپاره لاندې وړانديزونه مطرح کوم هيله لرم چې عملي شي:

۱- د دې لپاره چې خوانان له پيل څخه د لرغونو آثارو په اهميت پوه شي او ساتنه يې د ځان وجيبه وګرزوي نو لازمه ده چې د ښوونځيو په تعليمي نصاب کې يو مضمون د فرهنګي ميراثونو د ساتنې په اړوند رامنځ ته شي. او ما دا پيشنهاد، د تعليمي نصاب په ورکشاپ کې د دې کال په پيل کې هم د معارف وزارت چارواکو ته کړی و.

۲- د ټولو ولايتونو د اطلاعات او فرهنګ له رياستونو دی څو تنه مرکز ته را وغوښتل شي او دلته د درېو نه تر ۹ ميا شتو پورې کورسونه ورته جوړ شي مسلکي او اختصاصي ښوونه دې ورته وشي چې داسې يو پروګرام د آغاخان فرهنګي بنياد هم په نظر کې درلوده که عملي شي ښه معقوله لاره او طرحه ده.

۳- د اساسي کادرونو د روزنې په برخه کې دې هڅوونه تر سره شي چې کارپوه او کدري افراد په پراخه پيمانه ولرو او عملي کارونو ته شروع وشي.

۴- د لرغونيو پوهنو د زده کړې لپاره ځينې ډلې بايد په کار ولويږي، د ورکشاپونو، لکچرونو، د نندارتونو د جوړولو، د راديويي پروګرام او د ساده او عامه فهمه خپرونو له لارې د عملياتي ګروپونو او روښانفکرانو همکاري راجلب شي.

۵- لازم او څه شديد حقوقي سيستم دې د فرهنګي ميراثونو په هکله جوړ شي که څوک له دې قوانينو څخه سر غړونه کوي هغوی بايد مجازات او قانون پرې تطبيق شي.

۶- د فرهنګي ميراثونو په هکله دې دوامداره سيمينارونه او ورکشاپونه په ملي او نړيواله سطح جوړ شي.

۷- په راډيو او تلويزيون کې دې يوه خاصه خپرونه د (هيواد فرهنګي ميراثونو ته يوه کتنه) تر عنوان لاندې په هفته کې يو وار په دوامداره توګه خپل فعاليت ته دوام ورکړي چې خلک په عامه کچه هم د فرهنګي ميراثونو په اهميت او ساتنې پوه شي او له دې لارې څخه مثبت ذهنيت واخلي.

۸- د افغانستان د هغو غلاشويو آثارو لپاره چې په بهرنيو هيوادو کې په غير قانوني ډول د افغانانو يا بهرنيانو په واسطه پلورل شوي د يونسکو په مرسته د يوه با صلاحيت کميټه وټاکل شي تر څو دا آثار تثبيت او د هغو د بيرته راوړلو لپاره عملي لارې ولټوي، دا کميټه کيداى شي چې د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت د فرهنګي ميراثونو د عالي شورا له غړو نه جوړه شي.

۹- د وزيرانو د شورا په اجندا کې دې هم د فرهنګي ميراثونو د اهميت، ساتنې، او غير قانوني کيندنو په هکله د بحث لپاره ځای ورکړل شي او وروسته د اړوندو وزير صاحبانو خپلو مسوولينو ته وظيفه وسپاري زما په نظر خصوصاً د دفاع محترم وزارت، د داخلې محترم وزارت، د پوهنې محترم وزارت، د عالي تحصيلاتو محترم وزارت، د دولتي امنيت اداري، د علومو اکاډمۍ او تر ټولو نه اساسي وظيفه د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت دا ټول وزارتونه د فرهنګي ميراثونو د مختلفو ابعادو په پرتله مسوولیت لري او ډيره به ښه وي چې د داخلې محترم وزارت ټولو واليانو ته هم وظيفه ورکړي چې د لرغونو آثارو د ساحو په باب دې کلکه او جدي پاملرنه او ساتنه وکړي.

۱۰- د اطلاعاتو او فرهنګ د وزارت، د علومو اکاډمۍ د اړوندو ادارو له خوا د لرغونو آثارو د نويو سيمو د تثبيتولو، د پخوانيو ساحو د کتنو د مرکز او ولايتو د موزيمونو، د تاريخي آبداتو د کتنو او له نورو مثبتو طرحو سره د ډيرو مسلکي ګروپونو په ګډون جوړ او په کار دې پيل وکړي. خو زما په نظر دا خبره لازمي بولم چې ساحې دې تثبيت شي اما تر څو پورې چې د عملي کار امکان ورته نه وي مساعد شوی هغه ساحې دې په عامه توګه د راديو او تلويزيون له لارې څخه نه اعلاميږي ځکه چې د ماهرو داخلي او خارجي قاچاقبرانو لپاره زمينه برابريږي او کيداى شي چې په يو ډول نه يوه ډول له هغو ساحو نه نامشروع استفاده وکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش در آمدی بر

شناسایی شعر و نثر طنزی

ناتور رحمانی

در آخرین سالهای دهۀ شصت خورشیدی بود که آثار و نوشته های طنزی ناتور رحمانی در مطبوعات کابل انتشار یافتند.

ناتور در دوران حکومت دست نشاندۀ اتحاد شوروی پیشین سالهایی را در زندان پلچرخی سپری کرد.

در این سالها با آن همه مشقات و دشواریهایی که وجود داشت؛ او به مطالعه در زمینه های مختلف ادبی هنری پرداخت.

ناتور پس از پیروزی مجاهدین کشور را ترک کرد و به پاکستان پناهنده شد و در سالهای پسین در اسلام آباد زندگی می کرد.

او در پاکستان بر دامنۀ تلاشهای ادبی خود افزود و با شماری از نشریه های برون مرزی افغانستان در غرب همکاری داشت.

ناتور علاوه بر طنز نویسی به شعر و داستان کوتاه نیز می پردازد چنان که او در سالهای غربت در پاکستان آثار زیرین را انتشار داده است:

*از زیر دار گریخته گی، گزینۀ طنزها

* طرحهای سمبولیک، مجموعۀ طنزها و مقاله ها

* قصه ها و غصه ها، گزینۀ داستانهای کوتاه

* از خون از خاکستر، گزینۀ شعر

* از درد تا مصیبت، گزینۀ شعر

ناتور رحمانی چندی پیش بر خنگ مراد زین زد و با یک قمچین از هفت دریا گذشت و هم اکنون در کانادا زندگی می کند.

محمد هاشم یوسفی

طنزهای هاشم یوسفی از سال ۱۳۷۱ خورشیدی بدینسو در نشریه های برون مرزی افغانستان در پشاور مانند مجلۀ وطن، مجلۀ مستقبل، جریدۀ پیغام نشریۀ مرکز اسلامی افغانستان و روزنامۀ سهار به نام م.ه. یوسفی انتشار یافته است.

یوسفی به سال ۱۳۲۹ در کابل زاده شده و تحصیلات عالی خود را در رشتۀ زبان و ادبیات دانشگاه کابل تمام کرده است. یوسفی در کابل به نام یک طنز نویس شهرتی نداشت برای آن که او در نشریه های آن سالهای کابل چیزی نمی نوشت.

یوسفی یکی از معدود نویسندگان پناهندۀ افغان در پشاور است که در گسترش طنز نویسی در مطبوعات برون مرزی کشور در پاکستان سهم قابل توجهی داشته است.

طنز های او از نظر موضوع بیشتر جنبۀ اجتماعی دارند. و در آن ها کمتر به مسایل سیاسی پرداخته شده است. غیر از طنز نویسی هاشم یوسفی رشته مقاله هایی را زیر نام "با مشاهیر کشور خود آشنا شوید" نیز در نشریه های پشاور و بیشتر در روزنامۀ سهار انتشار داده است.

او در این نوشته ها به معرفی شماری از شخصیت های اجتماعی- فرهنگی افغانستان پرداخته است.

یوسفی پس از سقوط نظام داکتر نجیب الله به پاکستان پناهنده شده و هم اکنون در شهر پشاور زندگی می کند.او در این سالها اضافه از صد طنز نوشته که بخشی بیشتر آنها به گونۀ پراگنده انتشار یافته است.

او این طنز ها را در چند گزینۀ طنزی آمادۀ چاپ کرده و انتظار دارد تا روزی در دسترس خوانندگان قرار گیرد.

شفیق پیام

پیام نخستین گزینۀ طنز هایش را زیر نام "آدم شکسته نفس" در شهر پشاور پاکستان انتشار داده است. طنز های این مجموعه در میان سالهای ۱۳۷۷ تا ۱۳۷۸ در شهرهای مزار شریف و پشاور نوشته شده

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرتو نادری

شاعران نو افغانستان

است.

شفیق پیام به سال ۱۳۷۶ از رشتهٔ ژورنالیزم دانشکدهٔ ادبیات دانشگاه بلخ گواهینامهٔ لیسانس به دست آورده است. او از دوران آموزش های دانشگاهی به ادبیات و طنز نویسی روی آورد و مدت زمانی هم در شهر پشاور با دو هفته نامهٔ صدای امروز که به صاحب امتیازی محمد اسماعیل اکبر به سال ۱۳۷۷ به نشرات آغاز کرده همکاری داشت.

این نشریه پس از انتشار چند شماره به سبب مشکلات مالی تعطیل گردید. هر چند اسماعیل اکبر؛ خانهٔ خود را در مکروریان اول را بر سر همین نشریه کرد.

شفیق پیام پس از فرو پاشی نظام طالبان دوباره به کشور برگشته و هم اکنون در شهر مزار شریف زندگی می کند.

خالد نویسا

نویسا در دومین گزینهٔ داستانی که زیر نام "تصورات شبهای بلند" به سال ۱۳۷۸ در پشاور انتشار داده است یکی از طنزهای خود و شاید هم یگانه طنز خود را که "سخنرانی" نام دارد به چاپ رسانده است. گزینهٔ نخست خالد نویسا "فصل پنجم" نام دارد که به سال ۱۳۷۷ در پشاور انتشار یافته است. با انتشار همین گزینه بود که نویسا در حلقات ادبی برون مرزی افغانستان به حیث یک داستان نویس با استعداد و آشنا با جریانها و شگردهای تازهٔ داستان نویسی شناخته شد. او درزمان حکومت مجاهدین در مؤسسهٔ نشراتی انیس کار می کرد و به نام آریا نژاد می نوشت. نویسا بعداً از هیبت شلاق عدالت طالبان دیوان و دفتر را ترک کرد و در یک نفس خود را به پشاور رساند. اگر نویسا در آن سالها در کابل هم که طنزهایی انتشار داده باشد برای نویسنده شهرتی در پی نداشته است. نویسا در سالهای آوارگی اش در پشاور علاوه بر داستان و طنز به پژوهشهای ادبی نیز پرداخته است و گاهی در زمینهٔ نقد ادبی نیز قلم زده است.

عزیز الله نهفته

نهفته نخستین گزینهٔ داستانی اش را زیر نام "نقشهای موهوم" در بهار سال جاری خورشیدی در پشاور انتشار داد. او در این گزینهٔ داستانی طنزی دارد به نام "ختم قرآن".

عزیز الله نهفته در افغانستان شهرت به شاعری دارد و اما انتشار نقشهای موهوم نشان داد که او در زمینهٔ داستان نویسی نیز از استعداد قابل توجهی برخوردار است. داستانهای او در این گزینه بیشتر ذهنی است و بررسی ویژگیهای آن در حوزهٔ کار من نیست.

طنز ختم قرآن نهفته و طنز سخنرانی از نویسا از نظر زبان و پرداخت خیلی ها قابل توجه است و نشان می دهد که این دو نویسندهٔ عزیز باید در این زمینه تجربه های نخستین را پشت سر گذاشته باشند.

شخصیت ادبی نهفته در محیط ادبی – فرهنگی پشاور شکل گرفته است و در همین شهر به شاعری و نویسندگی آغاز کرده است. نخستین گزینهٔ شعری او به سال ۱۳۷۴ در پشاور انتشار یافت که تجربه های خام و نخستین شاعر بودند. بعداً گزینه های شعری "خواب چشمه های صبح" و "ماه و شرنگ شب" را به سال های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۹ باز هم در پشاور انتشار داد که بیانگر پیشرفت قابل توجه شاعر در این زمینه است.

او سروده های سالهای پسین خود را زیر نام "زندگی را مه گرفته است" آمادهٔ چاپ دارد و به همینگونه رمانی دارد به نام "برف کوچ" که معلوم نیست چه زمانی به چاپخانه خواهد رفت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نویسندگان و افغانستان

است.

شفیق پیام به سال ۱۳۷۶ از رشتهٔ ژورنالیزم دانشکدهٔ ادبیات دانشگاه بلخ گواهینامهٔ لیسانس به دست آورده است. او از دوران آموزش های دانشگاهی به ادبیات و طنز نویسی روی آورد و مدت زمانی هم در شهر پشاور با دو هفته نامهٔ صدای امروز که به صاحب امتیازی محمد اسماعیل اکبر به سال ۱۳۷۷ به نشرات آغاز کرده همکاری داشت.

این نشریه پس از انتشار چند شماره به سبب مشکلات مالی تعطیل گردید. هر چند اسماعیل اکبر؛ خانهٔ خود را در مکروریان اول را بر سر همین نشریه کرد.

شفیق پیام پس از فرو پاشی نظام طالبان دوباره به کشور برگشته و هم اکنون در شهر مزار شریف زندگی می کند.

خالد نویسا

نویسا در دومین گزینهٔ داستانی که زیر نام "تصورات شبهای بلند" به سال ۱۳۷۸ در پشاور انتشار داده است یکی از طنزهای خود و شاید هم یگانه طنز خود را که "سخنرانی" نام دارد به چاپ رسانده است. گزینهٔ نخست خالد نویسا "فصل پنجم" نام دارد که به سال ۱۳۷۷ در پشاور انتشار یافته است. با انتشار همین گزینه بود که نویسا در حلقات ادبی برون مرزی افغانستان به حیث یک داستان نویس با استعداد و آشنا با جریانها و شگردهای تازهٔ داستان نویسی شناخته شد. او درزمان حکومت مجاهدین در مؤسسهٔ نشراتی انیس کار می کرد و به نام آریا نژاد می نوشت. نویسا بعداً از هیبت شلاق عدالت طالبان دیوان و دفتر را ترک کرد و در یک نفس خود را به پشاور رساند. اگر نویسا در آن سالها در کابل هم که طنزهایی انتشار داده باشد برای نویسنده شهرتی در پی نداشته است. نویسا در سالهای آوارگی اش در پشاور علاوه بر داستان و طنز به پژوهشهای ادبی نیز پرداخته است و گاهی در زمینهٔ نقد ادبی نیز قلم زده است.

عزیز الله نهفته

نهفته نخستین گزینهٔ داستانی اش را زیر نام "نقشهای موهوم" در بهار سال جاری خورشیدی در پشاور انتشار داد. او در این گزینهٔ داستانی طنزی دارد به نام "ختم قرآن".

عزیز الله نهفته در افغانستان شهرت به شاعری دارد و اما انتشار نقشهای موهوم نشان داد که او در زمینهٔ داستان نویسی نیز از استعداد قابل توجهی برخوردار است. داستانهای او در این گزینه بیشتر ذهنی است و بررسی ویژگیهای آن در حوزهٔ کار من نیست.

طنز ختم قرآن نهفته و طنز سخنرانی از نویسا از نظر زبان و پرداخت خیلی ها قابل توجه است و نشان می دهد که این دو نویسندهٔ عزیز باید در این زمینه تجربه های نخستین را پشت سر گذاشته باشند.

شخصیت ادبی نهفته در محیط ادبی فرهنگی پشاور شکل گرفته است و در همین شهر به شاعری و نویسندگی آغاز کرده است. نخستین گزینهٔ شعری او به سال ۱۳۷۴ در پشاور انتشار یافت که تجربه های خام و نخستین شاعر بودند. بعداً گزینه های شعری "خواب چشمه های صبح" و "ماه و شرنگ شب" را به سال های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۹ باز هم در پشاور انتشار داد که بیانگر پیشرفت قابل توجه شاعر در این زمینه است.

او سروده های سالهای پسین خود را زیر نام "زندگی را مه گرفته است" آمادهٔ چاپ دارد و به همینگونه رمانی دارد به نام "برف کوچ" که معلوم نیست چه زمانی به چاپخانه خواهد رفت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود شاه سلیمی

سلیمی در یکی دو سال اخیر به طنز نویسی آغاز کرده است. تا کنون شماری طنزهای او در فصلنامهٔ هنری ادبی سپیده، گاهنامهٔ هنر و مجلهٔ مشعل دانش انتشار یافته است که حاکی از استعداد خوب او در این زمینه است.

محمود شاه سلیمی کار نویسندگی را با نوشتن نمایشنامه آغاز کرده او در نمایشنامه های خود با استفاده از زبان طنز به انتقاد اجتماعی- سیاسی می پردازد. سلیمی در کنار طنز و نمایشنامه داستان کوتاه نیز می نویسد.

یکی از تلاش های قابل توجه محمود شاه سلیمی در سالهای اخیر در پشاور پایه گذاری تیاتر غربت است. او این تیاتر را در همکاری با حکیم اطرافی، انیسه وهاب، ضیا مراد از کارمندان تیاتر افغانستان به سال ۲۰۰۰ میلادی پایه گذاری کرد.

این تیاتر ظرف سال های اخیر رشته نمایشنامه هایی را در ارتباط به نوروز و دیگر روزهای ملی و مذهبی در شهر پشاور راه اندازی کرده است.

او اخیراً به فلمنامه نویس نیز توجه نشان داده است. هم اکنون مؤسسهٔ سحر فلم در پشاور بر اساس یکی از فلمنامه های او فلم هنریی ساخته است به نام بهشت خانواده. قرار است در آیندهٔ نزدیک کار تولیدی این فلم تکمیل شود و روی پرده آید.

سلیمی به سال ۱۳۵۳ خورشیدی در کابل زاده شده و به سال ۱۳۷۵ از رشتهٔ تیاتر دانشکدهٔ دانشگاه کابل گواهینامهٔ لیسانس به دست آورده است.

او همین که از دانشکده فراغت یافت به پشاور آواره شد و هم اکنون در همین جا زندگی می کند.

فروزی پنجشیری

مرکز نشراتی فضل به سال ۱۳۸۰ خورشیدی یک اثر طنزی فروزی پنجشیری را به نام "خر بی دم" انتشار داده است. اساساً درونمایهٔ این کتاب روایات و حکایت های طنزیی است از زمانه های پیشین چنان که شاعر در مقدمهٔ کتاب گفته است که این حکایت ها از دوران غزنویان باقی مانده است. شخصیت مرکزی در این حکایات کسی است به نام مهرک که هر روز گل تازه یی را به آب می دهد و بعد کارش می کشد به قاضی دیوان بلخ. احکام قاضی دیوان بلخ طنز حکایت ها را به اوج آن می رساند.

البته غیر از این اثر تا کنون دیگر نوشتهٔ طنزیی از فروزی پنجشیری در مطبوعات کشور دیده نشده است.

فروزی پنجشیری به سال ۱۳۱۱ خورشیدی در پنجشیر به دنیا آمده است. او آموزش مدرسه یی دارد. در ادبیات کلاسیک و فنون ادبی آگاهی قابل توجهی داشت.

گلهای مهرگانی نخستین گزینهٔ شعری او به سال ۱۳۶۳ در کابل انتشار یافت و به سال ۱۳۶۹ چکامه های صلح را چاپ کرد و گزینه سوم او "سپیدهٔ صلح" نام دارد که به سال ۱۳۸۰ در پشاور انتشار یافته است.

فروزی پس از استقرار حاکمیت طالبان بر کابل کشور را ترک کرد. و در سالهای اخیر زندگی اش را در پشاور سپری کرد. او به سال ۱۳۷۷ به سفر قبله رفت و در میزان ۱۳۷۸ به عمر شصت و هفت سالگی در آبدرهٔ پشاور چراغ زندگی اش خاموش شد.

حکیم اطرافی

اطرافی یکی از چهره های شناخته شده و مؤفق تیاتر و رادیو تلویزیون افغانستان است.

او سالها در تیاتر و رادیو تلویزیون افغانستان کار می کرد و در آن دوران علاوه بر بازیگری به نوشتن نمایشنامه های کوتاه طنزی نیز می پرداخت.

زمانی که در پاییز ۱۳۷۵ طالبان دروازه های تلویزیون را بستند و دستگاهای تلویزیون را از فراز درختان، بامها و دیوار ها حلق آویز کردند و از نوار های رادیویی و تلویزیونی بر شاخه های درختان چنان عنکبوتی لانهٔ جهالت و خود سری تنیده؛ اطرافی از مرکز و اطراف افغانستان دل بر کند و دست در جیب آن بالا پوش دراز همیشه گی اش زد و هی میدان و طی میدان رسید به پشاور.

مشقت زندگی در پشاور او را در لاک انزوا فرو برده بود با این حال او پس از پایه گذاری تیاتر غربت در اجرا و نوشتن نمایشنامه های طنزی با این تیاتر همکاری داشته است. غیر از این اطرافی در این سالها در زمینهٔ طنز با شماری از نشریه های برون مرزی افغانستان همکاری داشت چنانکه شماری از طنزهای او در فصلنامه سپیده، روزنامهٔ سهار و بعضی نشریه های دیگر انتشار یافته است.

به همین گونه در این سالها سمیع الله تازه و چند تن دیگر نیز در مطبوعات برون مرزی افغانستان در پشاور طنز هایی را به گونهٔ پراگنده انتشار داده اند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

برباد رفته

نمی شنود، یک وقتی متوجه میشود که همه برای او کف میزنند و پرده می افتد....

مینا دیگر هر روز به روی صحنه می آید، دیگر آن کوه حجب که بر تمام وجودش سنگینی میکرد وجود ندارد، دیگر همه چیز در نظرش عادی جلوه میکند و گاهگاهی همراه با خواندن دست و پا می افشاند و جلوه میفروشد و چشمها هستند که از پستی و بلندی های وجودش لذت میبرند و آدمهای زیاد آرزوی هم آغوشی با او را در سر میپرورانیدند، دیگر مینا آن مینای چند سال پیش نبود، او خریدارهای زیادی داشت و نام او سر زبانها شده بود، او میرفت تا در درهٔ زرد سیاه و بی انتها سقوط کند، او سخت سرگرم قمار زنده گی بود و از برد و باخت آن چیزی نمیدانست، پرتگاه را نمیدید، اصلا در خود غرق بود و تابوت سرنوشت خود را می ساخت، مینا فکر میکرد که تکیه گاه محکمی برای آیندهٔ خود در این خانه یافته است، اما افسوس که زندگی همیشه به کام آدم نمیچرخد و امروز چنین است و فردا چنان. یک روز زنی به نام زیبا به خانه می آید و بعد از گفت و شنود زیاد مینا را در برابر تادیه پول زیاد میخرد به خانه خود در شهر نو میبرد. دیگر برای مینا تفاوتی نداشت که در خانه کی زندگی میکند او فقط به یک چیز می اندیشید به هنرش و به پول هوتل ها در میان بخار نفسها و دود ها چون مار زخمی پیچ و تاب میخورد و هوس میفروشد و جام های شراب با شراب اندام او مرد افگنتر میبود و از این آغوش به آن آغوش می غلتد، یک روز که مینا به خانه می آید، زیبا به او میگوید:

- خوب شد که آمدی.
- چرا؟
- کسی در اتاق منتظرت هست.
- کی؟
- برو ببین.

مینا به اتاق میرود و مردی را می بیند که نشسته است، مرد با دیدن او از جا بلند میشود و احترام میکند و مینا نیز صادقانه به او احترام مینماید و در برابرش می نشیند، مرد از هر دری سخن میگوید و با دست موهای ابریشمیش را نوازش میدهد به لاله های گوش و اندامش دست می کشد و بعد یک مقدار پول زیاد را از جیب هایش بیرون میکند و در برابر مینا میگذارد، مینا از جایش بلند میشود و به سوی دروازه میرود؛ اما دریغ دروازه بسته است، مرد میخندد و میگوید:

- کجا میخواهی بروی، هیچ لازم نیست، بگیر هر قدر پول که میخواهی بردار.

مینا وحشت زده به مرد نگاه میکند و به هر سو که مینگرد جز بن بست چیزی دیگری سر راهش قرار ندارد، تقلا میکند و فریاد میکشد، اما صدایش در فضای خانه می پیچید و به جایی نمیرسد، تن کوچکش در زیر دست و پای مرد ناتوان میشود و در این گیر و دار بیهوده، مرد با خشونت او را به تخت خواب می اندازد و ....

او دیگر با کباخته قمار زندگی میشود و دیگر امکان بازگشت ندارد او دیگر همه چیز خود را از دست داده است و چند روز و چند ماهی دیگر همینطور در خانه زیبا میگذارند تا بالاخره زیبا او را بالای مردی که طنبور نواز بود میفروشد و اینبار زندگی دیگر را آغاز میکند و یکسال تمام در این محفل و آن محفل به ساز طنبور میرقصد و آدمهای هوسباز از خم و پیچ اندام او لذت میبرند، اما هیچ کسی از او نپرسید که چه چیز او را به این کار واداشته است و در موجهای خشماگین و گرداب های زندگی چگونه دست و پا میزند، یک دختر تا چه حد میتواند تحمل این همه درد ها و رنجها را داشته باشد. هیچکس نپرسید آنهایی که در محافل در برابر چشمان هوسباز مردان دست و پا میزنند و یا در آغوش آنها چون موم قرار میگیرند، چرا و چگونه در پرتگاه سقوط قرار گرفته اند، افسوس که هیچکس نمیپرسد، هیچکس....

او دیگر به مانند متاعی از یکدست به دست دیگری افتاد و این بار هم به مردی دیگری فروخته میشود و او را به خانه خود میبرد و به پسرش که تازه جوان شده نکاح میکند، مینا فکر میکند که این بار تکیه گاهی یافته است و هنوز هم که هنوز است میتواند از منجلاب رسوایی رهایی یابد. چندی نمیگذرد که او را آرایش میکنند به محافل میبرند تا برقصد، امید اندکی که او در دل داشت باز هم از بین میرود و باز هم همان آدمها است و همان پایکوبی ها، شوهرش چندین بار با پدر دعوا میکند که زنش را، عروسش چرا در لجنزار هوسها می کشاند. اما پدر گپ های پسر را نمیشنود و او را بارها زیر مشت و لگد میگیرد، تا آنکه پسر بار رسوایی را تحمل نمیکند و برای همیش ترک وطن میگوید و زن را تنها میگذارد. خسرش به خاطر بدست آوردن پول این سکه های سیاه و شوم که زندگی آدم را به بازی میگیرد عروسش را به محافل میبرد و از وجودش بهره میگیرد، هفت سال پی هم میگذرد، هفت سال رسوایی، هفت سال آلوده در لجنزار هوسبازی ها و شرارت ها، مینا تنها نبود زن ایورش نیز با او یکجا در این رسوایی شریک بود، اما مینا خریداران زیاد داشت و هر کسی که دروازهٔ این خانه را به صدا در می آورد تنها مینا را میخواست، که این کار آتش حسادت زن ایورش را شعله ور ساخته بود و در مورد آن بود تا مینا را از سر راه خود بردارد، یک روز که مینا در خانه با یک مرد بالای پول بیعانه بگو مگو داشت و ... دروازه خانه باز شد و چند تا خارندوی به خانه ریختند....

قصهٔ تلخ رسوایی، قصه بیهوده گی و درد سر حدش به کجا میکشد، او دیگر هیچکس را ندارد و در گوشه زندان منتظر سرنوشتش میباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هنر مثبت معلمیست که جامعه را آموزش میدهد

تهمینه

ملت و کشور باستانی ما که از گذشته های خیلی دور با تیاتر شناخت تاریخی داشته اند؛ ولی در نتیجهٔ توطئه های داخلی و یا لشکر کشی های دول و اقوام استعمار گر که تقریباً در طول هر پنجاه سال و یا کمتر از آن داشته های فرهنگی و اقتصادی و اجتماعی ما را از میان بردند و جنگهای تحمیلی داخلی داشته های ما را به خاک یکسان نموده است تا حدودی ملت ما را مجال آن نداده تا نفس به راحت بکشند و یا متوجه مسایلی شوند که سرگرمی می آفریند، آنهم سرگرمی مثبت؛ ولی با آنهمه گیر و دارها باز هم در عهد سلطنت امیر امان الله خان تیاتر بار اول در باغ عمومی پغمان که درست همانند تیاتر دنیای یونان باستان در پای یک تپه دورانی ساخته شده بود در جشن استقلال گشایش یافت.اولین درامه یی که در پای تپه به نمایش در آمد همانا "فتح اندلس" معروف است که از کتاب مشهوری به همین نام که بیانگر کارنامه های فتوحات، پیشوایان اسلام بوده و توسط "طارق بن زیاد" نوشته شده بود به شکل تیاتری در آورده شده بود. با آنکه در نمایش این درامه از ابتدایی ترین وسایل استفاده شده؛ اما در نقش ها اشخاص سرشناس دولتی بازی نمودند که از آن جمله مرحوم سرور گویا، اعتمادی، علی محمد خان و قاری دوست محمد خان نقش بازی کردندو بدون شک تیاتر هنریست که با انسان زاده شده و همپا باانسان پرورش یافته، با انسان همیاری داشته و پیچ و خم های قرون متمادی را در مسیر تکاملی اش همگام با انسان پیموده است. هنر در جهان سابقهٔ پنج هزار ساله دارد. در کشور عزیز و پر افتخار ما افغانستان این هنر با تغییرات رژیم ها و رخدادها و دگرگونی های تاریخی سیاسی فراز ها و نشیب هایی را پیموده است. به ویژه در زمان سلطهٔ ظالمانهٔ طالبان یا دورهٔ تاریک پنج ساله این هنر به صورت قطعی حرام دانسته شد و همهٔ دار و ندار کابل تیاتر به تاراج رفت. بعد از بر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اندازی حکومت طالبان و برقراری دولت مؤقت که دریچه های امید بروی همهٔ ملت باز شد در بخش تیاتر نیز هنرمندان دوباره به وظیفهٔ خویش برگشته و فعالیت های هنری خود را آغاز کردند برای آگاهی خوانندگان عزیز از وضعیت فعلی تیاتر مصاحبه ای با خانم گل مکی شاه رئیس کابل تیاتر انجام داده ایم که اینک تقدیم حضور خوانندگان عزیز میکنیم:

خانم گل مکی شاه از یکسال به این سو بعد از ۲۳ سال به کشور برگشته و تقریباً ۴۰ سال قبل از کورس آرت و دراماتیک فارغ گردیده است و در گذشته ها نیز در فلمها، درامه ها و نمایشنامه های متعددی نقش بازی کرده است خانم گل مکی شاه در مورد برگشت خود به وطن میگوید:

"نظر به شوق و علاقه ام به وطن و هموطنم تصمیم گرفتم به کشور برگردم و پس از برگشتم به کشور در همان روزهای اول مشغول کار شدم کار را با یک دانه چوکی آغاز کردیم و فعلاً به یاری خداوند دارای همه چیز هستیم یعنی آنچه برای یک دفتر لازم است و در طول این یکسال فعالیت های زیادی نموده ایم در پهلوی درامه ها و نمایشنامه ها چند فلم نیز ساخته ایم کارکرد یکسالهٔ ما این امید قوی را میدهد که آیندهٔ بهتری را در پیش رو خواهیم داشت.

گل مکی شاه در مورد از دست دادن تعمیر کابل تیاتر میگوید که در اثر صدماتی که به تعمیر کابل تیاتر وارد آمده است. ناچاریم از دفتر مؤقت که همانا تعمیر گالری ملی است استفاده کنیم و همچنان برای نمایش دادن برنامه های تیاتری گاهی از یک سینما و گاهی از سینمایی دیگر تقاضا میکنیم تا ملکیت شانرا در اختیار ما بگذارند و فعلاً که سینما ها محل نمایش فلم ها است به خاطر منافع شان کمتر علاقه می گیرند که تعمیر شانرا در اختیار ما قرار بدهند و از این ناحیه به مشکل زیاد مواجه هستیم؛ اما با وجود آنهم کارمندان و هنرمندان ما با یک علاقهٔ خاص شباروزی کار میکنند و وقت خود را صرف خدمت به هموطنان میسازند. و بدبختانه از یکسو کمبودامکانات و از سوی دیگر بعضی مراجع با ما همکاری نمیکنند مثال رادیو تلویزیون که باید نمایشنامه های ما را به نشر برسانند از این کار به بهانهٔ کمبود وقت سرباز میزنند در حالیکه میتوانند نمایشنامه های ما را قسمت قسمت در چندین شب نشر کنند که اینکار را نمی کنند.

خانم گل مکی شاه در مورد کمبود بازیگران زن در تیاتر میگوید که ما چهل سال قبل هنرمندان بسیار برجسته ای در تیاتر داشتیم که هر کدام آنها مانند ماه درخشیدند؛ اما متأسفانه این جنگ های تباه کن همهٔ آنها را از ما گرفت و فعلاً همهٔ شان در دیار بیگانه به سر میبرند و متأسفانه هنرمند زن در کابل تیاتر کم داریم که از هنرمندان زن فقط ۳ نفر اند که کار میکنند حتا زمانی که به هنرمند بیشتر زن ضرورت می افتد خودم روی ستیژ ظاهر میشوم. و بدین وسیله برای آنهایی که علاقمند تیاتر و بازیگری هستند میرسانم که با ما کمک و یاری رسانند و رسالت خود را نیز در مقابل هنر ادا سازند و نظر خودم در مورد هنر این است که هنرمند رسالت دارد که مردم یک جامعه را در راه نیک هدایت کند زیرا هنرمند به مثابهٔ یک معلم است که جامعه را آموزش میدهد و این آموزش باید در جهت مثبت باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غلام نقشبندی

زبان آبی‌ها

سرود بخش صدق و صفاست چشمانت
زبان بوش آیینه صفاست چشمانت
پیام تازه شوق بهار آزادی
پویندگی رهایی ماست چشمانت
جهان به چشم تو دیدن چه خوش نمایا شد
چنین که در نگرم خوشنماست چشمانت
کشاندن از نگاهی موج مستی نور
که در نهاد و مجرای آشناست چشمانت
اگر پرستش چشمت نیم روا باشد
که جلوه گاه صفات خداست چشمانت

گلنور بهمن

از چاه‌های غربت

همت کنید یاران یک تیر شورش دوباره
روی سیاه دشمن گردیده آشکاره
جاری شوید جاری، از خون و خشم آتش
تا پای در نهد دیگر بر خاک ما ستاره
باید رسید روزی تا روز روشنایی
باید کشید بر تن شام سیاه پاره
باید زبان سرخ رؤیاهای این چمن شد
با نغمه‌های خونین، حلقوم پاره پاره
از چاه‌های غربت در آستین پاییز
قد خمیده درختی مانند کوه خاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیلا صراحت

لیلا بخواب

لیلا بخواب، یار نمی آید
در کلبه ات بهار نمی آید
تا لای انتظار دو چشمت را
نیلوفری به بار نمی آید
چیده شب بخرده هایش
خورشید شب شکار نمی آید
پلک سپیده رویم افتاده
صبح طلایه دار نمی آید
لیلا بخواب خواب خوشت باد
بیداری ات به کار نمی آید

دریغ

ساجده میلاد

دل من میخواهد
دگر روی همه حاشیه ها
روی دیوار بزرگ
بردر و شقف اتاق
برتن آینه ها
برفک دستانم
روی هر برگ کتابم بنویسم
نام زیبای ترا بنویسم
وای صد حیف دریغ
دیگر مردم این شهر تعصب دارند

(c) ketabton.com: The Digital Library

لطیف پدرام

ورای واژه‌ها

ترا برگزیدم
از نسل دوشیزگان «ماه رخشان»
که گه‌گاه‌ها بر آتش
همچون سرباری تاب آورده‌ای
که بر سر این دهکده
بتوانیم در فرش آزادی به اهتزاز درآوریم
خورشیدی دیگر باشیم
در رویانیدن سبزی دیده

برگزیده شدن برای تقدیر سخت
راهی دگر نمیدانی جز پایان پذیرفتن
و می باید طی شود
از نگرش این گونه‌ها کم می‌بینی
عاشقان بسیار عبور کرده‌اند
با قطره‌هایی بر جامانده از خون و اشک
و یک - دو تا در سینه
بوسه‌ای
پس از دل جوشش داشته باشی
ماه میتواند از سیاهت آغاز میشود

(c) ketabton.com: The Digital Library

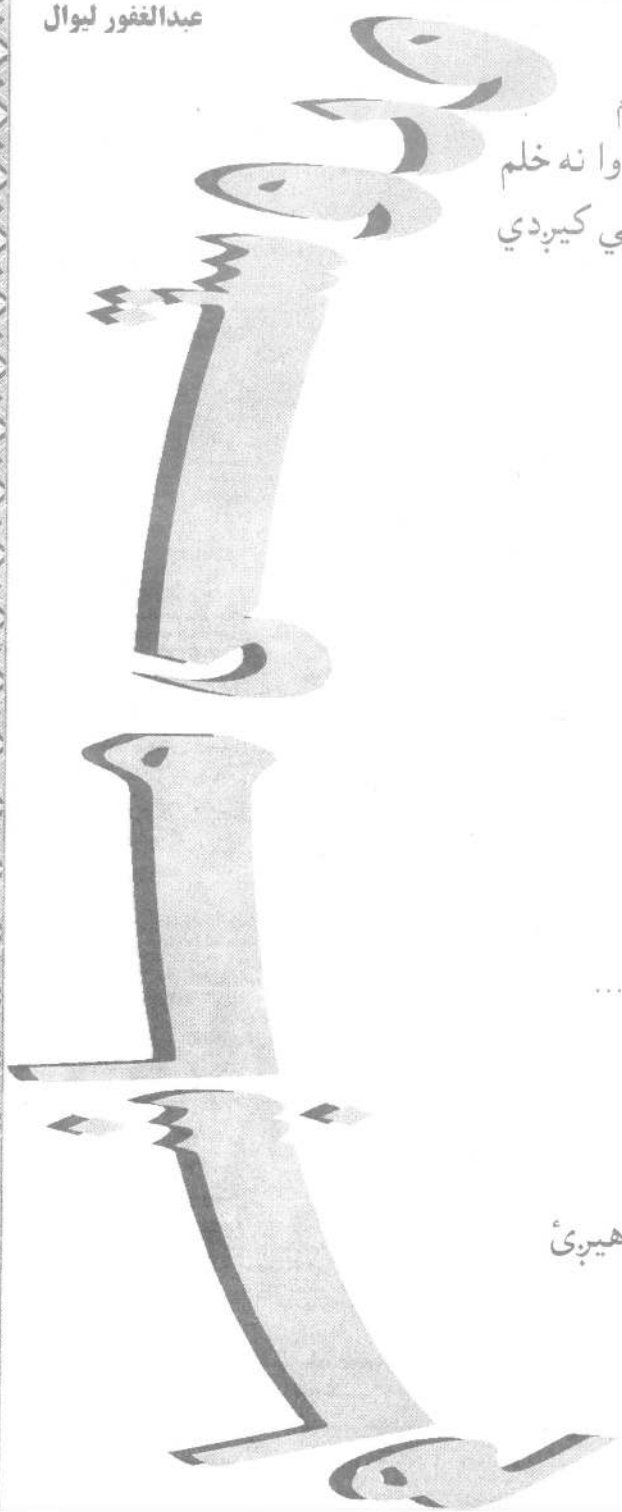
نذير احمد نذير

غزل

هغوی چې په لوګي، ديدن، او جام ژوند کوي
هغوی غمونه، نه لري آرام ژوند کوي
د خوند، ګناه نړۍ خو يې زړه غواړي راتلای نه شي
د استوري په آسمان کې له ناکام ژوند کوي
همدا سې يې ورك بوله لکه زړه د بنګلو بنار کې
مشکل وي خاصو خلکو کې چې عام ژوند کوي
درود وايي، سرود اوري، ثنا وايي شراب څښي
چې څوك تر منځ د کفر او اسلام ژوند کوي
"نذير" مړه يې مه بوله مړ نه وو مين نه مري
ممکن اوس به دې ورك ستوري په بام ژوند کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالغفور ليوال

نور هـــر خـــه پـــای ته رسيدلي عشقـــه
نور به هيڅکله د هغـــې ستـــرګو ته و نه ګورم
نور به هيڅکله د هغې له نفســـونـــو سره ګام وا نه خلم
او پرې به يې نه ږدم چې خپل سر زمـــا پـــر ولي کيږدي
نور به په زړه د صبـــر غټـــه تيږه واړومـــه
هيڅ څوك بـــه و نـــه وينـــي
چې زه خپل زړه ســـره پـــټ خـــومره ژاړم
زه بـــه خپـــل زړه بـــدل کړم
کيـــدای شـــي هيره مـــې شـــي
ما کې کـــوم څـــه مـــا تيږي
څـــوك مې لـــه روح څخه پـــوښتنه کوي
دا هـــر څـــه ولې پيـــښ شول؟
وروستی مانبام چې لـــه هغې ســـره وم
د بيلتا نه کيســـه يې خپله وکـــړه
او دا هر څه ولـــې پيښ شول؟
او دا چې څنګه به سفر وکړی له دغـــه ښـــاره...
او ښايي سترګو يې په خپله راته وويل، چې:
نور هر څه پای ته رسيـــدلـــي عشقه
هاي! د نـــړۍ ټولو مينو زړونـــو
يوازې تاســـو د وروســـتـــي مانبـــام په راز پوهيږئ
يوازې تاسو د وروستۍ خدای پامانۍ پر مهال
د مين غم پيژنئ...
نور هر څه پای ته رسيـــدلي عشقـــه
نور به هيڅکله د هغې سترګو ته و نـــه ګورم
او دا بـــه و نـــه ګڼم:
چې عشـــق د ژونـــد مانا ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

فال ماه

حمل
در این ماه کلاً حوادث و رخدادهای خوب و مساعدی در طالع تان مشاهده میشود به احتمال زیاد اطرافیان تان ایثار و از خود گذشتگی تانرا تحسین میکنند در رابطه به مسایل کاری رضایت خاطر و خشنودی در طالع تان وجود دارد.

سرطان
اگر به جای افزودن لباس های جدید و گران قیمت به الماری لباس تان پیراهنهای قدیمی را تنگ و یا گشاد کرده و آنها را مورد استفاده قرار دهید اوضاع مقرون به صرفه تر خواهد بود. فراموش نکنید که به واسطهٔ بازی کردن در یک گروه هر کسی می تواند ادعا پیروزی بودن کند

میزان
به نفع شما است که با همسایه های تان رفتار بهتری را در پیش بگیرید به احتمال زیاد، پیشرفتی دلگرم کننده و نوید بخش در رابطه با کار خواهید داشت.
نامه ای از یک دوست مسافر تان بدست تان خواهد رسید که مژدهٔ خوبی برای تان خواهد داشت.

جدی
به احتمال زیاد در این نزدیکی ها در خارج از شهر دیداری با دوستان یااقوام تازه خواهید کرد. ممکن است در رابطه با کار تان خویشاوندان یادوستان جنبه های جدید و جالبی را ارائه دهند اگر در زمینهٔ عکاسی توجه داشته باشید شهری چشمگیر را در این عرصه به دست خواهید آورد.

ثور
اکنون زمان بسیار خوب و مؤفقیت آمیز برای افرادی است که در رابطه با رشته تحصیلی شان فعالیت میکنند. در محل کار تان از بابت از خود گذشتگی و احساس عهد تان مورد تشویق قرار خواهید گرفت به احتمال زیاد در زمینهٔ مشکلات کاری واقعیت را آرمان گرایی ترکیب مینماید.

اسد
حادثه ای نسبتاً پیچیده در طالع تان به چشم میخورد که به احتمال زیاد قلباً از اینکه نقشی در آن ایفا نمایید لذت خواهید برد از طریق اعتقاد و ایمان و به واسطهٔ برگزیدن شیوه های مثبت در گفتگو های تان اطرافیان اعتماد به نفس تازه بازسازی شدهٔ شما را تحسین خواهند کرد.

عقرب
ممکن است از فرصتی که برای سفر پیش می آید نهایت لذت را ببرید. فرزمندی ارمغانی است که اکثر اوقات برای معتقدان از طریق دعا و مناجات کسب میشود. ادامه تحصیل مؤفقیتی چشمگیر پیشرو خواهید داشت. احتمال دارد که فرصتی مطلوب برای بازدید از یک گالری هنری برایتان بیش آید.

دلو
به احتمال زیاد نگهداری و تربیهٔ یک حیوان دست آموز و شیطان شما را سرگرم خواهد کرد. در اواسط امسال مریضی عاید حال تان میگردد که به زودی این مشکل رفع خواهد شد مؤفقیت هایی را که به دست می آورید به این آسانی نادیده نگیرید و از آن به وجه احسن استفاده کنید.

جوزا
اگر نقطهٔ نظرات تانرا به خوبی به دیگران منتقل سازید آنها بابت پیشرفت و دستاورد جدیدی به شما پاداش خواهند داد احتمال دارد که در رابطه با دو موضوع کاملاً متفاوت؛ ولی همزمان درگیری هایی در پیش رو داشته باشید. در این نیمه درزمینهٔ اقتصاد بیش از پیش حساس و نازک طبع خواهد بود

سنبله
با شخصیکه مشتاق کمک و همکاری به شیوهٔ خاصی با شما است حتا المقدور مهربان و رئوف باشید این ماه برای تکمیل و اختتام قرار دادها و پروژه های نوسازی و تعمیرات اساسی منزل مطلوب و مثبت به حساب می آید. بر خورداری از یک طرز فکر و نگرش مطلوب برای بر آورده شدن آرزوها دریافت خواهید کرد.

قوس
از طریق پژوهش و بررسی اطلاعات خوب و مفیدی کسب خواهید نمود. موسیقی کلاسیک یا تیاتر تا حد زیادی توجهات را به خود جلب میکنند. اگر میخواهید اطرافیان به نیازها و خواسته های شما بها دهند لازم است که به نیاز های آنها توجه کنید تا آرزوهای تان تحقق یابند.

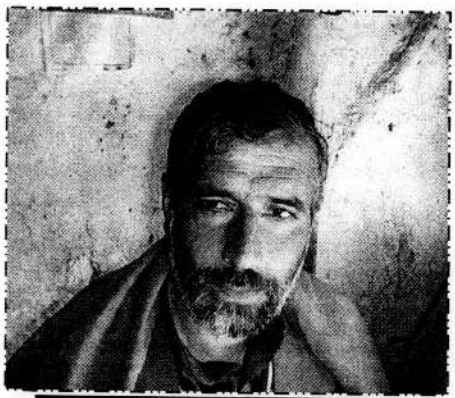
حوت
احتمال دارد که در این ماه به یک عروسی دعوت خواهید شد. اکنون زمان مناسبی برای خانه تکانی و یا عوض کردن دکور اسیون منزل فرا رسیده است ممکن است اواسط ماه خبرهای خوب و جالبی را از طرف یک خویشاوند دریافت نمایید. به صحت تان توجه داشته باشید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسم کفتر بازی در شهر کابل

فایض

به طرف شمال جادهٔ میوند کوچه ای فرعی امتداد یافته است. در انتهای این کوچه به سمت چپ سرکی جدا گردیده است به نام "کاه فروشی کابل" داخل کوچه تصور میشود که گویا در مرغزاری قرار داشته باشی چرا که نالهٔ نی، آواز بلبل، صدای قمری، و آواز ده ها نوع پرندهٔ دیگر به گوش میرسد. درست این جاییست که از سالها قبل به این طرف محل خرید و فروش انواع مختلف پرندگان بوده است.

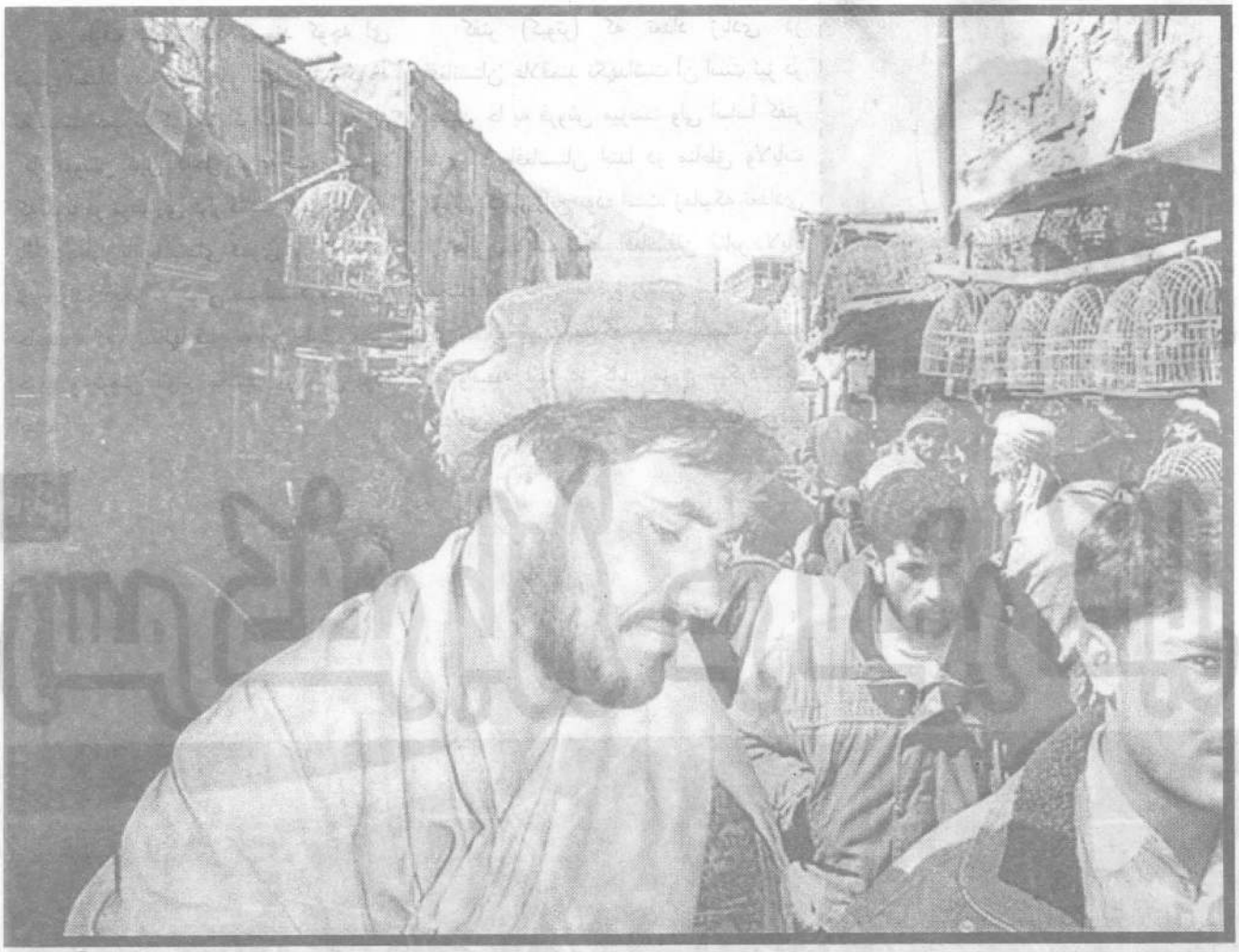

شاهپور یکتن از دکانداران کاه فروشی

کفتر (کبوتر) که تعداد زیادی در افغانستان علاقمند نگهداشت آن است نیز در همین جا به فروش میرسد؛ ولی اساساً کفتر بازی در افغانستان ابتدا در مناطق ولایات شمال کشور رایج بوده است. زمانیکه تعدادی از اهالی ولایات شمال افغانستان بنابر دلایل مختلف به کابل آمده و زندگی شهری اختیار کردند. اینجاست که کفتر بازی آهسته آهسته به واسطه آنها در کابل مروج میگردد که تعدادی به نگهداری، پراندن و یا تربیه نمودن

(c) ketabton.com: The Digital Library

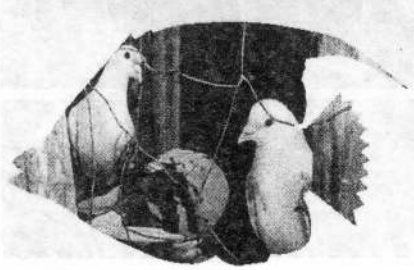
کفتر علاقه میگیرند.

شاهپور ۱۲ سال میشود که در کوچه کاه فروشی شهر کابل مصروف خرید و فروش کفتر است، او میگوید: "کسب اصلی ام نجاری است؛ ولی به کفتر بازی شوق دارم، پدرم نیز علاقمند نگهداشت کفتر بود. و چندین جمع (خیل) کفتر داشت. علاوه بر آن سید کمال آغا، گل آغا بچه خان، عبدل جان، کاکا محب رنگمال، اکبر ده افغانان، عبدالرحمن جان و یک تعداد دیگر از جمله کفتر بازان سابقه دار و نامی شهر کابل بودند که فعلاً حیات ندارند و به اساس تجربهٔ آنها کفتر به انواع مختلف تقسیم و نامگذاری گردیده است مانند شیرازی، پتین، بور، کاغه، قلاغ، جنگی، سار که به بور شباهت دارد، مگسی که از جنس امری و شیرازی نسل گرفته شده است، عراقی، پاکستانی و کفتر افغانی است. در افغانستان و خصوصاً شهر کابل تمام انواع آن موجود میباشد.

بهترین غذا برای کبوتر ارزن میباشد؛ ولی تعدادی از گندم، جواری و بعضی خوراکه ها نیز برای کفتران استفاده میکنند.

با وجود آنکه تعدادی پراندن و توراندن کفتر را مجاز نمی دانند عقیده دارند که پراندن کفتر کار معقول نمیباشد و باید کبوتران به اختیار خود شان گذاشته شوند تا هرچه می خواهند بکنند؛ ولی تعدادی زیادی از علاقمندان نگهداری کبوتران از جمله محمد شاهپور لذت کفتر بازی را در پراندن و گرفتن آن دانسته و میگوید: زمانیکه جمع کفتران را به هوا می پرانی اکثراً واقع شده تا دو یا سه کبوتر جدید از جمع دیگر را با خود بیاورند که بعداً کبوتران نو توسط دست و یا باتور گرفته میشوند که اساس کفتر بازی هم گرفتن آن است.

ولی تعدادی دیگر میگویند: پراندن کفتر علاوه بر اینکه کبوتران را اذیت می نماید گرفتن کفتر از جمع دیگر کفتران مخالفت ها و نزاکت هایی را ایجاد کرده است که بعضاً به خشونت ها میان همسایگان و دوستان تبدیل شده است بناً کبوتران باید به دلخواه خود شان نگهداری گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- چطور است دخترم حالا آرام هستی؟
- بلی ماماجان...

مینا وقتی که مامایش میرود در اندیشه میشود که چرا همیشه او را دخترم خطاب میکند؟ چرا وقتی مرا میبوسد چشمانش پر اشک میشود چرا مانند پدر همیشه مرا نوازش میدهد؟ و چراهای دیگر ذهنش را پر میکند، میخواهد به این چرا های خود پاسخ بیابد، یک روز که در خانه تنها نشسته است، به عکس گرد گرفتهٔ روی دیوار می اندیشد، او در این مدت به این عکس نیز نیندیشیده بود، همیشه از کناران بانگاه های سرسری میگذشت اما چه شد که یکباره به فکر این عکس می افتد، چنان به عکس دقیق میشود آنگار درون آنرا میکاود، میخواهد بداند، این عکس که سالهاست بر دیوار اویزان است از کی است، چه شده امروز که به یاد آن افتاده است؟ چرا این عکس در دل او غوغایی بر پا کرده است؟ مثلی که این عکس با او سخن میگوید و او را به سوی خود فرا میخواند، ایکاش هرگز به این تمثال بیجان نمی اندیشید مثلیکه سرنوشتش او را به سوی خود فرا میخواند اگر او میدانست که این عکس او را در طومار امواج زنده گی می پیچید، اگر او میدانست که این عکس او را در بحر بیکران زندگی به سوی گرداب میبرد، شاید هرگز به آن نمی اندیشد؛ اما چه سود که هیچکس طومار سرنوشت خود را باز نکرده است و نمیتواند که باز کند، و مینا هم چنین بود و ناخود آگاه به سوی سرنوشت شوم خویش کشانیده می شد. در عالم خیال به این عکس می اندیشید که ناگاه صدای مادرش او را به خود میآورد:

- چی میکنی دخترم، به فکر چی استی؟
- هیچ مادر!

مادر این عکس از کیست؟

ایکاش که نمی پرسید، و مادر به جای پاسخ به سوی مینا نگاه میکند که چرا با این همه گذشت سالها، امروز به فکر این عکس افتاده است، مینا تکرار میکند:

- چرا مادر نمیگویی که این عکس از کیست؟

مادر انگار به سر دو راهی قرار گرفته است که نمیتواند یکی از آنرا انتخاب کند. بالاخره میگوید:

- چرا دخترم اینقدر شله گی میکنی، عکس یک آدم است.
- از کیست مادر؟ آخر بگو!

مینا فکر میکند شاید این عکس از کسی باشد که اکنون در میان ما نیست و مرده است و در غیر آن چه بوده میتواند، چرا مادر جوابش را نمیدهد؟ چرا در برابر این پرسش پریشان شده است. هر اندازه ایکه مینا در بارهٔ عکس از مادر میپرسد مادر از پاسخ شانه خالی میکند، تا آنکه در برابر پرسش های پیاپی و پافشاری های زیاد تسلیم میشود و به مینا میگوید:

- گوش کن دخترم، حالا که اینقدر پافشاری میکنی که این عکس از کیست، من برایت میگویم، مادر می اندیشید که از کجا آغاز کند و دختر چشم به لبان و چشمان مادر دوخته است تا این راز سر به مهر را بداند، بالاخره مادر آهی میکشد و لب به سخن میگشاید:

- سالها پیش، آنروزیکه تو هنوز کودک خورد سالی بودی این قصه آغاز یافت، در یکی از پسکوچه های شهر کابل زن و شوهری زندگی میکردند، زندگی خوب داشتند و مرد لقمهٔ نانی که پیدا میکرد در عالمی از خوشی و شادی با هم میخوردند، اما زن نمیدانم چرا به یکبارگی با مرد راه کج خلقی را پیش میگیرد کانون خوش فامیل روز به روز به جار و جنجال مبدل میشود بالاخره یک روز زن به شوهرش میگوید: من در را دیو آواز میخوانم، مرد تکانی میخورد و در پاسخ میگوید:

- چه میگویی زن! من از خود آب و آبرو دارم، مردم چه خواهند گفت، این امکان ندارد.

اما زن بسیار پافشاری میکند به راستی که آواز بسیار خوب داشت، اما مرد تحمل این گپ را ندارد فضای آرام این خانه بالای همین موضوع در هم و برهم میشود، هر روز جنگ و جدل و هر روز غم و اندوه فضای خانه را پر میکند. تا آنکه مرد به تنگ میآید و روزی به زنش میگوید:

- دیگر من تحمل این وضع را ندارم. نمیگذارم که توبه را دیو بروی و آواز بخوانی.

و زن با عصبانیت تکرار میکند:

- تو بخواهی یا نخواهی این کار را خواهم کرد.

مرد با عصانیت میگوید:

- پس در اینصورت وقتی این کار را کرده میتوانی که زن من نباشی اگر این کار را کردی طلاقت میدهم.

زن میگوید:

- طلاق بده.

مرد با تعجب به سویش نگاه میکند و میگوید:

- به خاطر آوازخواندن از جگر گوشه ات میگذری.
- بلی، از این زندگی خسته شده ام، نه اولاد را به کار دارم و نه تو را.

مرد هر قدر تلاش میورزد تا او را بفهماند اما با تأسف که به گوش زن کار گر نمی افتد، تا آنکه مرد مجبور میشود وزن را برای همیش از زندگی اش دور میکند.

مرد با کودک شیرخوارش تنها میماند کودک میگرید او شیر میخواهد، او مادرش را میخواهد. زندگی مرد روز تا روز خراب و خرابتر میشود وقتی به کودک گریانش نگاه میکند، اشک از چشمانش سرازیر میگردد. بیچاره میشود و نمیداند که چگونه آن کودک را آرام کند، روز ها به کار میرود و شب را با آن کودک خوردسال روز میکند بالاخره یکروز که در منتهای بیچاره گی زار زار می گرید کودک را لباس میپوشاند و به آغوش میگیرد. سر و رویش را میبوسد و میگوید:

- ببین، عزیز پدر، دیگر چارهٔ ندارم، اگر چه بسیار سخت تمام میشود؛ اما مجبور هستم، چی کنم؟

کودک را در آغوش میگیرد و از خانه بیرون میشود و میرود که جگرگوشه اش را در مسجد بگذارد تا کسی پیدا شود که او را از روی دلسوزی تربیه کند، به سوی مسجد میرود، فکرش پریشان میباشد که ناگهان از

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیوسته به گذشته

حال مسألهٔ اساسی برای ما این است که بالاخره در مسیر تازه یی راه افتاده ایم و سوال دور کردن فشارهای سنگین گذشته که در بیان حالات انسانی دامنگیر ما بوده، هنوز هم در برابر ما قرار دارد. زمان دیگر فرصت نخواهد داد تا کهالت اعتیادی خود را به بهانه های ساختهٔ ذهن خود مان درازتر کنیم. سوال مشخص زندگی و مناسبات جدید پاسخهای در خوری را طلب میکند. ما ویران شده ایم و ناگزیریم آباد شدن را هم بیاموزیم (و درین مدت ضرورتاً باید به ظرفیتهای فراگیری رسیده باشیم) ولی مسلماً که نه باشگردهای بومی که در بسا موارد با مفاهیم و ارزشهای امروزی تا حد زیادی ناهمسازی نشان میدهند. اتفاقات نوع امروزی به هنر ویژهٔ بازگویی امروزی نیاز دارد و پیک داستان مدرن در دنیای ادبیات داستانی افغانستان حالا مانند سرزمینهای دیگر نتواند زبان تفاهم را به کار گیرد. البته موضوع ویژگی های ملی چیز دیگریست و با هنر انسانی در سطح کل جوامع بشری مشکل ندارد و در کنار آن میتواند به راحتی راه برود.

تردیدی نیست که بیرحمی های زندگی به ما نشان داده است که به زندگی طوری نگاه کنیم تا بهتر کشف کنیم که کدام یک از جنبه های بومی زندگی، ما را کمک میکند تا از حضیض ذلت و خواری بر بلندای عظمت انسانی بالا برویم.

ویژگی هنر مدرن این است که ما از ارزشهای بومی خویش به خوبترین شیوه یی بهره بگیریم. مدرنیزم شگرد مناسبی برای شناسایی خواستهای خود مان و مشخصات بشری دیگران است. در حالیکه اصالتهای بومی ما دیریست در منحنی بستهٔ مفاهیم انتزاعی قهراً فراموش شده اند.

اکنون فرصت آن است تا این آیینهٔ غبار خودش را در محدودهٔ ادبی ما نیافته و انصافاً باید اشاره کرد که ما هم "یافت" لازمی از آن پیدا نکرده ایم. به هر حال حد اقل درین گفت و شنود اجمالی نمیتوان دنبال علتهای تاریخی این موضوع را گرفت. ولی به طور کلی باید پذیرفت که ما نسبت به همه دنیا در خط پایین تر زندگی داریم و از زیر آوار رکود مناسبات "دیروز" خود مان را بیرون نکشیده ایم. به همین سبب تجربهٔ رفتن به سوی دریافتهای جدید در ما اندک است. دماغ ما با "هوای تازه" نگرشهای امروزین به حد کافی آشنا نیست. البته جایگاه چند تن از نویسندگان تهداب گذار و پیشرو عرصهٔ داستان نگاری فارسی دری افغانستان را میتوان تا حدودی جدا ازین جریان فرض کرد. (که البته منظورم به طور مشخص داکتر اکرم عثمان، رهنورد زریاب و سپوژمی زریاب است) ولی اگر خیال رفتن به سوی نوعی سرنوشت سازی در روان ادبی جامعه را در سر داریم نخستین موردی که

چه کسی بیرقی را در روی

مصاحبه با رزاق مأمون در باره کتاب عصر خود کشی این نویسندهٔ بزرگ که آنرا از مجله افرند انتخاب نموده ایم

طلیعهٔ خورشید بامدادی که از روزنه های باریک، سراغ خواب زده گان را میگیرد بر فراز سرنوشت ادبی ما در حرکت است و این حرکت آرام آرام به جولان بزرگی بدل شدنی است. مدرنیزم ادبی در واقعیت صرفاً در حد کلمات عمل نخواهد کرد بلکه با قدرت عظیم و عظمت انسانی دنیای دگرگون شده و حالات سحر آمیز روابط انسانی امروز، درب ادبیات ما را میکوبد.

حتا مدرنیزم به مفهوم بیان دیدگاه امروزی انسان مؤظف است تا هنر گره گشایی درونی را به ما بیاموزاند و درعین حال پرداخته ها و نگرشهای قرار دادی ما را به اصطلاح "کف مال" کند!

ظاهراً هنر مدرن پروای اصالتهای بومی را ندارد. این شاید تا حد زیادی نمودار یک ادعای کلی باشد. اساساً اصالت انسانی پدیدهٔ مجرد نیست تا با اصالتهای غنی شدهٔ مردمان گرفته را مصفا کنیم و "خودی" خویش را در آن بنمایانیم.

نتیجه اینکه رمان افغانستانی رسالت دارد تا اصالتهای بومی سرزمین تقریباً ناشناختهٔ ما را با دنیای جادویی مدرنیزم آشتی دهدو این نویسندگان و هنرمندان اند که درین امر بزرگ پیشگام اند.

پرسش: داستان نگاری افغانستان تا چه اندازه توانسته به ویژگی های "خودی" دست یابد؟

تصور من این است که هنر داستان به عنوان پدیدهٔ کاملاً انسانی تا هنوز هم نتوانسته است به طور بایسته و با چهرهٔ متعارف و طبیعی خویش با ادبیات فارسی دری در هم بیامیزد. اول این که داد و گرفت فرهنگی چندانی با دنیای خارج نداشته ایم و داستان هم به مفهوم امروزی و با همان ویژگی هایی که دنیای پیشرفته از آن استقبال میکند، ملزم به توضیح آن هستیم این است که به هر حال داستان نویسی در طی نیم قرن اخیر وارد ادبیات ما شده ولی پویایی و ظرفیتی که ما از آن انتظار داشته ایم، در آن خیلی کمتر بوده است. داستان نگاری در افغانستان در همان "حدودی" با زندگی سیر کرده است که کلیت هستی مادی و معنوی ما نهایتاً در همان حدود بوده؛ مثلاً اگر سطح پایین زندگی اجتماعی و اقتصادی را به عنوان گره اصلی عقب افتادگی و ناپخته گی کلیت کار فرهنگی در افغانستان به شمار گیریم و روابط بسته و قسماً گسسته با سایر جوامع را بر آن بیفزاییم، طبعاً نتیجه یی که از داشته های فرهنگی و به ویژه از آفرینشهای داستانی در کشور به دست میدهیم، همان است که فعلاً آن را در اختیار داریم. عامل دیگری که بی گمان در پویایی ادبیات نقش تعیین کننده یی ایفا میکند، حضور مداوم استبداد در جامعهٔ ما بوده و نویسنده در

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمین بهتر را طلب میشاهد

جامعهٔ افغانستان از موانع دست و پاگیری در هراست بوده و صرفاً در محدودهٔ همان امکانات دولت توانسته است چیزی بنویسد و به هر حال وضعیت طوری بوده که نویسنده احساس کرده است که فراتر از آن کاری از دستش ساخته نیست. اضافه بر آن نبودن زمینهٔ مطبوعات آزاد و نهادهای شخصی چاپ و انتشار کتاب در افغانستان به نوبهٔ خویش بر روند کلی آفرینش آثار ادبی به خصوص داستان جداً اثر گذار بوده است.

از یک نظر میتوان ادعا کرد که هنر داستان نویسی در افغانستان در طی بیش از نیم قرن تقریباً، غریبه یی بیش نبوده و حتا میشود گفت که حیثیت "پناهنده" یی را داشت که از تار و پود جامعهٔ میزبان خیلی اندک به دریافتهایی رسیده و ویژه گی های آن با ویژه گی های خودی ادبیات افغانستان به طور طبیعی بافت نخورده است. یعنی این که هیچگاه شکل یک نوع جریان خودی و شناخته شده را در ادبیات کشور به خود نگرفته و به یک سنت رایج بدل نشده و آنچه ازین رهگذر در ادبیات داستان نویسی افغانستان وجود دارد، هر چند بیشترینه تأثیر پذیری های کلی از جریان رو به شگوفایی داستان نویسی ایران از سالهای سی تا اواخر سالهای پنجاه بوده؛ ولی آفریده های سه چهره یا سه بنیاد گذار داستان نگاری معاصر در ادبیات ما (رهنورد زریاب، اکرم عثمان و سپوژمی زریاب) راهی به دنیای روشنتر جزئیات زندگی در گسترهٔ داستان نویسی در افغانستان باز کردند و برای هنر داستان در سالهای پس از پایان دههٔ پنجاه خورشیدی نیز سرنوشتی پدید آوردند که ما اینک در سالهای اخیر شاهد مرحلهٔ جدیدی از گسترش دامنهٔ داستان کوتاه و رمان در افغانستان هستیم. پرداخته های داستانی این سه چهرهٔ پیشرو نمونه های درخشانی در داستان نویسی افغانستان به حساب می آیند. خصوصاً داستانهای داکتر اکرم عثمان در نشان دادن ویژگی های خودی بخشی از جامعهٔ شهری به طور کل و زبان سچهٔ فارسی دری شهروندان کابل به طور خاص قدرت جادویی خود را نشان داده است که بدون شک منبع پژوهشهای آینده در زمینهٔ زبان شناسی خواهند بود. قدرت ویژهٔ داکتر عثمان همان در آمیزی بسیار استادانهٔ شادی ها و غمهای زندگیست و میتوان گفت که هر کدام از پرداخته های او رویارویی خودیت و آرزوهای کشته شدهٔ انسانی با واقعیتهای خشن و مفتضح در جامعهٔ ماست. به یاد می آورم که در زندان در جمع شماری از زندانیان علاقه مند به ادبیات داستانی چند داستان اکرم عثمان را به صدای بلند میخواندم. واضحاً مشاهده میشد که در سیمای شنوندگان نسبت به قدرت بیان و ظرافتهای نویسنده آفرینها خوانده میشد ولی در پایان سایهٔ یک تأثر و اندوهی دیرپا از چهرهٔ یکایک آنان عبور میکرد. حتا باری یکی از آن عزیزان گفت که داکتر عثمان این حوادث فوق العاده جانکاه را چگونه با سرخوشی بیان میکند؟ آیا فکر میکنید که خودش به هنگام نوشتن رنجی برده باشد؟ این سوال در واقع قدرت بیان هنری و درهم آمیزی حالات و روابط ناهمگون زندگی را نشان میدهد که داکتر عثمان را در مقایسه با سایر نویسندگان در جایگا ویژه یی قرار میدهد. اما نخستین رگه های مدرنیزم در داستان نگاری افغانستان در آفریده های رهنورد زریاب به مشاهده رسید. درین میان پرداخته های خانم سپوژمی زریاب هر چند ظاهراً از لحاظ زبان و به کار گیری نیروی تخیل روی هم رفته مشابه خود گفتاری های رهنورد زریاب اند، اما هر یک از قهرمانان او به راه خود شان میروند و در برخی موارد قدرت بیشتری مییابند و در بسیاری ازکج گردشی های حوادث و حالات ذهنی، به کوچهٔ سرنوشتهای ویژهٔ خویش راه می افتند و اگر چه روحیهٔ جمعگرایی در داستانهای او برازندگی دارد؛ نوعی خشونت ذاتی هم با حس بدبینی نویسنده درهم آمیخته است. این ویژگی تقریباً در تمامی پرداخته های خانم سپوژمی به مشاهده میرسد. طوری که نوعی بدبینی فلسفی او درست در نقطهٔ مقابل نگرش پسیمیستی رهنورد زریاب قرار میگیرد. واکنش رهنورد زریاب نسبت به زندگی آرام و غم انگیز است و قهرمانان داستانی او به طور آشکار از پایان تأسف بار زندگی و پوچی جریانی که از آوان تولد تا مرگ نام زندگی به خود میگیرد، متنفر و هراسان اند (البته در برخی داستانها چنین نیست مثلاً در داستان مردی از کوهستان و چند تای دیگر) ولی واکنش بدبینانهٔ سپوژمی زریاب شیرهٔ تلخ اما لذت بخش انتقام و دادخواهی را خاموشانه در روان خواننده مثل خمیر میرساند. در پایان اکثر داستانهای مجموعهٔ "دشت قابیل" خواننده، آتش گرفته از جا بر میخیزد تا درفش مبارزه علیه ستم و بی مروتی جاری در جامعه را در دست گیرد و راهی نبردگاه خونین شود. ولی داستانهای رهنورد زریاب نمونه های مجسم تلقین روانی غم آلودی اند که حتا انقلابی ترین آدمها نیز به چنین حالات اندر میشوند و به آن نیاز دارند. ذهن فلسفی او علی الظاهر جوهره های خوی فرهنگی بومی افغانستان را بر نمیتابد اما حقیقت این داستانها در قالب داوری های معمول از زندگی نمیگنجد. "سفر حجمی" در داستانهای زریاب نشان میدهد که حتا پنهان ترین تمایلات غریزی آدمهای بومی را (که حد اقل تا زمان آفرینش داستانهای او به بیان نیامده بودند) وارد ادبیات روایی افغانستان کرده است. این ویژگی ها را در مجموعهٔ داستانهای او زیر نام "آوازی از میان قرنها" و برخی داستانهای مجموعهٔ "دوستی از شهر دور" و مجموعهٔ "مرد کوهستان" به راحتی میتوان مشاهده کرد.

در مقابل، ثبات روانی و قدرت آدمها به خاطر بقا در داستانهای سپوژمی زریاب ظرفیت شگفت انگیز فکری این بانوی مبارزه طلب و انقلابی را به عنوان بخشی از دارایی فنا ناپذیر هنر داستان نگاری افغانستان جاودانه ساخته است. با اینحال گویا موقعیت او به عنوان زن

لطفاً صفحه برگردانید

(c) ketabton.com: The Digital Library

در ادبیات معاصر ما، احتمالاً با ناگزیری هایی هم گره خورده است و او علی الرغم افکار جدی و جوشان، کارهای پویاتر و جدی تری حد اقل در بیش از یک دههٔ اخیر از خود نشان نداده است. (یا شاید من به آنها دسترسی نداشته ام) به نظر میرسد که وی دیگر سکوت کرده است در غیر این صورت او با توانایی درخشان خویش در زمینهٔ کشف ویژگی های خودی و بازنگری موشگافانهٔ سرنوشت غمبار زنان افغانستان، انقلابی را پدید می آورد.

پرسش: محمود خوافی داستان نویس افغانستان را به کهنه گرایی محکوم میکند، قضاوت شما چیست؟

پاسخ: تا کنون هیچ یک از نویسندگان ما چه در گذشته و چه حالا به این واقعیت کمترین اشاره یی نداشته اند؛ اما محمود خوافی نویسندهٔ ایرانی چند سال پیش در مقدمهٔ کتاب "داستانهای امروز افغانستان" صریحاً نوشته است که داستان نویسان افغانستان آثار شان را با شگردهای منسوخ صد سال پیش مینویسند. انصافاً این واقعیت تلخ و تکان دهنده باید مدتها پیش از سوی خود نویسندگان ما به عنوان ابراز صداقت به خود و هنر داستان نگاری ابراز میشد. اما تصور میکنم که آقای خوافی هم به تمامی آثار نویسندگان افغانستان دسترسی کامل نداشته است. خاصتاً برخی از نمونه های داستانی باالنسبه بهتری از همان نویسندگانی که آثار شان در دفتر "داستانهای امروز افغانستان" آمده و وجود دارد که حکم جزمی "شیوه های منسوخ صد سال پیش" در بارهٔ آنها چندان زیبنده نمینماید. ولی به هر حال دریافتهای آقای خوافی حد اقل در همان سال ۱۳۷۶ خورشیدی که مثلاً داستانهای تازه تر و ذهنی تری به وسیلهٔ برخی نویسندگان از جمله رهنورد زریاب، مریم محبوب و خالد نویسا آفریده نشده بود، و هنر رمان در افق ادبیات داستانی ما پدیدار نگشته بود، تا اندازهٔ زیادی قرین به واقعیت بوده است و حتا دادن لقب "نوزاد" به داستان نویسی افغانستان را از سوی آقای خوافی نمیتوان یک نوع بی انصافی تلقی کرد. با همهٔ اینها من فکر میکنم که داستان افغانستانی در حال حاضر "محکوم به کهنه گرایی" نیست. هیچ پدیده یی در افغانستان از ضربت حوادث دگرگون کننده در امان نمانده است. حتا محافظه کاران کهنه اندیش عرصه های اجتماعی و مذهبی عملاً از زیر آوار کهنه گرایی به سوی روشنایی های امروز زندگی در حرکت اند یا بهتر است گفته شود که روابط ماشینی زندگی لا اقل گوشه های مهمی از زندگی آنها را تحت تأثیر گرفته است؛ به طوری که دو آتشه ترین متعصبان دیروز، امروز تلاش دارند اندیشه های شان را در سطح جریانات نوین زندگی به کار اندازند! پس همه جنبه های زندگی از جمله هنر داستان نگاری در افغانستان از درون در حال متحول شدن است. شخصیتهای انسانی در جامعهٔ ما دیگر آدمهای فرو خفته در لاک آرامشهای معمول زندگی نیستند و کلیه ساختارهای روانی و عاطفی انسان افغانستانی در آسیاب بحرانهای دهشتبار آرد شده است. جامعه یی که اینگونه از ریشه تکان میخورد حد اقل نباید بتواند انعکاس ذهنی تباهی های خویش را به قلم بیاورد؟

موضوع دیگر اینکه داستانهایی که در قوالب قراردادی دیروز نوشته میشوند حالا در زمرهٔ دوستاران داستان و اهل کتاب در میان افغانستانی ها هم خریدارانی ندارند و هواداران هنر "درونی شده" روز تا روز در جامعهٔ فرهنگی افغانستان رو به افزایش است. نویسندگان ایرانی تا میزان زیادی در بستر طبیعی شرایط اجتماعی و اقتصادی به بار آوری و نگرشهای جدید دست یافتند؛ این زمانی بود که ما همچون جغرافیای بستهٔ سرزمین خود با موانع قهری اجتماعی و طبیعی رو به رو بودیم و در محدودهٔ بستهٔ زادگاه خویش نیز سرکوب میشدیم (حالا هم اگرچه از بعضی جهات وضع بدتری داریم اما ارتباط ما با زندگی خارج از حدود مرزهای جغرافیایی مانند گذشته نیست) این محکومیت تاریخی باعث آمد تا ما با دنیای درون و بیرون خود به شیوهٔ خود مان نگاه کنیم و اجباراً نتوانیم راه خود را به سوی بازشناسی و شناساندن ارزشهای خویش باز کنیم. با همهٔ اینها امروز لا اقل اگر خیلی به کندی جلو میرویم ذهن ما دیگر آمادهٔ تحمل کهنه گرایی و در جا زدن نیست و داستان نویسی را به عنوان افزار شناخت زندگی و پدیدهٔ پویا و رو به کمال مطالعه میکنیم که ویژگی آن سفر عمودی به درون آدمهاست.

پرسش: چه اندازه به مفاهیم نو گرایی یا مدرنیزم در داستان نویسی اهمیت میدهید؟

پاسخ: شایدنوگرایی در هنر صرفاً تفنن یا چیزی از جنس مفاهیم صوری محض نیست؛ بلکه طبیعتاً یک نیاز انسانی است که در واقع ویژگی های مرحلهٔ بالاتری از حالات و روابط را نشان میدهد. تصور من این است که مدرنیزم و نوگرایی جوهره یی است که حتا در نهاد نامکشوف آدمهای جنگل نشین و نا آشنا با تمدن نیز بالقوه وجود دارد، اما این زندگی است که گام به گام زمینهٔ شناسایی مناسبات پیچیده و در عین حال عالی تری را به ما فراهم میکند. یعنی موقعیتهای انسانی طبیعتاً حس نوگرایی خاصی را در خود میپرورد و میتوان گفت که نوگرایی یک مفهوم دینامیک است در نفس پندارهای پایان ناپذیر انسانی. ولی اکنون چه گونه آن را دیده میتوانیم یا روان خود را با آن عادت میدهیم برای شناسایی زندگی امروز دیگر نمی شود در قالب گذشته رفت همان گونه که ما با خواهشهای تازه یی از سوی خود مواجه هستیم؛ این گرایشهای تازه در اشکال هنری خود نیز "خودی" نشان میدهند. نوگرایی به زبان ساده یعنی همین. اما نباید فراموش کرد که هنر مدرن در "موقعیت" دیگری پدید آمده است و ما به عنوان صرفاً مصرف کنندهٔ مدرنیزم در شناخت دقیق آن کوتاه می آییم. پس در همین جاست که هنر در افغانستان به طور کل و داستان نویسی و شعر به طور خاص با یک نوع آزمون تاریخی رو به رو شده است. درین آزمون انسان امروز افغانستان بامغز و زبان مدرنیزم به سوی تفسیر زندگی میرود.البته نگرش کلاسیک در ادبیات امروز ما هنوز هم بسیار مقاوم است ولی در برخورد با نیازهای طبیعی زندگی، الزاماً متحول میشود. این مرحله تحول اگر چه آهسته صورت میگیرد،اما به سوی دریافتهای جدید جلو میرود. ما از لحاظ تکنیک با هنر نوگرا خیلی فاصله داریم ولی یکی از بوالعجبی های هنر مدرن اینست که ما خواسته و ناخواسته به سوی آن کشیده میشویم. هنر مدرن گوشه های تیره یی از نیازهای به بیان نیامدهٔ ما را میشورند و گرایش لذت بخشی را در خود احساس میکنیم تا چیزهای غریبه یی را که قبلاً در چشم انداز ذهن ما پدیدار نبوده اند مشاهده کنیم و بشناسیم. از پیشتازان هنر داستان نویسی افغانستان رهنورد زریاب اولین کسی بود که تا حدودی به سفر کشف جزئیات پیش رفته است و نخستین خشت پایه های سنت مدرنیزم را حد اقل در برخی از داستانهای خودش گذاشته است. نمونهٔ جدی این تلاش در "نقشها و پندارها" به چشم میخورد؛ او درین داستان میانه که ظاهراً ساختار و بافت یک رمان را به خود گرفته است، بدون اراده در فضای تقریباً نامتعارفی داستان را ادامه داده است اما این که چرا "نقشها و پندارها" اسباب هیاهوی ذهنی خوانندگان را فراهم نیاورد، شاید عوامل مختلفی داشته باشد، از جمله گرایش به توهمات شکلی بوف کور" و سردرگمی در کلیات مدرنیزم، به طوریکه طرح کاملاً ذهنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

داستان در همان مقیاسی شکل گرفت که بسا گرهگاه هایی که باید گشوده میشدند، ناگشوده مانده اند. به هر حال این برداشت من شاید خود نوعی نگرش کلی را از هنر زریاب به دست میدهد و من خیال میکنم که هنوز زمان ارزیابی های این چنینی در داستان نویسی افغانستان (طوری که انتظار میرود) فرا نرسیده است. عامل دیگری که به گمان من در انزوای "نقشها و پندارها" تأثیر قابل ملاحظه داشت این بود که تجربهٔ نوگرایی زریاب، هم برای نویسندگان و هم برای خوانندگان افغانستانی در آن روزگار نا آشنا و بیگانه مینمود؛ گویا حلول هنر مدرن در ادبیات افغانستان به فرصتهایی به مراتب بیشتری از لحاظ زمان و قابلیتهای شناسایی نیاز داشته است.

نتیجه این که هنر نوگرا در قالب آثار آفرینشی ادبی افغانستان هنوز هم به واقعیت بدل نشده است، با این حال گویا نویسندگان ما قبل از آفرینش چنین آثاری دستخوش "حالت" نوگرایی هستند و این خود یک گام به پیش است اما تا کنون در زمینهٔ توضیح عام و روشن هنر مدرن صرفاً به همان تئوری هایی وابسته ایم که خود برش کوچک و قسماً پراگنده ای از بدنهٔ بی حدود هنر نوگرا در سطح دنیا حساب میشوند و درین رابطه بلافاصله اضافه میکنم که اگر دسترسی ما به آثار تازهٔ انتشارات ایرانی نبود، خدا میداند که به کدام چاله می افتادیم!

ویژگی منفی هنر نوگرا در جامعهٔ افغانستان این است که فراتر از سطح فهم نه تنها توده ها که حتا با دریافت های زیبایی شناسی تحصیل یافته های امروز همونده نشان نمیدهد، خلاصه این که با قرار دادهای معمول بینشهای سنتی بسیار به مشکل همسازی نشان میدهد. ولی ساختارهای هستی و تفکر اجتماعی افغانستانی ها در برش بیست سالهٔ زمانی چنان دگرگون شده که قدرت ذهنی بسیاری از نویسندگان و روشنفکران را که دست کم ده سال را در اروپا یا امریکا به سر برده اند، از ریشه تغییر داده و با ارزشهای جدیدی در آمیخته است و این روشنفکران اگر چه گاه احساس میکنند که نوگرایی حتا در کشورهای پیشرفته حرکتی جلوتر از زمان خویش است؛ بالقوه گرایش آتشینی به شکافتن مفاهیم آن در خود احساس میکنند. البته به تصور من اولین کار ما این است که به هر وسیلهٔ ممکن با این پدیدهٔ "جادویی" خود مان را عادت دهیم.

ادبیات افغانستان هنوز از قلعهٔ آهنین واقعگرایی یا کلی پردازی پا به بیرون نگذاشته ولی دنیای امروز شیشه های نازک آرمانهای انسانی ما را بیرحمانه و پیوسته شکسته است و باز آفرینی حقایق روانی، خود نوعی واقعگرایی ویژه یی است که جز با افزار مدرنیزم با وسیلهٔ دیگری، قدرت و تراژیدی خود را آشکار نمیکند و ادبیات ما طبیعتاً با این "گرایشهای ویران ساز" دنیای ذهنی باز آفرینی نمیشود. مدرنیزم فرزند... طبیعی همان تحولاتی است که قانونمندی دیالکتیکی زندگی بشری به وجود می آورد. به فکر من پوچ تر ازین نظریه که "مدرنیزم هنری هدفی به درد بخور برای انسان نمیتواند داشته باشد" وجود ندارد. ساخت و مناسبات جامعهٔ سرمایه داری این است که انزوای غم انگیز هنرمند در شرایط تسلط اقتصاد سرمایه داری دقیقاً همان طوری بیان میشود که انسان محکوم و گرفتار آن است و ضرورتاً کار هنر نشان دادن "تغییر روانشناسانه و ناپایدار روابط انسانی" در روابطی است که در آن سوی واقعیتهای موجود در جریان است.

درین مسأله اندیشه شناسی بورژوازی از هنر نوگرا هنرمند نیز زایل شدنی نیست. تصور من این است که ویژگی هنر نوگرا در برابر مناسبات کالایی که بیش از پیش حیثیت خود را در سرشت انسانی هنرمند شدیداً زیر سوال آورده است، در اشکال مختلف خویش (چه خواسته و چه ناخواسته) از کشمکشهای اجتماعی قویاً رنگ میگیرد.

اندیشه شناسی انحرافی در اتحاد شوروی مدعی بود که تلاشهای نوگرایانه از لحاظ ساختار خود "مجرد و بیروح" اند و حالات انسانی را به "مرز نمادهای مشروط" پیوند میزنند و نتیجه این که نوگرایی خود به خود تصاویر ذهنی هنرمند را "تحریف" یا "مسخ" میکند. البته این موضوع عمیقاً مایهٔ بحث است که چرا واقعگرایان رسمی سخن را به جایی میکشانند که هنرمند اجباراً تا مرز کشتن "فردیت" خویش پیش برود. در آن زمان بورژوازی جهانی در برنامه های تهاجمی خود، نوگرایی و مدرنیزم را به عنوان یکی از ابزارهای مقابلهٔ ذهنی علیه واقعیتگرایی نوع "شوروی" خیلی هم ماهرانه و تا حد زیادی آسان به کار میگرفتند و اتحاد شوروی خود را مکلف میدانست که در برابر اقامهٔ هرگونه ارزش انسانی که نظام سیاسی "جماهیر" پانزده گانه را در برابر اقامهٔ هنری و فکری قرار میداد، دیوار بلند تیوری هنری را با استفاده از مواد فراوان و رایگان "واقعیت گرایی" بر پا کند. مثلاً اندیشمندان حوزهٔ ادبیات مدرن که به مرزهای عمیقی در درون مناسبات انسانی راه میکشیدند و شناخت جوهرهٔ انسانی را پیوسته شکل جدیدی میدادند اعلام میداشتند که "اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی" یعنی "چهار کلمه، چهار دروغ" و شکی نبود که این فتوای تیوری و هنر مدرن طبیعت نظام مبتنی بر مالکیت بزرگ را در جامعهٔ سرمایه داری خیلی چاق میکرد، اما آنها جنبهٔ اصلی هنر نوگرا را که سوی نظام سرمایه هم نشانه میرود و به هیچ وجه خودش را به خاطر ستایش اخلاق رنگ آمیزی شده و دروغین دنیای "منافع" به سمبولی از نفرت بدل نمیکند، نمیتوانستند یا نمیخواستند، ببینند. حقیقت آن است که آنها میدانند که مدرنیزم ارزشهای جاودانهٔ انسانی را که جداً از سوی نظام استثماری به زوال و مرگ تهدید میشود، یا دست کم به درون سرپوشیدهٔ انسان زندانی میشود، "حفظ" میکند و در عین حال به تقویت بنیاد جهانی نیز میپردازد؛ اما حاضر نمیشود که این موضوع را به حیث یک اصل بپذیرد. همینطور هنر نوگرا ذاتاً در برابر خشونتهای اخلاقی شدهٔ بورژوازی حالت دفاعی به خود میگیرد و از همین جاست که راه خود را از تیوری "قهر انقلابی" و حرکت کتله یی انسانها به خاطر آوردن دنیا ایده آل یا لا اقل از لحاظ حقوقی متوازن، به سوی یک نوع صبر و مدارای تاریخی و گریز از جهانی شدن ارزشها کج میکند. این چنین موقعیت اگر چه هماهنگی آشکاری با هنر واقعگرایا به عبارهٔ دیگر با اساسات هنری توضیح ناشدهٔ تفکر انقلابی ندارد و همچنان در خط انسانی خود به جلو میرود و ویژگی مثبت آن حد اقل این است که هرگز به هواداری بردگی قانونی آدمها آلوده نشده است. به این اساس نوگرایی یک مفهوم "بی طبقه" نیست و در حالیکه یک حرکت آشکار "طبقاتی" هم نمیتواند باشد.

با همهٔ این حرفها ادبیات افغانستان هنوز از آن مرحلهٔ درخشان خیلی فاصله دارد که بتواند ارزشهای واقعگرایی را با کاوشهای بی نقشه و جادویی نوگرایی طوری با هم در آمیزد که میان واقعگرایی و نوگرایی دیگر دعوایی به صورت امروزی باقی نماند. تصور من این است که ادبیات انسانی به طور کل به سوی چنین همونده طبیعی جلو میرود، ولی این به هیچ وجه فرو ریزی مرزهای طبقاتی ارزشها در جامعهٔ بشری نیست و اندیشه شناسی بورژوازی درین زمینه خوش باورانه خود را گول میزند.

پایان

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمد محسن نظری

اولین مسابقات انتخاباتی اعضای منتخب تیم ملی کرکت در کابل

مسابقات کرکت بین چهارده تیم از ولایات مختلف کشور دو شنبه ۱۵ ثور در چمن حضوری رسماً افتتاح و آغاز گردید.

بازی کرکت برای اولین بار در سال ۱۹۹۲ در کمیتهٔ ملی المپیک افغانستان راجستر گردید در مراحل اول این ورزش در سه ولایت (ننگرهار، خوست و قندهار) رایج و علاقمندانی داشت؛ ولی از اینکه شرایط بهتر برای اجرای تمرینات طی چند سال اخیر مساعد نبود این بازی در افغانستان پیشرفت چندانی نکرد.

تاج ملک معاون فدراسیون کرکت در مورد گفت: هدف از براه انداختن مسابقات فعلی بین تیم های ۱۴ ولایت کشور انتخاب اعضای منتخب برای تیم ملی میباشد تا از این طریق برگزیده ها برای تیم ملی کشور انتخاب گردد.

وی گفت: لباس های سپورتی و یکتعداد لوازم ورزشی از طرف "احمد شاه شهاب" یکتن از تاجران ملی ما مقیم "دوبی" به فدراسیون کرکت مساعدت کرده است. که مجموعاً ۴۵۰۰۰۰ افغانی میگردد او همچنان مصارف حمل و نقل ورزشکاران را از ولایات به کابل و بر عکس از کابل به ولایات نیز به عهده گرفته است.

تیم کرکت آیساف در کابل

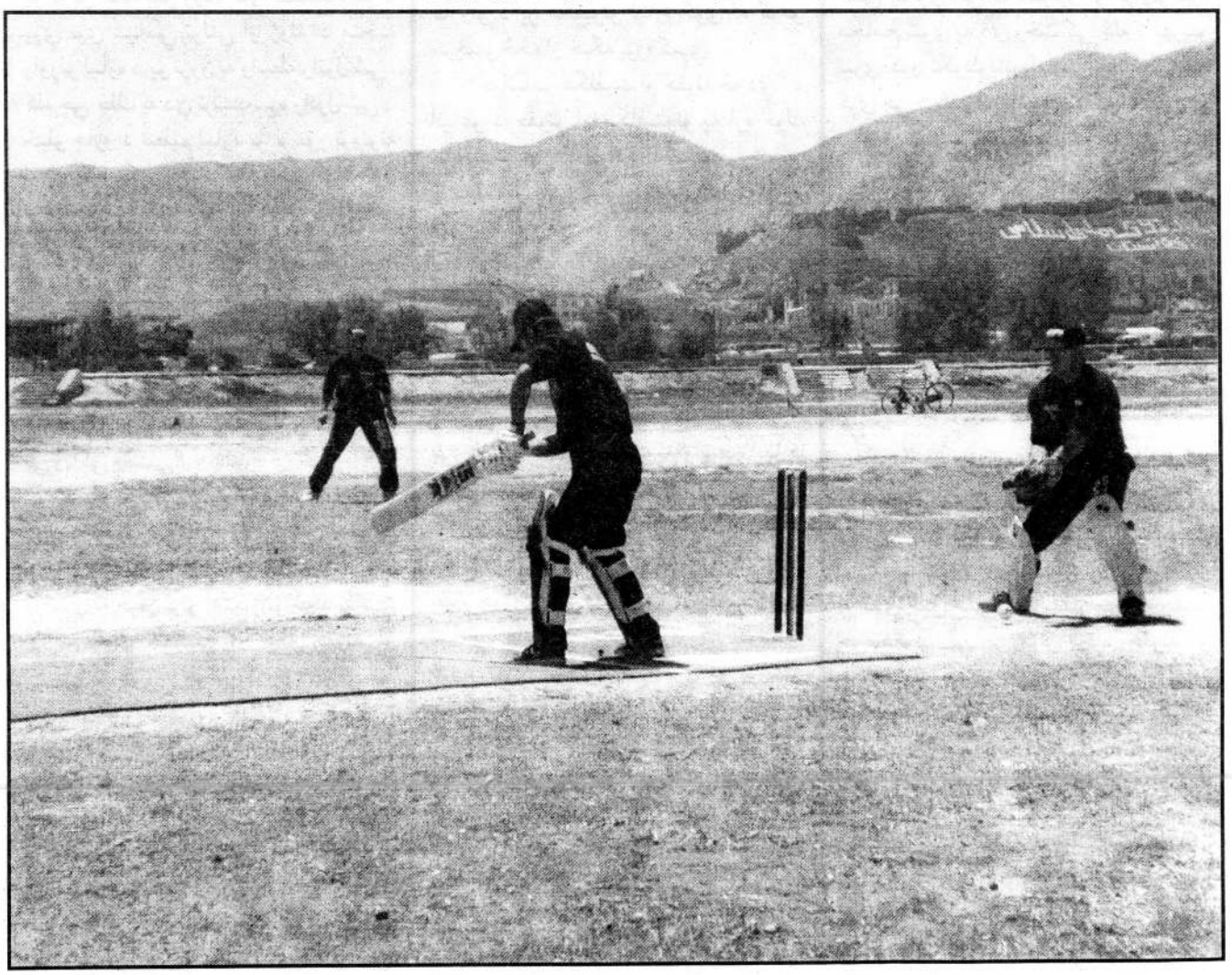
(c) ketabton.com: The Digital Library

نیز علاقمند اشتراک در مسابقات شدنـــد که آنها مصارف خوراکه و نصب تهجیر های میدان را عهده دار شـــدند.

"تم بتن" مسوول تیم کرکت آیساف گفت: هر چند افغانها تجربهٔ کافی در این بازی ندارند؛ اما تا اکنون نسبت به تیم آیساف خوبتر درخشیدند و حـــالا در ک میکنم شاید در مقابل تیم های افغانی بازنده شویم؛ ولی نمی خواهیم شکست فاحش و صـــد در صد نصیب ما آنچه که در این مسابقات جالب و دیدنی به نظر میخورد و تفاوتی با سایر بازی ها داشت اجرای اتن ملی بعد از پایان هر دور مسابقات بود که بازیکنـــان میدان مسابقه را ترک گفته و شامل حلقهٔ اتن میشدند و بعد از چند دور اتن دوباره شامل میدان مسابقه میگردیدند.

"ریس خان احمد زی" عضو تیم ملی کرکت میگوید: به نتیجهٔ مثبت مسابقات امیدوار هستم و از سفارت انگلستان اظهار سپاس مینمایم که امکانات بیشتری را جهـــت اجرای مسابقات برای ما فراهم نمودند که شامل وسایل بازی کرکت کرمچ و همچنان آماده ساختن میدان برای اجرای مسابقات کرکت میباشد.

بازی کرکت اولین مرتبه در سال ۱۸۷۷ میلادی در کشور انگلستان و بعداً در استرالیا رایج گردید که اولین مسابقهٔ این بازی هم در همان سال بین تیم های انگلستـــان و آسترالیا انجام پذیرفت که بعـــداً این بازی به جنوب افریقا، کـــانادا و دیگر کشورهای جهان مروج گردید که اکنون این بازی در ۱۲۲ کشور جهان معمول است که از جمله ۱٤ کشور شامل مســـابقات جهانی کرکت نیز میباشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اساسي قانون څه شي دی؟ او موږ ولې هغه ته اړتیا لرو؟

د هیواد لیکنه

موږ ټول پوهیږو چې د ټولو قوانینو په سر کې یو لوړ قانون وي چې قانونونه له هغه څخه مشروعیت اخلي چې دغه لوړ قانون د اساسي قانون په نامه یادیږي. د دې لپاره چې په شو اساسي قانون له څه شي څخه بحث کوي ښه به وي چې د بیلګې په یادولو یې واضح کړو د بیلګې په توګه کومو خلکو چې پخوا یې به په یوازیتوب او یو له بل څخه بیل ژوند کاوه تصمیم وینو د یوې نوې سیاسي ټولنې او ژوند د منځته راوړلو لپاره د یو ټرون په واسطه راټول شي، کله چې خلك په دې ترتیب سره راټول شي د خپلو چارو د تنظیم لپاره یو لړ نور ټرونونه او پریکړې کوي چې کولای شي دغه ټول توافقات (ټرونونه) د یوه قانون په شکل کې راشي چې د لاندې مسایلو لرونکي وي:

* د ټولنې مهم ازرښتونه کوم دي؟

* مشر یې څوك وي؟ مشر څنګه تعیین یا وټاکل شي؟ آیا دغه مقام به میراثي وي؟

* یعنې تر مشر وروسته یې اولادونه کولای شي دغه ځای پرته له دې چې څوك یې وټاکی ونیسي؟

* مشر (رئیس کوم واك و ځواك لري؟ د کومو لاملونو له مخې افراد یو لړ خپل واکونه مشر ته ورکوي، آیا خلك د مشر په وړاندې له خپلو ټولو امتیازاتو څخه تیریږي او که خپل شخصي او هغه حقونه او اختیارات چې په خپلې کورنۍ پورې یې لري خان سره ساتي.

* کله چې د خلکو حقونه او واکونه محدود (ټاکلي) شول څه ضمانت شته چې مشر به له خپل قدرت نه ناوړه ګټه وانخلي او هغه حدود چې خلکو ورته ټاکلي دي له هغو څخه تیری و نه کړي.

* په داسې حال کې چې وګړي (خلك) پوه شي چې ولس مشر (رئیس) له هغو واکونو څخه چې ورته ورکړل شوي تیری کړی دی، څه کړنې کولای شي؟

* ټولنه د خاصو ډلو (بې وسه، معلولینو، ماشومانو او نورو) د ملاتړ او حمایت لپاره څه قواعد او معقولات لري، دوی د ټولنې او کورنۍ په وړاندې کوم مسوولیت لري؟

* هغه لګښتونه چې مشر یې د ټولنې د کارونو د پر مخبیولو لپاره کوي له کومو سرچینو څخه او څنګه پوره کیږي.

* د اتباعو مکلفیت او حقونه څه دي؟ د اتباعو د حقونو او مکلفیتونو په اړه څوك تصمیم نیسي؟ د افرادو د خپلمنځي شخړو یا دولت او وګړو تر منځ شخړو کې به څوك قضاوت کوي؟

* که یو تن یا ډله هغه ټرون چې په منځ کې یې شوی دی مات کړي له هغوی سره څه وشي؟

* دا ټرون څنګه بدلیږي؟ که خپلې خلك وغواړي چې ټرون بدل کړي څنګه یې کولای شي؟ د مشر په واسطه؟ یا د عامو خلکو په واسطه؟

اساسي قانون معمولاً دې پوښتنو ته ځواب وایي، او په دې ډول د یو دولت قانون نظام جوړوي، پر دې اساس دولتونه د یوه اساسي قانون لرونکي وي، ګڼ دولتونه تدوین شوي (لیکلی) قانون لري چې پورتنیو پوښتنو ته ځواب وایي.

په عمومي ډول اساسي قانون نه شي کولای چې د رعایت وړ ټول اصول بیان کړي او دا په دې مانا ده چې اساسي قانون د اوږدوالي او لنډ والي په لحاظ فرق لري، امکان لري یو اساسي قانون ډیر اوږد یا دیر لنډ وي او دا موضوع په دولت پورې اړه لري، ځینې دولتونه اساسي قانون په تفصیل لیکي او دا ډول قانونونه ډیر اوږده وي، ځینې دولتونه بیا ډیر مهم اصول په اساسي قانون کې یادوي او واړه مسایل عادي مقررو ته پریږدي تر څو عادي مقرري د هغې په اړه تصمیم ونیسي.

کله چې وغواړو په افغانستان کې د اساسي قانون د ضرورت په اړه خبرې وکړو باید ووایو چې د افغانستان خلك درویشت کلنې جګړې کې له ستونزو او کړاونو سره مخامخ شوي په دې وخت کې کله د بهرنیو تیرې کوو نکوپلویانو اساسي قانونونه جوړ کړي چې د بندو دروازو تر شا به جوړیدل او د افغانستان پر مسلمان ولس به تپل کیده او کله به ځینې ډلې په خپل منځ کې لاس په ګریوان شوې او په دې نه دې بریالي شوي چې په سوله ییزه توګه حکومت وکړي.

کولای شو د وګړو د مکلفیت او د دولت د خواك نا خرګندوالی چې اکثره د یو تدوین شوی اساسي قانون په واسطه تر سره کیږي په وطن کې د ګډوډیو د لامل په توګه په نښه کړو.

اوس چې د یو مسوول ممثل دولت لپاره زمینه برابره شوې ده، نښه به دا وي چې د یو ولسي اساسي قانون په وسیله د دولت شکل او جوړښت، د خپلو نورو هیوادوالو په وړاندې خپل حقونه او امتیازات هغه حقونه چې هغوی یې پر مونږ لري، حقونه او مکلفیتونه چې موږ یې د دولت په وړاندې لرو هغه امتیازات چې موږ یې له دولت څخه غواړو او په آخر کې خپل دولتي اداري سیستم وټاکو، دا یو ښه مهال دی چې وکولای شو پر خپلو ستونزو بری وموموو او د یوې تلپاتې سولې له نعمت څخه برخمن شو.

په ۱۳۸۰ لمریز ۲۰۰۱ میلادي کال کې د ملت استازو په افغانستان کې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

سولې د استقرار لپاره هر اړخیزې هڅې وکړې او د ۱۳۴۳ لمریز کال د اساسي قانون په رڼا کې یې د وطن د چارو د اداري لپاره د یوې موقتې اداري د تاسیس لپاره په اقداماتو لاس پورې کړ، دغه قانون چې ۲۳ کاله مخکې یعنې ت جنګ د مخه وضع شوی و له هغه څخه اوس هیڅ یو ارګان پاتې نه دی، د بیلګې په توګه د نویو قوانینو د تدوین لپاره مقننه ارګان نه شته، خپله پخوانی پاچا (اعلیحضرت د ملت بابا) اوس د پاچا په توګه دنده نه اجرا کوي او همدارنګه په سلګونو نورې بیلګې.

له دې سره سره چې افغانانو د موقتې اداري په هکله تصمیم نیولې ده. مګر اوس تلپاتې او نویو پریکړو ته ارتیا لري چې باید د افغانستان د خلکو په واسطه تر سره شي او دغه پریکړې واضح کړي چې د مملکت د چارو اداره څنګه تر سره کیږي او کومې اداري جوړې شي او دا د افغانانو لپاره یو طلایي چانس دی چې په خپلو ستونزو بریالي شي او د یوې روښانې راتلونکې په هیله اساسي قانون تصویب کړي چې هغه د خپلو ګډو اهدافو د لاس ته راوړلو لپاره هماهنګ کړي. هغه مواد چې د اساسي قانون د تدوین په ارتیا دلالت کوي په لاندې ډول شمارل کیږي:

۱- په داسې حال کې چې یو مملکت خپل نوی سیاسي ژوند پیلوي په نړیواله کچه د نوي اساسي قانون د تدوین اعلان د هغه د زیږیدنې په حیث دی په دې مانا چې دغه دولت د خپل نوي اساسي قانون په تدوین سره اعلانوي چې د سیاسي ودې پراو ته یې ارتقا کړې ده او د دې په تصویبولو سره غواړي چې په نړیواله ټولنه کې د خپلو حقونو د دفاع په خاطر له نړیوالې ټولنې سره یو ځای شي.

د اساسي قانون محتویات څه دي؟

لکه څنګه مو چې مخکې یادونه وکړه اساسي قانون د اوږدوالي، لنډوالي او تفصیل له مخې توپیر لري مګر اکثره عصري قانونونه او له دې ډلې نه د افغانستان اساسي قانون لاندینې مسایل رانغاړي:

- هغه اړښتونه او اساسي اصول چې د یوه هیواد د خلکو لپاره ضروري دي زیاتره په سریزه کې کیکل کیږي.
- دولت جوړښت.
- د دولت د واک او ځواک حدود.
- د اتباعو حقونه او مکلفیتونه (چې زیاتره د افرادو د حقوقو د آزادۍ په فصل کې توضیح کیږي.
- له دولت سره د ولس اړیکي.
- د اساسي قانو د بدلون لارې چارې.

په افغانستان کې د اساسي قانون د تدوین څرنګوالی:

که په افغانستان کې د اساسي قانون تاریخي سابقې ته وګورو مخکې تر دې چې دغه نقشه په جغرافیایي حدودو او سرحداتو کې محدوده شي افراد یې په غونډو کې راټولیدل او د خپلو ټولنو د اساسي مسایلو په راټولولو یې پیل کاوه که څه هم چې دغه مسایل لیکل شوي نه و خو د اساسي قانون په عنوان منل شوي وو. وروسته تر هغې چې د افغانستان جغرافیایي حدود وټاکل شول د اساسي تشکیلاتو (جوړښتونو) خاوند شو.

همدارنګه له ۱۳۰۱ لمریز کال څخه راپه دې خوا د تدوین شویو اساسي قوانینو خاوندان شوي هم دي پوهیږو چې زمونږ مملکت د نورو هیوادونو په څیر د تدوین شوي اساسي قانون په جوړولو کې ښه تجرب لري. له لومړني اساسي قانونونو په حدود کې جوړ شوي چې یوازې پنځه پیښ د خلکو د استازو (لویې جرګې) په واسطه تصویب شوي چې د دوام موده او عمر یې د حکومتونو له دوام او عمر سره فرق درلود.

نن ورځ د عامو خپرونې د لوړوالي په دلیل د اړیکو د پراخوالي او له جنګ او هجرت څخه د تجربو د زیاتوالي په سیوري کې د ټولنې د حیاتي مسایلو په اړه د خلکو نظر تغییر کړی دی او د اتباعو د حقونو او آزادیو په تامین کې د اساسي قانون د ونډې درک کول او په موضوع کې غور د هیواد حیاتي مسایلو په اړه د مسوولیت احساس د خپرونې د پرمختګ او ودې بیانونکي دي پر همدې اساس د نوي اساسي قانون په تدوین کې عامې مشورې او د اساسي قانون په بهیر کې د ولس ګډون ته په لوړ ارزښت قایل شوي دي او دا د انتقالي اسلامي دولت او اړونده مراجعو له اهدافو څخه دي چې د نوي اساسي قانون په تدوین کې د اتباعو حقونه او غوښتنې په پوره ډول رعایت شي.

د اساسي قانون د تدوین بیلو بیلو پراوونو باندې د تیریدنې پر وخت په لنډ ډول اشاره کوو چې لومړنی اساسي قانون د افغانستان د عالیه دولت اساسي نظامنامې تر عنوان لاندې د امان الله خان د حکومت په وخت کې په ۱۳۰۱ هجري لمریز کال کې تسوید او په ۱۳۰۲ هجري لمریز کال د خلکو د استازو (لویې جرګې) په واسطه په جلال آباد کې تصویب شو.

دویم اساسي قانون د افغانستان د عالیه دولت اصولو تر عنوان لاندې د نادرشان د حکومت په دوران کې د یویش جرګې په واسطه چې د (ملي شوري) په نامه یادیده په ۱۳۱۰ لمریز کال کې تصویب شو. بل اساسي قانون په ۱۳۴۳ لمریز کال کې د محمد ظاهر شاه د سلطنت په وخت کې جوړ شو د بن د ټرون پر اساس شو نومورې قانون یولس فصلونه او ۱۲۱ مادې لري دویم فصل یې چې په پادشاه او د هغه په واک پورې اړه درلوده منسوخ شو. په اخیر کې تر ۲۳ کاله جنګ او ورانۍ وروسته، په افغانستان کې د دایمي دولتي مؤسساتو تر تاسیس پورې موقتې جوړښتونو موافقتنامه چې د بن د موافقتنامې په نامه یاده شوه او د افغانستان د خلکو د استازو په واسطه ۱۳۸۰ لمریز کال د قوس پر پنځه لسمه نیټه لاسلیک شوه.

دغه موافقتنامه په حقیقت کې په افغانستان کې د یو دایمي دولت د جوړښت او د یو مظبوط او باثباته دولت د منځ ته راوړلو چې د خلکو په واسطه د آزادو او دموکراتیکو انتخاباتو له لارې سرته ورسیږیږي چوکاټ دی. په دغه موافقتنامه کې د افغانستان د خلکو استاز موافقه وکړه چې د افغانستان قانوني سیستم د ۱۳۴۳ لمریز کال د اساسي قانون په چوکاټ کې تنظیم شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورزشکاران شانس سپورتی میخواهند

افغانها از اتحادیهٔ جدید انتظار بیشتر داشته تا آنها را به سرحد رقابت برساند.

ورزشکاران افغانستان که هیچ نوع مساعدت مالی نداشته اند و در اثر کارکرده گی ضعیف در مسابقات بین المللی روحیهٔ خوبی ندارند، مصمم اند تا از حکومت جدا شده و اتحادیهٔ مستقل خویشرا تأسیس نمایند.

طی ۶۰ سال گذشته تمام ورزش درین کشور توسط کمیتهٔ ملی المپیک کنترول میگردید. این ادار زمانی عضویتش معلق گردید که طالبان زنان را اجازهٔ شرکت در ورزش رد کردند. ملیشهٔ تندرو طالب همچنان تأکید میکرد که ورزشکاران ریش داشته و لباس یا پطلون کوتاه نه پوشند.

بیشر از یکسال بعد از سقوط طالبان، ورزشکاران کشور سعی دارند به عرصهٔ سپورت بین المللی برگردند؛ اما بعد جنگ مکرر ۲۳ سال که قسمت بیشتر کشور را به ویرانه مبدل و اقتصاد را از بین برد، آنها خود را برای کسب مساعدت ها برای اعمار

(c) ketabton.com: The Digital Library

مجدد در ردیف آخر دریافتند.

ورزشکاران کمیتهٔ ملی المپیک را متهم می سازند که نتوانست کمک های بسیار کمی را برای ورزشکاران بدست آورد، آنرا به هوس خود توزیع مینماید، تیم های ورزشی را نظر به استعداد نه بلکه به اساس شناخت ها انتخاب میکند. در تورنمنت بزرگ منطقوی یا جام فوتبال آسیایی که درین اواخر برگزار شد تیم ملی تمام بازی ها را باخته و ۳۰ گول به آن وارد شد.

ذکریا اسدی سر ترینر فدراسیون ملی جودو به ادارهٔ گذارشدهی جنگ و صلح گفت: در پنج سال گذشته تمام مصارف را باید ورزشکاران از جیب خود میپرداختند. تنها دلیل آن اینست که ادارهٔ سپورت بدست مقامات بوده است. تا زمانیکه سپورت تحت کنترول حکومت باشد انکشاف آن ممکن به نظر نمیرسد.

سید رحمان یورش که ۵۰۰ ورزشکار را همه روزه در کلپ شخصی خود در بخش مارشل آرتس آموزش میدهد میگوید: کمیتهٔ ملی المپیک در انتخاب ورزشکاران برای مسابقات بین المللی توجه نمیکند و نتیجهٔ آن به طور مکرر کار کرده گی ضعیف میباشد.

یک تعداد ورزشکاران شناخته شده که در سال گذشته مجبور به ایجاد اتحادیهٔ آزاد به نام اتحادیهٔ ملی ورزشکاران افغان شدند ادعا دارند از ۱۵۰۰ ورزشکار برای نخستین بار بعد از زمان کمونیستی بدینسو که زمامداری آن در سال ۱۹۸۹ خاتمه یافت و بعضی زنان را نیز در اتحادیهٔ خویش داشتند نمایندگی میکند.

کمیتهٔ ملی المپیک به عوض تقبیح کردن، از آن حمایت کرد، ممکن چنین تصوری فرضی داشته باشند که شاید در گوشه و کنار جهان از سازمان های ورزشی تقاضای مساعدت بیشتری را نسبت به حکومت مهیا سازد.

چنانچه سکرتر اتحادیهٔ ورزشکاان افغان جیلانی غروب، که مسوول بخش نشرات کمیتهٔ ملی المپیک نیز میباشد، این امر را تائید کرد که درین مدت هفت ماه موجودیت اتحادیه هیچ کمکی دریافت نه شده است. او گفت: در سراسر کشور برای تربیت ورزشکاران به معیارهای بین المللی حد اقل به یک میلیون دالر نیاز دارند.

رئیس کمیتهٔ ملی المپیک محمد انور جگدلک، که کشتی گیر سابق است و هنگام زمامداری طالبان در بریتانیا بود گفت: این اداره سعی دارد در ماه آینده تغییراتی را در رهبری به وجود آورد.

اما این امر را رد کرد که ادارهٔ آنها در حمایت از ورزشکاران ناکام مانده افزود: ممکن نیست تا تمام نیازمندی های ورزشکاران اناث و ذکور را درین مدت کوتاه (بعد از سرنگونی طالبان) بر آورده سازیم.

عبدالحمید صوفی ترینر والیبال به ادارهٔ گزارشدهی جنگ و صلح گفت: یک تعداد ورزشکاران مشهور افغان معتقد اند که ایجاد اتحادی جدید قدم درست در راه درست است. ایجاد کمیتهٔ سپورتی آزاد و غیر حکومتی میتواند حمایت تمام ورزشکاران اناث و ذکور را کسب نموده کمک های خارجی را جلب نماید.

ایجاد اتحادیهٔ جدید مصادف است با اقدامات آنعده ادارات ورزشکاران افغانی که میخواهند مساعدت های مالی را از خارج بدست آورند.

فوتبال بازی بسیار مشهور کشور بوده، بازی ملی بزکشی نوع از پولو بوده که بجای توپ از گوساله که سرش قطع شده باشد از آن کار گرفته شده و توسط گروگ از اسپ سواران ماهر پیش برده میشود، چنانچه تعداد زیاد مردم آنرا تماشا میکنند. فوتبال افغانستان حمایت اتحادیهٔ فوتبال انگلیس را به دست آورده و پول و وسایلی را نیز کمک نموده است تا لیک ملی افغانستان تأسیس گردد. این برنامه که هدف آن مساعدت به افغانستان است تا در بازی های سال ۲۰۰۶ توانمندی بازی را حاصل نماید و حمایت صدر اعظم بریتانیا تونی بلیر را نیز بدست آورده است.

هیجان زیاد برای این بازی هنگامی برجسته گردید که بازی میان افغانستان و اعضای نیروهای ۵۰۰۰ نفری آیساف که در خزان گذشته در کابل ایجاد شده در حالی صورت میگرفت که بیشتر از ۲۵۰۰۰ تماشاچی که ۲۰۰۰۰ آن در داخل ستدیوم ورزشی کابل که طالبان آنجا زندانیا خویش را اعدام میکردند بودند.

کریکت نیز بعد از آن شهرت کسب نموده که مهاجرین محبت خویشرا نسبت به این بازی با خود از پاکستان آوردند. حالا کسانیکه مشتاق این بازی اند خواستار آن اند که برای شان در قسمت تربیت و دادن وسایل کمک شده زمینهٔ مسابقات در داخل و خارج بین دو کشور مساعد شود.

کریکت یکی از بازی هایی بود که طالبان آنرا اجازه میدادند زیرا بسیاری آنها در اکستان درس خوانده بودند. گرچه سفر های خارجی آن هنگام محدود بود. زیرا بسیاری کشورها در رابطه به ریش ورزشکاران افغان مخالفت میکردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مشتری افسر رادار

من دیگر به چای تلخ هم نمی ارزم

از دیر وقت به اینطرف اولادهایم برای خرید کالا، پای پوش و غیره چیز های ضروری شان قرار وعده خودم منتظر روز معاشم بودند. در بیرون خانه هم نانوای، قصاب، دوکاندار و چوب فروش هم چشم براه معاشم بودند، بلاخره بعد از چهار ماه انتظاری در نزدیکی عید کلان یکماهه معاش از چنگال معتمدین و شرکای آن در روز روشن بدستم رسید در حالیکه دلم درقفس سینه از خوشی خیزک میزد پول را به جیبم کردم و ذریعه سرویس ملی بس طرف خانه روان شدم همینکه در ایستگاه مربوطه ام رسیدم از سرویس پائین شده با قدم های سریع روانه خانه شدم که از عقب دستی بشانه ام رسید دیدم که نانوای است. با نشان دادن چوب خط جابجا همرایم تصفیه حساب کرد. با پول باقیمانده باز راهٔ خانه را در پیش گرفتم آنطرف دکاندار طرف معاملهٔ قرضداری ام که همراه با قصاب پهلوی هم کار میکنند با اشارهٔ دست مرا نزد خود فرا خواند و پول خویش را برویت لست از نزدم گرفت و آهسته پول باقیمانده ~~ز~~ که زود به جیبم تیله کردم باز روانه شدم دیدم که قصاب از داخل دکانش در حالیکه کارد قصابی را بدندان گرفته و تبرچه را بالای استخوان و گوشت تا و بالا میکرد صدا کرد: دگروال صاحب فقیر خان لطفاً قرض مرا هم ادا کن ناچار حق او را هم دادم تعجب کردم بر آن تو گوئی که این همه معامله دارانم اجرای معاشم را از ماهواره دیده بودند. بهرحال با پول ناچیزیکه در کنج جیبم مانده بود و پاهایم نیز سستی میکرد به خانه آمدم در نزد یک دروازه صاحب خانه منتظر کرایه بود از چین و چروک پیشانی اش پیدا بود که دیگر حوصله نداشت مرا وادار ساخت تا باقیماندهٔ پول کنج جیبم را به او بدهم و با جیب کاملاً خالی بداخل خانه رفتم و خانمم که امروز مهربانتر از روزهای دیگر بنظر میرسید. چای جوش سیاه چای را با یک پیاله شکسته و چند دانه شیرینی پر خاک و گرد و بهم چسپیده پیشرویم گذاشت منکه دریشی های خود را به کوتبند کشال کردم استر جیبم نیز کشال ماند زیرا در وقت دادن آخری پول به صاحب خانه استر جیبم بیرون شده بود وقتیکه چشم خانمم بآن افتاد رنگش قرمز و چهره اش خشمگین شده چای جوش سیاه را از پیشرویم کش کرده و پیاله چای را هم از پنجرهٔ خانه بیرون ریخت و با عصبانیت بریم گفت تو دیگر به چای تلخ هم نمی ارزی....

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامه یک ریاضیدان به معشوقه انس

از آن روزیکه مستطیل پیشانیت را دیدم یک دل نه بلکه هزار دل عاشق ارتفاع آن گشتم.

اعتراف میکنم که تانجانت بینی کشیده ات را دوست دارم.

و آرزویم دیدن به عمق قلب محبوب توست.

محبوبم!

غباری که هنگام خرامیدن از مجموعهٔ اقطار مربع کفشت بلند می شود سرمه الفای چشم من است.

بیا و وتر دایرهٔ صورتت را بنما که ثابت نمایم مساویست به مجموعهٔ مثلث دو ضلع دیگر آن ... .

آرزو دارم عشق و مجتم را همه وهمه در پای مطع وجودت بریزم به شرط آنکه با وفا و پایداری وقت را به "توان" برسانی.

بیش از این از گویا کردن کسرهای گنگ خود داری مینمایم و فرمایشت را در رادیکال قلبم میپذیرم.

"کسیکه تا آخر عمر عاش زوایای خارجی وجودت است."

(آیینه محدب)

لیلما "سدید" فارغ پوهنحی ژورنالیزم

معشوقهٔ مدرن

معروف کبیری

ابتدای روز چون ترا دیدم، توجه ام را بخود جلب نمودی.
رفته رفته به دیدنت دل سپردم، ولی هرگز نگفتی:
دل سپردن با هوسها، وقت ضایع کردن است.
آنقدر کشش داشتی، که اسیرم کردی!
چهره ات که در "Monitor" برقع، واقع شده بود
پشت Screen غربال مانند، پنهان میشدی و همواره می گفتی:
آرایه Select اگر شوم، مهتابم؟!
تأکید تو بود که پنجرهٔ Filter پنهانت میکرد
در عصر تیتانیک همه نقاب از رخ بر افگندند اما:
تو هماهنگونه که بودی هستی.
چندی پیش به Website برایم پیام دادی که:
پدر کلانم هنگام طفولیت به پیشانی ات دستمال بسته بوده
... و خود را از خانوادهٔ لالا آغا، تراشیدی.
هرگاه برایت غزل سرودم Virus گرفتی!
تلاشت همیشه این بود که مرا به گفتمان بکشی
هر چند می خواستم ببینمت، تو Close میکردی
توافقات زندگی آینده را با E-mail انجام میدادی و هیچگاه حاضر به Chatting نمی شدی.
می هراسیدم که اگر زیاد به دیدنت تأکید نمایم،
مبادا Shut down شوی، و بالاخره نادیده، ترا از خانه ات Cut نمودم،
وقتی به پیش چشمانم ترا Paste کردم!
وای وای وای ...
چه رسد بحالم، آنکس که ترا ندیده باشد؟!

نقش صورت ملائکه

نقاشی مشغول کشیدن تصویر ملائکه بود رفیقش سر رسید و گفت چرا؟ دست ملائکه را شش انگشت کشیده ای. من به عمرم ملائکه شش انگشتی ندیده ام.

نقاش با کمال خونسردی گفت مگر پنج انگشتیش را تو دیدهٔ ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې معاشه منصبدار

اصحاب الدين روښان

خدمت د خپل ملت کړم دسولي حفاظت کړم
مثال د آزادي په هر ميدان فدار کاريم

بي معاشه منصبداريم

تلول سرومال مي جار دي خدمت زماشعار دي
سوګند دعسکري ته به تر مرګه وفاداريم

بي معاشه منصبداريم

لرم فورم ونشان زه شرف د هرافغان زه
بچي د افغانانو د تاريخ د غاړي هاريم

بي معاشه منصبداريم

خوره چه اوازه شي زما هيله توده شي
په کال کي د يوي ربعي په معاش شکر ګذاريم

بي معاشه منصبداريم

بي کوره در بدريم په تشه نامه افسر يم
تشويش ليوني کړي د هرچا ځني قرضداريم

بي معاشه منصبداريم

نه هيله شته نه کار فاميل مي دي نهار
د نوي تيپ اردو تر جوړيدو به خوارو زاريم

بي معاشه منصبداريم

څوك نکړي قضاوت زما په بد حالت
د ژوند د هر برخي کړاونو کي حصاريم

بي معاشه منصبداريم

دا شعر ټول حقيقت وي مرهم د جراحت دي
روښانه ټکور راکړه چه په زړه باندي بيمار يم

بي معاشه منصبداريم

قرضیدن و خندیدن

ضابط نصرو

منم که شهرهٔ شهرم به گشته خوابیدن
منم که کار ندارم بغیر قرضیدن

منم همان که نخوردم پلو ز بی پولی
فقط نموده قناعت بخواب شب دیدن

منم که هیچ نخوردم دوماه و نیم آبگوشت
بدون کاسهٔ دوغی و چای تلخیدن

منم که رفته گرو فرش خانه ام پی نان
منم که رخت ندارم برای پوشیدن

منم که در طلب کار، کرده ام کوشش
ولیک هیچ نشد حاصلم ز کوشیدن

منم که نیست مرا باغ و خانه و کوتی
که خو نکرده ز اول به خلق چاپیدن

و لیک ظاهراً آرام و شاد و خندانم
که نیست چارهٔ دیگر بغیر خندیدن

منال و صبر نما، ای فقیر خانه نشین!
که هست گوش توانگر به ناله نشنیدن

(c) ketabton.com: The Digital Library

از پخت و پزش خوشم می آید

مردی برای رفقای خود تعریف میکرد. اولاً که تازه با خانمم عروسی کرده بودم از خودش خوشم میآمد، ولی بر عکس از دست پختش بدم میآمد در دوازده سالی از زندگی زناشویی مان میگذرد، قضیه درست بر عکس شده یعنی از پخت و پزش خوشم میآید و از خودش به هیچوجه!

مرا ساعت ۵ بیدار کن

مسافری در مهمانخانه ای به پیشخدمت گفت تا او را ساعت ۵ صبح بیدار کند. اتفاقاً خودش ساعت ۵ بیدار شد و لباس پوشید ولی برای اینکه هوش و حواس پیشخدمت را امتحان کند، همینطور با لباس در بستر دراز کشید تا ساعت پنج و سه ربع و شش و شش و نیم شد بعد خودش بلند شد و زیر لب غر غر کنان میگفت: احمق! گیج، یادش رفت مرا بیدار کند، دیگر به قطار نمیرسم و از همکارهایم باز ماندم.

درد دل دو دوست با یکدیگر

دو دوست با هم درد دل می کردند: یکی از آنها گفت هروقت از من کار احمقانه ای سر میزند من اولین کسی هستم که به حماقت خود می خندم.

دوستش گفت: خوشا به حالت! که همیشه خوش و خندان هستی!

نکته ها

ترجمه از منابع خارجی

پشت سر: عبارت از آن جای وجود دوست تان است که در روز بد تان، آن را تماشا خواهید کرد.

سال: مدت زمانیکه ۳۶۵ نا امیدی را در بر دارد.

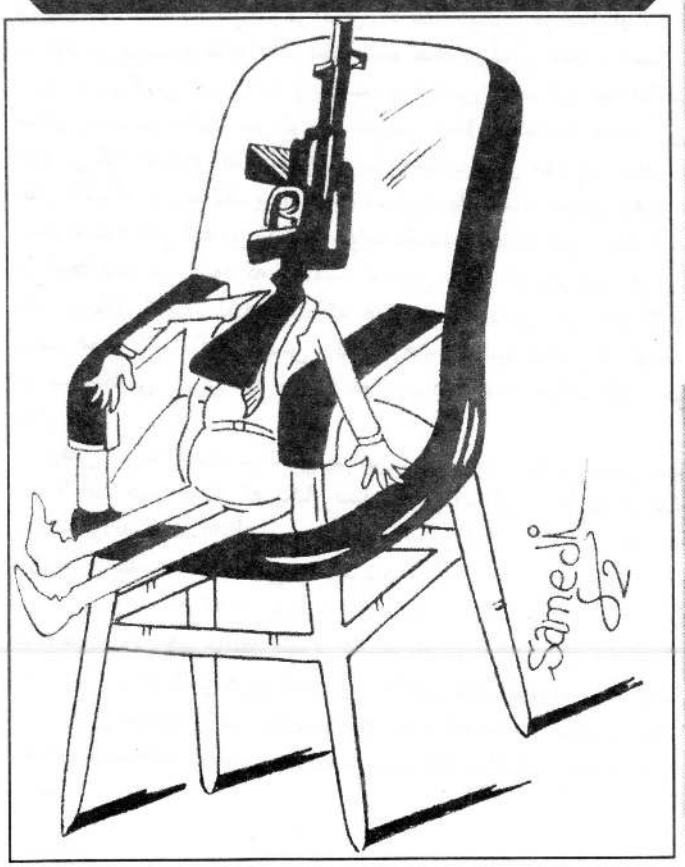
قیر: قلعه مستحکم، در مقابل ضربه های سرنوشت.

دورویی: یگانه راهی که باید خواهان، خوش خلق باشی.

جیب: گهوارهٔ تحریکات، و قبر وجدان.

تشخیص: معلوم کردن بیماری بر اساس نبض و جیب بیمار.

دیپلومات: کسیکه میتواند به خانمش بقبولاند که در بالاپوش چرمی چاقتر معلوم میشود.

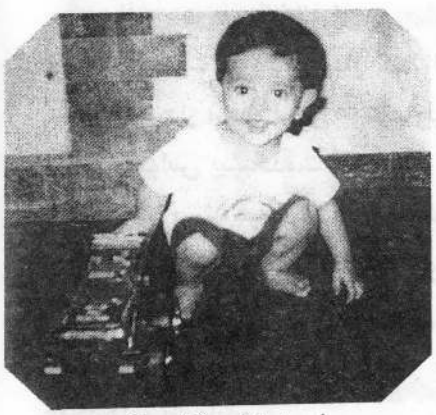
(c) ketabton.com: The Digital Library

سیاوون کودکان

نتیجه نیکو کاری

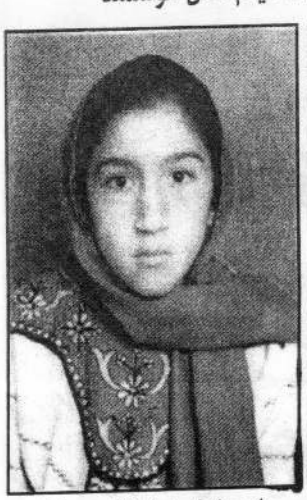

حسنا و شبنم دوستان صمیمی

احمد خیام طفل هوشمند

در زمان قدیم دختری خورد سالی که در کودکی پدر و مادرش را از دست داده بود ودور از اقارب و خویشاوندان تنها وافسرده زندگی میکرد گذشت زمان نه تنها او را بی پدر و مادر گردانیده بود بلکه فقر و ناداری نیز او را در مقابل کوه های غم قرار داده بود او خانه و منزل نداشت و در چهار دیوار مصیبت محاصره گردیده بود حتا در موقع شب لحافی نداشت تا در آن آسوده بخوابد با خود فکر کرد که از نعمت زندگی جز لباس بدن و پارچه نان چیزی دیگری باقی نمانده کجا پناه ببرم؟ از که طلب معاونت نمایم؟ تمام درها برویم مسدود است که به ناگهان برق امید از قلب پاک او درخشید. زمین خداوند پهناور است و رحمت خداوند شامل حال بندگان نیکوکار و با رحم است لذا از وطن خود بیرون گردید چند قدمی پیش نرفته بود که پیره مرد عاجز و ناتوانی باقد منحنی و دست لرزان در مقابل او آمد و از دختر تقاضای نان نمود دختر یتیم بدون توقف همان یک پارچه نانی را که داشت به پیر مرد داد و پیره مرد گفت دخترم دعایم بدرقه راه تو باشد کمی پیشتر آمد دید که دختر کوچکی سرخود را خم نموده و در میان زانوهای خود گذاشته دختر یتیم فهمید که سردی او را ناراحت گردانیده چادر خود را به او بخشید و به حرکت خود ادامه داد باز هم در اثنای راه طفل دیگری در مقال او آمد که از شدت سردی به خود می پیچید و عاجزانه از دختر یتیم تقاضای لباس نمود و دختر یتیم دست سوال او را رد کرد و کرتی خود را به او بخشید و خودش به حرکت خود ادامه داده تا بالاخره به جنگل رسید در حالیکه تاریکی در سراسر جنگل حکمفرما بود به این طرف و آن طرف نگاه می کرد تا حدی که زیر درختی جای خواب برای خود پیدا نماید که چشمش به یک طفل افتاد که به زیر یک پیراهن خواب کرده واز دست سردی پاهای خود را جمع نموده است با خود فکر کرد من تا هنوز خواب نکرده ام جنگل هم تاریک است، کسی دیگر هم در اینجا پیدا نمی شود که مرا ببیند چه می شود. اگر پیراهنی خود را لحاف خواب این طفل بیچاره بگردانم امید است که خداوند هم پاداش این نیکو کاری را بدهد. همین کار را کرد خودش با بدن برهنه و با امید فراوان در گوشه ای خزید. لحظاتی سپری شد و او را خواب برد و اما در خواب تکان خورده بیدار شد.

هاجره از لیسه ابوالقاسم همکار کوچک مجله

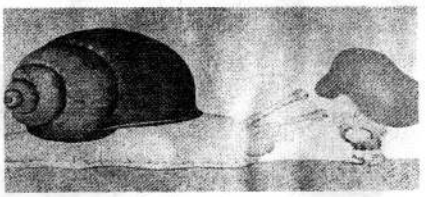
فریحه جان طفل هفت ساله که به لسان انگلیسی آشنایی دارد

وقتی متوجه گردید در تنش پیراهن زیبای بود. او در روشنایی مهتاب آمد تا آنرا خوب ببیند که یکبار ستاره های آسمان به طرف او هدایای پرتاب کردند که در لحظه او غرق پول و اشیای قیمتی گردید و بخاطر این نیکوکاری صاحب یک زندگی آرام گردید.

فراموش نکنید که هر عمل از خود عکس العمل دارد اگر مادر مقابل همنوعان خود رحم عاطفه بشری داشته باشیم و در مواقع مختلف از هر گونه کمک و فداکاری دریغ ننماییم و به قلب های افسرده مرهم بگذاریم سینه های سوخته را دوا نماییم واضع است که عکس العمل آن ما را در زندگی خوشبخت و خرم میگردانـــــد. خدا مراد او را داد از ما را هم بدهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قصه برای کودکان

اوه، چه حلزون قشنگی

بلستی گک، آرام آرام، نوک انگشتانش را به شاخکهای حلزون می زند و حلزون شاخکهایش را پنهان می کند.

سپس، به درون صدف خود می رود.

بلستی گک با انگشت به صدف می زند و می گوید: "هی! تو اینجا هستی" اما حلزون تکان نمی خورد.

بلستی گک آب پاش را بر می دارد و با آن، چند قطره آب روی حلزون می ریزد.

حلزون از صدف بیرون می آید و بلستی گک به او می گوید: "برو دنبال کارت، با تو کاری ندارم."

حلزون همیشه با صدفی که بر پشت دارد، جابجا می شود. وقتی که باران می بارد، حلزون از صدف بیرون می آید. غذای حلزون علف و سبزی است. حلزون کاهو را از همهٔ سبزیها بیشتر دوست دارد.

بلستی گک با بقه ای، روی نیلوفر زیبایی در وسط مرداب، بازی می کند.

ناگهان، بلستی گک مگسی را می بیند که در حال پرواز است

بلستی گک آهسته به بقه می گوید: "هی، ببین، یک مگس در نزدیکی ماست!"

بقه از جا تکان نمی خورد تا مگس نزدیکتر شود.

آنگاه، در یک چشم بر هم زدن، دهان بزرگش را باز می کند، زبان درازش را بیرون می آورد و مگس را می بلعد.

به به، چه خوشمزه است! قورباغه در کنار مرداب زندگی می کند.

قورباغه هنگام جابجا شدن، می جهد. بقه در زیر آب، خوب شنا می کند. به صدای بقه، قور قور می گویند.

بلستی گک می گوید: "سلام پرنده، صبح بخیر!"

آنوقت وارد آشیانه می شود.

بلستی گک به زیر پرهای نرم پرنده می خزد و از گرمای آن لذت می برد.

ناگهان، یک تخم می شکند و پرنده از جا بلند می شود. چوچه ای کوچک، پوشیده از کرک، از تخم بیرون می آید. چوچه گرسنه است. بلستی گک می گوید: "خوب، بیا این شاه توت را بخور! بعد، جوجه منقار درازش را می کند. پرندها جای امنی پیدا می کنند و با دقت و حوصلهٔ زیاد در آنجا آشیانه می سازند. بیشتر پرنده ها آشیانهٔ خود را با شاخه های نازک، علفهای خشک، پشم جانوران، خاک و خار و خاشاک می سازند. پرنده ها در آشیانه تخم می گذارند و تا بیرون آمدن چوچه ها روی تخمها می خوابند. بلستی گک کرم سبز زیبایی را می بیند. هنگامی که می خواهد به کرم دست بزند، کرم به شکل گلوله ای در می آید. بلستی گک او را در آغوش می گیرد. کرم فوراً دور خودش پیله می بندد.ناگهان، پروانهٔ زیبایی از پیله بیرون می آید و فسقلی می گوید: "سلام، پروانه!" پروانه ابتدا به شکل کرم است. این کرم، کرکدار یا بی کرک است و به رنگهای زیبایی دیده می شود. این کرم، مانند کرم خاکی روی زمین می خزد ولی کرم خاکی هرگز پروانه نمی شود. کرم خاکی همیشه کرم خاکی باقی می ماند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهدی صفحه فریده عزیزی

بروبیم آشپز خانه

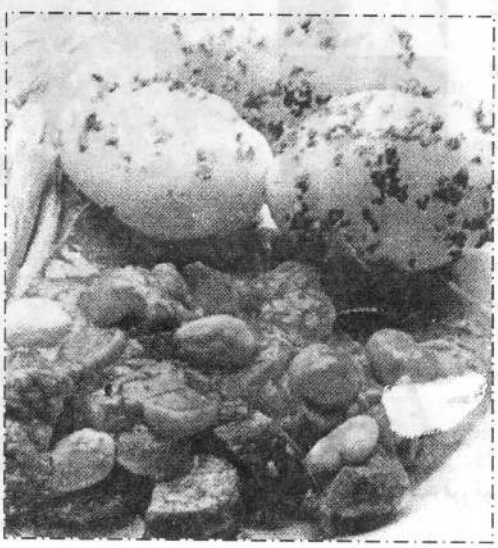

کباب قیمه

۱- گوشت سرخی چربو دار - یک کیلو
۲- پیاز - ۱۱۰ گرام
۳- نمک و مرچ به قدر کفایت
٤- سیر - ۳ دانه

طرز تهیه

اول گوشت، پیاز و سیر را با هم خوب ماشین کرده و یا می کوبیم بعد مصالح انداخته آنها را توسط دست خوب مخلوط کرده مالش میدهیم که گوشت چسپندگی پیدا کند بعد دست خود را به آب نموده گوشتها را به سیخ می کشیم و به انگشت کمی فشار میدهیم که گوشتها به سیخ بچسپد و سطح آن صاف و هموار گردد بعد آتش را برای کباب آماده نموده طوریکه آتش خوب زیاد باشد بعد سیخها را بالای منقل قرار داده فوری پکه مینماییم که گوشتها خود را به سیخ بگیرد و خود را از سیخ نریزاند وقتیکه گوشت کمی سرخ گردید دیگر پکه زده نشود تا مغز گوشتها خود را پخته کند اما آنقدر آتش خفیف نباشد که کباب خود را خشک نماید بعد کباب ها را به غوری کشیده بالای آن غوره انگور و مصالح پاش داده برای صرف کردن آماده میباشد. اگر گوشت زیاد چرب بود باید دو دانه تخم مرغ در بین آن علاوه گردد و سیخ که برای این نوع کباب استفاده میداریم باید سیخ هموار باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قورمه سمارق

اول گوشت با پیاز در بین روغن سرخ گردد سمارق را بعد از شستن خرد خرد ریزه کرده بالای گوشت انداخته سرخ نمایید بعد بادنجان رومی نمک و مرچ علاوه دارید بعد به اندازه نرم شدن گوشت و سمارق آب علاوه گردد همینکه گوشت و سمارق نرم شده به روغن آمد آماده صرف کردن میباشد.

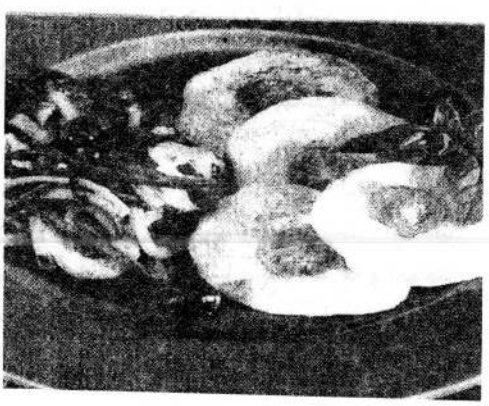
قورمه رواش

به اندازه سه انج بریده شود سپس در بین دیگ علیحده آب جوش آماده گردد بعد رواش را در بین آن انداخته بعد از چند جوش آماده می گردد- متوجه باشید که رواش از هم پاشان نشده خیلی نرم نشود بعد قبل از غذا کشیدن رواش را بالای قورمه آماده شده قرار داده در وقت کشیدن غذا بالای غوری قورمه گشنیز میده شده انداخته شود.

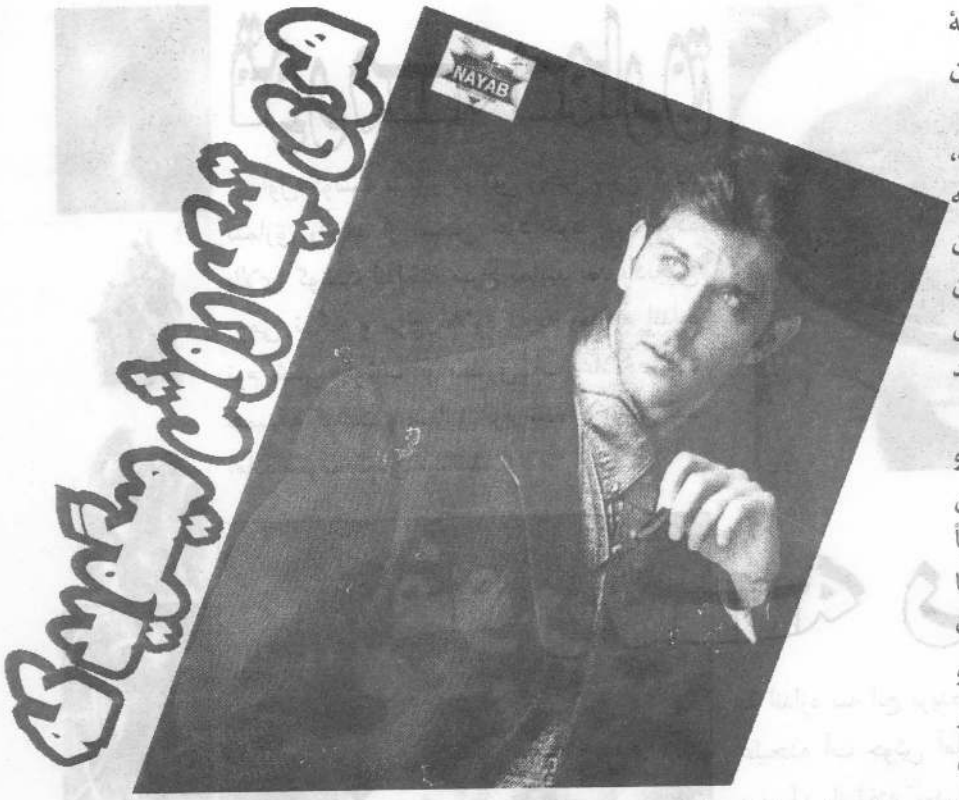
اول قورمه گوشت آماده گردد. بعد رواش شیرین را که خیلی سبز ترش نباشد پوست نموده

برانی بادنجان سیاه در زیر آتش

اول بادنجان سیاه را شسته بعد توسط خمیر تمام بادنجان را پوش نموده در بین خریج آتش قرار میدهیم بعد قروت یا ماست صافه شده را با سیر کوبیده مخلوط نمایید همینکه بادنجان طبخ گردید. بعد از بین خمیر کشیده سپس بادنجان را از حصه مابین دونیم نموده بالای غوری قرار داده شود. بعد ماست یا قروت را بالای آن علاوه کرده قدری روغن را سرخ نموده بالای آن علاوه دارید و توسط نعنای تازه و گشنیز خوش منظر نموده برای صرف کردن آماده میباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

"دکو" نام فامیلی او میباشد. همهٔ اعضای فامیل از محبت زیاد او را به این نام صدا میزنند.

بعد از تکمیل نمودن تعلیمات متوسطه، او میخواست جهت تحصیلات عالی به اروپا و یا هم به امریکا برود. در همین وقت بود که از این تصمیم خود رو گردان شد. وقتی پدرش از او میپرسد که (چی میخواهی شوی) او بلا درنگ جواب میدهد (اکتور).

روی همین دلیل بود، که پدر با او موافقه کرده و آمادگی های این جوان جهت اکتور شدن آغاز میگردد، او تقریباً چهار سال قبل از آمدن به جهان سینما شامل صنف "اکتنگ" گردید در آنوقت هدفش آموختن هنر پیشه گی نبود، بلکه او خواست خود را بیازماید که استعداد هنر پیشه شدن را دارد یا نی؛ زیرا او به این نظر است که "اگر در انسان استعداد کاری نباشد او هرگز نمیتواند مؤفق باشد" زمانیکه او دانست که استعداد هنر پیشه شدن را دارد. همراه با پدرش "راکیش روشن" فلم سازی سینمای هند نخست منحیث معاون کارگردان به کار آغاز کرد. در دو فلم "کرن ارجن" و "کویلا" او معاون کارگردان بود، در پهلوی این کار او میکوشید تا بداند که یک هنر پیشه چطور باید رضایت کارگردان را حاصل کند. از حرکات و کردار هنر پیشه ها توانست چیزهای زیادی بیاموزد.

علاوه برین که پیگیری هنر سینما در خاندان این جوان از گذشته های بسیار دور آغاز گردیده بود. چنانچه "روشن هیروی" دوران جوانی فلمساز کنونی سینمای هند بود، حال خودش با بازی در فلم "کهوناپیار" که از ساخته های پدرش میباشد. در آسمان سینمای هند درخشیدن گرفت.

برای رسیدن به این مرحله او در خفا و بی سر و صدا خود را آماده ساخت. او در خوابگاه خود برای ساعتها کست های ویدیویی "مایکل جکسن" را تماشا میکرد تا در وقت ضرورت بر نقش قدمهای او راه برود.

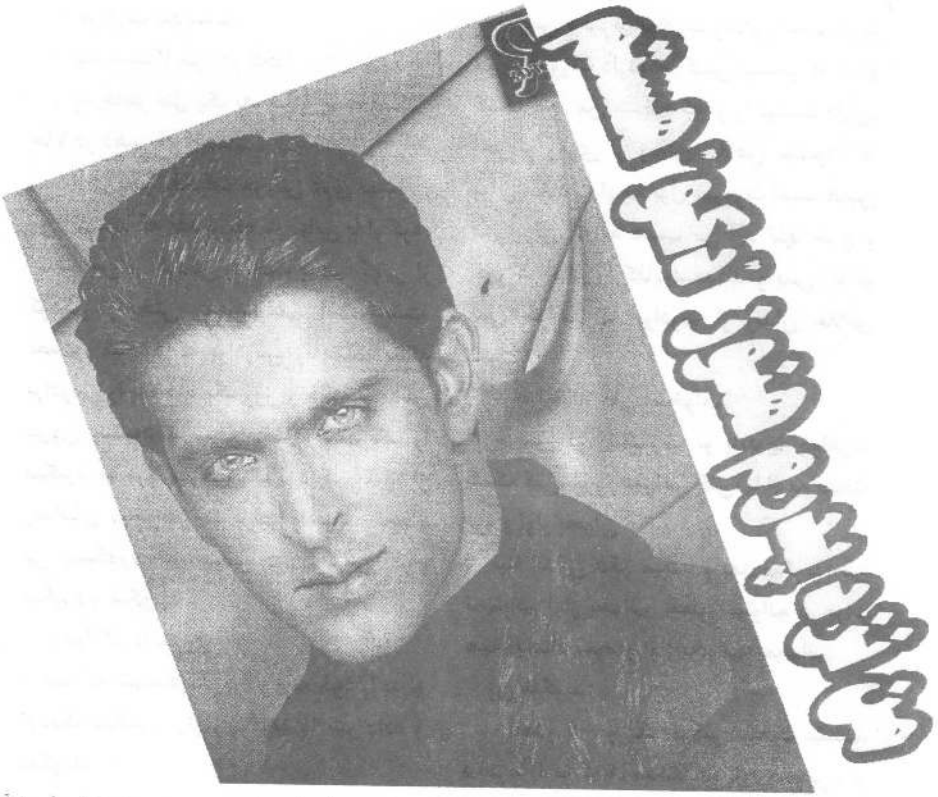
هری تک میگوید: من برای هنـــــر پیشه شدن از بسیار تعمق و سنجش کار گرفته ام برای بیان مکالمه ها و آموختن رقص متواتر تمرین کرده ام. من به جمنـــازیوم شخص "سلمان خان" میرفتم، تا از زاویه های مختلـــف از من تصویر برداری کند.

وقتی از او پرسیده می شود که آیا تو همه این آمادگی ها و زحمات را بخاطری متقبل شدی که با هنرپیشه گان هم دوره ات در رقابت کنی، میگـــوید: رقابت در هر شاخهٔ زندگی وجود دارد؛ اما وقتی من تصمیـــم گرفتم که اکتور شوم، میخواهم که واقعاً یک اکتور شوم من هرگز به ناکامی نیندیشده ام، بخاطری که این اندیشه باعث ناکامی واقعی انسان میگردد. و اگر من درین کار ناکام هم شوم. باز هم من همیشه در کنار پدرم شاهـــد بیست سال جد و جهد او در صنعت سینما بوده ام. هم گریه او را دیده ام و هم خنده اش را این تمام حصهٔ از این بازی است و من برای مقابل شدن با اینهمه آماده ام.

در مورد اینکه ایشان در کدام نقشها خود را راحت احساس میکنند میگوید: با وجود آنکه از آغاز من نخواسته ام، تا کار خود را در رول های مشخص محدود سازم، بانهم در رول های زنانه با لباس و آرایش زنانه احساس راحت نمیکنم و این بخاطری که رنگ چشمها و جلد من طبیعتاً طوری اند، که با بازی درین گونه نقش ها به بینندگان واقعاً مرا یک زن فکر خواهند کرد.

در جواب این سوال که آیا با پدرت در جریان کار هنرپیشه گی احساس راحتی میکنید، میگوید: کار کردن با پدرم برایم

(c) ketabton.com: The Digital Library

قدری مشکل است. بخاطری که من او را بسیار احترام میکنم. در بین ما رابطه دوستی کم و احترام زیاد است. او تا حال هم مرا "دکو" فکر میکند، در حالیکه من میخواهم او مرا هری تک بداند و رویه اش با من بزرگانه کم و دوستانه زیاد باشد. در میان ما کاملاً تفاهم نظر وجود دارد.

در مقابل این سوال که آیا پدرت گاهی به تو گفته بود: "هری تک میخواهی اکتور شوی"؟ میگوید که حقیقت اینست که آنها میخواست تا مرا از جهان سینما دور نگهدارند. آنها میخواستند من پیشه دیگری را اختیار کنم. چون آنها از پیش آمدهای ناگوار و مصایب برای یک هنر پیشه فلمی در جهان سینما به خوبی آگاه بودند.

در سال ۱۹۹۳ جهت تحصیلات عالی میخواستم به خارج از کشور بروم مگر در عین زمان اراده خود را تغییر دادم و این زمان بود، که من به جهان سینما علاقه نی بلکه محبت میکردم و میدانستم که غیر ازین هر کاری را که اختیار کنم فقط وقت ضایع کردن است و بس. همین بود که پدرم در مورد برایم مشوره های دادند و نصیحت های کردند. طور مثال آنها برایم گفتند: "وقتی میخواهی هنر پیشه سینما شوی باید همیشه به سر وقت در محل کار حاضر باشی و هیچگاه کارگردان را در انتظار نگذاری".

در جواب سوال که شما چگونه احساس کردید که شما را با جهان سینما محبت است؟ میگوید: در حقیقت جادوی جهان سینما مرا به سوی خود کشاند و در پهلوی آن پدرم نیز یک اکتور بود خواستم بر نقش پای او قدم بگذارم.

– پس روی همین منظور بود، که در فلم پدرت بنام "پهگوان داد" نقش پسر خورد سال بازی کرده بودید؟

نخیر! با وجود آنکه من درین فلم جایزهٔ National line lup را حاصل کردم. باز هم درین فلم از کردار و هنرنمایی طفلانه ام شرمم میاید. در فلم "بهگوان داد" باوجود آنکه هم رقصیده ام، هم گریسته ام و بلاخره میمیرم، همه اینها برایم خنده آور است. حال من بزرگ شده ام واقعاً من عاشق هنر سینما هستم. میخواهم در آینده مانند پدرم فلمساز باشم.

– به نظر شما آیا برای یک هنر پیشه دانستن تخنیک های فلمسازی ضروری است.

بلی! با آنهم من فکر میکنم کار هنرپیشه با کارگردان فرق میکند. یک اکتور باید جذبات و احساسات صحنه را دقیق درک کرده و دوباره آنرا به صورت درست اظهار کند. هنر پیشه فقط در همین نکته متوجه باشد و بس.

– در مورد اشخاص که به صنعت فلمسازی مصروف اند چه نظر دارید؟

در سینمای کشور ما مردمان خوب و بد وجود دارند. کسانی اند در صنعت فلمسازی هندوستان که فقط برای اندوختن پول کار میکنند. اصلاً در آنها استعداد کارهای تخلیقی وجود ندارد. روی همین ملحوظ است که اکثریت فلمها ناکام میشوند، از دیدگاه من "شیکر کپور" از جمله کسانی است، که توانسته در کارهایش واقعاً مؤفق باشد. من به این عقیده ام، که اگر هنر پیشه در فلمی خوب میدرخشد و مؤفق میباشد. نیمی از کریدت مؤفقیت او به کارگردان تعلق میگیرد.

هری تک روشن با کسب مؤفقیت و شهرت در سینمای هند، فقط چند روز قبل از اینکه جایزهٔ بهترین هنر پیشه سال را برای نقش در فلم "کهوناپیار" حاصل کند با سوزان دختر مورد پسندش که از قبل با او رابطهٔ دوستی داشت (با فرزند سنجی خان هنر پیشه فلمهای سابقه هندی" ازدوج کرد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

PROPERTY OF PACKU S803

قضا زنی در برابرش قرار میگیرد و میگوید:

- کجا میروی؟ این طفل را کجا میبری؟

مرد در حالیکه چشمانش پر اشک میشود میگوید:

-من دیگر بیچاره شده ام، طاقت گریه های او را ندارم، میروم، او را در مسجد میگذارم تا شاید کسی پیدا شود که او را به فرزندی بگیرد و تربیتش کند.

زن با صدایی گرفته یی میگوید:

- چرا مگر من مرده ام او را به من بده، من تربیتش میکنم، تو برو پشت کارت، خدا مهربان است که یک لقمه نان تر و خشک پیدا میشود که او را بزرگ کنم.

کودک را از آغوشش میگیرد و به خانه می آورد. دخترک آهسته آهسته قد میکشد و بزرگ میشود...مادر مینا به اینجا که میرسد خاموش میشود و مینا می بیند که مادرش میگرید، میپرسد:

- چرا مادر گریه میکنی؟

- هیچ دخترم اندوه زندگی آدم را مجبور میسازد که اشک بریزد. تنها اشک است که میتواند با غم یکجا بیرون شود.

- خوب مادر بگو، دخترک چه شد؟ پدرش به دیدنش می آمد یا نه؟

- بلی دخترم، آن دخترک بزرگ شد، و پدرش گاه گاهی به دیدنش می آید.

- مادرش چطور؟

- مادرش از آن لحظه به بعد دیگر هرگزبر نگشت.

- آن طفلک چی شد؟

- آن طفلک تو هستی

- چه میگویی مادر! من هستم؟

- آری دخترم، من مادرت نیستم، من عمه تو هستم و پدرت همان کسی است که تو او را ماما صدا میزنی و این عکس را که میبینی برادرت است.

- مینا گریه میکند و به سختی میتواند جلو اشکهایش را بگیرد تا آنکه پس از لحظه یی آرام میشود و میگوید:

- پس تو مادرم نیستی، من یتیم بزرگ شده ام، آه خدایا! برادرم کجاست؟

- برادرت بندیست.

- بندیست؟! چرا، در کجا؟

- به خاطر قتل یک نفر بندی شده است و حالا در دهمزنگ است... .

مینا در بحر تفکرات خویش غرق میشود و می اندیشد که تقدیر چه بازیهایی با او کرده است، من از کودکی بدبخت بودم. گویی از کودکی بدبختی به سراغم آمده است. تصمیم میگیرد که برادرش را ببیند، یگانه برادرش را بالاخره یک روز از خانه عمه اش بیرون میشود و سراغ زندان دهمزنگ را میگیرد، به دروازه زندان که نزدیک میشود از زندانبان میخواهد که برادر را ببیند، لحظه یی نمیگذرد که جوانی در برابرش قرار میگیرد و میگوید:

- مرا کار داشتی؟

مینا که تشنهٔ دیدار برادر بود، خود را به او نزدیک میکند و زار زار گریه را سر داده و میگوید:

- برادر جان، من مینا هستم، خواهرت.

بعد با برادر از غصه ها و غم هایش سخن میگوید برادر، دلش برای خواهرش می سوزد و او را با مرد دیگری که یکجا با او زندانی بود معرفی میکند آن مرد نیز آنها را تأسف مینماید برادر مینا برای اینکه خواهرش در منجلاب سیه روزی گرفتار نشود از رفیق زندانی اش تقاضا مینماید تا به او کمک کند و راه و چاره یی را نشانش بدهد. از قضا تا همانروز زن رفیق زندانی اش نیز حضور داشت، آن مرد از زن خود میخواهد تا مینا را پیش خود مانند دخترش نگاه کند و زن میپذیرد. وقت دید و بازدید زندانی ها تمام میشود و مینا از برادر خدا حافظی میکند با آن زن میرود مینا از این لحظه به بعد به خانه عمه اش نمیرود و در همین خانه میماند و این زن یک دختر جوان نیز دارد مینا با دختر این زن انس میگیرد و همراز میشود اما دریغ او نمیدانست که این زن چگونه زندگی میکند تا آنکه یک روز آگاه میشود که دختر او در یکی از صحنه ها آواز میخواند و میرقصد، یک شب زن مینا را مخاطب قرار داده میگوید:

- ببین دخترم، برادرت زندانی است، او به پول ضرورت دارد، اما کسی نیست که به او کمک کند، من میدانم که او را دوست داری، آخر او روزی از زندان خلاص میشود؛ اما برای خلاصی او به پول ضرورت است همین قدر پولی که به دست می آید تنها خرج و خوراک خانه را کفایت میکند و بس آیا تو نمی خواهی که برادرت از زندان خلاص شود؟

- چرا خاله جان، میخواهم.

- پس در اینصورت تو باید با خواهرت کمک کنی، او را همراهی کنی، با او به صحنه برو و آواز بخوان.

مینا اندکی فکر میکند و بعد میگوید: من نمیتوانم آواز بخوانم، چطور میتوانم در برابر همه ایستاد شوم و آواز بخوانم، نمیتوانم.

زن میگوید:

- آنقدر که تو فکر میکنی سخت نیست، دخترم با تو کمک میکند، تو باید بخوانی، تو باید برادرت را از زندان خلاص کنی وقتی که از زندان خلاص شد، آن وقت میتوانی که نخوانی، حالا مجبور هستی، من خیر ترا میخواهم.

مینا، باز هم فکر میکند، و با خود میگوید؟ که این زن راست میگوید، باید برادرم را از زندان خلاص کنم، بالاخره میگوید:

- قبول دارم خاله جان، درست است.

زن دوباره میگوید:

- اما یک چیز را به خاطرت بسپار، هیچ وقت برادرت ازین موضوع خبر نه شود، تا آنکه همه کارها سر به راه گردد... .

مینا به صحنه میرود تا آواز بخواند، او پشت پرده ایستاده است و صدای گپ زدنها را می شنود، پرده پس میرود، چشمانش به ده ها و صدها چشم می افتد چشمهایی که انگار او را چون گرداب در خود فرود می برند، عرق به رخسارش سرازیر میشود و سخت احساس شرم و گناه میکند، آهنگ موسیقی فضا را پر میکند و مینا گویی در اینجا حضور ندارد، هیچ چیز را نمی بیند، حتا صدای خود را که در تالار پیچیده است

بقیه در ص۶۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

NEDA
TELECOMMUNICATIONS

امروز، فردا و همیشه

باهم برای آیندهء بهتر

هموطنان عزیز!

نداء تیلی کمونیکیشن تهیه کنندهء خدمات انترنتی در کشور،هم اکنون خدمات ذیل را عرضه می دارد:

- ***دسترسی به انترنت از طریق تیلفون های دیجیتال*** (Dial-up Connection).

دسترسی به انترنت از طریق تیلفون یکی از خدمات اساسی و همگانی اتصال به شبکه جهانی انترنت بوده که زیادتر برای استفاده از انترنت در منزل و نیامندی های کمتر به انترنت مورد استفاده قرار می گیرد.

برای دسترسی به انترنت از این طریق شما به یک پایه کمپیوتر و مودم ضرورت دارید که آن را باید به تیلفون دیجیتال خویش وصل نمایید. بعداً اسم مشتری و کود مربوطه و شمارهء ۰۸۰۰۸۰۰۰۰۰۰ را دایل نمایید اسم مشتری و کود مربوطه بعد از امضای قرارداد توسط نداء تیلی کمونیکیشن به مشتری توزیع می گردد. معمولاً مشتری می تواند به استفاده از کود و شفر معین خود از طریق کمپیوتر خویش در منزل و یا دفتر و یا از طریق کمپیوتر دوست خویش به شبکهء جهانی انترنت اتصال پیدا نماید. مشتری با کود و شفر معین خویش در زمان واحد می تواند صرف از یک پایه کمپیوتر به انترنت اتصال پیدا نماید.

- ***دسترسی به انترنت از طریق بیسیم*** (WLL)

دسترسی به انترنت از طریق دستگاه مخصوص بیسیم که نداء تیلی کمونیکشن عرضه می نماید یگانه سیستم با عالیترین کیفیت جهت دسترسی به شبکهء جهانی انترنت می باشد این نوع دسترسی به انترنت برای اشخاص، موسسات و شرکت های مثمر است که به انترنت با سرعت بلند نیازمند بوده و حجم ارسال و دریافت پیام های شان خیلی زیاد باشد بطور مثال مشتریان محترم که می خواهند پیام های ویدیویی و رادیویی دریافت نمایند و یا علاقمند هستند که وب سایت های ویدیویی و تصویری را باز و مطالعه نمایند، نیاز به این نوع سیستم دارند.

دسترسی به انترنت از طریق بیسیم برای مشتری امکان آنرا میدهد که از دستگاه کمپیوتر خویش مستقیماً با نداء تیلی کمونیکیشن ارتباط بر قرار نموده که این امر تضمین کنندهء دسترسی ایشان به شبکهء جهانی انترنت با عالیترین کیفیت آن می باشد.

استفاده از خدمات انرنتی نداء تیلی کمونیکیشن از طریق بیسیم در شرایط فعلی امکانات ذیل را برای مشتریان محترم مساعد می سازد.

- سرعت بلند دریافت و ارسال پیام ها از Kbps32 تا 4mbps در ثانیه
- امکان استفاده از پیام های رادیویی بدون تاخیر.
- امکان نگهداری وب سایت و فایل سیرور.
- امکان داشتن ایمیل (E mail) شخصی برای دریافت و ارسال پیامها.
- امکان کنفرانس ویدیویی
- استفاده از انترنت بدون محدودیت
- برتری دسترسی به انترنت از طریق بیسیم که نداء تیلی کمونیکیشن عرضه می نماید.
- دسترسی به انترنت میتواند بدون مصارف اضافی انکشاف یابد.
- بررسی ساحه و تهیهء وسایل مربوطه توسط نداء تیلی کمونیکیشن صورت می گیرد.
- تهیه و نصب وسایل مربوطه توسط متخصصان مجرب و ورزیده صورت میگیرد.
- نداء تیلی کمونیکیشن در مورد عرصه خدمات و استفاده بعدی از انترنت همیشه آماده همکاری با مشتریان محترم می باشد.
- نداء تیلی کمونیکیشن همواره برای خدمات خویش گرانتی لازم را میدهد.
- نداء تیلی کمونیکیشن تمام برنامه های کمپیوتری را که مورد نیاز شما است جهت استفاده بهتر از انترنت بطور رایگان در اختیار مشتریان محترم قرار میدهد.
- مشتریان محترم هیچگاه نیاز به انجنیزان دیگر نخواهند داشت.
- نداء تیلی کمونیکیشن خدمات کیشنگ (ارتقاء سرعت دریافت پیام ها از سایت های که شما بیشتر از آن استفاده می کنید) را بطور رایگان در اختیار قرار خواه داد.
- نداء تیلی کمونیکیشن میتواند خدمات Fire Wall را در مقابل حملات دستگاه و بیسیم شما انجام بدهد.

نداء تیلی کمونیکیشن

تهیه کنندهء خدمات انترنتی در کشور

آدرس: شهر کابل محمد جان خان وات.تعمیر مرکزی وزارت مخابرات منزل چهارم

Tel: 2103023/25
Mob: 070297511
e-mail: support@neda.af
publicity-dep@neda.af
sales@neda.af

Websites : www.nedatele.com
www.neda.af

(c) ketabton.com: The Digital Library

ACKU
مسلسل
DS
350
22س

مومن مومن مومن

کمپنی مومن با تولید و توزید روغن نباتی و روغنیات موتر، ترموز های چایخوری به سایز های مختلف و مبلایل ۳۳ با کیفیت ترین مبلایل در خدمت همشهریان محترم قرار دارد. اگر میخواهید غذای لذیز و با کیفیت تهیه نمائید روغن مومن و لیلی که از کیفیت عالی بر خوردار می باشد و فاقد کلسترول بوده و سرشار از ویتامین A و B می باشد استفاده نمائید.

هکذا روغنیات موتر مومن با داشتن کیفیت عالی از آزمون زمان موفق بدر آمده اگر یکبار از آن استفاده نمائید مشتری دایمی آن خواهید شد.

مرجع فروشات طور عمده شرکت علی بابا واقع شش درک مقابل شفاخانه نمبر۲

طور پرچون به عموم دکانهای شهر و ولایات،

شماره، مبایل: ۰۷۰۲۷۵۹۳۴ نمبر دیجیتل: ۰۲۰۲۱۰۰۷۴۶

Printed by Alacozai Printing Press Share-naw

قیمت فی شماره ۳۰

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library